

لەتيف ھەلەمەت

ديوانى مندالان

شيعرو چيروك بۇ منالان

تارى كىتەپ: ديوانى مندالان
باپەت: شيعرو چيروك بۇ منالان
تارى شاعىر: لەتيف ھەلەمەت
زنجىرە (۱۶۶) لە بلوكرارەكانى كۆمەنەى پروتاكتىرى و كۆمەلەيتى كەرىك
سەرپەرشتىي چاپ: نوزاد عەلى شىخانى
دەرھىنانى ھونەرى: نەتجەم سەمەيد
چاپخانى: كارز
تىراز: (۵۰۰) دانە
چاپ: چاپى سىيەم
سالى چاپ: ۲۰۱۳ - كەركوك

بەرگى يەكەم

چاپى دورەم ۲۰۰۵

چاپى سىيەم - ۲۰۱۳

شيعرو چيروك بو مندالان

جوانترين دى

لەتيف ھەلمەت

وانه‌ی تۆله

ئه به‌یروتدا قوتابیه بچووک.. ووتی
- ماموستا گیان فیرم ناکه‌ی.. که من.. چون.. چون
+ چیت فیریکه‌م.. دارشتنی نیگاری جوان
کۆکردنه‌وی ژماره
یا دروست کردنی کۆلاره؟
- نا ماموستا
+ نه‌ی چیت فیریکه‌م.. ها رۆژه گیالی
- فیرم بکه که چون پرچی نوقسی خوینی
منالاتی نه‌م شاره
کۆکه‌مه‌وه‌و لینی بچنم
قه‌فی گوریسی قه‌ناوه
بۆ نه‌وانه‌ی زه‌وی ده‌که‌ن
به‌گۆمی خوین و به‌ژاره
فیرم بکه.. چون پینلای
گشت منالینکی کۆژراوی
سه‌راپای جیهان و به‌یرووت
بۆ زۆردارو داگیرکه‌ران
بکه‌م به‌تاج و تابووتا

نیگاری دی

ئه فیرگه‌یه‌کی قودسی پیوژدا.. ماموستا وتی
- گشت قوتابیه‌ک نیگاری دیکه‌ی خویان بکینشن..
غه‌سان نیگاری دئ به‌ ویران و سووتاوی کینشا
ماموستا پرسى: غه‌سان چی ده‌که‌ی
+ ماموستا گیان دئ
ماموستا وتی: دئ چون واده‌بین
دئ داری که‌سه‌که‌ ناوی ره‌وانه
دیمه‌نی شه‌نگه‌و هه‌تاوی جوانه
غه‌سان هاته‌ ده‌م: به‌ چه‌ ووتی: ناخر ماموستا
دیکه‌مان سووتا
بوو به‌ که‌لاره
نه‌مه‌ دیمه‌نی گوندئ سووتاوه
ناوو هه‌تاوو دارو دیمه‌نی
باخ و چیمه‌نی
ون بووه‌ له‌بێن دووکه‌لی خه‌ست و ژێر خۆله‌میگه‌ش
♣ ♣ ♣
ده‌سه‌و ئینواره
ماموستایه‌ک و نه‌و قوتابییه‌ی
نیگاری گوندئ سووتاوی پین بوو
چهند سه‌ربازینکی دیزه‌ی زایوونی

دایکم

دایکم گلاره ی چاومه
هیزی دل و هه ناومه
دهست و چاوم دهشوری
جلو بهرگم دهگوری
فیرم دهکا دل پاک بم
سه لارو هاوریی چاک بم
وانه کاتم بخوینم
به نهرمی خه لک بدوینم
له قوتابخانه و له مال
شهر نه کهم له گه ل منال
راستگو بم رهوشه جوان بم
دلسوزی کوردستان بم
دایه گلاره ی چاومی
هیزی دل و هه ناومی

* * *

لیمه زهوی و ناسمانی شین
همه مور له ناشتیدا دهژین

***

نۆتۆم

ئەي نۆتۆمى تىژو تون
ئەدەي ئەمن
بۆ من بىردن
بەرەو مردن
چىت نامانجە ئە مردنم
چىت قازانجە ئە كوشتنم
وا ئەزانى بە ئەمانم
يا رزانى لەشو گىيانم
ئەنار ئەبەي ئاوانى
منالى گشت ولانى
گەلانى گشت مەلپەين
ئەيانەوي بيگەين
ناشتى خوازين ناشتى خواز
رۆژئ دەگەينه مەراز
ئەم همه مور ناشتى خوازە
دروست دەگەين گىتى تازه
بۆمباي نۆتۆم نامىتى
جاريكى تر ناگري شەر
گولى زهوي ناسوتىتىن

كۆترو مثال

ئەي كۆتري شابال سېي
بە نازادى ھەلدەفېرى
ھېندى.. ھېندى بە ئەسپايى
سەر ئەسويى ئە شىنايى
گەر رەشەبايەر بارانە
ئاسمان دەكەيتە ھىلانە
سەربەخۆيىت پىتخۇشە
گويت بە نازادى گۆشە
مىنىش گەرچى مىنالتم
بىن تووك و پەرۇ بالتم
گەر گەردەلوولەو تەرزە
جەزم ئە لووتكەي بەرزە
» » »

گۆرانى پۇژ

- رووي ئە چەورى و تۆزۇ دەكەلدا ونبوي كرىكاران
.. بۇ پىچۇزۇ.. سېي يە
+ لەبەر ئەوئەي
لەكۆنگرەي
ئاشتى و ئازاوەي جىھاندا
نوتىنەرى گشت برسى يەكانى زەوى يە
- دەستى زەبرو بۇرو رەشى كرىكاران
بۇ پىچۇزۇ سېي يە؟
+ لەبەر ئەوئەي
لوولەي تىفەنگ بۇ رووي زۇردار
دريتە دەكا
زەوى دوا پۇژ
بەخوتىنى خۇي گولرېژ دەكا.

به چکه ماسی

پۆژی له پۆژان
به چکه ماسی یهك تۆرا له سپوان
له م و چهوی لئواره کهیدا
گری تینویهتی هه ئی پروکان
مرد نیگای گهشی
هه ئه وهی هه ره وو گلینهی رهشی
شاره مینرووله به ربوونه لهشی
منیش چرکه یهك له تۆ به تازیم
له ناخی گری ئاواره ییما
هه لده کورووژیم
ده قرچن گیانم
نه مرئ گۆرانی خووشی زه مانم
له ی نیشتمام من رۆله ی تۆم
هه رتۆی شوین و جیم
جیت ناهینلم و جیا ناییه وه لیم
له ی نیشتمام.. شارو شاخ و دیم
هه تا هه تا یه هه ر تۆی شوین و جیم
له چیا کانت هه رگیز ناتۆریم

هه ر گۆرانی خووش
بۆ دارو به ردو لوتکه ی تۆ ده لیم
له ی نیشتمام
له ی نیشتمام
له ی شوین و جینگای
هه زاران سالی
باو با پیرانم
له ی نیشتمام

پاوه کهل^(۱)

هه بو نه بو رۆژانی زوو
راوچی یهك بوو
له م ههرد لهو گرد
رۆژێ كه ئێكێ راو كرد
خه یانی پووج كهوته سهری
كهوتی كه ئی كرده بهری
راوچی چه په ل
به پروهت خوی كرد به كه ل
ووتی ئیتر كه ل و بز
له و كینه سل ناكهن له من
له ملی كرد رهن و تفهنگ
له دژ ئیكدا مات بووین دهنگ
چاوه ری بوو وه كو ریبوی
به فیل قه كات كه له كیبوی
راوچی یهكی تر له ولاره
بهن ناگا له م بهندو باوه
روانی كه ئی راوه ستاره
خویی بز خسته په ناوه

تهق دوو گوللهی له دلی دا
زریکانی و گیننگلی دا
راوچی بهی چند شیوو كه ل
چوه سهری به په له په ل
روانی كه ل نیسه پیاره
له و كهوله دا خوی سات داره
* * *

تهوهی پینستی خوی بگۆرین
تهوهی له خوی بتۆرین
به دوو نابوت و زۆله
ناخری هه ر گوللهی تۆله
دل و میتشکی ده پرۆینین
له ناو خوینا ده یگه و زینین
بژی مرۆی پاك نیاز
به ری مرۆقی فیلباز

(۱). له چهزکی روسیه وه ده رگه راوه

* * *

کچیکي نازا

بازنگیندو
جووتن گوارو
تفهنگیکیان
دا.. به کچن فه له ستینی
کچهی دلسوژی نیشتمان
بازنگه کهو جووته گواره کهی شکان
تفهنگه کهشی کرده شان
دهس له سهر پیستکهی تفهنگا
له جدرگهی شهوی جهنگا
بدخوینی خوی خاکی فه له ستینی گهش کرد
ناری خویشی له ناو لیستهی نه مره کاندایا
نه خش کرد
منیش نه م شیعه م پتسکه ش کرد.

قهفهز

تا کو ینستا نه مدهزانی
بۆچی مه لی نهو کینوانه
وهرز دهین له قهفهزو له کویلا.
نه وهرتین په رو بالی کامه رانی

***

نه وهی به زور دهری نه کهن
له شاری خوی
نه وهی به زور دهری نه کهن
له باره شی دلداری خوی
نه وهی به زور نه یته ریتن
له گولزارو رو باری خوی
نازانی مه لی لوتکهی بهرز
بۆچی بیزاره له قهفهزو

جوانترین ۱۹

گونديكى بچكۆله له ترويكى چپايه كى سەر كەشدا
شيناى ناسمانى ماچ دەكردو هەموو ئەستىرە جريوه
دارەكانى ئەبن كانپە روون و رەوانە كاندا كۆكرد بۆوه
هەميشە بۆ خۆر پتدەكەنى و دانىشتوانى ئاوايپە كە
گەرورە بچوك دى بچكۆله كە يانپان خۆش دەويست و
بايەخيان بە جوانى و رازاندەوى دەدا
دارى بەردارىيان دەچاندو نە ياندەهتشت هيج كەس
گولئى باخچۆكە كانى برتن
پۆژئى ئە پۆژان — نازاد — ئە قوتايخانە گەرايەو و پاش
نەختىك پشودان دەستىگەرد بە خوتندەوى دەرس و
وانە كانى و ئامادە كەردنى ئەو ئەركانەى كە مامزستا پتتى
سپاردبوو... دواى ئەوسا قۆلى هەلمالى و كەوتە ئاردانى هەندى ئە
بنجە گولە كانى باخچۆكە كەى حەوشە كەيان
پەرە سىلكە يەك كە لە سوچىكى بەرزى ژوورە كە ياندا
هيتلانەى كەردبوو... بانگى لىكەرە
- ئەرى نازاد گيان چى دەكەئ
نازاد وتى
+ ئەم گولانە ئاو دەدەم
پەرە سىلكە كە وتى
- نازاد گيان خۆت ماندو مەكە هاكا زستان

هات و لە ماوەى چەند رۆژنيكدا گولنيكى گەش بە پتتو
نامىتن و بە فرىش سەرانسەرى ئەم دنيە دادەپۆش
رەشەباش كە وەك ئەو چەقۆيەى مانگا نەخۆشە كە تان
پتت سەربىر تىژو تا داريش كەول دەكا.. دەورۆئى و
پەلاساتان دەدا....

- نازاد لە پەرە سىلكە كەى پرسى
+ ئەى پەرە سىلكە نازدارە كە تۆ چۆن فرىباى خۆت
دەكەوى.. چى دەكەى؟
پەرە سىلكە كە وەلامى داىو و وتى
- مەن ئەم گونە جەن دىلم و كۆچ دەكەم بۆ
ولاتنيكى فتنك نە بە فرى لىندەبارى و نە رەشەباشى تيا
دەخۆش.
- نازاد پرسى
+ جا چۆن دلت دى هيتلانە يەك بە جەن بيتلى كە لە دروست
كەردنى دا گەلى ماندوتتى و شەو غونبىت كيشاو... بۆچى
لە بېرت نيه ئە پىتناوى دۆزىنەوى تۆزقالتى قوردا بۆ
تەوا كەردنى هيتلانە كەت چەندىن سەعات دەفرىت
و ئىترەو ئەوت دەپشكتى
پەرە سىلكە كە وتى
- جا چيە.. دەرۆم بۆ ولاتنيكى فتنك و ئەوى
هيتلانە يە كى گەلى ئەم هيتلانە يە گەورەتر سازدەكەم
نازاد لىنى پرسى

+ ندى به چکه کانیشت له گه لئا دین؟

په رسیلکه که وتی

- به لئی نازاد گیان.. ندى تو نیازت نیه

له گه لئا بیی..؟ ده وین بۆ ولاتیکی فینک.. له وئ

به بۆن و بهرامه ی بیستان ورزۆ گوله رهنگار رهنگه کان

مهست ده بیته و ده حسینه وه و تام و له زه تی

ناوه زیوینه کان دلت ده گه شینینه وه و له م سهرمایه ی

گوتده که تان که نه وه نده تیژه داریش که ول ده کات

رزگار ده بی.. گیاته تو منالیکی بچکولانه بت و له شت

به رگه ی سهرما و سۆل ناگرئ.. ده وه ره له گه لئاندا

میوه ی کینگه گه شه کانت بۆ ده رین و به په رو توکی

خزمان نوینیکی نه رم و شلت بۆ دروستده که یین و

فیری فرین و مه له ی ناو ده ریات ده که یین .. نازاد گیان

تۆ تا ئیستا ده ریات دیو.. ؟ ده ریای زۆر گه وه ره یه

شه یۆله شینه کانی گه لئ گه لئ له کانیه کانی نهم دئ

بچکوله یه جوانتۆ گه وه تریشه

کانی وشک ده کا.. به لئام ده ریای هه تا هه تابه هه ره ده سینتی.

نازاد وه لاسی دایه وه وتی

+ گوتده که م له هه مسو جیهان قه شه نگه ره کانیه

بچکوله کانیشی له هه مسو ده ریایکانی جیهان گه وه ره ترو

شوخ و شه نگ تره

به رۆن تۆ به چکه کانت بۆ هه ره گوی ناره زۆو ده که ن به رۆن

به لئام من هه ره له گوتده که مه دا ده سینته وه به پیچه وانه ی

به فرو نه ره باهۆزۆ گه ره ده لوئه ی که نه وه نده تیژه قه فی دار

ده گروئ.. گۆرانی بۆ هه تا ویک ده لئیم که هه مسو به یانیه ک

قژه دریزۆ زیرینه که ی له سه ره لوته که ی نهم شاخه به رزانده دا

داده هینتی

***

په ره سیلکه که و زارۆله کانی خوا حافیییان له نازاد

که ره دایان له شه قه ی بالۆ له ناسۆی یین

سنورو یین کوتاییدا ونبون و شوین و هه ته ریای نهم

..

نازادیش پینکه نی و ته ورینی بچوکی هه لگرت و وتی

+ هه ره له ئیستاوه له برین و کوکرده وه ی کوته ره داردا

له دارستانه که یارمه تی باوکم ده ده م.. باسوته مه نیمان

زۆر یین و له سه رما و شه خته ی زستان ممانپاریزی

***

خۆرىكى گەورەو باخچەيەكى فراوان

منالتيك ويستى ئە شە قامىك يەپرىتتەو.. پۇلىستىك تىنى

خۇرىن

كۆرە ھۆ چارت كۆيرە.. ئەو خەتەكەيە لەو لاتتەو بۇ
بە قاچاخ دەرىزى..؟ گوايا نازانى ئىترەو پەرىنەو

قەدەغەيە

+ بېورە ناگام لە خۇم نەبوو بېرم دەكرەو

- بېرت لە چى دەكرەو؟

+ ھەروا بېرم دەكرەو

- ئەھا بېرت ئەو دەكرەو ئە دركانەكەى

ئەو بەرەو چىنگىن ئوقل بەزى

- ئەوئەلا مەن قەت دزى ناكەم.. دزى

كارىكى زۆر ناشىرىنە داىكم دەئى ھەر كەسەن دزى

بىكا ئىتر كەس خۇشى ناوى

+ نا دەزائم بېرت ئەو دەكرەو چەقۇبەك لەو

دركانە بىكرىت و پىپاويك بىكوژى

- ئەوئەلا مەن دلم نايە مىرووئەيەكەش بىكوژم. بەخو

داىكم دەئى ھەر كەسەن نازارى ھەر كەسەن بدات ئىتر لە

بەر چارى خەلك دەكەوئ و كەس ھاورىنەتى ناكە

+ باشە دە پىتم بلىن بېرت لەچى دەكرەو؟

جا ئۇ خەقت چىيە .. مەن بىر لە چى دەكەمەو؟

+ پىتم ئەئىنى داركارىت دەكەم

- ئەزانى چى

+ مەن ئەزانى چى و مەزانى چى نازائم.. پىتم دەئىنى يانا

- ناخى.

+ ناخى زوو قسە بىكە تا بىنا گويتم سور نەكرەوتتەو

- بېرم ئەو دەكرەو ناسمان بېيىتە خۇرىكى گەورەو

زەويش بېيىتە باخچەيەكى فراوان

+ كىن ئىترى كەدى وا بىرىكەپتەو؟

- باوكم

+ باركتا

باركت تاونبارە.. كوا لە كويىە؟

☺ ☺ ☺

نا.. شهري جيهانی سييه ممان ناو

نه نكم گتيرايه وټي له كاتي شهري دودمي گيتيدا
منال بووم گونده كه مان بوردومان كراو هم موممان دامان
به كه ژو كنيوډا و هدره كه مان له پدنايه كدا له ناو
له شكه و تنيكدا خومان مات دار نهرته و ورته بووين
شه و بو له پدناي دار به روويه كدا خوم لنيكه وټ
خوم دى.. له خه وما پيناړيكي نوراني ريش سبي
له لاما وستا.. له پنيكه نوي و منيش پنيكه نيم
ليني پرسيم
- من دهناسي
وټم: نا ناتنام
وټي: من شاي هم مو پيري و فرشته كاني نامان
وټم: دايكم هم مو جاري باسي پيري و فرشته كاني
ناماني بډ ده كرم.. من پيري و فرشته كاني
نامان زور زور خوش دهوي
وټي چي ده كمي به ته نيا ليره دا چي ده كمي
وټم: فرژكه گونده كه ماني خاپوور كره له لم شاخ و
داخانه دا دهر به دهر بووين
وټي: وهر له گد لما ده تكم به كچي خوم.. ده تكم به

خاني هم مو پيري و فرشته كاني نامان.. دوو
شابالي زيتيني دريژي مرواري ريزت ده دصيط
خوت له سرانسه ري شينايي ناماندا بغره و بروره ناو
نه
نه ستيره گه ورو دوورانه و كه له زهوي په و به
چاويش تايينرين
ويستم قسه بكم... ويستم بلنم نايه... ويستم بلنم
گونده كه ي خوم له هم مو نامان خوشتره.. له پر له
خوته كه مدا فرژكه په كي ديزه هات.. شله ژام.. خوم دا
به زهوي دا. هه لسا مه ره. گريام. رامكرد. خوم دايه و
به زهوي دايه ناو نوراني به ريش سبي به كه بانگي لي
كردم
- كچه بچكولانه كه وهره دواړه. مه گري. وهره بډ لاي
من ده تكم به كچي خوم. كليلي هم مو دهرگا كاني
نامان ده دهناسي وهره. وهره. به لام من نه مه نشت
قسه كاني ته واړكا هارام لنيكرد
+ خاله ي ريش سبي شاي فرشته و پيري به كاني
هم مو نامان. خيرا كه خيرا خوت بشاره و. خوت
دريازكه فرژكه به نامانه و ده و. بومباي پنيلا

منالیکي ناواره

منالیکي ناواره بوو له شاران
هینده گریا.. هیندهی نالان
دوره بیان دا مهلا نیکه و پیری ناسمان
له گه ل خو بیان دا بردیان
بو هزاران
شاری جوان جوان
بو به هشتی فراوان
به هشتی پر گول و ههنگوین
به هشتی پر نه ستیره ی شین
هزار هزار بوو که شوشه و
شه کره ستور هه ناری زیرینیان داین
هزار هزار یفیلکی^(۱) ره نگاو رنګ و
میوه ی شیرینیان داین
گریاو گریاو فرمیسکی رشت وه کو باران
هاواری کرد
تیره کوئ یه؟ نه رومه وه بو نیشتمالی

(۱) په یلک = میزلدن

ته لئ شقارته

منالیک هم مو روژن شقارته کوی دایکی دده زی و ته له دایده گیرساند.
ته گهر دایکی لیبی بدایه دهیوت: (دایه گیان ئی بو لیم دده ی چیم کردوه
ته نها سیر چوار ته له شقارته م ته قاندوه جا خو باوکم هم مو روژن یه غا
ته لئ شقارته زیاتر داده گیرستین. ته ی بو له وناده ی) دایکی مناله که به و
قسانه پیده کونی و مناله که راپده کرد. دایکی مناله که ناچار بوو له ترسا
شقارته کان له سهر زوپاو ته باخ و پریمزو ته نوربان به جن نه هیلن ههر له
گیرفانی که واکه ی خویدا بیان شاریته وه مناله که چونکه ههر حزی له ته له
شقارته ته قانندن بوو گشت سوچ و کون و قوژینیکي مال ده گه را. که ده یزانی
شقارته ی چنگ ناکه وئ نه غا ده گریا و له دایکی ده پاراپه وه دهیوت: ((دایه
گیان یه که ته لئ شقارته چیه تو نامده یتن)) دایکی شی دهیوت ((روژه
شیرینه کم ته له شقارته یه که زور زوره ماله کوی کاکه و یس به ته لئ
شقارته سووتا.. خه رمانه کوی کاکه ولا ته لئ شقارته کردی به خو له میش و
دایکی پژگاری هاواریت ته لئ شقارته کلوکوی دامرکاند..)) نیوه وانیسک
دایکی مناله که خه رتیبو مناله که شقارته کوی له گیرفانی که واکه ی دایکی
ده هینار که و ته ته قانندی ته له شقارته کان. پرووشن شاگر که و ته کوشی
یه وه شه وانه ته نکه کوی گری تی بهر بوو. له ترسا گریاو هاواری کرد:
دایه گیان سووتام فریام که وه سووتام. دایکی له خه و راپه ری و خیرا به تانی
یه کی له مناله که نالاتدو کوژانده یه وه. سهرو چاروسکی مناله که تو قله ی
کرد. گدیاندیانه نه خو شخانه و پزیشکه که لیبی پرسنی

- به چی و چن سووتاری؟

- منالده كه ووتى به تهلنى شقارته. باش تيمار كردن. داىكى منالده كه به منالده كهى ووت: رۆله كه م تو هدر ده توت ((تهلى شقارته چيه)) نه و تا خو نه گهر من فريات نه كه و نمايه تهلى شقارته ده يكردى به كلو كۆر ده مردى)).

منالده كه ووتى: دايه گيان به لئين بين تيتو من هدر گيز له قسهى تو در نه چم و لاسارى نه كه م و دهس بو شقارته نه به لم

پاكو خاوينى

منالدىكم خاوين و پاك
دانانيشم له سهر خاشاك
جل و به رگم پيس ناكه م
گوئى باخچه سيس ناكه م
به رد له چۆله كه ناگرم
دهفته ره كه م نادر م...
قه له مه كه م ناشكىنم
هار و ريكه م نارده نچينم
يارى به چه نو ناكه م
له گه ل كهس درۆ ناكه م
هدر چيم هه يه .. دل م .. گيانم
ده يبه خشمه نيشتمانم

* * *

بووکه شووشه

بووکه شووشه کهم شه‌نگه
شه‌رناکاتو بینه‌نگه
قژی زه‌دیکی کاله
هه‌ردوو روومه‌تی نلا
چاره‌کانی ره‌ش ره‌شه
ده‌سی پر خه‌نده‌ی گه‌شه
قولو باسکی بین تووکه
په‌نجه‌کانی بچووکه
جله‌کانی ره‌نگ ره‌نگه
ملوانکه‌که‌ی قه‌شه‌نگه
هه‌رگیز بیسانووم بین ناگرئ
جوین و به‌ردم تین ناگرئ
زور دلپاک و راستگژییه
بین کینه‌و بین درژییه
شتی جوانی ده‌ده‌مین
ناوو نانی ده‌ده‌مین
وه‌ری ناگرئ و نابه‌وی
ماندوو بووه.. نه‌خه‌ریئا
* * *

من و دار به‌روو

دار به‌روو توندو توله
ره‌گی له‌ناخی خوله
نه‌ره‌شه‌باو نه‌شه‌خته
نه‌لاقاری ناروخته
نه‌بوومه‌له‌رزوی سامناک
ره‌گی ده‌رناکا له‌خاک
منیش پوله‌ی نه‌م خاکه‌م
فیری کرداری چاکه‌م
هه‌تا ماوم دلسوزم
بز نیشتمان و هوزم
هه‌ر وه‌ک باولک و باپیرم
نه‌به‌م خاکه‌وه‌ گیرم
باوه‌شی پیتوه‌ ده‌گرم
لیره‌ ده‌ژیم و ده‌صرم
* * *

باران

بارانه... بارانه

باران هاورېی گشتمانہ

دایکم دہلن: هرچہن باران ببارئ

لہ گہل ہه مہو نہ بہ کدا

گولیکي جوان

دیتہ خواری

لہ ناسمان

***

بارانه... بارانه

باران هاورېی گشتمانہ

دہغل و دانمان شین دہکا

زہویمان نہخشین دہکا

نہر دلویہی سپی

کوددہنہوہ بہ کپی

نہ بن بہ جوگہی بچووک

بالدار دہبچون بہ دہنووک

سینیش بہ لہ می کاغہز

چہورہ کہم بہ نہختی بہز

نہ بچہ مہ نار جوگہ لہ

شہ پزل نہیبا بہ پہ لہ

***

بارانه.. بارانه

باران هاورېی گشتمانہ

بارانه.. بارانه.. باران و تہرزہیہ

ہور لہ سہر لوتکہ یہ

((ہورہ کہ گیان گیان

دہستم بگرہ بیتہ بان

بز قارچک و دومہ لائی

بز چینی گولی جوان

بارانه.. بارانه

نای بارانن چہند جوانن

به چکه ههلو

به چکه ههلو یه کی زه نه قورته.. تازه له هیلکه ده چوو بو.. هه موو رۆژی ده بیستی دایکی له هیلانه که ده ده چن و فر دده له شه قه ی بال و له شینایی ناسماندا رنده بن و نیوه رۆش خۆراکی خۆشی له ده نوکیدا بۆ دینیتته وه به چکه هه لو که زۆری جهز له فرین بو.. له دوروه چاری له سه زایی دارستانه کان بو.. چاری له شه پۆله نارانه بو .. که ره ک دلدار دهس له ملاتی په کتر ده بوون.. چاری له چۆله که قه له وو بچوو کانه بوو که به بهر هیلانه که ده فرین و جهزی ده کرد دوايان که و پهره بالیان دامالنی و له بن داریکی دارستانیکدا ئووشیان کار له روبروتکی چریشدا دهست و ده نوکی بشۆرئ و تیر ئاوی رهوان بھوانه وه

چهند رۆژیک له دایکی ده پینه

دایه گیان که ی ریم دده ی بۆ خۆم بفرم و ده کو تۆ نازادهم

دایکی ده بیوت : جارئ مارتته هیشتا ناتوانی.. رۆژی دایکه که ی له هیلانه که ده نه بوو به چکه هه لو که وتی: خۆ باله کام له بالی چۆله که کان گه وره تره گوايه نه وان بۆ ده توانن بفرن و من ناتوانم

به چکه هه لو که له م خه یالانه دا بوو فر بالی گرتته وه له هیلانه که ده چوو.. به لام نه ی توانی باش بفرئ و که وته شیویکه وه په نجه ی قاجینکی شکار سه ریشی بریندار بوو.. له تاراندا هاراری کرت

له و کانه دا دایکی هاته وه گوینی له ده نگی به چکه که ی بوو.. له شیوه که دا

به دی کرد و هه لیگرت و بۆ هیلانه که ی برده وه پینی ووت

- رۆژه که م نامۆ گاریتم کرد.. ناخر پیم نه وتی هیشتا ناتوانی بفری

- به چکه هه لو که ووتی

- به لاین ی دایه گیان تیر له قسه ت ده رنه چم و هه نا تۆ پیم نه لینی نه فریم

هاوریتی کانی و دارتوو

کانی یه ناو له بناری شاخیک بو .. کانی یه که تازه تهقیبوهه.. دلۆپه یه ناو چاری بهداریک کهوت له دۆله کهی بهرکانی یه که دا پاره ستابوو.. داره که تیشوتی زهردی کردبوو.. داره که بانگی دلۆپه ناوه کهی کرد که سته کینک ریی له دلۆپه ناوه که گرت و نه بیشتت پروات بۆلای داره که... دلۆپه یه کهی تر هات.. دلۆپه یه کهی تریش و دلۆپه یه کهی تریش و ههزاران ههزار دلۆپه یه تر هاتن و بوون به شهپۆلینکی گهره که سته که که.. له شهپۆله ناوه که دا تراپه وه شوینو ههتهری نه ماو شهپۆله ناوه کهش گه یشتت بن داره که داره که.. تیر تیری لینه خواره وه زۆر سوپاسی شهپۆله ناوه کهی کردو به لینی دایی که هه موو سالی شهپۆله که پر پر بکا له شاتوو بز نه وهی نه ویش بیباو له منالی گونده که دابهشی بکا.. تیر له و رژژه شهپۆله که دارتوو که هاوریتی به کترین و له یه که دوور ناکه ونه وه

به فر بارین

نای له م به فری باریوه
زهوی یه که پارچه زیوه
نه بهرد دیاره نه درهخت
نه هه ورزی بهرزو سهخت
هه مووی له به فرا که
بن سره یه و بن چه
* * *
نای له م به فری باریوه
هه مو زهوی پۆشیوه
منالان دهی یاری که بن
جی یاریمان دیاری که بن
دهی گورج بینه دوو بهره
هینن راکه.. هیرش وهه
هیوا تۆپه لنی تر خرکه
گویی رزگاری بن سرکه
ریی هه ده تیی سره وینه
ناچه وانی بته زینه
گونا هه نه ها نه ت دیوه
هه ردوو دهستی ته زیوه

گورج پياكيشه پيتت نه ٿيم
ناي دايكه گيان بنا گويم
نه ها دستيان له گو چو
دهي هيرش گهن زوو به زوو
ناي له م به فري ياريوه
زهوي يهك پارچه زيوه

خورو دهريا و با

به يانباينيكي هارين خور له لوتكه هاته خوارهوه چو له ناو دهريابه كدا
مه له بكا. دهرياكه توره بوو به خوره كهي وت: نهوه چي يه تۆ هدموو
رؤژي بهر له وهي خيرو شهري بهش بگري دتي سهر له من تيك دده پيتو
شه پوله فينكه كان داخ ده كهي.. ناخر رهنك زهردي دهغه زار تو چيت ناترسي
له گيژي شه پوله كاندا لولت دهمو بتخنكيتم

خور پيكنه و به دهرياكهي وت: برا خوشه ويسته كه م هم قسه روقو
ناشيريناهم بۆ پين ده كه هي ناخر نه گهر من نه م نه رووكو نه هيچ
گيانله بهريك له زهوي و دهريادا به زيندويتي ناميتن و ناژين

دهرياكه وتي: هم قسانه چي يه من دهم به ههلمو بهرز دهمهوه ناوچه به
ناوچه دهروم و تينويتي دارو درهختو گيانله بهران دهشكينتم.. بايهك بهلاي
خورو دهرياكه دا تپه پيري گوئي له قسه كاني دهرياكه بوو

باكه وتي: نهوت له بير نه چي نه گهر من نه م تۆ ناتواني له جينه كه وه بۆ
جينه كي تر بچي

نه نجا خوره كه وتي: نه گهر منيش نه م هرگيز دهرياكه ناتواني بين به
ههلمو هورو باران

هدرستيكيان بوو به دهمه قالي و ههرا ههرايان.. دهريا له باو خور توره بوو..
هدردووكياني دهركرد

ماوه يه كي دورو دريژ نه خورو نه با سهريان له دهريا نه دا.. دهريا فيزي
خوي زل كرد بوو دهپوت: دهين بيمه ههلميني وا زهوي له باراندا بخنكيتم

ماسی یه کان و درهخته کانی ناو دریا که زور له دریا که پارانه که له بریاره که پشیمان بیتته و له گه ل خورو یادا ناشت بیتته و به لام کله کی نه بوو

دریا زور هه لیدا نه یوانی بیتته هه لم و ترسی لیتیشت.. ماسیه کان پشیمان وت: نیمه پینوستان به خورو پایه له گه له گه لیاندا ناشت نه بیتته و نیمه جیت دیلین و زور له دریا یه کی تر ده که یین و ده زین چونکه تو بۆگه ن ده که ییت ئیتر که لکی تیا ژیانت تیا نامینن.. دریا که په شوکا.. شه پۆلینکی نارده سهر لئواره که ی خوی.. له وئ له دووره و پایه کی به دی کرد شه پۆله که بانگی کردو تیی گه یاند که دریا له بریاره که ی خوی په شیمان بۆته و ده که له گه ل باو خوردا ناشت بیتته و.. تومسز خوریش له پال داریکی گه و ره گوئی لهم قسانه یه ئیتر ئه ویش له پال داره که ده چوو.. دهستی بای گرت و به جوته چوون بۆ لای دریا و سلاریان لیکرد.. دریا به پیکه نین و رووخوشیه و وه لامی دانه و باوه شی پیا کردن و تیر نه ملار نه لای یه کتریان ماچکردو ناشت بوونه و.. ئیتر له و پۆزه و هه موو سالی دریا هه لمده کار ده بیتته شه سته باران و به هار به هه موو دارو درهخت و مرۆقو گیانله به ریزک ده به خشن

به جوته باو خورو دریا سه لماندیان که هه رستکیان بۆ ژیان پینوستان و به ناکوکی نه وان ژیان ده شپۆی

باخچه ی فیرگه

باخچه ی فیرگه فراوانه
پر له گولی گه شو جوانه
شه پۆلی بۆنی خوشی گول
شادی ده به خشن به دل
په پوله ی بال رنگاو رنگ
هه لده فری به یین دنگ
میشه نگی شابال زین
نه مزنی گولی دم شیرین
شیله ده کا به هه نگوین
نیمه ش وه کو میشه نگوین
به هره و هونه رو زانین
له فیرگه مان.. و ره ده گرین
ماموستا فیرمان ده کات
چون هه موو کات له درای کات
هه میشه گشت تینکوشین
بۆ به ختیاری و خوشی ژین
هه ر که سن تینه کوشی
هه رگیز خوشی نانوشی!

دارستان

شەوئ زبەر تەمىنكى زەرد لە دەريا باری کرد
رینگای کەوتە جەنگەلێندو هاواری کرد
ئەم دارانە بۆ سەرە پێم ئی دەگرن
پەرو بەلەم دەپوشینن
بۆ نایەلن تارێ لە سەر
سەوزە گیای قژ نەرما بۆ خۆم
ئەسەر گازەرای پشت ڕاکشینم
کاژی مەندووتی دوری پێم
دایەلەم لە ئەستۆم
لە گۆمی خەوی شەیندا.. هێمن هێمن
تەپو تۆزی گۆچو باری
لە خۆم بشۆم
ئەم دارانە بۆچی باشی
ئەو بیرووسکە وەرە بیانکە بە زوخال
ئەو دارەکان یا دەبێ باری بکەن لێرە
یا نیتەر قەت نە تیشکی خۆر ماچ دەکەن و
نە شینایی ناسۆی سامال
نە تریفەو ئەستێرە

تەمی توورەو مۆن لە پەستا
کشا و کشا
هەموو دارستانی تەنی
زەوی ون بوو لە تەمىنكى رەشو خەستا

...

بەرە بەیان
کۆبایەکی نەرم و نۆل
هات و تەمی لوول کرد وەکو
جەسیری مژگەوتینکی چۆل
دیسانەرە دارستان
گەشە گرتی و ڕاچەنی
لە گەل خۆردا یاری کردو
لە گەل ئەستێرەش پێکەنی!

شيعرو چيروك بو مندالان

دهنگخوشتريين مهل

لهتيف ههلمهت

یاد نامهی مندالیکی

فهلستینی له بهیرووت

فرۆکه که رۆی.. مناله که له چاله که هاته دهرهوه له پال داره که دا دانیشته و دهستی به گورفانی دا کردو پارهیهکی تبادا دوزیهوه له بهر خویهوه گوتی - (تهمه تهو پارهیهیه که دایکم له - قودس - دایم بریارم دابوو دوو قهلهمی جوانی بز خۆم و فاتهی هاوریم پین بکمرهای فاته گیان .. ناخو نیتستا تۆ له کوئی.. لیم ببوره نه گهر تهه پارهیهم بهین تۆ خهرج کرد .. نای چهند خۆشبوو.. بهیانیان پینکهوه رۆژانه که مان ددها بهشتی جوان) فرۆکه که هاتهوه.. مناله که خۆی خزانه نار چالیکهوه که وتوه قسه کردن

- (نای هاوریکهم.. فاته گیان ببوره که رۆژی له ریتی قوتابخانه سهیری دهفتهر که تم کرد

لاپه ریهیکی به دهم دستمهوه هه ئنلیشا.. من لهو رووداوه زۆر په شیمانم و هه میسه داوای لیبوردنت لینه کهم.. به لام ناخ فرۆکهی زایونی هه زاران تاوان ده که نو داوای لیبوردن له کهس ناکه نو له کرداری چه پهلئی خویان په شیمان نابنهوه.. من زۆر رقم له فرۆکهیه.. فرۆکه دیویکی ئینسک قورسه و دهمی پرده له ناگری مهرگ.. به لام له گهل نه وه شدا من له فرۆکه ناترسم.. من زۆر نازام.. نیت دایکم ده ئی

- یاسر گهوره بووه.. له فرۆکه ناترسن.. ! خه لکی خینوه تگاکهش یاسی نازایهتی من له دایکم ده بیستو دهماو دهم بلارده بیتهوه که جهنگاوه ره کانی

فهلستین به خینوه تگاکه ماندا گوزهر ده کهن.. یاسی من ده بیستن و نه وانیش

ده ئین

- یاسر نازایه و له فرۆکه ناترسن!

که باو کیشم سه ری ئی داینه وهو پارهی دامن لیتی وهر ناگرم.. دایکم

رووداوه کهی بز ده گتیریتتهوه.. و باو کیشم ده ئی

- یاسر گهوره بووه.. نازایه..! جا نهو ساته منیش به ره و بنکهی

جهنگاوه ره کانی فهلستین ده رۆم و ده په فیداکاری نیشتمانی خۆم.. که

لیپه سراری جه خانه ده ئی ج چه کینکت ده ئی؟ ده ئیم

- فرۆکه شکین

لهو کانه دا ناله بهک هات و دوو کهل له زهوی هه ئساو مناله که پینکه ئی!

***

پیشوازی زستان

هاوین ته‌واو زستان دی
وهرزی به‌فرو باران دی
هاوین هاوړیم مده به زیز
تا سالی تر خوا حافیز
ته‌ی زستانی باو باران
کچولدی چاو پر گریان
تزی به فرمیسکی ره‌وان
گولرېژ ده‌که‌ی گشت جیهان
نه‌گریت هه‌تا‌کو گه‌شی
به دهر و نمان دبه‌خشی
لیمه‌ش هم‌وو و ده‌کو تزی
ته‌وینداری باخو کوین
تو فرمیسک و نیمه گیان
دبه‌خشیته نیشتمان

***

په‌له هه‌ور

چند کومه‌ن به‌رخم هه‌یه
سپی سپی یی له‌که‌یه
تا نهم به‌رخه سپیانه‌ی من
ته‌نھا هه‌ر له با دترسن
هه‌ر کاتن هه‌لده‌کا باین
هه‌ریه‌که ده‌رۆن بز لاین
ده‌گرین و ده‌کو ریزه منال
هه‌لده‌رېژن فرمیسکی قال
ته‌نالینن... له هاواریان
گر ده‌پرزی پر به زاریان
به‌رخه‌کانی من بلیم چین
په‌له هه‌وری سپی سپین
نای په‌له هه‌ور چه‌ندی جوانه
با تاوی^(۱) تن له و ناسمانه

(بیرۆکه‌ی نهم هونراوه‌یه و درگراوه)

(۱). تاریخچه راوی نین

ده تین پوژنی پیبوارنیک
 ده زیشت بهرو شارنیک
 زستان بوو خاک رچی بوو
 ماریکی دی تهزی بو
 هیچ نهی کرده ته مه لئ
 ماره ی خسته باخه لئ
 له گیرفانی پیبواردا
 گور هات به بهری ماردا
 بن یالی گه ست به دانی
 چی زه هری بوو پوژانی
 پیبوار که کهوت به لادا
 له کاتی گیانه لادا
 وتی برا نهی هاوړی
 نه کهن نیوه وهک من کهن
 گهر مارتان دی ده سبه جن
 سه ری نه جن نه جن کهن
 ببی به نالتوون.. قه قته س
 مار ناپیته هاوړی کس
 « « «
 (له فونکلورده کراوه به شیخه)

جوانی دایک

نهی دایه چندد جوانی نهی دایه
 به تزوه روناکه تم هموور دنیا یه
 ببیننت دهرنم پر له کا له شادی
 ته ماشاات خو شه وهک هه تار ی نازادی
 نهی دایه دایکی خوم نهی دایه
 به تزوه روناکه تم هموور دنیا یه
 * * *
 نهی دایه دایه گیان دایکی خوم
 به پیلوی چاری تو سویتند نه خوم
 به لهره ی ناوازی ناری تو سویتند نه خوم
 له ریگی ای ولاتم بسوتینم وهکو موم
 نهی دایه چندد جوانی نهی دایه
 به تزوه روناکه تم هموور دنیا یه

با ... نابیینۆ

نا نه من و نه ئیوه
با نابیین به شیوه
به لام کاتین گه لای دار
خنج خنج له لق دیته خوار
دهزانین نهوه بایه
وه راندی نهو گه لایه
* * *
نا نه من و نه ئیوه
با نابیین به شیوه
به لام کاتین ته پو تۆز
بۆر نه کا خۆری نه ورۆز
دهزانین یا هاتووه
له ههر چوار لای دتیاوه
لمو خۆلی هیناوه
به ری خۆری گرتووه
نا نه من و نه ئیوه
با نابیین به شیوه

(بیژکی نهم هۆنراوه به وردگهراوه)

* * *

چل ولاتی گوله

پۆژئی دایکی خهلات خان
گوله باخن گه وره چان
بۆن و به رامه ی گوله باخ
خۆشیی دهده به ده ماخ
گوله باخی رومدت نال
پینته که نی وه ک منال
که با نه بخته یاری
مۆسیقای لینه باری
ریکه روت پۆژی له پۆژان
خهلات گولیکی قرتان
شیرین و شه بوو به بیان
رووناک و شلیرو پیزان
که له فینرکه هاتنه وه
سه رو گولیان کرده وه
نهو گوله شوخ و رهنده
نه جوانی ما نه خهنده
قورگی پر بوو له گریان
هون هون فرمیسیکی پۆژان

خهلات خان له و ساته وه
گول له دار ناکاته وه
ته ئی گولیش گیانداره
حه زی له پزیهی داره
نه و همو و لور چله
مال و همواری گوله
که دهس دبهی بز گولیک
بیکه یته وه له چلینک
هارار ده کا: هه قائم
هارویی جوان و منالم
مه مکه ره وه له دارم
من له گولدان بیتارم
من که ی جینگام گولدانه
جینگام پزیهی چلانه

وینه

شهوئ نازاد له خهوی دا بوو به کوتر... گورج پشیله یهک هاتو ویستی قهپ
به سهری دا بکات... نه عجا خیرا بوو به دارنیک... له پر پیاریکی، نه ستوریی
به تهوړنکی گه وروه ئی پهیدا بوو خه ریک بوو له تنگه وه داییاچن ...
له ترسا بوو به که رویشکینک و له پهنای تاشه به ردیکدا خوی مه لاس دا..
روانی راوچیبه کی چاو زیت رووی تاپره که ی ئی کردو وه نیشانی ئی ده گری..
شله ژاو له خوا پارایه وه بزگاری کات... خواش کردی به سوره گولیک
منالیک به لای تاشه به رده که دا تیپه ری و دهستی بز سووره گوله که برد تا کو
بیقرتینن نازاد له ترسا بووه وه مناله که ی جاران و مناله که ش دهستی گرت و
دوو قولی که وتنه گورانی چرین

تالە دەزوو

شیرین خەریکی چینی بەروانکەیک بوو.. لە پر دەزۆکە لە کونی دەرزیکە دەرچوو.. گەلی هەولێ دا دەزۆکە بۆ نەچۆرە کونی دەرزێ یەگەر.. لە دەزۆکە توو بە روویدا قیژاندی - ئەو بۆ ناچیتە کونی دەرزیکە؟

دەزۆکە گوئی

- تاقەتم چوو ماندر بووم ئەوەندە بەم کون و بەر کوندا راتکیشام هەموو پەراسووە کام تیکشکارن

شیرین پینی گوت

- گیانە مەترسە من لە رووی ئەم بەروانکەیدا دەتکەم بەپەپوولەیکە بچکۆلە بۆ نەخشین

دەزۆکە وتی

- نامەوئ مەمکە بە پەپوولە دوايى منالان دەسگرنو بالە کام دەوهرتینن

شیرین گوئی

- دەتکەم بە گۆلنیکى سووری پەلک سەوێز

دەزۆکە وتی

- نا نامەوئ حەز ناکەم بیکە بە گۆل.. دوايى یەکیک دەمقرتینن و چۆر لە

جەرگم هەلدەسینن

شیرین گوئی

- باشە دەتکەم بە مندالنیکى بچووک

دەزۆکە وتی

نا نا نامەوئ مەمکە بە منالیش دوايى یگریم لیمدەدەیت و ئەگەر خۆمیش

پیس کەم لە ئاوی گەرمدادا دەمشۆی و کەفە سابوون دەچیتە چارمەو

شیرین گوئی

- ئن باشە دەتکەم بە هەناریکی دەنگ سوێر

دەزۆکە وتی

- نا نامەوئ مەمکە بە هەنار دوايى دەمقۆیت و تویکە کەم توور دەدەیتە

تەنەکەى خۆلەو

شیرین گوئی

- ئەى گوايە بتکەم بە چۆ!

دەزۆکە وتی

وازم لیبیننە.. مەمکە بە هیچ.. حەز دەکەم هەر دەزوو بۆر لە شەپۆلی روونی

باکاندا بۆخۆم مەلە بکام

دهنگخوشتريين مهل

چوله كه يهك و ريشو له يهك و بلبليتك له سهر دارينكدا هيلانه يان كردهو..
ئيوارانينك بلبله كه كه رته دارى راوچى يه كه رهو گرتى و بردى و خستيه
قه فنه زنه كه وه

به يانى زوو چوله كه كه چريكانى و گوتم

- من دهنگخوشتريين مهلى لىم دارستانم

ريشو له كهش خوى لى فش كردهو گوتم

- وانيه... لىم دارستانه دا مهلى لى من دهنگخوشتريينيه! چوله كه كه وه

ريشو له كه كه بوو به شهريان و هه موو په رو تو كى خويان به سهر داره كاندا

وه ران... بى نيوه رو كوره بچكوله كه ي راوچى يه كه ويستى يارى به بلبله كه

بكا... ده رگاي قه فنه زه كه ي كرده وه په نه يى بو ده نو كى بلبله كه دريژ كرده..

بلبله كهش نه مه ي به هه ل زانى و فرى و داي له شه قه ي بال و بوى ده رچوو

خوى گه يانده وه دارستانه كه وه له سهر هيلانه كه ي خوى نيشته وه وه ده ستى به

خويتندن كرده وه.. و چوله كه وه ريشو له كه له شه رماندا دارستانه كه يان

به جينه يشتو. دارستانه كه پينكه نى و شه باي فينكيش هه موو په رو

توو كه كانيانى بو جينگايه كى زور دوور رامالى

نهو داره ي گه لاي خوى فروشت

به هار هات دارتوو يهك په لو پوى ليدريژ كرده گه لاي سهوز قورسيان كرده.

چوله كه وه هزاران بالدارى تر له ناو گه لا سهوزو په لو پوكانى دا هيلانه ي

خويان ساز كرده... داره كه له قورسى گه لا زوره كانى خوى كه رته بو له بو لو

بيزارى ده بريين

چوله كه وه بالنده كان بيتان گوتم

- تۆ بهم گه لايانه ته وه شه نكيى و جتى رازو سكالاي دلداران و دلخوازانى و

له گهر نه م گه لايانه ت نه بين تۆ دارينكى وشكو زو ده بى و نه منالان له

سيه مرتدا يارى ده گهن و نه كه سيش رووت تينه كات

دار تووه كه به قسه ي نه كردن و به باي ووت

- نه ي با تونده كه نه ي هاورى ديرينه كه م گه لا كام هه لوهرينه و بارى له شم

سو كه... با هازه ي كردو لىو چله كانى خسته له رزين و گه لا كانى هه لوهران

بالدارو چوله كه كان داره كه يان به جينه يشتو دلداران و دلخوازان وازيان

لينه يتاو منالايش لىنى دوور كه رته وه وه دارتوو رووته كه به تاتى ته نيا

مايه وه.. كه بايه كه له وه سهروه گه رايه وه روانى دارتوو كه ده گرى.. باكه

له دار تووه كه نزى كه بو وه به گو نيدا چپاندى

- نه ي دار تووه كه ، هاورى ديرينه كه م بو ده گريت؟

دارتوو كه به توو گيتكى پر له هه نسكه وه گوتم

- ته نيام.. نه چوله كه يهك گوراييم بو ده لى و نه منالينك له سيه رمد يارى

ده كات و نه دلدارينكيش له سايه رمد داستانى دلدارى خوى ده گيتيه وه

با كه قاتا به دار تووه گيله كه پينكه نى و به نووتكه كاندا هه لنگزا

ياسای پشيله

پشيله يه سه ر زل بوو
چارى رهش وه كو كل بوو
كلكى ده تگوت په شماره
دهمى ده تگوت ده ستاره
چرنوكى وهك چنگال بوو
كولكى وهك درك و دال بوو
رؤژى پشيله ي فيلباز
مشكىكى كه و ته بهر گاز
به كولى گريانه وه
لبنى كه و ته پارانه وه
وتى: پشيله ي به ريز
نهره ديوى خاوه ن هيز
دايكى به چكه و منالم
گريان مه خهره مالم
كونه مشكىك شاره زام
پره له مشكى نه فام
مشكى قه له وو گوشتن
نه وهك لاواز وه كو من

نهم به ناسياوى تو
نه ياخده مه دارى تو
رؤژى مشكىكى گه و ره
له وانه ي كه زور چه و ره
نه يكه مه قارمه بؤت
توشى گياني كه بؤ خوت
پشه نه مه ي بين خوش بوو
به گوشتى مشك مه لوش بوو
دوو سى ههفته ي رابواره
رؤژى مشكىكى ده خواره
رؤژى مشكه كه ي ناشناى
به خشكه خشك چوو بؤ لاي
وتى: گه و ره م بمبه خشه
له ديوانتا رووم ره شه
كونه مشكه خالى يه
مشكىن چى يه تيبايه
پشيله دانى جبر كرد
چنگى له مشكه گير كرد
وتى: مشكى به سته زمان
نازا بينه شايه تمان

مشکه نهم جارهش تک تک
رشتی فرمیسکی ناسک
ویستی به فرمیسک رشتن
خوی دهر باز کات له مردن
به لأم پشیله وهک دیو
مشکهی کرۆشت به لالینو
وتی: کارم پیتت نه ما
پهل پهل کرد له ده ما

بالی مرواری

ده گیتیره وه ده لنین، چهند هزار سالتیک بهر له ئینستا پادشایهک بولبولیک
هه بو... بولبوله که هه موو رۆژێ ده بویند... رۆژێ پاشا لینی پرسى: نه وه تو
ده خوینی چی ده ئیت و باسی چی ده کهى؟ بولبوله که گوتى: باسی جوانی
دایکم و خوشی باخ و بهرزایی ناسمان و هاژهی رووبار ده کهم
پادشا وتی: باشه نه وانه له پاداشتی نه و ستایشه تدا چیت ده دهنی؟
بولبوله که گوتى: هیچ!
پادشا گوتى: نه گهر هه موو به یانی یه که ده که ویتته چریکه و چرین باسی
جوانی کۆشکه کهم و خوشی باخه کهم و بهرزى تاجه کهم بکهى هه موو په رى
له شت له زینو له عمل و مه رجان و مرواری ده گوم!
بولبوله که به قسه ی پادشا قایل بوو... هه موو به یانیه که گۆزانی ده چری
باسی جوانی کۆشکه که ی پاشا و خوشی باخه که ی و بهرزى تاجه که ی ده کرد...
به هار هات بولبوله که له باله خانه ی کۆشکه که ی پادشاهه روانی یه جوانی
داره کانی باخچه که و شاتوویه که سه رنجی را کیشاو له په نجه ره که یه وه بالی لیک
داو خوی هه لدا یه سه ر شاتووه که ی بهر په نجه ره که... پاش تیر خواردن له
شاتوو... گوتی له گۆزانی بالداره کان یو له شینایی ناسمانی پیوژدا دهنگی
ده ایده وه... بالداره کان هه موو تینکرا ده یان چریکاندو یارییان ده کردو بالو
ده نوکیان لیک ده سو... جوانی ناسمانی شین بولبوله که ی خرۆشان و
مه سستی کردو باله کانی لیک دا بۆ نه وه ی وه کو جاری جارانی هه لده فری و له
ناسماندا یاری بکات... به لأم له بهر نه وه ی مرواری و زینو له عمل و مه رجانه کان

لهشيان قورس كردهبوو نه يتوانى بهرزيتتهوهو به ناسماندا بفرئ... شلپ كهوته
سهر زهوى.. دهلئين نهو بولبوله لهسهر دهركاى كوشكهكهى پاشادا به دهنوك
و خوئينى لهشى خوى نووسيوبيتهى: ههزار بار زيرو سروارى و لهعلو
مهرجان نهو شاباله پهرانهه ناهينن كه دهيان گهياتدمه حملهلهى ناسمانى
شين!

ترس

وژئى نازدار ناصهيدكى دهنوسى لهپر قهلهمهكهى مهركههى تيا نهماو
لهنووسين كهوت
نازدار بهقهلهمهكهى گوت
- بنوسه هيشتا ناصهكهه تهاو نه كردهوه.. بؤ نانوسى؟
قهلهمهكه وهلامى دايموه
- دهين بيورى مهركههه تياادا نهماوه تاكو مهركههه تين نهكهى ناتوانم
بنوسم
نازدار گوتئ
- بهخوا منيش مهركههه نيه و پارشم نيه مهركههه بكمرو هاورىكانيشم
مهركههه نادهنر نهگهر نهنوسى بهدايكم دهلئيم لئيت بداتر لائيتوت داخ
كات
قهلهمهكه نهختن ترسار له نازدارى پرسئ
- دايكت چ كارويه؟
نازدار وهلامى دايله
دايكم له نهخوشخانه كار دهكات سيستهره،
قهلهمهكه ترسهكهى رهويهوهو قاتا بينكهئئ
نازدار گوتئ
- باشه باشه ئهوه پئدهكهئئ! بهخوا دهين به باركم بلئيم فداقت كاتر
بهدار پشتت بشكينئئ... دهى خيراكه بنوسه ئهه بينكهئئنهت لهچئ

قه‌لهمه که ترس دایگرت‌وهو له نازداری پرسنی

- باوکت چ کاره‌یه؟

نازدار گوتنی

- باوکت قه‌سابه... نه‌ها نه‌وه سیکارده‌که‌یه‌تی له‌سه‌ر نه‌و مینزه خویناوییه

دایناره

قه‌لهمه که شله‌ژاو مچورکه‌ی ترس و بیمیکی خه‌ست ناخی گیره کردو

له‌ترساندا گریاو به‌یین مه‌ره‌ک‌ب که‌وته نووسینا

نه‌جا نازدار به‌قه‌لهمه‌که پینکه‌نی!

ئه‌ستیره

بجریوینه... ئه‌ستیره

تیشک بهاره بز ئیره

به‌خنده شه‌و رۆشن که

کانی پر شنه شن که

بجریوینه پیم پروون که

تاریکی سدرنگوون که

تیشک بهاره بز ئیره

ئه‌ی بوکی جوان ئه‌ستیره

ئه‌ی دیده پر له خنده

شه‌وگار به تۆوه رنده

بجریوینه ئه‌ستیره

تیشک بهاره بز ئیره

گول

گول که خوشه رنگ و بوی
رام ده کینشین بولای خوی
به لاقم هرچی دروکه له
لیتی راده کم چه په له
له هر کوئی گولتی بروی
ناری ددهم ددهسبه جین
که در کینکیش به دی کم
نه بن له بن دهری کم
هارویی پاک وه کو گوله
جینی همیشه ی نار دله

ماموستا

ماموستامان پیتی رتین
ناری ولات بنوسین
به پیتی رازاره و جوان
نورسیم ناری نیشتمان
ناری ولات به تامه
وهک ههنگوین و شه مامه
ماموستا فیری کردین
ناری ولات بنوسین
ماموستامان هه ر بژین
که نووسینیان فیری کردین
* * *

دارى بەردار

دارى بەردار مەشكىنە
بەررۇ بوى مەورەنە
ئاوى بدە گشت كاتىن
مىرەى خۇشت دەداتىن
دارى بەردار ھاورىيە
جوانى شارو لادىيە
دارى بەردار براتە
دەستى پر لە خەلاتە
دارى بەردار زۇر جوانە
پرېنەوئى تاوانە
ئاوى بدە گشت كاتىن
مىرەى خۇشت دەداتىن
* * *

خۇر

خۇرى بەيانى ھەلھات
رۇونى كەدەوە ولات
بىرى منىش زۇر رۇونە
خۇرىكە پر گەردوونە
دايكم پەرورەدەم دەكات
تا دلسۇزىم بىر ولات
منىش بە بىرى چاكام
رۇون دەكەمەوە خاكام
ھەتاوەكو بىنىم
تۇرى چاكام دەچىنىم

دايك و نيشتمان

گه رام سهرانسهرى زوى
پشكنيم زور لوتكهو نهرى
نهمدى شوينى خوش و جوان
دلگير بين وهك نيشتمان
گه رام سهرانسهرى جيهان
گويم گرت له مهلى دارستان
له شنهى نوئى به يانى
له قولهى زيويى كانى
نهمبيست وشهيه ناسك
وهك وشهى دهسى دايك
* * *

مهرو بزىن

(له فؤلكلوزده به دهستكاربيده وهرگيرايوا)

مهرو بزىنك هارپى بوون
ههردوو بين شوين و جن بوون
بزىن پوژئى له پوژان
به مهري گوت: هارپى گيان
دهمه دهسى زستانه
زستان سهرماو بارانه
باهر له وهى سهرماو سول
پيستان بكا به دههول
گورگه بزى لهم چوله
مانكاته بابوله
با پيئكه وه ههولدهين
ههشارگه يهك دروستكهين
مهري پيئكهنى كوك كوك
به بزنى گوت: ترسنوك
من ناترسم نه له با
نه له گورگو نه دهعبا

به ماندویستی پهل و بوی
بزن لانهی کرد بۆ خوی
زستان کردی به نینوا
مه‌ره ته‌وار په‌شینوا
مه‌ره‌ی ته‌مه‌ل و که‌مه‌بین
به بزته‌ی وت: برای ژین
سه‌رما هیتزمی بریوه
هه‌موو له‌شم ته‌زیوه
جینم ناکه‌یته‌وه شه‌وئ
هه‌تا سه‌رما له‌روئ
بزن پیتی گوت: هاورینکه‌م
هه‌رچه‌ندئ ته‌نگه‌ جینکه‌م
ته‌مشه‌ر له‌ لامدا بنور
به‌یانی پۆژه‌ه‌لات زوو
خاتویه‌ک بۆ خۆت سازکه
خۆت له‌سه‌رما ده‌ریازکه
به‌یانی پۆژ که‌وته‌ ده‌ر
بزنه‌ پروی خوی کرده‌ مه‌ر
وتی: هاوریم خینراکه
جینیه‌ بۆ خۆت په‌یداکه
مه‌ره‌ وتی: ده‌رناچم
لیته‌ ناجووئین قاچم

بزن گوتی: هاوریی من
داگیر مه‌که‌ جین و پیتی من
جینگای خۆمه‌ ته‌م جینیه
ته‌وه‌ تاپۆیم پینیه
مه‌ره‌ وتی نازاتم
برۆ ده‌رئ له‌لامم
له‌م شاخانه‌م ناترسی
یا له‌گیانت وه‌رسی
بزن له‌مه‌دی له‌ مه‌ر دی
هیچ نه‌ی کرده‌ نامه‌ردی
ته‌کانی دا وه‌کو دینو
شاخه‌کانی وه‌کو کینو
له‌ زگی مه‌ره‌ی تون کرد
چه‌رگ و دئی کون کون کرد
توویری دایه‌ ده‌شت و ده‌ر
خواردیان گورگو په‌له‌وه‌ر
ته‌نجامی زۆردار وایه
مه‌رگی ئاواي له‌ دوايه‌!
☞ ☞ ☞

جهژنی درهخته

دایه جهژنی درهخته
بهسه رچو سه رماو شهخته
با چند نه ساممیک بینین
له حدرشه دا بیچتین
نه سامی هه نارو توو
عهرعر و قوخ و سه روو
من به یانبیان گشت دهمن
تیر تیر ناویان ده مدهمن
که پهل و پز دهردهکن
مهل لانهی لهسه ر دهکن
ناسوی بهره بهیانی
پر دهکن له گوزانی
دایه جهژنی درهخته
بهسه رچو سه رماو شهخته
‡ ‡ ‡

ناشتی بالداران

بالندهی ناو دارستان
رژژن بوو به هدرایان
که رتیوونه به هانه
دهنوکی کامیان جوانه
کردیان به شه ره دهنوک
لیکیان رنی په رو تووک
رئوی یه پیر په پدا بوو
میری لیخوش کردن زوو
ونی: دهنوکی هه لئو
ریک و تیژه وه که چه قو
هه لئوی گورج و داناو ژیر
تینگه یشته که رئوی پیر
ده یوین به هاشه هاش
هه لئو بکات به مقاش
بالدارانی پین قرکا
تا خوی درگی لی پرکا
هه لئو گوتی: براینه
رئوی هه ردهم دوزمنه

نامہی قوتابی

قوتابی پوئی یہ کم
زیت و وریاو زیرہ کم
کہ ساموستا بزم بدوی
گشت گیام دکم بہ گوئی
کہ لک و ہر دہ گرم لہ قسہی
لہ ہل سو کہوت و جو لہی
دانیشم لہ گہل ہاوریتم
بہ نہ سایی بزی نہ دویم
ناکم قسہی ناپہ سہند
وانہم دہ خوینتم بہ تہتہب...
پرو خوش دہم وہ کو گول
بز کہس نام بہ چقل
کہ دہم بہ کار بہ دہس
قورت ناخہ مہ ئیشی کہس

❖ ❖ ❖

کہس گوئی نہ گری لہ رلئ
بہ ناگاین لہ گازی
شہرمان لہ سہر دہنو کہ
دہنو کہ... زل... یا بچو کہ
ہہر مہ لئیک دہنو کی خوئی
رئیک و پئیک و جوانہ بزی
گہر تا کوک بین سا بہ خوا
رئوی دوا یہ کمان دہخوا
بالداران ہہ سو تئیکرا
ناشت بو نہ وہ وک برا
رئوی یہ پیر نہ مہی دی
وہ کو پئیلک^(۱) تہتی...!

(۱). پئیلک = میزندان

يادى نەورۇز

بۆيە دەم بىزىيە
نەورۇز خەندەي لە لىئوۋە
خۇشى لەو ياخو كىئوۋە
خۇشى لە من و ئىئوۋە
جەئزى نەورۇزسان پىئوۋە
ھەر خۇش بىن ولات و ھۆز
نەورۇز جەئزى گىشتمانە
جەئزى پىشتا و پىشتمانە
لەم رۇژدە! بوو... كاۋە
رۇژلەي چىنى چەوساۋە
چەكوشى تۇلەي وەشانە
مىشكى زوحاكي پىژاندە
كۇتايى ھات شەرى نار
ھەلھات خۇرى پىرشنگدار
لەم رۇژدە! گىشت سالىك
گىشت دىك و گىشت مالىك
يادى ئەو رۇژدە دەكات
كە دىلىتى دوايى ھات

❖ ❖ ❖

منالىئە ھەموو بىئە
بەستە بو نەورۇز بلىئە
بەستەي بەتامو شىرىن
ھەر وەكو شانەي ھەنگوۋىن
دەي كى دەنگى خۇشە زۇر
بلىئە بەستەي جۇر بەر جۇر
گىشت ھاوار كەن بە يەك دەنگ
با نەمىئە زەبرو زەنگ
ھەموو مەرقايدەي
بىزىن بە براپەئى
نەورۇز خەندەي لە لىئوۋە
خۇشى لە من و ئىئوۋە

چتر

چتر هاوريمه زستان
دهمپاريزي له باران
باران بڼ يا به فرو تدم
گورج چتره کم هلد کم
زستان بڼ هدر کوي برڼم
چتره دهم له گدل خوم
با شهسته باران داکات
چتره بڼ تدم ناکات
له چتره کم له هاوريم
له گلتا دبرڼم ديم
تو هاورې به بهتري
له باران دهمپاريزي
چتر هاوريمه زستان
دهمپاريزي له باران

هاوري

پينووسه کم هاوريمه
بڼ هدر کوي برڼم پيمه
پره له وشه نيان
له ويندو دپدني جوان
له سهر هدمو تينووسن
هرچيم بڼ دپينووسن
دپينووسن ناري دايکم
دپينووسن ناري باوکم
ناري فوتاخانه کم
هي ساموستا گيانه کم
ناري ولتي خوشم
ههروها ناري خوشم
ويندې زور جوان ده کيشن
خوشي به دل ده به خشن
ويندې به فرو هي باران
ويندې کاني و دارستان
شاخ و همتاوي به بيان
ويندې هدمو نيشتمان
پينووسه کم هاوريمه
بڼ هدر کوي برڼم پيمه
* * *

دەفتەر

دەفتەرە كەم خاوينە
بىن گەردە وەك ئاوينە
مامۇستا ھەموو كاتتى
نمەرى بەرزۇم دەداتتى
دەمداتتى خەلاتتى جوان
ئەلبووم و قەلەم پاندان
قوتابى ژيرو چالاک
دەفتەرە كەمى جوانە پاك
دەفتەرە كەم خاوينە
بىن گەردە وەك ئاوينە
* * *

تۆپەكەم

تۆپەكەم سولە شەنگە
پې لە گۈلى رەنگ رەنگە
زۆر ئەمەك دارەو دىسۆز
زويىم ناكە... يەك تۆز
پۇژانى ھەينى و پشوو
وازی دەكەين دوو بەدوو
ھەلى دەدەم بۇ ناسمان
دیتەوہ بۇلام ديسان
دېپاريزم لە سووژن
لەقەلبەو دەمە ناسن
تۆپەكەم خوشەويستە
چارديرىمى پىئويستە
ھەر مسالىن نەكرى بۆى
بېپاريزى تۆپى خۆى
كە گەورە بوو. بە چاكي
كۆشش ناكە بۇ خاكي
ئاتوانى شارى مەزن
بېپاريزى لە دوژمن

من منالین به هیژم
تویی خوم دیاریزم
گورهش بووم پاسهوام
یو گهل و نیشتمام

دارستان

دارستان سوودی زوره
باسی ده کم به نوره
نوکسجین په یدا ده کات
پیتر پیتر به خاک ده دات
یبری ره شه با ده گری
ره ژووی لیندروست ده کری
لینی ده تاشری ته ختی مال
ده رگار بیشکه بو منال
میوه مان پین ده به خشی
چیا کاتمان دهنه خشی
دارستان سوودی زوره
بوم باس کردن به نوره
* * *

شيعر و چيروك بو مندانان

هیلانهیهکی تر

لهتيف ههلمهت

دوانزه سواره‌ی مهربوان

ناز کچینکی سه‌لاره
زۆر هه‌زی له پرسپاره
به باوکی گوت: بابه گیان
دوانزه سواره‌ی مهربوان
کین.. بۆچی واناو دارن
هه‌میشه له‌سه‌ر زارن
باوکی گوتی: نازه خان
گویم ئی بگره وردو جوان
پاشایه‌کی ئیرانی
له‌شکرئ گه‌وره‌ی هانی
ویستی نهم کوردوستانه
پکاته به‌ندیخانه
سه‌رانسه‌ری ویران کات
گری رقی تن به‌ردات
زگی دایکان هه‌لدیری
کۆریه‌ی بینشکه سه‌ریبری

دوانزه سواره‌ی پالنه‌وان
له رووی له‌شکرده‌ی وه‌ستان
به شمشیری دوانزه سوار
تینک شکا دوانزه هه‌زار
بۆیه‌ته‌و دوانزه سواره
هه‌میشه ناویان دیاره
ده‌بن تینه‌شوه‌ک نه‌وان
تینک بشکینین دوژمستان
ده‌بن تینه‌شوه‌ک نه‌وان
بیاریزین نیشتمان
* * *

خواستی وینهی دارگويزیکی لهسه‌ر پیره‌یه‌کی دهفته‌ره‌که‌یدا دروستکرد... له پینشدا به‌قه‌له‌مینیکی خاکی بالای دارگويزه‌که‌ی نه‌خشانده‌نه‌جا ره‌گه‌کانی له‌ناخی زه‌وی دا چه‌سپاندو به‌پهل و پۆر لق و چل پازاننده‌یه‌وه.. دواي نه‌وسا به‌قه‌له‌مینیکی که‌سک گه‌لای گه‌وره‌و زل زلی به‌لق و چله‌کانه‌وه‌ لکانده.

نه‌جا خوستی هه‌ستیگرد خه‌وی دئ و خه‌ریک بوو خه‌وی ئی بکه‌وی... خه‌وه نووچکین وا ته‌نگاری کرد هه‌ینده‌ی نه‌ما‌بوو دهفته‌ره‌که‌ی داخات و پروا بنوی..

له‌پر دار گويزه‌که‌بانگی لیکرید

- خواستی گیان بۆ به‌جیم دینی؟

خواستی وه‌لامی ه‌اوه:

- خه‌وم دئ ده‌رۆم ده‌نووم

دار گويزه‌که‌ديسان گوتی

- به‌ر له‌وه‌ی برۆی بنوی ده‌ین وینه‌که‌م ته‌واو بکه‌ی

خواستی پیتی وت

- ته‌واوم کردویی... نه‌وه‌ ره‌گو نه‌وه‌ بالۆ نه‌وه‌ش هه‌مووی گه‌لاو لق و چل و

پهل و پۆکانتن ئیتر چیت ده‌وی بی‌که‌ام..؟

دار گويزه‌که‌به‌خه‌مباریه‌وه‌ گوتی

- خواستی گیان ده‌مه‌وی پهل و پۆکانتم سیخناخ بکه‌ی له‌گويز

خواستی وتی

- به‌لن راست ده‌که‌ی له‌به‌رم نه‌بوو... وایه‌ دار گويز ده‌ین گويز بگرئ

دار گويزه‌که‌گوتی

یاداشت وینه‌ی منالینکی له‌دهفته‌ره‌که‌یدا کینشا

منالینکی هه‌وت سالان... له‌پینشدا سه‌ری مناله‌که‌ی دروستکرد نه‌جا

له‌شی... دواي نه‌وسا ده‌ست و قاچی... مناله‌که‌منالینکی ئیسک سووک و

جوان بوو. ده‌می پر پر بوو له‌خه‌نده... یاداشت له‌دهفته‌ره‌که‌دا وینه‌ی دار

لاستیکیکی کردو دایه‌ده‌ستی مناله‌که‌.

مناله‌که‌پینکه‌نینه‌که‌ی نه‌ماو له‌یاداشت زویر بوو... یاداشت هه‌رچه‌نده

قسه‌ی خۆشی بۆ مناله‌که‌کرد... مناله‌که‌ناشت نه‌بووه‌وه‌ پیننه‌که‌نی و

قسه‌ی له‌گه‌ل یاداشتدا نه‌کرد... پاش نه‌ختن بیرکردنه‌وه‌ یاداشت

به‌خه‌تکوژینه‌وه‌ دارلاستیکه‌که‌ی سه‌ریه‌وه‌ پر جانتایه‌کی بچکرانه‌کتیبی به‌

شانی مناله‌که‌دا هه‌لواسی.. مناله‌که‌گورج پینکه‌نی و له‌گه‌ل یاشتدا ناشت

بۆوه‌ له‌ته‌کی دا که‌وته‌ قسه‌کردن و ده‌ستی یه‌کیان گرت و هه‌ردوو بۆ

قوتابخانه‌بوین.

- ددین جووتی سمورهش له سدر لُقو چله کام دروستبکھی

خواستی له دارگویره کھی پرسنی

- سمورهت بۆچی یه... تۆ نهی دار گویره جوانه که

دار گویره که گوتتی

- بۆ نهوی گویره کام به لُقو چله کاتمهوه که پرو هه لئه هینن و ره شه با نه بیان
باتو به فیژ نه وۆن. پتویستم به جووتی سمورهیه دانه دانه بیان شکینن و
بیان خۆن... چونکه ته گهر گویره کام گیانله به ریک تیر نه کات و له برسیستی
پژگاری نه کات تیر که لکی بوونی من له ژیاندا چیلی

چۆله که

چۆله که یک له دارستانی که لانه یه کی بچکۆله ی له پووش و گه لاو په پهری گول
له سه ر لقی دارتیکی گه وردها چنی بو... پۆژنی له پۆژان پشیله یه کی کیتی
به بۆن لانه کھی دۆزیبه وه و په لاماری به چکه کانی دار لووشی کردن...
چۆله که به سه ته زمانه که بیری کرده وه وای به باشزانی دارستانی پر له
پشیله ی کیتی و درنده ی برسی به چن بیلنو و روویکاته دینه که له
گویتسه بانه ی مالتی که دا هیلانه یه کی نوئ بۆ خوی دروستبکات
پاش گه ران و فرینیکی زۆرو مانه و بوونیکی ته و او گه یشته ناقاری گوندیک و
مالتیکی تیا به دی کردو له سه ر سوچتیکی گویتسه بانه که دا هیلانه یه کی تازه
دروستکرد.

چۆله که به چکه خوراه که شه ویک له شه وانی نه نگوسته چاوی زستان له
هیلانه نوکی که یدا چاوی لیک نابوو... خاوهن ماله که به ماتمه مات په لاماری
هیلانه کھی دار چۆله که کھی گرت و شابه له کانی هه لکیشاو له قه فه زین که دا
به ندی کرد بۆ نه وی کوره بچکۆلانه و رکاویتسه کھی یاری له گه لدا بکات...
بیاره پیرو به سالددا چوره کان ده ساو دهم گوتوویانه و ده لئین: له و پۆژه وه که ته و
چۆله که یه ته و کاره ساته ی به سه ر هاتوره هه رچی مه ل و چۆله که ی ته م
گه ردوونه گه وره یه هه یه رقیان له پشیله و قه فه زه... من که مندال بووم
دایه نه که م ته م رووداوه ی بۆ گتیرامه وه و منیش له و ساوه به زه ییم به چۆله که دا
دیته وه و به بیینی پشیله و قه فه ز دلم ته نگ ددین چونکه به سه رهاتی
چۆله که که م دیته وه یاد.

هیلانه‌یهکی تر

چۆله‌که‌یهک ئه‌سه‌ر بانیه‌ی کۆنه قه‌لایه‌ک هیلانه‌یه‌کی جوانی بۆ خۆی سازکردبوو پۆژۆی چۆله‌که‌که له په‌ریزی زوی به‌ر هیلانه‌که‌یدا چینه‌ی ده‌کرد په‌له هه‌وریکی تۆ درێژ بانگی لێکریه‌

- ئه‌رئ ئه‌ی چۆله‌که‌ی مته‌وی هه‌له‌فرین و ئاری کانی سازگارو ده‌نگه‌ گه‌نی به‌تام ئه‌وه ماوه‌یه‌کی دی سه‌ره‌تای هارینه‌وه له‌دیو ئه‌م کینه‌ به‌رزوه‌ که ئه‌م قه‌لایه‌ی له بناردا دروستکراوه تا چار بپرکا هه‌ر کانیابوو په‌زو خه‌رمانی زیریسی پر له دانه‌ویله‌یه بۆچی ئارۆی بۆ ئه‌وه‌ی له‌تار له‌م خۆله‌ په‌تانی به‌دا چینه‌ ده‌که‌ی!

چۆله‌که‌که پینکه‌نی و به‌ده‌م چینه‌ کردنه‌وه وه‌لامی دایه‌وه‌و گوتی

- من هیلانه‌که‌م لێره‌دایه‌و هیلانه‌ی باو باپه‌رانیشم هه‌ر لێره‌دا بووه‌ ئیستا چۆن جینی دیلم.. چۆن جینگایه‌ک جین دیلم چارم نیادا هه‌له‌هیناره‌وه نیادا گه‌وره‌ یووم و ئاوو دانیم خواردووه‌

له پر ره‌شه‌بایه‌ک هه‌لیکردو به‌ هازه‌ هازۆ گه‌ گه‌ گه‌ له چۆله‌که‌که نزیکبووه‌و پینی گوت

- ئه‌ی چۆله‌که‌ی به‌سته‌زمان وه‌ره سه‌ر شام با به‌فرکانی بنگه‌یه‌نه‌ پشت ئه‌و کینه‌ به‌رزوه‌... له‌ویدا باخ و په‌زو دارستان و کانیاری زۆر هه‌یه‌.. پر له گه‌رێ وه‌نگاو وه‌نگو میوه‌ی خۆش و به‌تام... له‌وئ ده‌توانی به‌ په‌ره‌ی گوله‌باخ و لاسکی نه‌رمی لۆر چلی دار ئه‌سه‌ر ئه‌و دره‌خته‌ بالا به‌رزانه‌دا لانه‌یه‌کی گه‌وره‌ بۆ خۆت دروستبکه‌ی که نه‌ پشیله‌ی پۆرخو نه‌ده‌ستی مرۆقی به‌دکار ناگاتن

چۆله‌که‌که به‌ده‌م چینه‌ کردنه‌وه گوتی

- من له‌م هیلانه‌یه‌دا چارم تیلماسکی هه‌تاری ماچ کردوه‌و هیلانه‌ی خۆمو بار باپه‌رانیشم ناتوانم هه‌رگیز ده‌سه‌رداری ئه‌م هیلانه‌وه مه‌رزو ده‌قه‌ره‌ بم

په‌شه‌باکه له تووه‌یه‌یدا لوه‌ی خواردو وه‌کو هه‌زاران به‌راز شالۆی بردو هیلانه‌ی چۆله‌که‌که‌ی پلێشانه‌وه... به‌لام چۆله‌که‌که ده‌سته‌ ته‌ژنۆ دانه‌نیشت و له‌گه‌ر پاساری یه‌ دراوسینکانی دا هیلانه‌یه‌کی تری دروستکردوه‌.. که باره‌شه‌که له‌و سه‌ره‌وه گه‌رایه‌وه‌و هیلانه‌ تازه‌که‌ی دی له‌داخاندنا به‌ده‌وری خۆیدا سوورایه‌وه‌و ته‌پوتۆزیکێ زۆری هه‌له‌کرد بۆ ئه‌وه‌ی چۆله‌که‌که بیزار کات تاکو لانه‌که‌ی خۆی به‌جێ بێتی .. به‌لام چۆله‌که‌که نازاکه‌ باره‌شی به‌هیلانه‌ خۆشه‌ویسته‌که‌ی خۆیدا کردو به‌رامبه‌ر باره‌شی دیزو چه‌په‌ل راوه‌ستا.. ته‌ماشاکه‌ن تا ئیستاش هه‌رچه‌ند ته‌پوتۆزو گه‌رده‌لوول هه‌له‌ده‌کات چۆله‌که‌و بالنده‌ی سه‌رانه‌ری زوی باره‌ش به‌ هیلانه‌ی خۆیاندا ده‌که‌ن و یه‌کتی له‌ چنگی باره‌ش و چرنوکی تیری ته‌پوتۆز ده‌پاریزن!

خۆشەويىستى نىشتمان

دەلن ئە پۇڭگارىكى زۇر كۇندا دوڭمن تىوانى بە پارەيەكى زۇر دلى سەرلەشكرىكى ولاتىكى دراوسى بكرىو ئەسەر ئەو رىكەوتىن كە دوڭمن لە ناكاودا ھىرش بىكاتو ئەو سەرلەشكرە فەرمىان بە سەربازەكانى خۇى بدات كە بەرگرى ئەكەن و مل بۇ خۇبەدەستەوئەدان كەچ كەن... پاش ماوئەيك دوڭمن ھىرشى ھىنا بەلام پىشت بەخو و بەرگرى نازاياندى گەل و پۇلەكانى ولات... سوپاي دوڭمن شكار بەسەر شۇرى گەپايەود

بەلام كەس بەوى ئەزاتى كە ئەو سەرلەشكرە ئەو پۇڭدە نىيازى ناپاكي كەردى بوو لە گەل نىشتمانى خۇيدا.

پۇڭگار ھات و چو پۇڭى ئە پۇڭان ئەو سەرلەشكرە سزاو گىنگلى وىزدانى خۇى توشى نەخۇشپىيەكى كوشندەى كەرد و بەر لەوى بىرى وتى: دەسەوى كە مردم تەرمەكەم بىخەنە ستوتىكەوئە تاوئە ناو بىچم و نەھەنگ و ماسى بىخۇن

- وتىيان بۇچى؟

- وتى: چونكە مەن شايبانى ئەو نىم لاشەكەم لە خاكي پاكى نىشتماندا بىسەوى

- وتىيان لەبەرچى وا دەلنى!

- وتى: چونكە مەن ئەو پۇڭدە كە دوڭمن ھىرشى كەردە سەر ئەم نىشتمانە ناپاكيەم لە نىشتمانم كەرد و پىلام ئە دۇى گىپرا

سەرلەشكرە ناپاكيەكە ئەمەى گوت و ئىتەر خىپرا مرد و گىيانى نەگرىسى كەيشتە تونى تارىكى دۇزەخ... لە زۇر كەسم بىستوئە دەرياوانەكان دەلن:

گەل جار ئە ناوئاستى دەريادا چارمان بە سندوتىك دەكەوى لىنى نووسراوئە.. (نا ئەمەيە ئەنجامى ئەوانەى ناپاكي لە ولاتى خۇيان دەكەن.. ھەتا ھەتايە بە مردوتىش ھەر دەربەدەر و سەرگەردان و نەفرت لىنكراون و زەوى پىرۇزى نىشتمان لىيان بىزارەو جىنگاي لاشە چەپەل و بۇگەنەكانيان ناكاتەوئە...!) مەن لەوئەتى ئەم رووداوم بىستوئە ھەمىشە نامادەم گىيانى خۇم بىكەم بە توربانى نىشتمان!

(بىرۇكەى ئەم چىرۇكە بەدەسكارىيەوئە - وەرگىرلەو

وانه‌ی هونه‌ر

زهنگی وانه‌ی یه‌که‌م لی دراو قوتابی یه بچکوله‌کان به‌ریزو بی پاله‌په‌ستو چورته پوله‌که‌وه له‌سه‌ر جینگاکانی خویان به بی دهنگی دانیشتن... له‌وه‌نده‌ی نه‌بره ماموستای وانه‌ی وینه‌کیشان هاته ژووره‌وه و رژی‌باشی لیکردن و هه‌موو قوتابی یه بچکوله‌کانیش وه‌لامیان دایه‌وه له‌به‌ری هه‌لسان و ماموستاش سوپاسی کردن و له‌رموری دانیشته‌وه‌ی لیکردن

... ماموستا له سه‌ره‌تای وانه‌که‌دا باسی گرنگی هونه‌ری وینه‌کیشانی کرد و نه‌وه‌ی روونکرده‌وه که نه‌م هونه‌ره چ دوریکی گرنگو مه‌زنی له ژبانی ناده‌میزاد دا بینبوه به‌چهند ریبازو قوناغ و بارود‌زخی جۆریه‌جۆردا تینه‌پروهو چهند لُق و به‌ش و قوتابخانه‌ی جی‌وازی لیبوته‌وه

دوای له‌وسا باسی هونه‌ری وینه‌کیشانی کوردی کرد و نه‌وه‌ی روونکرده‌وه که چون بار باپیرانمان له دیر زه‌مانه‌وه وینه‌ی هه‌ندئ باری ژبانی خویانیان له‌سه‌ر دیواری نه‌شکه‌وته‌کانی کوردستان بۆ به‌جی هینشتووین که نه‌وانه‌مان بۆ ناشکرا ده‌کن نه‌وان چون ژباون و چ کاسه و که‌ره‌سه‌یه‌کیان به‌کاره‌یتاره‌وه چ جۆره جلوبه‌رگتیکیان له‌به‌رکرده‌وه چ جۆره ناژه‌لنیکیان به‌ختیو کرده‌وه له چ جۆره ناژه‌لنیکیش ترسان... نه‌جا باسی هه‌ندئ هونه‌رمه‌ندی کوردی نه‌م سه‌ده‌یه‌ی بۆ کردن و دوای لیکردن هه‌ر قوتابیه‌ک و وینه‌ی شتیک له ده‌فته‌ری وینه‌کیشانه‌که‌یدا بکیشی که زۆر خۆشه‌ویست بی له‌لای

قوتابیه بچکوله‌کان له‌سه‌ر داواکاری ماموستا هه‌ریه‌که‌یان وینه‌یه‌کیان له ده‌فته‌ره‌کانی‌اندا نه‌خشان... هه‌ندیکیان وینه‌ی قوتابخانه‌که‌یان دروستکردو

هه‌ندیکیان وینه‌ی بالنده‌وه یه‌کینک وینه‌ی ده‌ریار یه‌کینک وینه‌ی کانی و یه‌کینکی دی وینه‌ی داره‌کانی باخچه‌ی قوتابخانه‌که... به‌لام نازلی که کچینکی بچکولانه‌وه ژیکه‌له و ژیر یوو وینه‌ی نالای نیشتمانی کیشا که‌له به‌رزاییدا ده‌سه‌گایه‌وه... وینه‌ی نالای نه‌و نیشتمانه‌ی دروستکرد که جینگای خوی و بار و باپیرانیه‌تی و له دیر زه‌مانه‌وه قوریانیان بۆ داوه له ناحه‌زو دوژمن پاراستویانه.. نازلی له ژیر نالای نیشتمانه‌که‌یدا به خه‌تیکي گه‌وره نووسی ((وینه‌ی خۆشه‌ویسترین شت..)) که ماموستا ته‌ماشای ده‌فته‌ری وینه‌کیشانی قوتابیه‌کانی کرد به‌رزترین نه‌وه‌ی به وینه‌ی نالاکه‌ی نیشتمانی نازلی به‌خشی و ناهه‌رینی لیکرد و تی: نازلی خان ناهه‌رین سه‌ده ناهه‌رین نالای نیشتمان خۆشه‌ویستی هه‌مووانه.

وینہی نیشتمان

وینہ ده کم... وینہی جوان
وینہی نه ستیره و ناسمان
وینہی دهفته رو قه لدم
وینہی قوتاجانه کم
وینہی قه لبهزه و روبار
وینہی مدل و گول و دار
وینہی چپای بالا بهرز
وینہی دونیای هر چوار و درز
وینہی بروسکه و باران
وینہی هم سوو نیشتمان
وینہی کدی نیشتمانم
شیرینتره له گیانتم!
* * *

قه لای دمدم

قه لایه کی بلندم
شانازی میژوی کوردم
خانی له پ زیرینی کورد
منی قه لای دروستکرد
له قولله و له شوورهدا
کورد چوو به گژ عه چه مددا
شا عه باسی تینوی خونین
سوپای هینا به ملوتین
خوی و سوپا تیک شان
بوون به پندی گشت جیها
شا عه باسی فیتلوی
کیشای نه خشمی گلای
به سامان و درای
یه کینکی خسته دای
ئو یه که که ناپاک بوو
دوژمنی گهل و خاک بوو
- مه محمود کینه کانی - بوو
نه فرتهی لیکرد میژوو

له ژیرهوه زۆرو کهم
رینگای خوشکرد بز عهجهم
به یارمهتی نهو درۆمن
به قهلاډا سهرکهوتن
کورډ قرانیان بریار دا
ههزارانیان له دار دا
لهو پۆڙهوه ههتا ههم
تف له شای عهجهم دهکهم
دهئیم دلدارانی خاک
ناگادار بن له ناپاک
نهک رینگای قهلایهتر
پیشان دات به شایدتر
* * *

ماموستا

ماموستا دلێ پاکه
بیری وهک پۆڙ پووناکه
وهوشتی بهرزو زاتین
له ماموستا فیر دهیین
ماموستا ههر بمینن
ههر پووناکی بچینن
خزمهتی گهل و خاک کهن
شهوهزنگمان پووناک کهن
ماموستا دلێ پاکه
بیری وهک پۆڙ پووناکه.

خۇزگە

خۇزگە منىش ۋەك باران
گۈلۈم دەدا بە جىھان
خۇزگە منىش ۋەكو دار
دەسگرت مېۋەى زۇر تامدار
خۇزگە منىش ۋەك ھەتار
رووناكىم دەدا بە چار
بەلام ئۈخەى دەتواتم
بەبەھرەو كارى جواتم
بە كۈشش ۋ بە چاكە
خزمەت بىكەم ئەم خاكە
» » »

قوتابخانە

قوتابخانە زۇر خوشە
مەلبەندى بېرۈ ھۈشە
ئەپاريزىم باخچەكەى
دەرگاۋ شوشەى پەنجەرەى
بەرد ناھارۈم بۇ دارى
پەر لە گۈلۈ ھەنارى
كاغەزۈ تۈيۈكى قەلەم
لە ھەوشە پىدا تورۈ نادەم
» » »

قوتابخانە گشت ساتىن
رووناكىمان دەداتىن
فېرمان دەكات وريابىن
بۇ تەنگانە نازابىن
فېرمان دەكات وشەو دەنگ
بەدىنە كار ۋەك تەنگ
بوەستىن دۇى زۇردار
دۇى دوژمن ۋ بەدكار

پووباری سیروان

من رووباری سیروانم
پیر له ناوی روانم
له لووتکهای دوره دیم
به دۆلر دهشتا دهرۆیم
سرۆژ تینوی بین یا دار
دهیده من ناوی سازگار
نه رۆم و ده برم پیم
هاورتی سهدان شارو دیم
یادی چیا له گهل خۆم
ده بهم بز ههر کوی برۆم
چیا ولاتی منه
گۆرستانی دوژمنه
من رووباری سیروانم
پیر له ناوی روانم
« « «

دژی نهوهی دهیه ری
نهم ولاته دراگه ری
به کۆششی هه سوومان
پینشده گه ری نیشتمان
قوتابخانه زۆر خۆشه
مه لبه ندی بیرو هۆشه
« « «

مناله‌کانی هادرتیم
به‌وردی گوئی بگرن لیتیم
سه‌لاحدین بناسن
قاره‌مانن بوو مه‌زن
رووی له‌هه‌ر کوئی کووه
دوژمن تارو مار بووه
به شمشیری نه‌به‌زین
پزگاری کرد شه‌له‌ستین
نهم دلیره نه‌به‌رده
نهم شیری ده‌شتو هه‌رده
له‌میتزودا نووسراوه
کوردیکه نه‌وهی کاره
شانازی بز کوردستان
رژله‌ی ناوا قاره‌مان
له‌و ناو به‌ردو چیبایه
ده‌به‌خشن به‌م دونیایه
* * *

له‌خه‌وما بووم به‌پاران
بارجه سه‌ر نیشتمان
له‌خه‌وما داری به‌رز بووم
له‌نیشتمانا هه‌لچووم
له‌خه‌وما مه‌ئی سه‌وز بووم
بز به‌رزایی ناسمان چووم
که‌به‌ره‌و زه‌وی هاتم
رووم کرده‌وه ولاتم
جی نیه له‌گشت جیبه‌ان
خوش بین وه‌کو نیشتمان
* * *

دارتاش

گهر دارتاش یم به مشار
دهبرمهوه تهخته دار
له داری چنارو گوئیز
دروست ده کهم تهخته و میتر
کورسی قوتابخانه و مال
بۆ گهوره و هم بۆ منال
جولانین دروستده کهم
بۆ کورپه ی خهنده به دهم
به لام سوئندین... سوئندی بهرز
قدهت دروست ناکهم قهفهز
نه وهک رۆژئی زۆرداری
تیا بهند بکا بالدارئ
* * *

دیجله و فوراتین

نیتمه دیجله و فوراتین
کورپو چی ولاتین
له شاخی سهخته وه دین
به جووت گۆزانی ده لئین
ده گه یه نین سلای
په له عهترو گوئای
داری به پرووی گه لا سهوز
به دار خورمای بالا بهرز
له بهر هه زران مالددا
له گه ل گه وه و منالددا
ده به ستین به زمی ناههنگ
ده بارینین گوئی شهنگ
روو له هه ر شوئینن ده کهمین
خهترو بیری بۆ ده بهین
چونکه روون و په وانین
ناودیری نیشتمانین
به ره و هه ر شوئینن ده چین
به ریزو خوشه ویستین

به‌لام نيمه‌ش وەك نيمه
دلمان په‌روهرده‌ی كينه
كه دوربين له نيشتمان
دهمان گوشه‌ی دهستی ژان
دهبين به‌تم به‌كچي
له‌گه‌ل هم‌وريكي سبي
دهبين به‌سه‌سته باران
شاد دهبين په نيشتمان
نيمه‌ دچله‌و فوراتين
كوږو كچي ولاتين

فهلستين بناسن

من ناوم فهلستينه
ناو و گلم خونينه
ولاتيكي شيرينم
خاوه‌ن ميتزوي ديرينم
زاينوي و داگير كه‌ران
زوره‌اراني گشت جيهان
هم‌مو كه‌وتنه ورته روت
له‌دزي من په‌كيان گرت
هاتن وەكو درنده
كوشتيان منال و خنده
سووتانديان ده‌وه‌و دار
ويرانيان كره گوندو شار
به‌ناپاكي و به‌گزي
خوري ناسوميان دزي
به‌لام گه‌لي فهلستين
گشت به‌جاري راپه‌رين
بوون به‌هزاران نه‌شته‌ر
بز ناو جه‌رگي داگيركه‌ر

گەرچی ئىستام تارىكه

پۇژى نويم زۇر نزيكه

من ناوم فهلهستينه

تار و گلم خوينينه

» » »

بەردە قارەمان

منم بەردە قارەمان
شانازىم بۆ كوردستان
بەردىكى گەرە ديارم
لە مېژوودا ناو دارم
شىخ مەحمودى پالەوان
گەرە پيارى نىشتان
لە دەورو بەرى مندا
وہستا لە رووى دوژمندا
دەنگىم ھەر لە گون دايە
دەيگوت ناپاك نەبوایە
چىباى بازيان سەر تاخوار
دەبوو بە گۆپى زۆردار
ھەرچى كەس ناپاكي
بكات لە گەلو خاكي
لە تابوو بىن بەشە
لە مېژوودا روو رەشە
منم بەردە قارەمان
شانازىم بۆ كوردستان

کي نازايه؟

ناز کچيکي رڙشنيه
زور رووخوشه و گه لي ژير
وتی: بابه تکايه
تکام له توشه دايه
بهسه باسي جادوگر
کچي پيري و دنيوي شهر
بهسه باسي نازايي
مرڙي له خويابي
نه مرڙ ماموستا که مان
بزي گوتين چيرکي جوان
چيرکي جه ننگاره ي
له دوژمن راده پيري
نه ي باده و دايه ي شيرين
ماموستا مان پتي و تين
يه کينک نازاو سوار چاکه
گيان دهبخشني بهم خاکه
بهسه باسي جادوگر
کچي پيري و دنيوي شهر

كۆمەلە چىرۆك بۇ مىندالان

منال و باران

لەتيف ھەلمەت

منال و باران چېڙکی (زهکريا نامر)

نهحمد منالنيک بوو هه تارو چوله کهو هه ورو دهرختی خوشدهويست، خوږ زوی روون دکاتهوه. چوله که دهرېو گورانی دهلی: هه ورو باران دهبارتین درختیش مناله دارینه و سهریکی سه ورو جوانیان هه په. زستان و هه ورو ره شه پر له باران کانی هات

زهوی به هه وری گوت: خاک و خوله کهم زور تینووه و زوریش پیویستی به باران که ته

گوله باخ وتی: نه گهر بیتو بارانویکی زور نه خومه و گولم ناپشکوئ چوله که وتی: باران که ته په ورو بالم دهرېو و دهمبوین و به تاملترین گورانیم پین دهرېو!

دهرخته په لویو رووتکان وتیان: ته نیا باران که ته سه وزایی بز گه لاکانمان دهرېوتهوه

هه زاران گوتیان: نه گهر باران که ته نه باری برسی ده پین نه حمدیش به سه هه ورو که دا خوړی و گوتی

باباران که ته ته نیا هه به سه کینلگه که ی بارکمد بباری هه ورو که دا واکاریه که ی نه حمدی چنه چنه نه کرد به سه هه مو کینلگه کاند باری شادی هه مو لایه کی گرتهمه خاک و خول بزوان.. گوله کان و داره کان و چوله که کان و هه زاره کان هه مو دلخوش بوون

به لام نه حمد داسار به توره یی یه ورو روی له دایکی کرد

وتی: من هه همیشه هه ورو خوشدهويست... به لام له مرې به دواوه نه هه ورو خوشدهوي نه باران که ی.. دایکی واتی ورساو وتی بزچلی نه حمد له وه لامدا گوتی: داوام له هه ورو کرد ته نیا له سه کینلگه که ی نیمه بباریت که چی به قسه ی نه کردم

دایکی به نارېزایی دهرېینه وه له قسه که ی، که وته ته من کردنی و پیتی وت: نه حمد گیان تز هه له ی چونکه باران به شی ته نیا که سینک و ته نیا کینلگه په ک نیه .. ده پین له سه هه مو کینلگه کاند دابکار خیر و پیتی .. بز هه مووان بی.. نه حمد به رقی و جاره وه گوتی: هه ورو بارانم خوشناوی تا و ته خوازم که بزون.. نای چندم پینخوشه نیت هه رگیز باران نه باری!

پاش چند روژیک باید کی توند هه لیکرد و هه ورو کانی ناچاری بلا بوونه وه کوچکردن کرد.. خاک و خول خه مبار بوون و تینویستی ته نگی پین هه لچنین و دهرخته کان کز بوون و گوله کان مات بوون و چوله که کان داسان و.. گورانیان نه ماو نیت له سه لقی داره کاند باز با زینیان نه ده کرد.. هه زاره کان دهسته و نه ژنو دانیشتن و هه مو خوارده مه نیه ک چوه قانی و گرانی داهات و برسیتی ناقره یی^۱ هه زاره کانی گوشیی و مالی نه حمدیش هه زار بوون.. روژئی نه حمد برسیتی بوو به دایکی گوت: من برسیمه

دایکی وتی: ته نیا ده و له مه نده کان خوارده مه نیان پین په یدا دهرکت.. نه حمد به که ساسی یه ورو گوتی: نه ی باشه چ بکه م..؟ دایکی گوتی: تاره کو هه ورو دیت و باران دهباریته وه ده پین به برسیتی بمینیتته وه نه نجا پیکه نی و له سه قسه که ی روژی... دیت چی به سه زهوی و خه لکدا دیت نه گهر هه ورو بزون و باران نه باری!

لهو كانهدا نه حمده رڼو تووږه بونى خۇى له هه ورو باران بېرکه و ته وه .. شهرم
دايگرت .. برپيارى به دايكى دا كه نيتر هه ورى زور زور خوش بوئ .. چونكه
هه ورو بارانى خۇى به هه ورو كينلگه يه ك دهبه خشين

* * *

په شيمانى ته سپ چيزكى (زه كريا ثامر)

له زه مانى كوندان ته سپ له ده شتايى يه بهر بلاوه كاندا ده وياو زور به وه خه نى
بوو كه وه كو يا به خيراى راده كات ... وژئى بازرگانينك چارى پينكه وتو دلى
بوى خورپاو گورج چوو به لايه وه و داواى لنيكره له گه لى دا نيش بكات ..
ته سپه كه پرسى: جا ده ته وئى چ كار نيكت بى نه نجام دم؟
بازرگان وتى: ليشى تو نه وه يه گاليسكه كه م بى راكيشى ته سپه كه به توندى
وتى: من نايمه خزمه تكارى كه سو گاليسكه كه شت بى راناكيشم. بازرگان
گوتى: له برى كار كه ت جويه كى زورت دده من و ده توانى له ته ويله كه دا
زيان بگوزهرينى و به گلزيه كانى شاردا پروانئ و كوگا جوانه كانى شار
بيينى و ديمه نى خه لك ناسودت كات ... ته سپه كه به سه سامييه وه راسار
ليني پرسى: باشه ده توانم له گه ل باكاندا له ده شتايى يه فراوانه كاندا غار
بكه م .. بازرگان وه لاسى دا يه وه: پتيويست به وه ناكا .. تو وژگارى خوت له
ديتنى شارى شه نگدا به سه ر ده به يت و هه ر كاتنيكيش برسيت بوو خوراكت
ناساده يه ... ته سپه كه به ته وه سه وه پينكه نى و وتى: من پتيويستم به جوى تو
نييه كه برسيم بى سه وه گيا ده خوم و تيشوشم بى نارى رووبار ده خومه وه ..
هه ر كه ماندروش م له سه ر گه لاي و ه ريوى داره كان ده نووم .. بازرگانه كه وتى:
زيانى شار زور زور خوشه .. ته سپه كه به فيزه وه قسه كه ي بى برى و وتى:
هه رمووده كه ت جنى پينكه نينه .. بازرگانه كه فير بوو بوو به پاره و سامان
هه ورو شتيكى گورج بى جيبه جن بى ... له و قسه يه ي ته سپه كه لالوت بوو ..

« سه رچاوه: ناميلكه ي - الطفل والمطر - منشورات دار الفتى العربى
۱. ناقره - قورقوراگه

به تووردهیی و هه‌هه‌شه کردنه‌وه به‌وه شار گه‌پایه‌وه... ئه‌سه‌په‌که گالته‌ی به هه‌ده‌شه و گوره‌شه‌ی باززگانه‌که هات.. بۆ خۆی به‌ نازادی و به‌ شادی ده‌ژیا. به‌لام واروویدا که بین بارانی ئه‌و هه‌م‌وو ده‌شته سه‌وزانه‌ی هه‌له‌پروکان و وشکی هه‌له‌گه‌ران که مه‌له‌بندی ئه‌سه‌په‌که بوو... زه‌وی هه‌له‌قرچا و گۆر گیا شیخ نه‌بوون... برستی یه‌کی زۆر زۆر ئه‌سه‌په‌که‌ی لاوازکردو باززگانه‌که به‌سه‌رهاتی ئه‌سه‌په‌که‌ی زانی.. گه‌لی یه‌وسا چو بۆلای ئه‌سه‌په‌که‌ی وتی: ئه‌گه‌ر به‌ راکیشانی گالینسکه‌که‌م قایل ده‌بی له‌بری ئه‌مکاره‌ت هه‌ندی جوت ده‌ده‌م دوو دل مه‌به.. ده‌بن ئیستا ئیتر بریاری ئه‌وه‌ بده‌ی که‌یا له‌ برساندا بتۆی یا گالینسکه‌که‌م راکیشی! ئه‌سه‌په‌که‌ به‌خه‌م و شه‌رمه‌وه گوتی: گالینسکه‌که‌ت راده‌کیشم... ئه‌سه‌په‌که‌ ده‌شتایه‌کانی به‌جیه‌تشت و به‌وه‌ شار ملی نار ئه‌وی که‌وته گالینسکه‌ راکیشان.. به‌لام درای چهند پۆژیک زۆر نارزوی ده‌شتایی کردو به‌ باززگانه‌که‌ی وت: له‌م‌رێ به‌دواوه گالینسکه‌ت بۆ راناکیشم.. من ده‌مه‌وی بۆ ئه‌و ده‌شتاییانه‌ برۆمه‌وه که‌ تیاپاندا له‌ دایکه‌بووم! باززگانه‌که‌ به‌تواجه‌وه دای له‌ پرمه‌ی پشکه‌نێن و وتی: ریی گه‌رانه‌وت بۆ ده‌شتایی ناده‌م

.. ئه‌سه‌په‌که‌ به‌سه‌ر کیشییه‌وه وتی: من سه‌ربه‌خۆم هه‌رچیم بو‌ی ده‌یکه‌م! باززگانه‌که‌ به‌ پلاره‌وه سه‌رنجی ئه‌سه‌په‌که‌ی داو گوتی: هه‌ر ئه‌و کاته‌ی که‌ ملت بۆ ئه‌وه‌ شوێرکرد لغاو له‌ده‌م و قه‌پۆزت توندکه‌م بوی به‌دیلی ژێر ده‌ستی من

ئه‌سه‌په‌که‌ به‌ تووره‌یه‌وه که‌وته کۆرژنو حیله‌ حیل و به‌ باززگانه‌که‌ی گوت: ئیتر گالینسکه‌ت بۆ راناکیشم

باززگانه‌که‌ به‌ بین باکیه‌وه گوتی: ئه‌گه‌ر په‌یتونه‌که‌م رانه‌کیشی ئالیکت ناده‌م... ئه‌سه‌په‌که‌ چهند پۆژیک له‌ په‌یتوون راکیشان مانی گرت و باززگانه‌که‌ش هه‌ره‌شه‌که‌ی خۆی به‌جیه‌تتاو ئه‌سه‌په‌که‌ی له‌ خۆراک و ئالیک بین به‌شکرد... ئه‌سه‌په‌که‌ ناچار بوو که‌به‌ تابه‌دلی جاریکی تر بکه‌وتته‌وه گالینسکه‌ راکیشان

.. هه‌موو ئیواره‌یه‌ک.. ئه‌سه‌په‌که‌ به‌ملکه‌چی و شه‌که‌تی به‌وه‌ ته‌ویله‌که‌ی ده‌رۆی.. ئه‌غا بۆ ئه‌وه‌ی هاوریکانی تری له‌ ده‌شتایی یه‌کاندا گوێیان له‌ده‌نگی بیته‌ .. حیله‌یه‌کی بۆ ده‌کردو ده‌یوت: هه‌رکه‌سی جاریک نازادی خۆی به‌فرۆشی ده‌بن به‌دریژایی ژیانی خۆی هه‌ر به‌ کۆیله‌یی بمیتته‌وه!

سه‌رچاوه: نامیلکه‌ی / ندم الحسان / منشورات دارالفی العربی

قهفهزی زیرن

چیزکی + (زهکریا نامر)

سفا کچیکی بچکولانهیه... به تهنیا روری له باخیک کرد بۆ نهوهی
تهماشای داری سهوزر گوئی رنگاو رنگ بکات... بهره زۆر شاد بوو بهلام
کاتن که ویستی بگه ریتنهوه رنگای مالی لیتیکچوو.. خوشیه کهی رهوی
بو به گریان.. له پر گوئی له دهنگیکی ناسک بو که به نسکهو سۆزهوه پشی
وت: بۆ دهگرت

سفا بهلای دهنگه کهدا ناوری دایهوهو چۆله کهیه کی بیسی.. چۆله که که
دوباره پشی وت: بۆچی دهگرت؟

سفا وتی: بۆیه دهگرتیم چونکه وێل بووم و رنگای مال شارهزانیم،
چۆله که که وتی: مهگری من دهتهبه مهوه... رپی مالتان دهزانم... چۆله که که
بریاریدا سفا بۆ مالی خویان بهانهوه که له مال نزیکبونهوه چۆله که که
ویستی خوا حافیزی له سفا بکات بهلام سفا خیرا گرتی و بردیهوه بۆ
مال و خستیه قهفهزیکى زیرینهوه... و پشی وت: له بهر نهوهی خوشم دهوی
له بهر نهوه لیت نایهلم بگه ریتنهوه.. ههر خواردن و ناویکت پیوست یو من
دهتدهمن و ژیاخت پر له شادی دهگم

چۆله که که به کوئی گریانهوه وتی: من پیوستیم بهم خوشه ویستی یه
سهیرهی تۆ نیه که له سه ره بهستی بۆ بهشم دهکا... سفا گوئی بهقهسهی
چۆله که که نه داو پاش چهند رۆژیک سفا ههستی بهوه کرد که چۆله که که
زۆر ماتهو ناخوینن و لاوازیش بووه.. لیتی پرسى: نهوه چیه خۆ ناساغ نیت؟

چۆله که که وتی: بهرئ و ده لا نه خوشم!

سفا وتی: ها ههر نیستا بۆلای یزیشکت ده بهم

چۆله که که وتی: من دهزانم نهو درماته چی یه که تین و شادی به له شم
ده بهخشیتنهوه... سفا وتی: باشه ناوی درماته که چیه؟ ده بیلی یا گورج بجم
بوت بکرم

چۆله که که وتی: ده رگای قهفهزه که بگه رهوه جا نهوسا ناوه که یه تین نه لیم
سفا ده رگای قهفهزه که ی کردهوه... چۆله که که قهفهزه که یه جینهشت و وتی:
تهنیا سه ره بهستی تین و شادیم پین ده بهخشیتنهوه... سفا تهماشای
چۆله که که ی کرد به شادی بهوه ده فری نهوسا تیگه یشت که نه گهر یه کن
چۆله که که خوش بوئ نابین له قهفهزه دا بهندی بکات

✽ سه رچاوه: عوده الطائر - منشورات دار الفتی العربی

گهراڻهوهي مهل

چيڙڪي - معين بيسو

همسو چڙهه ڪان دواي نهري جيڪڏانهن ڪانينان پر له گهٽم ڪرد بهرو
لانه ڪانينان گهراڻهوه. له ناکاودا رهه بايدڪ ههئي ڪردو ههوه سڀيهه ڪان
رهش هه لگه ڀان و رهه با تونده ڪه مهليڪي لوول ڪردو هه سو پهرو
تو ڪه ڪاني هه ٿوه راند. مهله ڪه ڪوته ناوبري ڌارهوه پهري چيه به سنگو
باليهوه نه ما. هه ندي بالندهي گوشتخوڙ دهرين تهنو نه وهندهي نه ماپو
به دنوڪ دايباچن. نه ويش به باله رووتاهه ڪاني هه بهرگري له خوي ده ڪرد...
مهله هاورتيڪاني ها ليڙه ها له وئ هه به دوايدا ده گه ڀان و بالداريڪي
گوشتخوڙ خهريڪيو به دنوڪي دايباچن به لام باشيو خاوراسان نه وان
دڙيانهوهو فرياي ڪهوتن.. روانييان وا له بن داريڪدا به نه نهها بهرگري
له خوي ده ڪات.. هه سوويان به جاري روويان له مهله رووتاهه ڪردو بالداره
گوشت خورهه ڪيان راوناو هه ريده ڪه به دنوڪي خوي پهريڪي له بن بالي خوي
ڪردهوه يده ڪه يده ڪه به دنوڪه ڪانينان نه پهراڻه ڀان له سينگ و بالي مهله
رووتاهه ڪدا چه ٿاندو مهلي رووتاهه ڪه پهرو بالي به له شي خويهوه دي داي
له شه قهي پاڙ له گه ل هه سو مهله هاورتيڪانيدا ڪهوتاهه فريين

چاروڪهي سڀي

چيڙڪي - محمد عبدالعظيم

نزار هزي نه ڪرد ڪه شتيهه ڪي چاروڪه سڀي هه بن بهوش دئي ده ڪرايهوه ڪه
هه ميهه له سه رڙخي دهر يا راهه سن و سه رنجي به له مهه به ڪو له ڪان و پاڙوه
گهوه ڪان بداتو خهوه بهوهوه بييني ڪه له سه پشتي به له ميهيڪي
به ڪو له دايوه بهروه ڪه ناره نادياره ڪاني پشت ناسمان ملي ناوه

پڙوئيڪيان نزار چيڙڪيڪي ويته داري دهر يارهي گهشته دهر يارهه ڪاني ماهلان
ده خويندهوه.. له پر ڪتتيهه ڪه دي دانو پاڙويڪي به ڪو لهي چاروڪه سڀي له
ڪاغز دوست ڪرد... نزار سه رنجي پاڙوهه ڪه داو له ناکاودا خه يائي ڪرد..
ڪه پاڙوهه ڪه نه جو ليتهوه.. دوايي گوئي له دننگي بو گوئي: به ڪو له.. نه ري
تو نارات نهوه نه بوو پاڙويڪي چاروڪه سڀي هه بن؟

نزار واتي ورما.. پاڙوهه ڪه وتي: ميهه به خهوه دهر ياره ده بييني چون دههه
پاڙويڪي راسته قينه

نزار پاڙوهه ڪه هه لگرت و بهروه دهر يا رڙي.. هه ڪه خستيه سه نارهه ڪه
پاڙوهه ڪه گهوهه بووهوه چاروڪه سڀي يه ڪه پر بوو له با... پاڙوهه ڪه له سه
ناوهه رڙي.. نزار گورج خوي تيفريدهاوه دئي پر له گه شه بوو به لام پاش
نه ختنيڪ ته ماشاي ڪرد پاڙوهه ڪه له ڪه نارهه ڪه زور دور ڪهوتاهوه

هه ستي به ته نيائي و سام ڪردو هاوراي ڪرت

- نه ي ڪه شتيهه ڪه به گتيرهوه دواوه

ڪه شتيهه ڪه وه لامي نه دايهوه

نزار نهراندی: دهمهوی هاورئ و کەس و کاریشم له گەلمدا بێن
 پاپۆرە کە گوئی: کە تۆ ئاوانە خوازی پاپۆرێک بویت باسی هاورێک
 کە سوکارت لە ناواندا نەبوو
 نزار گریا و پاپۆرە کەش بەرەو ناوەراستی دەریا ملی دەنا... نزار کە
 لە خەیاڵە کە دەریاز بوو.. خۆی لە کۆشی دایکیدا بەدی کرد و پاپۆرە
 کاغەزە کەشی لەسەر مینزە کە... نزار پاپۆرە کاغەزە کە دەس دایە و نەج
 و نەجی کرد... دایکی سەرسام بوو
 نزار وتی: دهمهوی پاپۆرێکی گەورە دروستکەم جینگای هەموومانێ تیا دا
 بێتەوه

تەسەرچاوه نامیلکەهێ الشراخ الایض منشوارت دار الفتی العربی

ژووژکە هەلخەلەتاوێکە

چۆن بوو بە مشک

شیمری - محمد جواد کاظم

نەئین جارێک
 شەویکی زستان
 لەناو باخ و چەم و جارێک
 ژووژک گەیشت بەسارێک
 درێژ بوو لەسەر پشت
 وەکو دارێک
 لەدوای سلاو
 سار ئینی کەوتە سەر زەنشت
 وتی: ئەوه
 تۆ ئەو کەوتە درکاوییه
 بۆچی لەخۆت ناکەیتەوه!
 ژووژک سەرسامبوو خەپەسا
 وتی: گالتم لەگەڵ ئەکا
 سارە نزیکیبۆوه ئینی
 وتی: ئای ئەم کەوتە تور دەی
 رووت بێتەوه
 چەند جوان دەبی

دەدەي تۇرىدە بە زوۋىي
 بارى لەشى قورس كىرۋىي
 بە روۋىي ھەروەكە تاۋس
 بەنار كىلگە سەۋەزەكاندا
 گەشتەر گوزار بىكە بۇ خۇت
 مەن گىشت سالى ئەم پىستە دادەمالم لىم
 ئەرى تىدەگەي چى دەلىم
 ¶ ¶ ¶
 ژوۋىك چۈۋە سەر پوۋبارى
 تا ئە ئاردا تەۋا بەخۇيدا بنوۋرى
 پوۋبار پىتى وت: كە ھۆشى خۇي بخانە كار
 تا نەكەۋىتتە نار داۋى مار
 ھاۋارى كىر لىتى دوركەۋە
 خۇت ئە تەلەي پزگار بىكە پزگار.. پزگار
 ژوۋىك بە داماۋى رامما
 بەمارى وت تۇ پىتم نالىتى
 گەر ئەم كەۋلە درك رىژەم
 دامالەم و فرىدەم
 چى ئەم لەشەم دەپارىزى
 نەگەر قۇرتىن بىتتە رىنگەم
 مارە بە پۈزەۋە وتى: ئەي ھاۋرىكەم

گۈيى مەدەرى
 مەن بەرگىت لىدەكەم
 گىشت شتى لەمار دەترسى
 گۈي مەدەرى
 گۈي مەدەرى
 ¶ ¶ ¶
 ژوۋىك بۇ مار ھەتخەلەتا
 كەۋلى لەخۇي دامالى و
 لەشى روۋىي خۇي داۋە با
 ۋەكە مشكىك ئە سەرمالە
 ھەر دەگىيا
 روۋبارەكە چۈۋە بە گۇيا
 وتى: گىران دادت نادا
 تۇ بەر كەۋلە زىرەتەۋە
 بەسام بوۋىت مار لىت دەترسا
 تازە ئىتەر فەۋتاۋى فەۋتا.
 ¶ ¶ ¶
 مار دانى تىژكرد ئە ژوۋىك
 ژوۋىك ھەلھات باسكەۋ باسك
 ھەر دەۋزى و ھەر دەۋزى
 بۇ ژوۋىكە ھاۋرىكانى

باسی دهگرد رووداری وئی

ته بیوت: ئیستا

گه لئ گه لئ شت فیر بووم

هه له کهم زۆر زۆر گه وریه بوو

ئای برابان نه مه به سه رهاتی من بوو

ئای هه له کهم چهند مه زن بوو

***

فیل له بیاباندا

چیزکی - زکریا ثامر

فیلینکی بچکۆله زۆر له خوی بایی بوو.. پۆزی به ههتزی خۆیهوه ئیندهدا.. تا

وایلنهات وژۆکیان به وشتری هاوڕینی وت: من له تو به ههتترتم.. تو که له بهی

وهک که له بهی منت نیه!

وشر وتی: پینویست به خۆه له کیشان ناکات هه موو زینده وهریک به گویری

خوی کارامه یه

فیله که گوئی: چی ده ئینی من له تو به ههتترتم

وشره که وتی: ئایه تو ده توانی وژۆکی ته وای بیابان بوی

فیله که وتی: گوایه تو وات لینهات هه ره شه له من بکهی؟

وشره که وتی: به لئ

ئه غبا ههردوکیان له سه ر نه وه ریکه وتن که له به ره به یانه وه تا وه کو زه ره په ر به

بیاباندا برۆن.. فیله بچکۆله که خوی سازکردو گۆزه به ئای خسته سه ر

پشتی و کۆمه لئ گیای سه وزیشی له گه ل خۆیدا هه لگرت.. به لام وشتره که

هیچ شتیکی له گه ل خۆیدا هه لئه گرت.. فیل و وشتره که که وتن به رینی

بیابانه گه رمه که ، پاش کائۆمیریک فیله که هه سستی به تینویتی و برستی

کردو هه رچی پینوو خواردی و گۆزه ئاره که شی هه لئقوران و گۆزه که ی توردا...

به لام وشتره که نه هیچی خواردو نه هیچی خواردوه ههردوکیان دووباره

که وتنه ری و پاشماوه یه ک دووباره فیله که هه سستی به تینویتی کردو

هاواریکرد تینووه

وشره که وتی: به هیز گوی نادانه تینوتی

فیله که شهرم دایگرت

بهلام پاش نهختیک دیسان هاواری کردهوه... ئیت ورم لی براوه.. تینوتی بۆری داوم

وشره که وتی: نارامت بین بدرگه بگوه

فیله که هاواری کرد... نهفرت له نارام.. من وا له تینواندا دهمرم!

فیله که قسه که تهاوکرد و نه کرد بیهوشی بر دیهوه که وتنه سر له که.. وشره که گورج له سر پشتی خوی هه لیگرت و بر دیهوه بز داستانه چره پر له درهخته که خوی

که فیل هانهوه هوش خوی.. وشره که پیتی گوت: خو ئینستا باوه ده که که هه موو گیانله بریک جوره توانایه کی تاییه تی خوی هه یه.. تۆ به هیزیت و که لبت پتوه یه من بین که لبت بهلام توانای نه وه هه یه بهرگه بر سیتی و تینوتی بگرم.. چونکه من له نار له شی خۆمدا گه لی نارو خوراک پاشه که وت ده که م.. ئیت له وسانهوه فیله بچکوله که وازی له پۆزلیدان و خۆه لکیشان هینا.

سەرچاوه: الفیل فی الصحرا، منشورات دارالفتی العربی

خانوو یهک بۆ په ره سپیه که

چیرۆکی- زکریا ناسر

پینج قه له می رهنگاوه نگ له گه ل په ره یه کی سپیدا له سر مینزیک

داریندا ده زیان... پۆژی له پۆژان قه له مه ره شه که یان به سه رسامیه وه سه یری

په ره سه یه که ی کردو لینی پرسی: نه وه بزچی وامات و دامووی

په ره سپیه که وتی: چونکه ناتوانم ئاوانه کام بینمه دی...!

قه له مه ره شه که پرسی: ئاوانی تۆ چی

په ره سپیه که وتی: ئاوانه خوازی خانوو یه کم باخکی تیا بین

هه ره پینجقه له مه که له نار خویاندا که رتنه ورته ورتو دوا یی به یه که ده نگ

به په ره سپیه که یان وت: بریاری یارمه تیدانمان دای... قه له مه سووره که

خانوو یه کی بچووکی له سه ره په ره سپیه که دروستکرد. په ره سپیه که که وت

گازنده وه هاواری کرد: خانوو ده بین په نه ره شی هه بین... قه له مه سه وزه که

دهرگا و په نه ره ی بز سازان و قه له مه ره شه که ش چند قه له ره شینی

نه خشکرد ده فرین.. کونه دو که ئیشینی کیشی کرد دو که ئی وه کو هه وریکی

ره شی ئیبهر زده بۆوه... قه له مه شینه که ش ئاسمانیکی سامالی راخست..

قه له مه زه رده که ش خۆریکی زه ردی هه له ئینا... دوا یی قه له مه سه وزه که

هه موو ده وریه ی خانوو که ی به دارو ده ون و سه وزه گیا ته نی... هه ره پینج

قه له مه که سه ره بی کاره که ی خویان دارو گه شه که ی شادی گرتیا نی و به

کاغه زه سپیه که یان وت: نه وه بوی به خاوه نی مال و باخ...! په ره سپیه که

وتی: من ئینستا پتویستم به یه کیکه هاواریه تیم بکات

هەر پینج قەلەمەگە خێرا سەگنیک و پشیلە یەکیان دروستکرد.. کە پشیلەگە سەگە کە دی لە ترساندا مێباراندی و بۆی دەرجوو.. سەگە کەش بەوێرە وەر و جەپە حەپ دواى گەوتە

هەر پینج قەلەمەگە پەرە سپیەگە پینکەن.. لەو گاتەدا کەرتیک هات و بارێشکی داو وتی: ئەم هەرا هەرایە چی یە؟ ئای ئەمە ئیوەن لە خەوتان هەتساندکم

کەرەگە بە واقورساری و سەرسامی یەرە سەرغی خانزەکی داو وتی: ئای ئەم خانووە چەند جوان و دلگیر بۆخۆم تێبایدا دەژیم..! پەرە سپیەگە وتی: ئەم خانووە خانوی منە..! هەر پینج قەلەمەگەش وتیان: ئینە ئەم خانووەمان بۆ کاغەزە سپیەگەى هاورێمان دروستکردووە.. کەرەگە بایدەخى بە قسەى پەرە سپیەگە قەلەمەکان ئەداو وتی: ئەم خانووە کە من تێبا دانیشتم ئیتر دەبێ بەمالی من.. کەرەگە وستی بچیتە ژوورەو.. هەر پینج قەلەمەگەو پەرەسپییەگەو قەلە رەشەکان و پشیلەگە سەگەگە لەناو خۆیاندا گەوتنە راورێژو لەسەر دەرکردنی کەر پیکەوتن و هەموویان هێرشیان کردە سەر کەرەگە.. قەلەمەکان کێشایان بەسەری کەرەگەدا پشیلەگە گەزتی، سەگەگە قەپالی گیرکرد لێی، قەلە رەشەکانیش بەر دەنوویاندا.

«سەرچارە- بیت للورقة البيضاء، منشورات دار الفتى العربی»

مۆمیکو دەنگە شقارتەیهک

نووسینی: دلال حاتم

دەنگە شقارتەگە لەپاڵ مۆمەگەدا کەبەنازۆ فیزووە راوستابوو.. لەسەر مێزە مەر مەرەگە بەخەمباری درێژ بوو.. مۆمەگە لە ئاوتنەگەدا سەرغی خۆی دەدا لەدەنگە شقارتەگەى پرسی

ئەى دەنگە شقارتەگە پینم بلن بۆ ئارا خەمگینتی

دەنگە شقارتەگە گوتی: من بۆیە خەمبارم چونکە ئەمەئمان گورتە.. مۆمەگە گوتی: ئەمەیه ئیانمان.. بۆ ئەو دروستکراوین ئیانیکى کورت بەسەر بەرین.. ئیتر بۆچی بەم بارە قایل نەبین و ئەم چەند ساتە کەمە بەخۆشی بەسەر نەبەین..؟ دەنگە شقارتەگە وەلامی داوەرە.. شادی لە کوێو دەئ؟ هەر کە سەرم گێدەگێ و ناگێرێ خێرا دەسکوژیننەو و تووێم دەدەنە لایەک.. هەر چۆنێ یێ تۆ لەمن بەختەو وەرتی چونکە ئیانە درێژ ترە

مۆمەگە گوتی: راستە من ئیانم زیانەرە.. بەلام من لە هەموو چرکەیهکەدا نەختە نەختە دەتوێمەو و کوتایی ئیان دەبینم.. لە گەل ئەوێشدا پینخۆشە تاریکایی دەرووبەرم شەت و پەت کەم و رینگا بۆ ئەو کەسە پوونەدەگەمەو کە رووم لێدەن و داواى یارمەتیم لێدەکات

مشتومری ئیوانی دەنگە شقارتەو مۆمەگە زۆری خایاندو ئەوگاتەدا خۆر ئاوابوو.. تاریکی خزاپە ژوورەگەو دەنگە شقارتەگە گوتی: بە ئاستەم دەرووبەری خۆم بەدی دەکەم.. مۆمەگە گوتی: نەختن چارەبێ بگەو ئیمەش لەم ئیانەدا دەوری خۆمان دەبینن..! دەنگە شقارتەگە لەرزو ترس گوتی و

وتى: من له مردن دەترسم.. ئەي تۆش ناتىرسى؟! مۇمەكە گوتى ھەرگىز ناتىرسىم.. كامەرانى من لەو دەدايە دەوربەرى خۇم پوونكەمەو.. كەلكى ژيانى دريژ چيە ئەگەر ئەتوانم خۇمەتتىكى بەيدەكە تيا پيشكەش بکەم؟ لەوکاتەدا دەستىك گەيشتە دەنگە شقارتەكەو ھەلىكەردو گريكى بچووک لەسەرى دەنگە شقارتەكەو دەوچوو. ئەنجا بيىنى لە مۇمەكە نزيكى دەکەنەو.. بە دەنگىكى نزم بەگوئى مۇمەكەدا چپاندى... مال ئاوا.. دەنگە شقارتەكە لەو زياتر وشەيدەكى تری بۇ نەگوتراو ئيت بەين جوولە لەسەر مینزە مەرمەرەكە كەوت... بەلام گر لەسەرى مۇمەكەو بەرزبوەو ژوورە تارىكەكەى پوونكەو.

سەرچارە: السماء تظفر خرافا

كيسهلى زور زان و دانا

(چېزكى - لىلى سايا)

ورچىك و كۆمەلنى چۆلەكەر كەرويشك لەدارستانىكى بچكۆلەدا دەژيان... بەيانىان نەبىن بۇ خۇراك پەيدا كەردن بلاوھيان لىدەكەرد ھەرگىز لەيدەك جيا نەدەبوونەو.. شەويك ورجەكە پىتى وتى: ئەرى ئەو بەزى بە ھەموومان خانوويەك بۇ خۇمان نەكەين!

ھەندىكىيان پشتگىرى قسەكەيان كەرد ھەندىكىشيان رايان لىننەبوو.. لە داويى دا قسەى ورجەكە خرايە دەنگەنەو دەنگى زۆربەى وەرگرت.. ئەنجا ورجەكە وتى: دەبا بگەرىنە دامەزراندنى بناغەى خانووكەمان.. گەورەى چۆلەكەكان وتى: ئىمە بناغەكە ھەلدەكەين... كەرويشكەكان وتىيان: ئىمە بەرد دىننەو دىوار دروست دەكەين... ورجەكەش وتى: منىش سەرى خانووكە دەگرم... ھەمو دەستيان بەكار كەردن كەرد... چۆلەكەكان بەنىنۆكە بچكۆلەكانىيان كەوتنە بيناغە ھەلكەندىن. كەرويشكەكانىش بەردىيان ھەلگرت و كەوتنە دىوار دروست كەردن، ورجەكەش كەوتە دارو چىلكەو پووش كۆكردنەو بۇ داپۇشىنى سەرى خانووكە... چۆلەكەكان ھەلكەندىنى بيناغەكەيان تەواو كەردو كەرويشكەكان دىوارەكانىيان بەرزكردەو ورجەكەش دارو چىلكە و پووشەكانى ھەلگرت و بەسەر دىوارەكاندا سەركەوت بۇ گرتنى سەرى خانووكە... دىوارەكان ورجەكەيان پەن ھەلنەگىراو ھەردەسيان ھىنار رووخانو ورجەكەش كەوتە خوارەو... ھەمويان بەكزى و خەمبارى دانىشتن. كىسەلەك بەلاياندا تىپەرى لەھوى خەمبارىيانى

پهري جوان چېرکي : له يوب منصور

پړۍ له وړانديش روډاوه که يان بړ گټراپه وه.. کيسه له زور زانو زاناکه پيری کرده وه وټی: برسيمه.. که رویشکه کان گټزهرو چوله که کان گه تم و گه نمه شامی و ورچه که ش ههنگوينی بړ هینا.. کيسه له که گټزه که دی دا به چوله که يه که هه ندئ گه نیشی له بهر ورچه که دا بړ کردو وټی: بخون... هه مویان سه رسام بون.. ورچه که وټی: گه تم دان و خوراکی چوله که يه چوله که که ش وټی: گټزه خوار دنی که رویشکه

کيسه له که پينکه نی وټی: نه و تا ئیوه هه مورتان خوراکی يه کتری به باشی دهناسن نه ی بچی که ستان کاری خوتان نازانن..! نه نجا کيسه له که نه ختی پينده نگ بوو دوايی وټی: بيا که رویشک بناغهی خانوکه هه لکه نی و وچ دیواره کانی دروستکاو چوله که ش سه ری بگړئ.. بړ پړی دوايی هه ری که يان کاری خویان جيبه جين کردو ئیواره هه مویان به ده وری خانوکه ياندا رنچکه يان به ست و که و تنه گورانی و تن و سه ما کردن

« سه رچاره: السلفاة الحكيم منشورات دار الفتى العربی.

گوئی لہم قسہ بیدی دینی بوو به تہ اوہتی شلہ ژاو ترساو بزی دہر کہوت کہ
کہوتزوتہ چ تنگانہ بید کہوہ..! نہا گورج فرتهی بز کردو رایکرد!

(۱) . ناشک = گدہ

چيروك بو مندالان

منال و چولهكه

لهتيف ههلمهت

منالو چۆلەكە

چیرۆکی - محمد السلاتی - له عەرەبییەوه کردومه به کوردی

منالەكە له ركه كۆ ئێزیکۆوه به وردی سەرئهی چۆلەكەكە داو گوتتی

- (هۆو هۆو گوتیت ئێمه؟) منالەكە گوتتی

- (چیت دەویی؟)

- (بەرەلام كە)

- (ناتوانم)

- (دەتوانی)

- (له كەس و كارم دەترسم...)

- (تكاية بەرەلام كە)

خا

- (گەر پزگارىم كەى چیت یوى دەتدەم)

- (له سزادانم دەترسم)

- (پێشان بلى: له دەستم بەربۆ)

- (ناتوانم...)

- (تكات ئێدەكەم ئەى هاورێكەم كات بە ئیرو مەدە... دنیابە نەگەر له

پزگاردەندا یارمەتیم بەى ... كەس پێى نازانتى...)

كەى كەوتە ئیوانیان و منالەكە بەین دەنگى بە چۆلەكەكەیدا دەروانى..

خەریكبو درگاكەى لیبكاتهە بەلام ترسا پەشیمان بۆوه كەوتە ورتە ورت... ناتوانم

- (هەول بەنا)

(زۆر دەترسم)

چۆلەكەكە له سووچى قەفەزەكەدا كرووشكەى كردو به زەبونییەوه چارى

لینكنا... و خۆى له ژێر شابالەكانیدا شاردهوه.. ئەپەر بۆتێك له مێشكیدا

گەشەى كردو كەوتە بالەفرێ و بەمنالەكەى گوت

- (باركتت خوشدەویی؟)

- (زۆر)

- (ئەى دایكتە؟)

- (زۆر)

- (حەزت له گائەو گەمەى بەر هەتاو هەیه.؟)

- (ئەى چۆن!)

- (حەز له پاكردنى بەر باران دەكەى؟)

- (ئەى گوايه چۆن!)

- (هاوریت هەن؟)

- (زۆر)

- (مائتانت خوشدەویی؟)

- (ئەى چۆن)

- (منیش وەك تۆ دایكەم و باركەم و خۆرو باران و ناسمان و درەختم

خوشدەویی و حەزەم ئەيارى كردنە ئە گەل هاورى چۆلەكەكاندا... یارمەتیم

بەى بۆ ئەوى ئەم ركهيه پزگارىم... ئێم گەرى بۆلاى دایكو باوكى خۆم

هەلقىم و باوەش بە هەتاودا بكەم و بۆناو هاورىكانم بگەرىمەوه... تكات

ئێتەكەم و ئێت دەيارىمەوه...)

- ((پيتم گوتى ئەم قسانە بىن ھودەيدو دادت نادات..!))
 - ((ئىستا دايىم دلتنەنگە بۆم.. ئايا جارى لہ جاران ھەستت بەرە نە کردوۋە
 كەدايىكت بۆت دلتنەنگ بىن))
 - ((بەلى رۆژنىكىان كە درەنگ گەرامەو ھەر وەخت بوو شىت بىن بۆم...
 ھەوالى ئەھمەو دراوسىكىان پىسىبوم.. كە گەرامەو توند باۋەشى
 پىكارلام))
 - ((دايىكى مىنىش ھەر وەك دايىكى تۆ واھ...))
 - ((درۆ ئەكەي چۆلەكە وەك ئىنە نىن...))
 - ((سوتىد دەخۆم كە ئىستا دايىم شېرەو زگارە چۈنكە مىنى لى
 دوورم...))
 - ((جاتۆ ئەلەي ئىنە لەھىچت كەم نىو لەھالماندا ھەموو پىنوئىستىيەكت
 بۆ سازكراۋەو بۆخۆت لەناو قەفەزەكەتدا دەخۆيت و دەخۆيتەوۋە
 بەسرۋودەكانت شادو تەسەلمان دەكەيپلا))
 - ((بەلام مىن دلتنەنگم))
 - ((جا تۆ گەجى ئەم ھەموو خۇشىيە بەجى دىلى و بە ناو باكاندا كۆچ
 دەكەي...!))
 - ((خۇشەختىم ئەلا زۆر گرنگە))
 - ((لەو باۋەردەم كە تۆ لای ئىنە خۇشەخت و كامەرانى))
 - ((مىن كلۆلم...))
 - ((چۆلەكە بۆ دەفرىن... ئايا فرېن و گەرانىان بۆ دەسكەوتنى خۇراك نىيە؟
 جا خۇ لەرەتا تۆ بەيى مائوۋوبون خوارەنت بۆ دى))
 - ((خۇراك ھەموو شتىك نىيە... مىن دەمەوى بفرم... ئەم جووتە بالە لەناو
 قەفەزدا ، ھىچ بايەختىكىان نىيە))
 - ((تۆ شىتنى))
 - ((چى دەلىتى بلن بەلام لىم گەرى بۆم...))
 - ((ئەم قسانەم بە گوتىدا مەھە))
 - ((بەلىننت دەدەمىن گىشت بەيانى يەك دىدەنيت بىكەم و لە گەل گزنىكى
 پۆژدا لەتەنىشتەوۋە بۆتىم و گىشت ئىتوارەيەكەش بە شەقەي بالەكانم دوعا
 خوازىت لى دەكەم... و بەلىنىشت دەدەمىن ھەموو چۆلەكە ھارۋىكىانم لەگەل
 خۇمدا دىنم و ھەمىشە گۇرانىت بۆ ئىزىن... گرنگ ئەوۋە بەرەلام كەي...
 دەدەي زانت بىن .. دەرگاي قەفەزەكە والاكە.. دەجە ھارۋىيەكى دلئۆزىلا
 مىنالەكە لە قەفەزەكە تىزىك بۆۋە دەرگاكەي خستە سەر پىشت.. چۆلەكەكە
 گوژمى دار فرتەي بۆ كردو ركەكەي بەجى ھىشت... ئەنجا گەرايەوۋە لەسەر
 شانى مىنالەكە نىشتەوۋە دىنووك و بالى لىرووى سوۋىي و گوتىق
 - ((سوپاس.. ھەرگىز بەدەرىزايى ژيانم ئەم چاكەيەتم لەياد ناچى...))
 ئىتەر لە پەغەرەكەوۋە رووى لە ئاسمان ناو بۆي دەرچوو... ھەتا لەچار بۆر بوو
 مىنالەكە بە چارە سەرسامەكانى تەماشاي دەكرد.. مىنالەكە لە رووى
 باركىدا بەكزى و كەساسىيەرە راۋەستاۋ بەترس و دەنگىكى لەررۆك و بۆرگاۋەو
 گوتىق
 † ئەو مىن بەرەلام كە))
 باركى پىا ھەلشاخاۋ ھارۋارى كرتە
 - ((بۆ...?))
 - ((چۈنكە خۇي داۋاي لىنكردم بەرەلەي كەم...!))

تر لسه ر لئواری په نجه ره کهن... باوږی به چاری خوی نه کرد.. چوله که که
پیی گوت
- ((وکو به لئیم دایتی هانووم...))
چوله که کان هروا گورانیان ده گوت و منالک ش به شادیوه سرنجی
ده دان... منداله که چوله که دم پر له گورانییه کانی بهر پرشتگی هتاری
به ره به یانی لئبوو به تابلویه کی نه فسانه یی و هر وکو خوی شی به چوله که
بزانی له گه ل نه واندا که وته گورانی چرین!

* سرچاره: گوتاری الثقافة العربیة ژماره (۱) سالی هدوتم ۱۹۸۰

* پدراویز

۱. رکه - قهه ز - قهه س
۲. زگار - مات - په ست - عاجز
۳. واز - والا - کردنه وی په نجه ره و درگا

- ((کوره نهوه چی ده لئیی!))
- ((چوله که که به ده می خوی لئیم پارایوه که درگای قهه زه که ی
لئیکه مه وه...))
- ((دره ده که ی))
- ((نه مه راستییه که په تی))
- ((باشه چوله که چون قسه ده کاتا!))
- ((به دریزایی نه سره قسه ی له گه لدا کردم...))
- ((خوت گه وچو گه مژه مه که!))
- ((سویندت بؤ ده خوم که گه ل قسه ی له گه لدا کردم و به لئینی داومه تین
که هم سوو رۆژیک خوی چوله که هاوریکانی دیدنه نیم بکن و له نزیکه مه وه
گورانی بچرن...))
- ((گوی بگره هدی گیزی نه قام نامه یی چیت لدم جوره قسانه له تو
ببببب...))
- ((باوه گیان خو من دره ناکه!))
- بارکی شه پازله یه کی وای به بنا گوئیدا مالی له شی هم سوو خسته له روزین...
له نجا رودی تیکردو گوتی
- ((سزات نه وه یه که نه مشه و به یی شینو ده نوی))

* * *

خوړیکي گه ش ته می به ره به یانی هه لئیشاندو رای مالی و مناله که چاره
خه والوه کانی پشکووتن و گورانی ده یان چوله که به گوئیدا رۆان...
له نجه ره که وه روانی وا هاورئ چوله که که ی و ده یان چوله که ی رهنگار په رنگی

شيعرو چيروك بو مندالان

كات ژمير

لهتيف ههلمهت

گۆرانى

گۆرانى دەلنم بۇ باران
دەسمان داتىن ئارو نان
گۆرانى دەلنم بۇ پوويار
ئاو دەداتە باخ و دار
گۆرانىم بۇ جووتياره
خەرىكى زەوى و زاره
گۆرانىم بۇ كرىكاره
ھەر خەرىكى ئىش و كاره
من گۆرانى دەلنم بۇ شوان
بۇ ساواى لاي مەرو گاوآن
گەرچى رووتن... بەھىزن
ران لە گورگ دەپارىزن
بەلام كام گۆرانىم جوانه
بۇ جوانى نىشتمانە
* * *

چۆلەكەى ژىر

تەھا مارتىك بەخشكە
رۇشت بۇ لانەى چۆلەكە
چۆلەكەكە پىنى زانى
خىترا دەرچوو لە لانى
خىترا ھەر بەفر كاتىك
خۇى گەياتدە سەر كاتىك
بە زەبرى چىنگ و دەنووك
ھىنشاى سن چەوى بچووك
سپى و دىمەن ھىللكەبى
مار كەبە لانە گەبى
بەردى بەھىللكە زانى
داى خرمان بە دەانى
ئۇخەى دانى مار شكا
فرمىسك لەچاوى تىكا
* * *

بىزكەى ئەم شىعەرە ودرگىراوہ

گۆرانی باران

زستان وهرزی بارانه
باران گیانی ژیانه
کەس ناژی بەین باران
مرۆڤ.. بالدار.. دارستان
هەموو بە باران دەژین
باران نەبارئ دەسڕین
باران دئ هەموو سائئ
چلکی زەوی دەمائئ
نار بە کانی دەبەخشی
چیا بە گول دەنەخشی
(هەیاران و مەیاران
خواپە هەر زۆر بئ باران
خواپە باران ببارئ
لەسەر گشت گوندو شارئ
زستان وهرزی بارانه
باران گیانی ژیانه
* * *

زمانی کوردی

زمانی کوردیم خۆش دەوی
خەمی دلێی پین دەپەوی
زمانی کوردی ساماتە
خوینی دەماری گیانە
بەزمانی کوردی بەجۆش
دەنوسم هۆنراوی زۆر خۆش
لەگەڵ براو بارکەدا
لەگەڵ خوشک و دایکەدا
بە زمانی کوردی دەدویم
سروود بۆ نیشتمان دەلێم
چریکەکی گۆرانی بەسۆز
بە کوردی دەلێم بۆ نەورۆز
سالانێکی دوورو درێژ
زەحاکێ زۆردارو خوین رێژ
نەم نیشتمانەکی داگیر کرد
زمانی کوردی زنجیر کرد
لەنەورۆزدا کاهێ نەبەز
هەلی تەکان قەلای ناخەز

وتی گەلی کورد لە هەر کۆیین
ئیتەر هەر بە کوردی بدوین
کوردی زمانی خۆتانە
هەنگوینی گەت و گۆتانە
زمانی کوردیم خۆش دەوی
خەمی دڵمی پێ دە دەوی
* * *

بزانه من کێم

دەرۆنم و دەبیینم
بیینه خۆشی ژینم
روانینه دەنگ و باسم
هەموو رەنگێک دەناسم
رەنگی سپی و زەرد و رەش
رەنگی سەوز و مژو و گەش
نەشی سەوزم یاخود شین
یانیش کالێکی زیوین
یا رەشی قەترانی م
چارگە ی تیشکی جوانی م
یادەش قەوایی م
یا لە رەنگی ئاو بچم
ئێستا دەزانی من کێم
چاوتم لە گەلتا دە دەویم

بیژکی ئەم شیعەرە وەرگیراوە

باوکو دایک

دایک و بارکم خوش دهرین
هر نهوانن ختم رهوین
که له پهل توره دهرین
تاریک دادی ژینی من
کاتن که پینده کهن
دلّم ده کا شنه شن
منی مندال جه زده کم
رویان خوش بن هه موو ده م
شادی نهوان بدوینن
منیش خه م نامینن
بابه گیان و دایه گیان
هر دلشاد بن هه ردو و کتان
* * *

هه تاو

نه ی هه تاروی گه شو جوان
به توره پروونه جیهان
تیشکی گه شی خنده ی تو
جوانی ده دات به ناسو
شادی ده دات به ژیان
نه ی هه تاروی گه شو جوان
نیمه هه موو هاو پئی توین
گشتمان ریبواری ربی توین
کاتن ون ده بی له چار
بوت ده گه پین ساوارو پیار
نه ی هه تاروی گه شو جوان
به توره جوانه ژیان
به توره پروونه جیهان
نه ی هه تاروی گه شو جوان

زیانی جگه‌ره

جگه‌ره ناکیشم تاله
دوژمنی گه‌وره و منداله
جگه‌ره دهره و په‌تایه
زه‌هری کوشنده‌ی تیاپه
باو‌کم جگه‌ره ناکیشی
دوره له‌هم‌وو ئینشی
زۆر له‌ش ساغو بیر ورده
هم‌میشه به‌ده‌ست و برده
مامه‌که‌م جگه‌ره خۆره
لا‌رازو ددان کلۆره
هم‌میشه نه‌خۆش و زه‌رده
گرفتاری سه‌د دهره
جگه‌ره ناکیشم تاله
دوژمنی گه‌وره و منداله

***

گولو درک

له‌ی ولاته‌که‌م په‌یمان
بتکه‌م به‌ باخی گولی جوان
هاوریکانم... مندالان
وه‌رنه دهرئ له‌ سالان
بنه‌برکه‌یین درک و دال
با بېشکوی گولی نال
درک تېزو پر ژاره
مایه‌ی ژان و نازاره
به‌لام گول زۆر جوانه
ملوانکه‌ی نیشتمانه
بهرئ درک... بژی گول
مایه‌ی خۆشی به‌ بز دل
هه‌تاره‌کو بېنم
هه‌ر گولی جوان ده‌چینم

ناسمان

ناسمان ههتا بلیبی بهرزه
زستان ههتا بارانه و تهرزه
ناسمان ههتا بلیبی شینه
هاوین ههتاوی بهتینه
ناسمان گهتی فراوانه
په له نهستیره و جوانه جوانه
له ههراچی گوند و شاره
ناسمانم لیه دیاره
ههنگاو به ههرا کویم دهبات
ناسمان ته ماشام دهکات
مانگ و نهستیره و ههتاوی
به ناسمان بوون به چاو

(* شیعی: کیلی برابله) سالان نه تدیالنا

* * *

کات ژمیر

تهی کاتژمیر تهی هاویریم
له ژوور سهرم دات دهفیه
هاندووی خویندتم به شه و
تهبێ ژوو هه لسم له خه و
به ره به بیان به ره له وهی
ههتاوی برژینێ خه ندهی
زه و قاعات گهرم که
له گۆمی خه و درم که
که ده نووم تو نه خه و
نه کهی له کات دوا که و...!
له ژوور سهرم دات ده نینیم
تهی کاتژمیر تهی هاویریم

ناشتی

نه‌ی بالندهو کوتر له کوین
بفرن گۆرانی بلین
چینه بکه‌ن له گۆلزاردا
بنوون له‌سه‌ر لقی داردا
له‌ گۆی چه‌ما سه‌ما بکه‌ن
یاری له‌ گه‌ل بادا بکه‌ن
هینلانه‌ی تازه ساز بکه‌ن
گه‌ردوون پر له‌ ناواز بکه‌ن
ئیمه‌ی مندالاتی کورد
نیرومن... درشت و ورد
وابیریارمانداوه ئیتر
به‌رد نه‌گرین له‌مه‌ل و کوتر
چی دار لاستیکه‌ بیه‌شکینین
له‌نه‌ورزدا بیسوتینین
نه‌ی بالندهو کوتر له‌ کوین
به‌ نازادی به‌سته‌ بلین
* * *

وینه‌ی باخچه

داهات له‌ پشودا وورد وورد
وینه‌ی جوان جوانی دروستکرد
قه‌فه‌زی گه‌وره‌ی تیکشکان
ووتی: نازاد بن بالداران
به‌قه‌له‌میکی سه‌وزی جوان
نه‌خشانندی باخچه‌ی مندالان
ووتی: مندالان... هه‌قالان
یاری مه‌که‌ن له‌ ریی و کۆلان
وه‌رن بۆ ناو ئەم باخچه‌یه
جینگه‌ی خۆشی و جینی گه‌مه‌یه
ئه‌نجا باخچه‌که‌ی پر پر کرد
له‌ وینه‌ی مندالی وورد وورد
ووتی: باخچه‌ هه‌ی منداله
جینگای یاری و خه‌نده‌ی ئاله
* * *

کریکار

کریکارم به هیتم
له نار گه لدا به ریم
دروست ده کم رینگاوبان
ده خوشخانه و فیرگه ی جوان
له چی مال و نه لاره
چین په نجه ی به هرهم دیاره
کریکارم به هیتم
له نار گه لدا به ریم
* * *

جووتیار

من جووتیاری ولاتم
خوشی گه له ناواتم
گشت بستیکي نیشتمان
ده کم به کینگه و بیستان
سویندم خواردووه... به رههم
بؤ نیشتمان زور بکم
من جووتیاری ولاتم
خوشی گه له ناواتم
* * *

ب: بهاری تازهی کوردستان
 پره له نیرگزی جوان جوان
 ز: زهراوی تالی مردن
 بۆ ناحهزان و دوژمن
 ئ: یه کیتی جه ماوه‌ری کورد
 دوژمنی شق و بهق کرد
 (بئ... ئه)
 بژی... بژی
 بژی گولو مه‌لر دار
 بژی باران و رووبار
 بژی جه ماوه‌ری کورد
 دوژمنی شق و بهق کرد
 * * *

پشیله‌یه‌ک هه‌بوو هه‌زی له گۆشتی چۆله‌که‌و خه‌بوو به‌لایه‌وه سه‌یر بوو
 هه‌موو رۆژی نازاد به‌یانیان زوو له خه‌و هه‌لده‌ستی و کتێبه‌کانی ده‌خاته
 جانتا که‌یه‌وه بۆ قوتابخانه‌ ده‌روار نیوه‌پۆش و شه‌واتیش خۆی به‌ خویندن و
 خویننه‌وه‌ی کتێبه‌کانی و ده‌ور کردنه‌وه‌ی وانه‌کانه‌وه‌ مانده‌وه‌ ده‌کات
 رۆژنیک پشیله‌ ته‌مه‌له‌ نه‌سه‌نه‌که‌ بانگی نازادی کردو پیتی وت له‌مه‌ چیه‌
 هه‌موو رۆژی ده‌رۆی بۆ قوتابخانه‌ و خۆت به‌خوینده‌وه‌ی کتێبه‌وه‌ خه‌ریک
 ده‌که‌ی... با پینکه‌وه‌ نه‌ختن یاری بکه‌ین.. ده‌چی ئه‌بێ ئه‌مه‌رۆ مه‌رۆ بۆ
 قوتابخانه‌!
 نازاد وتی من هه‌زم له‌یاری کردن نیه‌و نامه‌وێ کاتی خۆم به‌فیرو بده‌م
 ده‌مه‌وێ هه‌میشه‌ رووبکه‌مه‌ قوتابخانه‌و زانستی زیاتر فێرم
 پشیله‌که‌ وتی نه‌گه‌ر زانستیت زیادیکرد ده‌بی به‌چی؟
 نازاد وتی له‌وانه‌یه‌ بێم به‌ که‌شتیوانی که‌شتی ناسمانی و بۆ سه‌ر مانگ
 بڕۆم
 پشیله‌که‌ وتی: به‌خوا مانگ زۆر جوانه‌ ... باشه‌ ئه‌گه‌ر منیش له‌ گه‌ل تۆدا
 بێم بۆ قوتابخانه‌ و فێری زانستی م ده‌توام بچمه‌ سه‌ر مانگ؟
 نازاد وتی: به‌لێ... ده‌توانی... به‌لام ده‌بی بۆ ئه‌وه‌ی فریای قوتابخانه‌ بکه‌وی
 به‌یانیان زوو له‌خه‌و هه‌ستی
 پشیله‌که‌ وتی: بۆ زوو... ئه‌ی ناکرێ نه‌ختن دره‌نگ له‌خه‌و هه‌لسم
 نازاد وتی: نه‌، ناکرێ... چونکه‌ ئه‌گه‌ر دوا بکه‌وین وانه‌کاتمان له‌ده‌س
 ده‌چن و فێری هه‌یج نابین

کولله

بیژکه‌ی بنه‌رتی ئەم شیعەرم لە چیرۆکینکی (زکریا نامر) وەرگرتووو

کردوو مە بە شیعر

دەلێن سەردەمانی زوو
گوندیکی بچووک هەبوو
چوار دەوری باخ و ناو بوو
خەندە و کۆ هەتار بوو
ئەلێن خەلکی گوند گشتی
مەن و نێر وردو درشتی
هەزریان لە قەسە بوو زۆر
قەسە ی پووچ و جۆر بە جۆر
پۆژی لە پۆژان یەکن
لەو دیو کێو هاتە ناو دی
وتی کوللە بەریوەیە
نیازی ئەم گوندە ی ئێوەیە
کوللە یەکی زۆر زۆرە
گەورەو دێر پیاو خۆرە
لە هەر شوێنی جینگێر ی
قەپی لە هەرچی گیر ی

پشیلە کەوتی باشە لە قوتابخانە دەهیلن یاری بکەم و گوشت بخۆم و بخلۆم
نازاد پیتی وت: لە قوتابخانە بواری یاریکردن زۆر کەمەر خەوتن و گوشت
خواردن نیە.. و قەدەغەیی!

پشیلە کەوتی: ئەگەر وایە من نایەم بۆ قوتابخانە.

نازاد وتی: ئەگەر لە قوتابخانە فیزی زانستی نەبی ناتوانی بچیتە سەر
مانگ.. هەمی پشیلە تەمەل برۆ هەر گوشت بخۆ بنوو.. مەگەر بە خەو ئەو
مانگە گەش و جوانە ببینی و لە باخچەکانی دا گەمە بکە... هەمی تەمەل..
دەبۆ خۆت هەر بنوو

پشیلە کەوتی: زۆر زۆر حەزم ئێنە بگەمە سەر مانگ دەپیتم بلن بۆ ئەوی
ئەم ئاواتەم بێتە دی چی بکەم باشە

نازاد وتی: برۆ بۆ خۆت بنوو.. ئەگەر نەچیتە قوتابخانە و فیزی زانستی نەبی
مەگەر بەخەو بچیتە سەر مانگ.. تینگەشتی... هەمی پشیلە نەوسن و
تەمەل، لەو پۆژە شەوانی مانگە شەو ئەو پشیلە یە لەبەر تریفە مانگە
شەو دەنوی و خەو بەو دەو دەبینن چون ئەدارستانەکانی سەر مانگدا بەچکە
چۆلە کەو بێچوو کۆتر بخوات

نازادیش لەسەر خۆتندن بەردەوامەو دەیهوئ بپیتە کەشتیوانینکی نامسانی

(تێببینی: بیژکه‌ی ئەم چیرۆکە وەرگیراوە)

گڙو گيا بين.. يادار بين
 ده غلى پارو پيترار بين
 ده يکرمينتن به داني
 ناهيلن ناوه داني
 خه لکي دئ نه مه يان بيست
 که رتنه قسه يک و بيست
 جو تيار گوتي هه به دار
 کولله ده کم تارو مار
 شوان گوتي بهم گالوکه
 کولله ده کم به لوکه
 ژنان گوتيان به که رگير
 کولله ده که بين ره شبيگير
 منال پڙا زماني
 گوتي به توچه فاني
 کاريکي نهو تو ده کم
 کولله قه لاچو ده کم
 مه لاش گوتي هه به فوو
 کولله ده سالم وه مور
 کوينخاش گوتي به تورنان
 خه لجهر ناخه مه کيتلان

هه تا کولله قر نه کم
 نه بين هه پشوش نه دم
 شاعيريش که و ته فسه
 هيچي نه هيشت به وشه
 گوتي کولله ناتوانن
 بين له خاکی دئ داني
 نه مان قسه يان ده کرد
 کولله هات.. شالاري برد
 کولله ته رو وشکي خوارد
 دارو ميوه گه نم و نارد
 به لام هيشتا خه لکي دئ
 له ناو به کدا ده نگیان دئ
 کولله له وي تا نيسنتاش
 ده خوا ميوه گڙو گياش
 دئ جگه قسه ي زلله
 هيچ ناکه ن دڙي کولله

***

نیرگز

چیزکی سلیم بهردکات، بهدهستکاریهوه کراوه به کوردی

نیرگز کچینکی جوان بو
قژ دریزو نیان بو
تهوار له خوی بایی بو
هۆگری بوغواایی بو
وتی جوانتم له گول
له بالندهی پۆپه ی چل
له پهپولهی رزوو باخ
له گولالهی لووتکهی شاخ
له پر گولینک راجه نی
به قسه که ی پینکه نی
نیرگز گوتی نه ی گول تو
پینسه که نه به بین هۆ
جینبیلله نه م گولزاره
دلهم له گول بیتزاره
گولان له ترسی نیرگز
گولزاریان چولکرد کزکز
نهجا نیرگز سه پیریکرد
پهپوله بو خوی ورد ورد

به دوو بالی رهنگار رهنگ
سه ما نه کا به بین دهنگ
نیرگز گوتی پینم بلنی
هه یه له من جوانتر بین
پهپوله دهسی پژا
عهتری ووتهی لیترا
گوتی باله کانی من
گه ل له تن جوانتن
نیرگز تووره بوو هه لچوو
دهی پهپوله برون زوو
پهپوله به ترسو لهرز
به جینیان هینشت باخی سهوز
نیرگز گویی گرت وابالدار
بهسته ده لین له سه ر دار
نیرگز هه مدیسان هه لچوو
له بالداران تووره بوو
گوتی کن گویم لی نه گری
با لیتره پرواته ده ری
به جارنی بالداره کان
به جینیان هینشت داره کان

نیرگزر که و ته گوزانی
به لام نه و نه دهی زانی
چپه یه کی زور خوش دی
سوزو نه غمهی لی دهرزی
روانی خشی گه لایه
له گهل نارازی بایه
وتی: گه لا دم لیک نی
بایه سته کم تینک نه چی
گه لا وتی: نه گهر با
لق نه هینیت و نه با
و تم له دم دهر نایه
تاوان تاوانی بایه
نیرگزر به گوزی و پهستی
به بای گوت بز ناوستی
با گوئی له قسهی نه گرت
گه لای خسته ورته ورت
به لام نیرگزر نه مجاره
قیژاندی: ختای داره
با ههرچی داره پروات
نهم باخچه یه م بز چول کات

دار به ره گوز سهره وه
له باخ چونه دهره وه
نیرگزر کاتی ته نیبایی
ونی کرد لیتی رۆشنایی
کس نه ما یاری له گهل کات
به ته نهایی گریانی هات
گهرم بوو قولی گریانی
نه جا به په شیمانی
گوتی نیوه گول و دار
نیوهش په پوله و بالدار
تکا له گشتان ده کم
و دهره و بز باخچه کم
به باین نیوه من نازیم
نیوهن مایه دی دلخوشیم
نه و نه ده پارایه وه
دلیمان بوی توایه وه
هه موو گهرانه وه لای
ماچیان کرد نهم لار نه و لای
نیستا که هه موو هاوړین
باخچه ی نوین بنیاد نه نین
‡ ‡ ‡

دهگيرنهوه هزاران سال بهر له نيسنا پاشايه كي زور به داد فرمان روايي شارنكي دهگرد

پاشاكه توشي نهخوشييه كي كوتوپر هاتو هردوو چاري كوير بوو. به هيچ شني چار نه كراو له نه جامدا حه كيميكي يه گوتق

نه گهر يه كينك بتوانن شيري شير له كهولن شيردا له سهر پشتي شير بز پادشا بينن و چل رژو به يانيان هردوو چاري خوي بين بشوا.. هردوو چاري چاك ده بينتهوه

پادشا سن كوري هه بوو هه ريه كه له لايه كهوه كهوتنه خويان بز نه وهي نهركاره سهخته نه جامدن. كوره گه وره كه له گهل وهزيري دهسته راست و دهسته چه پيدا سواري سهرو نه سپ بوون و توتشه به رهو شمشيرو قه لغان و كهرسه ي راوي درنده يان له گهل خويان برده به رهو جهنگه ل و بينشه ي شيران كهوتنه ري... كوري ناره نغيث واي به باشزاني بز نهو كاره پشت ته نيا به خوي به ستي و برهوا. هه ستا پنيويستي خوي و راه شيري هه لگرت و سواري نه سپيكي شايانه بوو رووي له جهنگه ل و چياي هزار به هزار كرد

به لام كوره بچكوله كه ي پادشا دواي بيركردنه وه يه كي زور برياري دا ناسنگه ريك و ده زگاي ناسنگه ري و كومه لن ناسن و جوتيارنك كه شاره زاي ته راوي له راه شيردا هه بين له گهل خويدا ببات . به شينه يي خويان تاماده كردو به رهو چيار مه ليه ندي شيران كهوتنه ري بز نه وهي شيري شير بز پادشا بينن و چاري بين روون بينتهوه

كوري گوره كه له گهل وهزيري دهسته راست و دهسته چه پيدا رژويستبوو له نيوي ريگادا وهزيري دهسته راست و دهسته چه پ ماندوو بوون و بهرگه ي بريستي و توييني و سهختي چيا برين و جهنگه ل يان نه گرت و په شيمانيان كرده وه به شه كه تي گه رانه وه. كوري ناره نغيث كه به ته نيا خوي چوبوو له بناري چيايه كدا به ماندويستي خوي ليكه وت و هه ندي جهرده توتشه به رهو كه ره سه ي راوو ششيره كه يان ليفراندو نيتر له و ساوه هه ر ناواره يه له چياو دهشت و دردا به لام كوره بچكوله كه ي پاشا كه له گهل ناسنگه رو جوتياره كه دا رژويستبوو جينگايه كي باشيان دوزيبه وه ناسنگه ره كه قه فه زيني گه وري له ناسن دروستكردو سترچوار ريويان تبادا به سته وه. كه شيره كان هم ديمه نه يان دي چوونه نار قه فه زه كه وهو كهوتنه په ل په ل كردن و خواردني ريوبييه كان له و كاته دا كوري پادشا ناسنگه رو جوتياره كه گورج ده رگاي قه فه زه كه يان داخست و شيره كان يان به ند كردو له كون و ده لاقه ي قه فه زه كه وه كه مه نديان خسته نه ستي چند شيرنك و له دواييدا شيرنكيان كه ول كردو پريانكرد له شيري چندمه ي شيرنك و دا يان به كولي شيرنكدا و گه يانديانه پادشا و پادشا ش چل به يانيان هردوو چاري خوي بين شوردو چاري وهك جاري جارن چاكبووه فرماني دا كوره بچكوله كه ي له جينگاي خوي بين به پادشا ناسنگه ره كه و جوتياره كه ش بين به وهزيري دهسته راست و دهسته چه پ ، پياره پيره كان ده لين له و ساوه هه موو درنده يه ك له جوتيارو ناسنگه ر ده ترسن

(بز دارشتني سه رنه اي هم چيرو كه سرود له چيرو كيني فولكلوري كوردي وه رگراوه

***

وا زستانه هه‌ور هات
خوشی دینین بۆ ولات
ده‌ئێ گهر زستان نه‌بین
زه‌وی تێتر باران نه‌بین
خاک و خۆل ناژێته‌وه
به‌هار ناگه‌شیتته‌وه
من بارانم خوشده‌وی
ده‌غل و گوئی یێ ده‌روی

***

پۆژێ ریوی برسی ده‌بین و ده‌یه‌وێت خۆی بکات به‌ باختیکدا. بۆ نه‌وه‌ی تێتر
میوه‌ی خوش بخت.. دیواری باخه‌که زۆر به‌رز ده‌بین و ریویش له‌ دووره‌وه
ده‌می ناو ده‌کات بۆ نه‌و هه‌موو سێتوه‌ خۆشه‌ی به‌ لق و چلی داره‌کانه‌وه شۆر
بووبونه‌وه.. به‌ ده‌ری شواری باخه‌که‌دا ده‌سوورایه‌وه کونیکێ ته‌نگه‌به‌ری
دۆزیه‌وه خۆی پیاکرد.. له‌به‌ر نه‌وه‌ی زۆری برسی بوو ورگی به‌تال بوو به
ناسانی به‌ کونه‌که‌وه چوو

ریوی چاوچنۆک هه‌ر که خۆی له‌ناو باخه‌که‌دا بیستی تێتر بیرو هۆشی له‌ده‌س
ده‌رچوو هه‌تا توانی میوه‌ی خواردو هه‌ر میوه‌ی خوارد... نه‌وه‌نده‌ی خوارد ..
مهر بوو ورگی ئاوسا نه‌غا له‌ولاره‌ خاوه‌ن باخ و سه‌گه‌که‌ی خۆیان به‌ناو باخدا
کرد.. ریوییه‌که هه‌ر که له‌ دووره‌وه سه‌گه‌که‌ی دی هه‌ستی به‌ مه‌ترسی کردو
ویستی به‌ دزه دزه له‌و کونه‌وه ده‌رباز یێ که لێوه‌ی هاتبووه ژوره‌وه..به‌لام
له‌به‌ر نه‌وه‌ی زۆر زۆری خواردبوو ورگی ته‌واو ده‌ریه‌ری بوو هه‌رچه‌ندی کرد به
کونه‌که‌وه نه‌چوو نه‌یتوانی خۆی ده‌ربازکات

ناچار له‌ چالینکی ناو باخچه‌که‌دا له‌ ژێر هه‌ندی چیلکه‌و گه‌لادارو هه‌ژگدا
خۆی شارده‌وه.. باخه‌وانه‌که‌و سه‌گه‌که‌شی سن چوار پۆژێک له‌ناو باخه‌که‌دا
مانه‌وه.. ریوی یه‌که‌ش به‌ناچاری و له‌ ترسی نه‌وه‌ی باخه‌وانه‌که‌ به‌ر کوته‌کی
نه‌داو سه‌گه‌که‌شی و نچرو نچری نه‌کات نه‌و سێتو چوار پۆژه له‌ناو چاله‌که‌دا
مایه‌وه نه‌یویزا هه‌لسن و هه‌یج بخت

کاتن باخهوانو سهگه کهی رژیشتن ریویدکه ناهیتی که بهبهردا هاتهوه له برساندا لههونده لهپر لاواز بوو بوو یهکسهه خوی کرد به کونه کهی یهکه مجاردا که لیتوی هاته نار باخه کهوه له باخه که دههچوو.. لهو رژیوه هههچی رتیوی جیهان ههیه له ترساندا ناویرن زور بخون نهوهک قورس بچو ورگیان بناوسن

چهزگی: دهرویش نصر

خۆرو به چه چهولهکه

دهمهو ئیتواریه کهی درهنگ له دارستانیکی گهروهه به چه که چهوله که یه کهی روانی وا ههتار خهریکه له گۆمی تاریکاییدا وهکو کلۆیه که بهفر ورد ورد دهوتیتهوه

به چه که چهوله که بهسته زمانه که خهه دایگرت و ههون ههون گه لای داری دارستانه کهی فرمیسک باران ده کردو بانگی خۆری ده کردو پینی ده گوت: لهی ههوپیکه مهور... مهه... پاپینکه وه له سهه لئو چلی دارهکان یاری بکهین و سهه نهج له جوانی سهروشت بههین.. خۆریهه له وهی بهتهه وای له گهرووی شهه وون ببین ناویرنیکی نهه می له به چه که چهوله که که دایه وه بهه زه ده خه ته یه که وه پینی گوت: لهی چهوله که جوانه که.. لهی ههوپین دلسۆزه کهم کات درهنگه.. دههه بۆ رژیئاوا لهوتش به چه که کۆترو گۆلو باخچهه چهوله که ههه چارهه روانی من ده کهن بههه یاری بیان له گه لدا بکهه.. زۆرم پین ناچین سهه پینی زوو دیمه وه بۆ لات و یاریت له گه لدا ده کهه.. به چه که چهوله که که نهه شههه له ژیر بالی دایکیدا له هیتلانه که ییدا نووست و خهه ی بهه وه دهه ی سهه پینی له گه ل خۆردا له سهه لئو و چلی دارهکاندا سهه ما بکهه و گۆرانی نوین بۆ ژیان بلین.. بۆ سهه پینی خۆر له تریهکی شاخه کهی بههه سهههه دارستانه که وه دهستی درژیو زیریینی خۆی بهه پههرو بالی به چه که چهوله که که دهه هیتار به چه که چهوله که کهش له خۆشیدا پهه بهه گهروهه به چه کۆلانه کهی خۆی گۆرانی بۆ ههتههانه وهی خۆر گوت.. لهه رژیوهه چی چهوله کهی گهروهه ههیه بوون بهه ههوپینی خۆرو هههوه بهه یانییه که بهه گۆرانی خۆش و جوو که جووکی پهه ناواز پینشوازی لینه کهه.. چونکه درژی نه کردو له کاتی دیاری کراره گهه رایه وه بۆ نار دارستانه که

خهون

من خهوتینکی خوشم دی
مانگ هاتبوو بۆ سهر زهوی
له شهوی نهنگوسته چارا
مهلهی نه کرد له ناوا
به درزیایی شهر تا به بیان
مانگی دم به خه ندهو جوان
له گهل سهدان ماسی ورد
هر یاری مهلهی ده کرد
به له وهی خور بگاته کهل
مانگی قتر زهره به پهله پهل
گه رایهوه به رهو مال
به رهو ناسمانی سامال
لهی مانگه که زوو بیرهوه
من چاره ریتیم لیرهوه
* * *

مانگ

نازدار چاری برییه تریفهی مانگ که وه کو گه وره ترین و پرشنگدار ترین
گه رهه له ده ریای شینی ناسماندا گه شهی دههات و ده بریسکایهوه.. نازدار
زۆر به تریفهی مانگه شهوه که دلی خوشبوو
له پر هه ورینک رووی مانگی گرت و تیشکه جوانه کهی شاردهوه.. نازدار بهو
کاره زۆر دلته نگ بوو.. له چاره روانی بیینه وهی مانگدا خهو زایه چاری و
نووست.. بۆ سبهینتی له خهه هه لساو روانی له په بجه رهی زۆره که وه ههتار
وه کو گه وره ترین بوو که شووشه ی زیرین هاتوته زۆره وه
نازدار به دیمه نی ههتاره جوانه که دلی گه شایه وهو زهرده خهته که وته سهر
لیتی... چونکه نه گهر چی شهو هه ور بواری نه دا تیر سهری مانگه شهو
بکات وا پر به هه رهو چاری خوی تیشکی جوانی ههتاری به ره به بیان
دهنوشتی

سیوی گهنیو

† بیژکه‌ی نهم چیرۆکه وەرگیراوه

غەسان لە گەل باوکی دا بۆ لای میوه فرۆش چوو.. لەوێ سێوی زەردی
بچکۆله و سێوی سووری گەورەیی
دەستی بۆ سێویکی گەورە جوان برد و وتی
- باوکه نهم سێوهم دەوێ
میوه فرۆشه که وتی
سێوی بچکۆله‌ی خۆمانه زۆر شیرینه و رەنگیشی جوانه
غەسان وتی نا .. نهم سێوه سووره جوانهم زۆر به دله.. باوکه که هەندێ
میوه سه‌وزی کړی و به‌میوه فرۆشه‌که‌ی وت سێوه سووره گه‌وره‌که‌شی بۆ
بکیشن.. که غەسان له گەل باوکیدا گه‌رایه‌وه بۆ مائێ.. دایکی دەستی کرد
به ناماده‌کردنی خواردنی نیوه‌رۆ
.. غەسان سێوه‌که‌ی به‌ده‌سته‌وه بوو.. یاری پێ ده‌کردو وه‌کو تۆپ به ناسماندا
هه‌تی ده‌دا.. و بۆنی ده‌کرد. دوا‌یی بریاری دا بیه‌خوات.. به چه‌قۆیه‌ک کردی به
دوو له‌ته‌وه.. زۆر سه‌رسام بوو که‌یینی نه‌و سێوه جوانه... گه‌نیوه.. روویکرده
دایکی و به خه‌مباری یه‌وه گوتی: دایکه ته‌ماشای سێوه‌که له ناوه‌وه گه‌نیوه..
دایکی ده‌ستی به‌سه‌ری دا‌هینتاو وتی
- غەسان مه‌رج نیه هه‌ر شتی‌ک به ر‌وا‌له‌ت جوان بێ له ناویشه‌وه جوان و
پاک بێ

ئیشکردن

ورچینک ویستی سێوی له دار سێویک بکاته‌وهو بیه‌خوات.. باخه‌وانه که به
گالۆکینکه‌وه هات و به ورچه‌که‌ی گوت
- نه‌گه‌ر سێویک بکه‌یته‌وهو بیه‌خوی به‌ر گالۆکت ده‌ده‌م!
ورچه‌که وتی
برسیمه‌و هه‌زم له سێوه
باخه‌وانه که گوتی
- نه‌گه‌ر بته‌وێ تیر ببی ده‌بێ له پینشدا ماندوبیی
نه‌ی نه‌تیبیستوه ده‌ستی ماندو له‌سه‌ر سکی تیریا
- ورچه‌که گوتی
- نیستا من چی بکه‌م باشه‌!
باخه‌وانه که گوتی
- هه‌م‌وو ر‌ۆژنیک نهم دار سێوه ناو بده‌و بۆخۆت سێویکی گه‌وره له لقه‌که‌ی
بکه‌ره‌وهو بیه‌خۆ.. ورچه‌که به‌و قسه‌یه دلی کرایه‌وه سوپاسی باخه‌وانه‌که‌ی
کردو هه‌ر له‌و کاته‌وه که‌وته خۆی و سه‌تلیکی گه‌وره‌ی له باخه‌وانه‌که
وه‌رگرت و ده‌ستی کرد به ناودانی دار سێوه‌که.. ورچه‌که که هه‌ستی به
ماندو بون و برسیتی کرد ده‌ستی درێژکردو به‌بێ ترس سێویکی گه‌وره‌ی
له‌دار سێوه‌که کرده‌وه پاک پاک شۆردیه‌وه نه‌جا خواردی و تیری خواردو
برسیتی یه‌که‌ی ره‌وییه‌وهو گوتی
- راستیان گوتوه ده‌ستی ماندوو له سه‌ر سکی تیریا

لقو چلو بالای دارنك بوو به مشتو مریان و لقه دریزه كان گوتیان: ئیسه
دریژو جوانین

لقه كورته كان گوتیان: ئیسه پتهوین و دهستی كهسمان ناگاتین

لقه نهستوره كان گوتیان: ئیسه به هیزین و رهشبا ناتوانی بمانشکینتی

بالای داره كه گوتی: ئەم هه راهه رایه چی یه..! ته گهر بالای بدرزی من نهین

ئیوه له ژیر پینی ئەم و ئەردا دەپلشینهوه.. له پیر دهگی داره كه هاته تسه و

گوتی: له خویایی بوون کارتکی باش نیه.. بۆ ئیوه جوان نیه وا له رووی

یه كتردا خوتان ناوا هه لده كیشن.. ئیوه هه صوتان به منهوه به ستراون و منبیش

به زهویییهوه به ستراوم.. ته گهر زهوی نهین نه من دهیم و نه ئیوهش دهین!

تییینی: بیژكهی ئەم چیرۆكه م وەرگرتوووه به شینوویه کی دی.. دامرشتهوه

دهنووسم له سهه دیوار

له سهه گولو گه لای دار

له سهه دهه رگاکه ی مالمان

بژی نازادی کوردستان

☪ ☪ ☪

دهنووسم له سهه دهفتهر

له سهه چیاو دهشت و دهه

دهنووسم به خامه ی گوگرد

بهرن دوژمنانی کورد

☪ ☪ ☪

دهنووسم له سهه کیلگا

له سهه هه زاران دهه رگا

ئیسه کوردین به هیزین

نازادی ده پارێزێن

☪ ☪ ☪

بههیزترین شت

چیا گوتی: من بههیزترین شتم له زهویدا
قولنگ وتی: من لهتو بههیزترم چونکه دتوانم بهردهکانت لهدت و پهدت
بکهم و دلت هه لکولم
ناگر وتی: لئوه چ ده لئین.. من ناگرم ناگر.. من له ههردووکتان بههیزترم..
لهی قولنگ ههزاری وهکو تو دتوئینهده.. مرۆڤه گوتی له م مشته و مرپی
چیار قولنگ و ناگر بوو.. هاته پینشه وهو گوتی: من له ههسووتان بههیزترم
چونکه من نه قلم ههیه.. له پر خه م له خه هه لسهار روویکرده مرۆڤه گوتی
نهی مرۆڤه من لهتو بههیزترم.. من دتوانم به تهواری له ژیان بیزارت
بکهم.. مرۆڤه به روویکهی پر له زهرده خه نهوه به خه می گوت: تو کیتی من
توم نه دیوه و ناتناسم.. نهی نهوهی ناتناسم من مرۆڤی گه شیبینم و هیوام به
ژیان و پاشه رۆژی خوشتر ههیه.. و نهوهی هیوای له دلدا بین خه م له
فهرهنگی ژیانیدا نیوه له هه سوو شتیک بههیزتره.. که مرۆڤه له م تسانهی
کرد خه م دووباره نووسته وه

جوامیر

نهی منالانی هاوریم
بهوردی گوی بگرن لیم
له کوندا پیاریک هه بوو
زۆر بههیزو گه وه بوو
هه بیوو سامانیک زۆر
خانوو کوشکی جۆر به جۆر
دهیگوت له ری خه م چیه
من ژینم هه خوشیه
***
سالان هات و سالان چوو
خه م له دلیا جینگیر بوو
خه مینک دایگرت کتوپر
(چۆن بیه پیاری نه م
گه را گه را گشت لایه ک
ری کهرته لای زانایه ک
به زانای گوت دهمه وی
گشت که سی خوشی بو

ته گهر ویستان نهمر بن
دژی زردار راپهړن
دژی نیمپریالیزم
به دکارو زایونیزم
تهی منالانی هاوریم
سوپاس که گویتان گرت لیم
* * *

* * * نهم شیعره کاریگه ریتی چېرؤکتیکی (زکریا نامرای به سه ره و دیه

بیمه پیاونیکی ناسراو
نهمر م وه کو هه تاو
* * *
زانا که له سه ر خو گوئی
گهر ده ته وئ نهمر بی
چا که خوازیه هه همیشه
چا که بکه به پیشه
راپهړه دژی زردار
دژی ناپاک و به دکار
* * *
له و پوژوهه هه ر پیاون
هه ر نافرته تئ. هه ر لاون
به خته وهر بئ یا خه مبار
راپهړئ دژی زردار
دژی ناپاک و به دکار
هه م نهمره و هه م ناودار
* * *
تهی منالانی دنیا
له بیابان تا چیا

هاورپیهتی

پووبارتیک له بن دارنیک لای دار کهوتنه نارادانی داره که... له پر داره که هاواری کرده گوتی: نهی پووبار ج ده که ی لیره ده؟
پووباره که گوتی: هاتوم تز ناو ددهم بونه ووی له تینواندا ووشک هه لنه گه پتی

داره که گوتی: من ناوم ناوی... من ناموهی لهم ناره بتیینم
پووباره که له داره که دوور که و ته وه... داره که زهره هه لگه را... لئو چله کانی سیس بوون.. داره که خه م دایگرت و گریار به گریانه وه بانگی پووباره که ی کرده هاواری کرد: نهی پووباره که نهی هاواری که نهی هاواری هم سوو دارو درخته کان.. له کوئی وهره بۆ لام.. داره که نه وهنده بانگی پووباره که ی کرد پووباره که دلئی بوی سووتار به زهیی پیادا هاته وه و گه رایه وه بۆ لای داره که و تیر ناوی دار لئو چله کانی گه شانه وه
له و پووباره دارو پووبار هاواری یه کتنو له هه ر کوئی دار هه بن ناو و پووبار هه یه

کووترو پشیله

دارا هه زی له وینه دروست کردن بوو.. وژژی به قه لمه میکی زهره و په مه یی له دهفته ره که پیدا وینه ی جووتن کووتری دایکه و باوکه ی کیشا له چیمه نی باخچه یه کدا چینه یان ده کرد... دارا منالینکی ژیره و ده زانی رهنگی باخچه و چیمه ن سه وزه له بهر نه وه باخچه و چیمه نه که ی به قه لمه میکی سه وز نه خشانده... له ولایشه وه به قه لمه می ره شو و شین وینه ی دوو پشیله ی له قه فزه یکی ناستیندا دروست کرد... که داها تی خوشکی چاری به وینه که کهوت به دارای گوت: نای له وه پشیله چون ده خریتته ناو قه فزه وه.. پشیله ده بن به ره لا بین

دارا گوتی: بویه خستومه ته قه فزه وه نه توانی کووتره کام بخوات.. داها ت گوتی: جا نه گه ر ده ته یی پشیله که کووتره کان نه خوات.. کووتره کان بخه ره ناو قه فزه وه و پشیله که به ره لا که

دارا گوتی: کووتر بالنده یه کی زور دلسوزه وه هه می شه گورانی خوشمان بۆ ده لئو و تاسمان به کووتره وه جوانه... له بهر نه وه ده بن کووتر هه می شه به ره لا بیت.. به لام پشیله زور شه ره نگیزو به دکارو سیله یه بوته ره ی کووترو بالنده له قه پالو چرنوکی پشیله بهار یزین ده بن هه می شه پشیله بخه ی نه ناو قه فزه وه...!

خاک و زېړ

پياوړې دود كورې هه بوو.. كورنيكيان زور نازاو به كار بوو كورنيكيشيان زور ته مه ل و ته و د زل بوو. له سهره مهرگدا پيني گوتن: من د صرم پارچه يه ك زوى و مانگايه كتان بؤ جيديلم.. زويه كه بكتلن و بيچينن و ناوى بدن.. كه لك له بهر بوومه كدى بيچينن.. مانگاكه ش باش پله و د پينن هه صوو ئيتواره يه ك جامولكه يه ك زير له باتى شير له گوانى ده گون

پياوه كه مرد... و كوره ته مه ل كه به براكه كى گوت: من مال جيا ده كه مه رو.. زويه كه بؤنؤو مانگاكه بؤ من.. برا ژيره كه گه لى هه ولى دا برا ته مه ل كه له وكاره په شيمان كاته وه به لام بينه وه بوو.. له نه جامدا برا ته مه ل كه مانگاكه كى بر دو برا نازاكه شى زويه كه كى بؤ مايه وه.. برا خاوه ن زويه كه زويه كه كى كيتلاو چاندى و ناوى دا له وسواوه به و جوره خوى و مال و مندالى پينه و زين و گوزهرانيكى خوش ده با ته سهر به لام مانگاي برا ته مه ل كه وژنيك له ميترگيكدا ماريكى كوشنده پيويه داو گورج مردار بؤوه.. برا ته مه ل كه وايد زانى هه تا هه تا په هروا به ته مه لى داده نيشن و ئيتواره مانگاكه جامولكه يه زيرى قالى ده داتن

برا ته و د زل كه نيسن د زانن هه زار مانگاي شير زير بستن زوى ناهينن.. له ودى زوى نه بيت ژيانيشى نيه.. بؤيه ده بن هه مېشه بهرگري له خاكمان بكه ين و هه رگيز نه هيلين دوژمن زوى نيشتمانى خوشه ريستان دا گير بكمن

جوتيارو هه ژديها

چيرزكړه. حه سن الشريف

جوامير جوتياريكى نازاو چاو نه ترس بوو.. په ننگى له په ننگى نه و خاكه ده چو كه ده يكيلا. ده ست و يازووشى له و دار به پروانه كى ده كره كه له نيتوان تاشه بهردى شاخه كاندا ده روين

جوامير ماموستا نه بوو تاوه كو خه لك فترى خوينده وارى بكاو نه نندازياريش نه بوو پرؤژاگانى خوى بخته سهر كاغذ.. به لام باخه وانينك بوو به هوش و بوى خوى نه خشه ي باخ و ميترگى ده كيشاو بهر ده و ام درخت و گولئى ده چاندا. خه لكى ناوچه كه جواميريان خوشه وويست چونكه به دلسو زيبه وه بهر بووم و ميوه ي خوشى بؤ ده هينانه بهر هم.. جگه له وهش جوامير له دروست كردنى خانوردا يارمه تى خه لكى ناوچه كه كى ده داو ناويانگيشى به وه ده ركرد بوو كه راوه گورك ده كات و ناوچه كه له نازه لى درنده ده پاريزن.. وؤژئى ژنانى دئ چون بؤ كانى و له دووره و گوتيان له فيشكه كى هه ژديه ايه ك بوو.. كه تزيك بوونه وه پروانين هه ژديه ايه ك بهرى كانى يه كه كى گرتوه و ده لئى: نه گهر هه صوو وؤژنيك كؤمه لئيك صندال و مه رو په زو ميوه ي خوشم ده رخوارد نه دن ريگا ناهم كه س ناو بهر يت. ترس و له رز كه وته دلئى خه لكى گونده كه وه.. هه موويان كؤبوونه وه راويزئى نه وديان كرد چاره يه ك بدؤزنه وه و خويان له هه ژديه ايه پاريزن. خه لكى گونده كه چه كيان نه بوو. چه كى زؤريه يان دمه داسى كورت و ژنگن بوو كه هيچان نه وندى كه لئيه ي هه ژديه ايه به هيز نه بوو.. كوئخاو پياوه ناسراوه كانى دئ بريارياندا له گه ل هه ژديه ايه كده

ددان ژان کردن

له دارستانینکی گوره‌دا که پر بوو له داری گوتیرو چواله و به‌رو و داره به‌ن...
دهیان جزره بالتندو ناژه‌لی همه‌مه چه‌شته ده‌ژیان و ناسوده‌یی دارستانه‌که‌ی
گرتبزوو هه‌موو سه‌مای به‌خته‌وریان ده‌کرید

که‌رویشک و پتی و پشیله و سه‌گو و ورج و شیرو مه‌میون و چوله‌که و کواترو
که‌وو سمزه و سیرخ و سویسک و پزرو چهن‌دین جزری دی مه‌لو ناژه‌ل پتیکه‌وه
ده‌ژیان و هه‌موویان سوتندیان بز یه‌کتری خواردبوو که ده‌ستدریژی بز سه‌ر
یه‌کدی نه‌که‌ن و له کاتی ته‌نگانه‌دا به‌ که‌لکی یه‌کتر بین و نه‌گه‌ر دروژمنیک
له دهره‌وی دارستانه‌که به‌نیازی ویرانکاری په‌لاماری دارستانه‌که‌ی دا یا
ریستی شالو به‌ریته سه‌ر یه‌کینک له نه‌ندامانی دارستانه‌که نه‌وا به‌جاری
لیی بیننه ده‌نگ و به‌رگری بکه‌ن

شه‌ری له شه‌وان هه‌موو بالتندو ناژه‌لی دارستانه‌که گویان له هاوار هاواری
پشیله بوو نه‌ینالاندو نه‌یووت: ناخ دداتم ژان ده‌کات... بالتندو ناژه‌لی ناو
دارستانه‌که هه‌موو به‌جاری روویانکرده مائی پشیله و وتیان نه‌ک
خوانه‌خواسته دروژمنیک لئی داین. چوون بز هه‌والپرسیخی و پشیمان گووت:
نه‌ی پشیله نه‌ی هارپی خوشه‌ویستمان نه‌وه چپته و چ خیرته وا هاوار
ده‌که‌ی؟

شیر گوتی: کن سته‌می لیکردوی پیم بلن با به نینوک و ددانه تیژه‌کاتم
و نجر و نجره‌ی که‌م.

ریکبکه‌ون و قایلی که‌ن به‌وی که‌ پوژی ژه‌مینکی نه‌ختن له‌و ژه‌مه‌ی خوی
که‌متری بز ناماده بکه‌ن... جوامیتر... به‌م ته‌گیبه قایل نه‌بوو ه‌لسار له
کوبورنه‌وه که‌ چووه دهره‌وه... و که‌وته تیژکردنی نه‌و شمشیره‌ی که‌له باپیره
گه‌وره‌یه‌وه بز یه‌جیمابوو... به‌ره بدیان به‌ تنها ریژیسترو به‌ره‌نگاری
هه‌ژدیهای حدوت سه‌ر بزوه... خه‌لکی دئ له زمه‌ی شمشیری جوامیتر له
خه‌ر رایه‌رین... پاش ماره‌یه‌ک جوامیتر سه‌ری هه‌ژدیهاکه‌ی په‌راند... به‌لام
بینکه‌لک بوو حدوت سه‌ری تری لئروایه‌وه... جوامیتر هه‌ر کولی نه‌دار
دیسانه‌وه ده‌ستی دایه‌وه شمشیره‌که‌ی و خه‌لکی دئ کوبورنه‌وه که‌وته
هاندان و پیاهه‌لدانی جوامیتر ناوی پالنه‌وانیان لئناو شاعران شیعریان پیادا
گوتو و دانیش‌توانی دئ سوپاس و ستایشیان کرد. شه‌ری جوامیتر هه‌ژدیها
چهنده‌فته‌یه‌کی خایاند... هه‌رچه‌ن سه‌ریکی ده‌په‌راند... سه‌ریکی تر له
جینگای سه‌ره براوه‌که‌دا ده‌روایه‌وه... جوامیتر چونکه ته‌نیا بوو ماندوو بوو
هه‌ژدیهای حدوت سه‌ر هه‌لی و ده‌دست هینار که‌لبه‌ی لئیکرکردو خوتین له
له‌شی جوامیتر فیشکه‌ی کردو دای له زوی و گبیان سپارد به‌ گونده‌که‌ی ..
به‌لام ده‌ستی هه‌ر له سه‌ر مشتوی شمشیره‌که‌ی بوو... هه‌ژدیهاکه‌ خه‌ریک بوو
ته‌رمه‌که‌ی جوامیتر لوشبکات .. خه‌لکی دئ ده‌ساریان بزواو له‌لایان شوره‌یی
بوو له‌شی پالنه‌وانه‌که‌یان هه‌ژدیها بیخوا... هه‌موو به‌جاری به‌ بیل و داسو
تیلو تله‌ به‌رده‌وه په‌لاماری هه‌ژدیهایان داو هه‌نجن هه‌نجیان کرد... و بواری
نه‌رویان نه‌دا سه‌ری تری لئروایه‌وه... ده‌لئین خه‌لکی نه‌و دتیه به‌ده‌ستیک زوی
ده‌کینلن به‌ ده‌سته‌که‌ی دی شمشیر هه‌لده‌گرن نه‌وه‌ک هه‌ژدیهایه‌کی تر په‌یدا
بین و دیسانه‌وه به‌ری ناوی کانی په‌که‌یان لئیکر

ورج گوتی: کن ئینیداوی گه‌وره‌ترین تاشه به‌ردی دارستانه‌که نه‌دهم به‌سهریدا

سدگ گوتی: کن نازاری داوی چوینته بن هه‌وت چینی زه‌ویه‌وه به بۆن ده‌یدۆمه‌وه به قه‌پ له‌ت و په‌تی ده‌که‌م
سیمرخ گوتی: نه‌دی ده‌ستی بز پشیله دریز کردین له بۆقه‌ته‌ی ملی ده‌گرم و ده‌فرم و ده‌فرم و له کاکیشانی ناسانه‌وه ده‌یخه‌مه خواره‌وه پارچه پارچه ده‌که‌م

له‌وکانه‌دا سمۆره هاته ژوره‌وه ووتی: که‌س نازاری پشیله‌ی نه‌داوه نه‌مه هه‌ر خۆی به خۆی کرده‌وه ددانی خۆی شکاندوه

ووتیان چۆن.. سمۆره گوتی: من گویم بز زستانی خۆم شاردۆته‌وه کاتن ده‌زانم پشیله چۆنه سه‌ری به ددان گویم ده‌شکین و ده‌یه‌وئ ببخوات. له‌به‌ر نه‌وه ئیستا ددانی ژان ده‌کاژ هاوار هاواریه‌تی.. هه‌موو گیانه‌به‌ری ناو دارستانه‌که هاواریان کرد پشیله سه‌له‌یه و ناپاکی له دانیشتوانی ناو دارستانه‌که کرده‌وه ده‌بن له دارستانه‌که ده‌رکړئ.. هه‌ر ئابه‌وه شه‌وه پشیله‌ی سه‌له‌یان ده‌رکردو پشیله روویکرده شارو وازی له‌خووه پیسه‌ی نه‌هیناو ئیستاش له چیشخانه‌ی نه‌و مالانه‌دا که په‌نای ده‌دهن که هه‌لی ده‌ستکه‌وئ گوشت ده‌دژئ و ده‌بخوات و درنخیش له خواردنی کۆترو جوجه‌له‌ی مریشک و گرتکه گوشتی ناو مه‌له‌لش ناکات.. هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه‌یسه ته‌گه‌ر په‌کێک ده‌باری خا‌ک و نیشتمانی خۆی بیته‌سه‌ک بێ و ناپاکی بکات.. ده‌لین له‌لێی پشیله‌یه نه‌وه‌نده سه‌له‌و بیوه‌فار چا و چنۆکه

باخچه

ناراز منالینکی ژیره وریا بوو هه‌موو رۆژئ که ده‌چوو بز قوتابخانه و ده‌هاته‌وه له بۆگه‌نی نه‌و خۆل و پیسای و به‌رمه‌وانه بیتار بوو که هه‌ندئ له منالنی گه‌ره‌ک له گۆره‌پانه بچکۆلانه‌که‌ی خوار کۆلانه‌که‌وه رۆیان ده‌کرد.. بریاری دا له پشوری هاریندا به یارمه‌تی مندالانی گه‌ره‌ک گۆره‌پانه‌که پاک پاک بکه‌نه‌وه تا‌کو بیسته باخچه‌یه‌کی بچکۆلانه.. هه‌ر له‌سه‌ره‌تای پشوری نه‌مسالدا داوی نه‌وه‌ی که نه‌وه‌ی وه‌رگرت و له پۆلی پینجی سه‌ره‌تاییه‌وه به یه‌که‌م ده‌رچوو بز پۆلی شه‌شی سه‌ره‌تایی. چوو هه‌موو منالنی گه‌ره‌کی کۆکرده‌وه داوی لیکردن بز پاکردنه‌وه‌ی گۆره‌پانه‌که‌ی خوار کۆلانه‌که هاریکاری و هه‌ره‌زی بکه‌ن چۆنکه ته‌گه‌ر و امینیتته‌وه دیمه‌نی گه‌ره‌که‌که ناشیرین ده‌کات و ده‌بیته کاتگی هه‌موو میکرۆب و نه‌خۆشیه‌ک.. هه‌موویان داواکاریه‌که‌یان زۆر به‌دڵ بوو قۆلی نازاییان لینه‌لمالی و که‌وتنه پاکردنه‌وه‌ی گۆره‌پانه‌که‌وه دایک و خوشکی مناله‌کانیش که نه‌م دیمه‌نه‌یان بیسی دلیان کرایه‌وه بریاریان دا که ئیتر خۆل و به‌رمه‌وه نه‌رێژنه نه‌و گۆره‌پانه‌وه... ئینواره‌ش که باوکی مناله‌کان له نیش و کارو فرمان گه‌رانه‌وه نه‌و هه‌واله‌یان زانی بریاریاندا سه‌رو دیاری بز مناله‌کانیان له‌بری و له یاداشتت نه‌و مانه‌وو بوونه‌دا بکړن و شه‌تل و نه‌مسی داریش بیتن و له گۆره‌پاکه‌یاندا بیچینن، من پار که به‌و کۆلانه‌دا تینه‌ه‌ریم بۆگه‌نی سه‌ره‌نویلکه‌که ده‌هات و له‌تاردا ئوتی خۆم گرت و خیرا له کۆلانه‌که ده‌رچوو. به‌لام نه‌مسال چهند رۆژئ به‌ر له ئیستابه کۆلانه‌که‌دا تینه‌ه‌ریم و

پروانیم سهره نونلکه که بووه به باخچه و بوئیکه دل بزوتین به زبان
دبه خشین

زور زور بهو کاره نارازو منداله کانی نهو گه ره که دلخوش بودم و بریارمدا
بیکه م بهم چیرکه و پیشکشی هممو منالانی بکه م و هیوادارم به دلتان
هین.

لەتيف ھەلمەت

ديوانى منداڤان

شيعرو چيروك بۇ منالان

بەرگى دووھم

چاپى يەكەم ۲۰۰۵

چاپى دووھم ۲۰۱۳

شيعرو چيروك بو مندالان

گولى ناو ئىنجانەكە

لەتيف ھەلمەت

شهو و پوژ

دهمدر نینواره ههتار
دهتوتتوره هدر وهك نار

***

نهستیره دهردهچن له مائل
یاری دهكهن له گهل مائل

***

مائل یهكدی بانگ دهكهن
سهیری جوانی مانگ دهكهن

***

كه نیوه شهر مائورو بوون
پشوو ددهنو دهنون

***

سهینتی بهره بهیان
ههتار ههلدی له ناسمان

***

تهلن مائلان له کوین
هاتمهوه، گورانی بلین

***

لهدوای نان و چا خواردن
پوژن بو فیرگه و خویندن

۲۱۵

***

له فیرگه یاری بکهن
بهلام لاساری نهكهن

***

منیش بو فیرگه بهین
فیری خویندهواریم كهن

***

(بیژکە ی ئەم هۆنراوەیەم لە چیرۆکی نازەربییەوه.. وەرگرتووێ کە بە نازەری
خویندروەهەتەوه و دەستکاری زۆرم تیا کردوێ)

۲۱۶

وهرزهگان چه‌ند مانگن

نینور کچینکی مندال بوو
بز قوتابخانه ده‌چوو

ده‌چوو بوو بز پوولی دوو
له پوولدا دانیشتبوو

کات و وهرزی زستان بوو
جیهان به‌فرو باران بوو

له‌به‌ر باران و سه‌رما
رقی له زستان هه‌لسا

له پر ده‌ستی هه‌لیری
له ماموستای پوولی پرسی

به یارمه‌تیت ماموستا گیان
چه‌ند مانگه وهرزی زستان

ماموستا وتی نینو خان
سن مانگه وهرزی زستان

به‌هار و پایزیش دیسان
یه‌کی سن مانگن نینو گیان

وهرزی هاوینیش هه‌روا
سن مانگ ته‌واو ته‌کا و نه‌روا

هه‌مورو وهرزی هه‌ر سن مانگه
هه‌مورو سالی دوازده مانگه

نینووی چالاک و بیر ورد
سوپاسی ماموستای کرد

(تارمایی چیرۆکتیکی نازهری که به زمانی نازهری خونیندومه‌ته‌وه له پشت
هاتنه کایه‌ی نه‌م شیعه‌وه‌یه)

دوینن

دوینن چوین بۆ مانی تهژین

یاری بکهین و پهن بکهین

سروهی هاویتیسی لی بوو

گۆناریکی نویی پهن بوو

پر بوو له وینهی جوان جوان

له شیعرۆ چیرۆکی منالان

تیر سهیری وینه کاتمان کرد

شیعر و چیرۆکمان له بهر کرد

به شیعرۆ چیرۆکی دیرین

دلمان پر بوو له پشکهین

زستان

کاتی من دیم به فر دئ

سپی دهبن شارو دئ

منال بۆ کولان راده کهن

شیره به فرینهی تیا ده کهن

وینهی له پالدا ده گرن

بۆ یادگار هه لیده گرن

له دواي ناخواردنی شینوان

دایکان له گوی ناگران

چیرۆکی پیتش هه زار سال

ده گینهوه بۆ منال

***

نان خواردن

کاتی یاری کوتایی هات
وا دایکم بانگمان ده کات
ده لئ کاتی ناخواردنه
دوای نان خواردن ده ست شوشتنه
له دوای ده ستیش دهم و ددان
به فلجه ده شوین جوان جوان
ئینواره دهمو خۆر نشین
لای ته له فریون داده نشین
له سهه شاشه ته له فریون
دهرواینه قیلمی کارتۆن
***

ناو

به سهه لوتکه ده سهه رکهوت
گهرا هزاران شهشکهوت
تفهنگی کرده شانی
ماندویوونی نه زانی
گهرا... گهرا... ههه گهرا
سهه پیتلاو له پینیدا درا
خۆی و تفهنگی شانی
دونیای پرکرد له گۆزانی
که خه لئان بوو له خوینا
ههتاری بۆ ئیمه هینا
نه زانی ناوی چی بوو
پینشه رگهی سهه بهستی بوو

خەو

خەوم بېشى جارىكيان
بوو بووم بە گولنيكى جوان

مندالنيك لەولاره هات
ويستی له رهگ دەرم كات

پهخاته نار گولدانى
لەسەر مېزەكەيم دانى

هاوارم كرد خواى وەرزو سال
پهكرهوه به منال

بەرەو قوتابخانه دەرزەم
بۆلای هاوریكەنى خۆم

لەو چارهوه خەو بېيشم
لەخەوما بۆ فيترگە دەچم

***

گوندهكه مان

لەرە جیتی دیکه مانه
که ئینستا که ویرانه

لەرە حەوشه که مانه
لەرەش باخچه که مانه

حەوشه که مان زۆر خوش بوو
باخچه که مان بۆن خوش بوو

په بوو له درهختو دار
له پهپولهو له بالدار

ئەي گوندى ويران و مات
واهايتتهوه بۆ لات

دەتکه يتهوه به هەوار
پهت دەکهين له گولزار

***

خوشکه که هم خوشدهوئ
نه وېش بېن من ناسرهوئ

پېنکه وه پېنده که نېن
دېاری بؤ يه که ده که رېن

يارمه تې دايکه ده ده بېن
سو پاسې باو که ده که بېن

به بېن بېن بېن ده سره و بېن
وه گو يه که خوشيان ده و بېن

دوو مندالي زيره کين
هاوړتې دلسوزې يه کين

***

کاتې باران ده بارې
سه ما ده کا گشت داری

دهرگار په نجه رې مالان
گويسه بانه و ناو کولان

بالنده ي سهر گشت چلېن
خنده بيان ئې ده قولېن

باران ده لېن منالان
چاوه رېم که ن دواي زستان

گولر ناتان بؤ دېنم
دېاری جو انشان بؤ دېنم

***

بآئندهكان

- بآئندهكان ديار نين، له كوئين؟

+ لهو باخه گوراني دهئين

- بآئندهكان چي دهكهن؟

+ باسي سدرهستي دهكهن

- بآئنده رقيان له چيه؟

+ رقيان له داوو قهقهزه

- بآئندهكان همزيان له چيه؟

+ همزيان له داري سهوزه

* * *

همزيان له ههروو بارانه

همزيان له گوئي جوانه

- بآئندهكان ديار نين له كوئين

+ لهو باخه گوراني دهئين

* * *

درهخت

من درهختم گشت دهمن

بهرو دارتان دهدهمن

دهخون بهروو بوومهكهم

له پهلو پزو لقهكهم

دروست دهكهن تهختي جوان

بزو قوتابخانهو مآلان

مهلي بين شويين و جينگا

هينلانهم لهسهر دهكا

وهرن وهرن مآلان

منم هاوريني هه مووتان

وهرن بؤلام گشت دهمن

ميوهي خوشتان دهدهمن

هیلانە

بالتەدەیدەك وتی لە كوێ
لانیە یكەم بەچكەم بنوێ؟
وتم: ئقی ئەم درەختە
بۆ هیلانە رێك و رەختە
بالتار هەتاكو شەوێ
بەبێ ئەوێ بێرەوێ
پوشی هینا و پوشی برد
هیلانەكەێ دروستكرد
دوو هیلكەێ پچووكی تیا دانا
تیا كێ كەوت بەسەریانا
پاش چەند هەفتە، دوو بەچكە
دەرچوون، لە دوو هیلكەكە
ئەوێتان لەسەر دارەكەن
یاری و جوکە جوک دەكەن
هەر كاتیكیش ماندوو بێن
لەناو لانكە دەنوون

رۆژی شەهید

ئەسڕۆیە رۆژی شەهیدان
وەرن وەرن منالان
سەرو چەپك گۆلی جوان
ببەین بۆ گەردی شەهیدان
ئەسڕۆ رۆژی شەهیدانە
ئەركی سەرشانی گشتمانە
بەهەزاران هەزار چەپك
گۆلی ئالو سورو ناسك
بۆ گەردی شەهیدان ببەین
لەسەر گلەكۆكان دای بنەین
بەلام گۆل نیە لە جیهان
جوان بێن وەك زامی شەهیدان

په دېچلدم گوت: تز خه لکی کویی
 په نکت وا روون و په وانه
 وتی خه لکی ولاتینکم
 که تز ش هدر خه لکی نه ویی
 دایکم ناروی چا و گهی وانه
 ولاتیشم کورده ستانه
 منیش وک تز هه مور هیوار ناواتینکم
 په کیوونه وی نیشتمانه
 منیش وک تز بیتارم
 لهم سنوره ده سکر دانه
 منیش وک تز بیتارم
 له سیبهری ینگانه
 ۳ ۳ ۳

ماله که مان فراوانه
 پر له باخچو گولی جوانه
 که له قوتانخانه دیمه وه
 یز مال ده گهریمه وه
 مالی خوامم خوشده وی
 تیادا دلم دهره وی
 سویاسی دایکم ده کم
 سویاسی بارکم ده کم
 مالیان یز سازکردو وی
 تیادا پشور دین و بشوین
 له خوی گهرده داوایه
 بمینتی باوه دایه

كەلەشىر

كە كەلەشىر دەلى كور
من لە خەر هەلدەستم زور
دەم و چاروم پاك دەشۆم
نانى بە يانى دەخۆم
ئىتر خۆم ئامادە دەكەم
بەرەو قوتابجانە كەم
بە ناگادارى لەسەر خۆم
لە گەل ھارپىمدا دەپۆم
لە پۇلدا دادەنېشىن
گوئى لە سامۆستا دەگرين
***

ھاوړيھەتى

لە دارستانىكدا بەچكە كەروئىشكەك بۆ ھەندىك سەوزە گيا دەگەرا بېخوات
لە پر رووبە پرووى بەچكە پتوييەك بۆو
بەچكە كەروئىشكەكە زۆر ترسا... بەلام بەچكە پتويەكە زۆر دلى خۆشبوو.
چونكە كەس نەبوو لە دارستانەكەيدا يارى لەگەلدا بكات و داىكىشى پارەى
نەدەداپە تاكو بچىن بووكە شووشەو دەبدەبەى پىنكەئى... نەبىشى دەوترا
سواری پاسكەيل بىت چونكە جارنىكيان كە سواری پاسكەيل بوو بوو خۆى دا
بە تايدە ئوتومبىلى پاسەوانى دارستانەكەداو سەرى شكاو شەش ھەوت
رۆژنىك لە توتى جىنگەدا كەوت
بەلام كاتىن چارى بە بەچكە كەروئىشكەكە كەوت لە دلى خۆيدا گوئى: ئەم
بەچكە كەروئىشكەكە دەكەم بە ھاوړىتى خۆم كاتىن باركەم داىكم جىمىدىلن يارى
لە گەلدا دەكەم.. يارى چارشاركىن و ھەلوورپلور تەكامەو توتىن.. ئەغبا
بانگى بەچكە كەروئىشكەكەى كەرد و پىنى گوت: وەرە با پىنكەو يارى بگەين..
سنىش وەكو تۆ تەنىام و مندالنىك نىبە يارى لە گەلدا بگەم.. بەلام بەچكە
كەروئىشكەكە راىكردو لە دوورەو گوئى: تۆ بەچكە پتويەت. پتويى قىلپازە
يارى نازان.. پار ئەم وەختە داىكى تۆ داىكى منى خواردو باركەم بە
ھەتتويى من و خوشك و براكانى بەختوكرە.. من ھاوړىتى تۆ ناكەم... تۆش
گەورە بى من دەخۆى.. وەك چۆن داىكت.. داىكى خواردم.. كە من مندال
بووم داينەكەم دەگوت: ئەنگى بەچكە كەروئىشكەكە ھەتاكو ئىستاش لە
دارستانەكەدا دەنگ دەداتەو و دەلى: پتويى قىلپازە ھاوړىتى نازان

يارى

هه ياران و مه ياران
سهرانسهرى كوردستان
پر بين له گوئى جوان جوان

ئەى هه وره كه گيان گيان
سهرانسهرى نيشتمان
پر كه له گوئى نيان

قه لا قه لا... خوايه گيان
سهرانسهرى كوردستان
پر بين له خه ندهى منالان

لايه لايه. لايه لايه دايه گيان
له خوام دهوئ نيشتمان
پر بين له خه ندهو له نان

» » »

جولانى

دار تووه كه مان زل بووه
جولانيم لى هه لختووه

نينواران بانگم ده كا
ده لئى تكايه تكا

گشت لقه كام شكا
كه لام وهى به سهر يه كا

ئه گهر تۆ خوشت دهوئيم
جولانين مه به سته لئيم

ئارم بده گشت ده مين
مينيش شاتوت ده ده مين

جوئن قهله‌رهش له‌سه‌ر دارنکی نزیك مالى نازاد لانه‌یه‌کیان کردبوو... دوو به‌چکه‌ی زه‌رنه‌قورته‌ی تیا بوو به‌ره به‌یانیک نازاد به‌ر له‌ره‌ی به‌جی بز قوتابخانه به‌ داره‌که‌دا سه‌رکه‌وت و ویستی به‌چکه قهله ره‌شه‌کان له هیلانه‌که‌یان ده‌ریکات. له پر دایکه‌و باوکه‌که‌یان گه‌رانه‌وه‌و په‌لاماری نازادیان داو نازادیش ترساو بز نه‌وه‌ی چرنوک و دهنوکه تیژه‌کانیان چاری کویر نه‌که‌ن خوی له‌ سه‌ر داره‌که‌ هه‌ل‌دایه‌ خواره‌وه‌و قاچنکی شکا. نیتر نه‌و ساله له‌به‌ر نازاری قاچی نه‌یتوانی بز فیترگه بروات نیستا هه‌موو هاوریکانی له‌ پزلی پینجن... و به‌لام نه‌و هیشتا هه‌ر له‌ پزلی چواره... نازاد نه‌م دو‌اکه‌رتنه‌ی خوی زور پینناخوشه له‌به‌رته‌وه‌ سویندی خواره‌وه‌و به‌ گردی شه‌هیدان نیتر هه‌تا هه‌تایه به‌چکه‌ی هیچ بالنده‌یه‌ک نازار نه‌دات

پوژئی له‌ پوژان شالا ریشوئه‌یه‌کی به‌ده‌ستی ریشوئه‌ فرۆشیکه‌وه‌ دی... وتی مامه‌ گیان نه‌و ریشوئه‌یه‌ نافرۆشی؟ ریشوئه‌ فرۆشه‌که‌ وه‌لامی دایه‌وه‌ وتی ده‌یفرۆشم... شالا وتی به‌چه‌ندی ده‌فرۆشی؟ ریشوئه‌ فرۆشه‌که‌ وتی به‌دوو دیناری ده‌فرۆشم

شالا دوو دیناری پینبوو بارکی دابووی پیتی بز نه‌وه‌ی له‌کاتی پشودا له‌ قوتابخانه‌ خه‌رجی بکات... به‌لام چونکه‌ زور به‌زه‌یی به‌ ریشوئه‌ دیله‌که‌دا هاته‌وه‌ گورج دوو دیناره‌که‌ی دا به‌ ریشوئه‌ فرۆشه‌که‌و ریشوئه‌که‌ی لیوه‌رگرت و یه‌کسه‌ر به‌ره‌لای کرد.

ریشوئه‌که‌ له‌سه‌ر دار ته‌لیک نیشته‌وه‌و سوپاسی شالای کردو وتی نه‌ی : شالاخان من نه‌م چاکه‌یه‌ی تۆم هه‌رگیز له‌بیر ناچ. نیستا هه‌موو به‌یانیبیدک که شالا له‌خه‌و هه‌ل‌ده‌ستی گۆنکی گه‌ش و جوان له‌به‌رده‌م ژوره‌که‌یدا دانراوه... ده‌زانن گۆلی کینه‌ی بز دینن؟ گۆلی ریشوئه‌که‌یه‌ که شالا نازادی کرد

باران

باران دهباری کهم کهم
دهدا له پرچی دادهم
باران دهباری تاو تاو
دهدا له پرچی ناقتاو

باران دهباری تک تک
دهدا له پرچی ناسک

باران دهباری نم نم
دهدا له پرچی شهوتم
باران دهباری له سه رخو
دهدا له پرچی شهويز

باران دهباری چين چين
دهدا له پرچی شيرين
باران زور زور ميه ربانه
هاوړنی هم سو منالانه
* * *

باخچه‌ی ناژه‌لان

دویننی له گهل ماموستامان
چووین یز باخچه‌ی ناژه‌لان

ماموستا بهوته‌ی شیرین
ناوی ناژه‌لانی فیترکردین

ناوی شیترو گورگو رتیوی
هی که رویشک و که له کینوی

ناوی فییل و ورچ و مه میون
هی کوتر و هی که له موون
شالورو قازو سراوی
دهیان بالنده‌ی ناوی

تینستا هم سو شادمانین
ناوی ناژه‌لان دوزانین

* * *

گۆرهوی چلكن

گۆرهويه كه م چلكن بوو
گويم له زينه^(۱) روشن بوو

پيش و تم بهزدرده خه نه
گۆرهويه كه ت بۆگه نه

قوتاييه ، ژيري تۆ
خيراكه برۆ بيشۆ

گۆرهوي پيس و بۆگه ن
منالان بيزار ته كه ن

ئەي منالان تڪايه
يا خوتان ياخود دايه

ههفتهي دوو جار مه ئين چۆن
گۆرهويكانتان بشۆن

(۱) . ئى = رووبار

* * *

شيري دايا

دايه شيري خۆتم بهري
شيري قوتوم مه دهري

شيري داياك خاوينه
بۆ منداڵ گۆشت و خوينه

منداڵ شيري داياكي خۆي
دهرمان و خوراكه بۆي

ئەي داياه گيان كۆريه كه ت
كۆريه جگه ر گۆشه كه ت

به خيوكه به شيري خۆت
دهيته قهلايهك بۆت

لەش ساغ و بههيز دهبين
نیشتمان پاريز دهبين

نه‌ی دره‌ختی جوان و سه‌وز
 قژ دریزی بالابه‌رز
 تۆ هارپیی هه‌موومانئ
 دلسۆزی منالانی
 کاتئ وه‌زی هارپین دئ
 توری شپرنیمان دده‌یتن
 لانه‌ دده‌ی به‌بالدار
 پشوو دده‌ی به‌رپیوا
 سینه‌رمان پین دده‌خشی
 ناروقی له‌شمان دده‌سری
 نینه‌ی منالیش مه‌رج پین
 بواری نه‌دین هیج ته‌ورئ
 به‌ر لقینکت بکه‌وئ
 یا ناروقه‌دت به‌رئ
 تۆ نه‌ی دره‌ختی توری جوان
 به‌ شینکیت له‌ نیشتمان
 نه‌م شه‌قام و کۆلانه
 به‌ بوونی تۆوه‌ جوانه
 * * *

- فری.. فری که‌رویشک فری
 - سنووری ناسمانئ به‌ری
 + که‌رویشک نافرین نانا
 باز ده‌دات و راده‌کا
 - فری... فری گۆل فری
 به‌ره‌و ناسمان به‌ کپی
 + گۆل پین باله‌ نافرین
 له‌سه‌ر لقی دار دهنوی
 - بووکه‌ شووشه‌ که‌م ده‌گری
 ده‌گری ده‌گری بۆ دایکی
 - بووکه‌ شووشه‌ دایکی نییه
 نازانی گریان چیه
 به‌دریزایی رۆژو مئا
 پینه‌که‌نئ بۆ منال
 مندانه‌کانیش دهن
 نه‌ویان زۆر زۆر خوش بوئ

مانگ ویستی بیی به چی؟

چهدکی لیلی سایا

مانگ هه لهابت و زهوی روونا ککرده و بوو به تارای سهر هه صوو شته کانی زهوی و زۆر بهی هارو بیانی مانگ له سال هاتنه درئ و ته ماشایان کردو پینده کەنن و هه ندیکیان له گه لیدا کهوتنه په یقین له م ئینوار به دا به تاییه تی (سامر) سهیری کردوبه خۆشه ویستیه وه ئیی پرسی

- بو له لای من جینشین نایی

+ مانگ گوتی: له کویدا دام ده نیی؟

سامر گوتی: له گه ل ئامیری یارییه کاندرا له ژوره کهمدا له سهر ره فه یه کدا تاییه تی دات ده نییم

مانگ گوتی: به لام من نامه ویت بيم به گه مه یه ک و به ره فه یه کدا هه لئاسریم

سامر گوتی: هه رچیت بوئ پیتشکه شت ده کم

مانگ گوتی: ناتوانی چونکه من ده مه وئ به تیشکه کام هه صوو زهوی له بارهش بگرم

سامر گوتی: به چه وک و یارییه کام خه مت ده ره وینم

مانگ گوتی: سامر گیان خۆت ماندوو مه که، من ده مه وئ هه مانگینکی پرشنگدار م له ئاسماندا

سامر بینه دنگ بوو له دلی خۆیدا گوتی کهس ناتوانن له م مانگه فریو بدات له و سانه دا- هه سان- سهیری مانگی ده کردو پیتوه که

مانگ ئیی پرسی: هه سان گیان به چی پینده که نی؟

هه سان گوتی: وام خه یال کرد که تز کولیره یه کی برژاو و گهرمی و تازه له نه نوور ده ره اتوو

مانگ گوتی: هه سان گیان هه ز له نانی گهرم ده که ی؟

هه سان گوتی: زۆرم هه ز ئییبه

مانگ ئیی پرسی: هه سان گیان برسیتته؟

هه سان وه لاسی نه دایه وه

مانگ بینه دنگ بوو... بزیه که مچار بوو له ژیانیدا ئاوانه خوازی نه ره بوو له شینوهی هنگ ۱۸ نه مینینته وه بوو به نانیکی گهرم و هه سان بیخوات

سه رچاره: البلاد الجميلة - دمشق ۱۹۷۸.

ریمه و مانگ

چېزکی: دلال حاتم

(ریمه) سهیری گۆماره‌که‌ی کردو بینی مانگ له بنی دا ددروشیتتهوه.. ریمه چه‌پله‌ی لێ‌داو به خوشبیهوه هاواری کرد
- مانگینک له گۆماره‌که‌ماندایه، مانگ له ناسمان دابه‌زیوه له گۆماره‌که‌دا مه‌له نه‌کات.. ریمه دهستی درێژکرد بۆ‌ناو ناوه‌که تاوه‌کو مانگه‌که بگری..
مانگه‌که له دهستی راپیکرد
ریمه گریا و به‌دایکی گوت
- ویستم مانگ بگرم له‌دهستم راپیکرد.
- دایکی گوتی: بۆ‌ده‌ته‌وێ مانگ بگری؟
- ریمه به گریاندهوه گوتی: من مانگم خوشده‌وێ و ده‌مه‌وێ بیگرم و له‌گه‌تم بنوی
- دایکی گوتی: به‌لام مانگ هه‌موو مناله‌کانی خوشده‌وێ و کانی که ده‌نون دیدنه‌نیان ده‌کات و به‌ ناوه‌ زیوینه‌که‌ی ده‌موچاویان ده‌شوات و سه‌پی و سۆلیان ده‌کات و هه‌کو شیر.. مانگ هه‌موانی خوشده‌وێ، ئیتر چۆن ده‌ته‌وێ به‌ته‌نیا بۆخۆتی به‌ری؟
ریمه گوتی: که وانا داواي لیبیکه بگه‌ریتتهوه
دایکی گوتی: تۆزێ نۆقره بگه‌ر ئیستنا دووباره ده‌گه‌ریتتهوه بۆ‌ ناو گۆماره‌که..
ریمه له‌سه‌ر قه‌راغی گۆماره‌که دانیشته و چاره‌روانی کرد .. پاش نه‌ختیک ناوه‌که هینور بووه‌وه.. سه‌ر له‌نوی مانگ له‌ناو ناوه‌که‌دا دهرکه‌وت

- ریمه به‌خوشبیهوه چه‌پله‌ی لێ‌داو گوتی: گه‌راپه‌وه مانگه‌که گه‌راپه‌وه دایکی گوتی: نه‌که‌ی ده‌ستی بۆ درێژ بکه‌ی داوایی توره ده‌بیت و ده‌روات. مانگ نه‌و منداڵانه‌ی خوشناری که گوی له‌ ناسۆزگاری ناگرن.. ریمه به‌رده‌وام سه‌یری مانگه‌که‌ی ده‌کرد تاوه‌کو خه‌و ته‌نگی پین هه‌لچنی و که‌وته باویشک دان

ده‌ستی خواحافیزی بۆ مانگ هه‌لپری و پینی گوت
- له‌ بیرت نه‌چن که ده‌نوم وه‌ره‌ خه‌وم.. داوایی له‌ باوه‌شی دایکیدا دانیشته و که‌وته گویگرتن له‌ چېزکی نه‌و مانگه‌ی که دیدنه‌ی مناله‌ خه‌وتوره‌کان ده‌کات و ده‌موچاویان به‌ ناوه‌ زیوینه‌که‌ی ده‌شوات و هه‌کو شیر سه‌پی و سۆلی ده‌کات

سه‌رچاره: السماء قطر خرافاً - دمشق ۱۹۷۶.

مندالیتی

هه موو.. هه موو مندالان

پینده کهن له کولان

گه موو وازی و یاری ده کهن

لاساری و هاری هاری ده کهن

به هه چوارلادا راده کهن

گالته و ههرا ههرا ده کهن

گوئی باخچه ده قرتیته

لقو چلی دار ده شکینن

له سهر شوستره شه قامه کان

جیدیلن مندالیتییان

گه وره ده بن و پینده گهن

مندالیتییان ون ده کهن

ته مه یه جیهانی مندالی

پره له خوشی و له تالی

مندالیتییمان ده ورا

بینه وهی بلن مالنوا

تهی مندالیتی مه ورا

با پیر نه بین به بین تو

***

بينين

- بدم چاوانه‌ی خۆم بينيم
رای کرد بۆنار نه‌ر گولزاره
نه‌ها جين هه‌نگاره‌کانی
به‌رنگاکه‌ره دياره
+ په‌نگی چۆنبوو
ده‌نگی چۆن بوو
- په‌نگی له په‌نگی گول ده‌چوو
ده‌نگی له ده‌نگی گول ده‌چوو
+ نینگای چۆن بوو
بالای چۆن بوو
- نینگای له ږووبار ده‌چوو
بالای له چنار ده‌چوو
+ نه‌وه به‌خته‌وه‌ری بوو
کوا بۆ کوی چوو
* * *

هانا

هه‌نا مندالێکی بچووک بوو
هه‌شتا له فیرگه نه‌بوو
* * * * *
له گه‌ل نینگارو سه‌روو
بۆ باخچه‌ی مندالان ده‌چوو
* * * * *
ده‌یگوت که‌ی بێ گه‌وره‌ بێ
ره‌ک داهاات بۆ فیرگه‌ بچم
* * * * *
ئینستا هانا گه‌وره‌یه
شه‌ش ساله له فیرگه‌یه
* * * * *
له دلی خۆیدا نه‌لێ
که‌ی بێ بۆ زانکو بچن
* * *

کهله کئیوی

بوژئی کهله کئیوییهک
ناری خوارد له کانی یهک

له ناودا وینهی خوی دی
له دلی خویدا گوتی

شاخه کاتم چند جوانن
جوانترین شتی جیهانن

درۆ مرۆی بوچی یه
تعمه راسته و راستی یه

هدرچی کهله کئیوییه
شاخی وهک من جوان نیه

گورج راوچی یهک پهیدا بوو
کهله کئیوی بزی دهرچوو

به ناو دارستاندا رایکرد
راوچیش درای کهوت دهست و برد

له پر شاخی کهله کئیوی
گیر بوو له شوورهی تهلهزی

تۆ پاشای دارستان به
سه رگه وری نازه لان به
گاکه هه لئه له تا زوو
به ره لای شیره که چوو

شیر که زانی ته نیایه
گورج په لاماری دایه
نه راندی و شالۆی بۆ برد
گاکه ی پارچه پارچه کرد

ته تها به چرنوک و ددان
گاکه ی تریشی تیک شکان

بنه رتی نه م شیعرم له چیرۆکیکی نازه ریه وه هه لینه جاود

***

شالوگولی ناو ئینجانەکه

شالا گولئیکی له ناو ئینجانەیه کدا چاندو له سوچینکی ههوشه که یاندا داینا... تاكو دوو سن رۆژ ییری نه بوو که گولئیکی له ناو ئینجانە که دا چاندوو، رۆژنیکیان له ههوشه که دا یاری به بوو که شووشه کانی ده کرد له پر گوئی له دهنگینک بوو گووتی: شالا گیان تینومه.. شالا سهیری دورو پشتی خۆیکرد کهس دیار نه بوو.. له یارسانی خوشکی پرسی تۆ بوویت گووت تینومه... یارسان گوئی نه، من نه بووم.. له پر گولده که به دهنگینکی به رۆژتر گوئی من بووم من... زۆر تینومه.. تۆ له مه سه سن رۆژه منت لهم ئینجانە یه دا چاندووو ناوت نه داومه تهن.

شالا پرسی: بۆچی گولئیش ناو ده خواته وه. گولده که وتی: به ئین شالا گیان گول رۆژی دوو سن جار ناو ده خواته وه.

شالا گوئی: لهی گولی جوان چۆن چۆنی ناوت بهدمین خۆ تۆ دهمت نی یه ناوی پین بخۆیشه وه

گولده که وتی: لهی هاو پینی میبه ربه بان تۆ ناو به که ره سه ر خا کو گلی ناو ئینجانە که و من له رینگای رده گو ریشاله کانه وه ناوه که به ناسوده یی ده خۆمه وه

شالا خان داوای لینیوردنی له گولی ناو ئینجانە که کردو ئیتر که وته ناودانی گولده که....

گولده که ئیستا بووه به بنجن گولی گه شی گه وری دهم به خه نده و هه وشه به چکه وله که ی مائی شالا خانی رازاندۆته وه پیری کردوه له بۆن و به رامه ی

شلر کول و ماندو بوو
شاخه کانی ده رته چوو

پاچی به و جوژه بیینی
زوو دهستی نایه بیینی

وه کو کۆنه دوژمنی
چه قوی نا له گه ردنی

به ره له وهی سه ری به ری
که له پینی وت گویت لی بین

تۆ ته وه نده نازانیت
به تاسانی من به گریت

من جوانی شاخه کام
بوو به دوژمنی گیانم

(به ره وتی له م شیعه دم له شیعه ریکی نازه ریه وه و ده رگرتوه وه
سه رچاژه - انا دیلین

شهوو رۆژی نهورۆز چهند کاتژمیره

دای تهواویونی پشوی نهورۆز که منداله کان چهند رۆژیکی خوش و پر
له گهمه و یارییان بهسه برده.. دهراگی قوتابخانه کان کرانهوهو منداله کان
بهروه قوتابخانه کانیان کهوتنه ریو وهکو جارن له پوله کانی خویاندا
دانیشق.

ماموستا نهوین وانه ی پۆلی پینجهمی سههتایی دهگوتهوه روهی کرده
قوتایینکانی پوله که ی و گوتی: منداله نازداره کان دای نهوهی نهورۆزتان
بهخوشی بهسه برده.. ههزده که م پرسیارکتان لی بکه م، ههه که سی وهلامی
پرسیاره که ی زانی قه له مینکی جوانی پینشکه ش ده که م

منداله کان گوتیان: نهرموو ماموستا گیان پرسیاره که ت بکه
ماموستا نهوین گوتی: لهی منداله ژیره کان نایا دهزانن شه و رۆژی نهورۆز
کامیان لهوی دیان درێژتره؟

له راستیدا پرسیاره که ناسان نه بوو.. له بهر نهوه منداله کانی ناو پوله که
هه موویان پیندهنگ بوونو ته نهها زه هار خان دهستی بهرز کرده وهو گوتی:
ماموستا گیان شه و رۆژی جه ژنی نهورۆز کورتی و درێژیان یه کسانه
ماموستا تهوین سوپاسی زه هاری ئیسک سوک و ژیکه لهی کرده گوتی: زه هار
گیان چۆن له م ولامهت زانی؟

زه هار خان گوتی: ماموستای بهرێز له چهوکیکی مندالانه دا که ده ربارهی
نهورۆز نووسرابوو له م زانیاریهم وهرگرت... ماموستا نهوین زیاتر سوپاسی
زه هاری کرده گوتی: چونکه گۆفارو کتیبی منلان دهخوینیه وه.. له گه ل
قه له مه که دا دهفته ریکیش پینشکه ش ده که م

بیرۆکه‌ی ئەم چیرۆکه‌م له وتاریکی نازه‌رییه‌وه وەرگرتوه‌وه ده‌ستکاری زۆرم
کردوه
☞ سه‌رچاره: انا دیلی

ناوی گولو دار

به‌یانی مامۆستا که‌مان
ده‌مانبات بۆ دارستان
ناوی دارمان فیر ده‌کات
هم‌موو داره‌کانی ولات
دارستان میهره‌بانه
هاره‌لی هم‌موومانه
دوو سه‌به‌ینیش مامۆستا
مامۆستای هارین و برا
ده‌مانبات بۆ گولستان
گولستانی کوردستان
ناوی گولمان فیر ده‌کات
ناوی گوله‌کانی ولات
گول زۆر بوغوش و جوانه
هارینی هم‌موو مندالانه
سوپاس بۆ تۆ مامۆستا گیان
فیرمان ده‌که‌ی ناوی گولان
☞ ☞ ☞

ئاونىشانى منالانى كوردستان

ئىمە منالين ئە كوردستان
كوردستان ولاتىنكە زۆر جوان

ئە كىشورەى ئاسىيايە
پەر لە چەم و چىايە

چەمى تاجەرز و سىروان
ئارى خاوين و پەوان

وان و وند و ئاوسىيى
سەدان چەم و پروبارى دى

چىاي بەرزىش زۆر زۆرن
هەمىوى هيلانەى خۆرن

جەسارۆست و هەندرين
پىرەمە گرون و جەمىرين

ئەندىل و سەگرمە و خالخالان
ئارارات و بەرانان

هەزاران هەزار لوتكەى بەرز

كەدوژمن دىننە لەرز

ئەى منالانى جىهان

ئەى هەقائە دوورەكا

هاورتيانى ميهربان

گەر نامەتان ئارد بومان

هەر بنوسن كوردستان

ئىتر دەگاتە دەستمان

***

بەفر ھات

بەفر ھات وا بەفر ھات وا بەفر ھات
ئیتەر کەس گۆل لہ چیمەندا بەدی ناکات
بەفر ھات واسپی پۆشی گشت یتگەیک
بار زریانە لەسەر ھەموو لوتکەیک

ئەي بەفر.. ئەي بەفر تۆ ئاری یان پەموری
چۆن ھیتندە سپی بوری
ئەي بەفری سەر بانیژە و شەقام و جادە
دلم بە جوانی تۆ شادە

ئەي بەفر زەوی دەلێن تینوومە
تۆ ئەبی ئەم خاکە بێ بەروبوومە
زستان بە تۆوە جوانە ئەي بەفر
بیاری.. زەوی داپۆشە وەك چەتر

بیرۆکەي ئەم شیعەرە لە شیعەریکی نازەرییەو وەرگیراوە کە بە نازەری
خویندووومەتەرە) سەرچاوە: انا دیلگی

چۆلەکەکان

چۆلەکەکان چۆلەکەي رەشوسپی
بچریکینن شەقار کەن شەختەي کچی

بچریکینن لیتەرە لەناو ھیتلانەدا
لەسەر لوتکەو بەرزایی ئەو ئاسمانەدا

توخوا زۆر بۆ دوور مەرۆن
داننان بۆرۆ دەکەم بێن بېخۆن

مەرۆن بۆ دوور.. مەرۆن بۆ دوور
مەرۆن یۆ ئەو دیوی ستور

چۆلەکەکان رۆشتن بەتاو
دوورکەتنەو وە و ن بوون لە چاو

لە دوورەو دەلێن زستانە زستان
دەچین بۆ ولاتی گەرمیان

گەشت و گوزاریک دەکەین
زستان لەرئ بەسەر دەبەین

شیری دایکې

تکایه نهی دایه گیان
دایه ... دایکی میهره بان

شیری قوتوم مه ددری
شیری خوتم بدهری

تو بتهوی و نه تهوی
شیری توم پین ددکهوی

گهر دتهوی له شساع بم
زوو پین بگه م و هه لچم

شیری قوتوم مه ددری
شیری خوتم بدهری

زستان تهوار بوو دیننهوه
گورانی خوش دیننهوه
نارام بگره نهی هاوری
هه تا زستان کوتایی دی

که کوتایی هات زستان
به سه رچوو به فرو زریان

ده گه ریننهوه دووباره
لانه ده کدین له سه ر لقی هه رچی داره

سویاس چوله کهی بال نه خشین
خوانان له گه ل هه تا هاوین

بیژکهی ندم شیعه دم له شیعه ریکی نازه ری ودرگرتوو که به نازه ری
خوتندرومه ته لوه

شیری دایگان

ئەي دايگانى گشت جيهان
شیری خاوينی دایگان

بۆ كۆریه تا دور سالان
هەم خۆراكه هەم دەرمان

بەهیزو پتەوی دەكات
ناسودەیی پتەدات

لەشی گورج و گۆل دەكات
ئینسکی توندو تۆل دەكات

شیری خۆتی بەدری
شیری قوتوی مەددری
* * *

لای لایه

سال مانگی تان تاکی دەبین
هەفتە پۆژی تان تاکی دەبین
دایگان پۆلەي وەك تۆیان
تان تان دەبین

نازا قەلای خۆی دەوی
چیا گولالەي خۆی دەوی
مەن پۆلەكەي خۆم دەوی
پۆلەشم پۆلەي خۆی دەوی

گشت پۆژیک لایلایدت بۆ دەكەم
تۆ لە سینبەردای.. مەن لەبەر خۆرەكەم
سالی یەك قوربانی دەکری
مەن گشت پۆژی خۆم بەقوربانی تۆ دەكەم
لە زمانی تازەرییەوه کردوومی بە کوردی. سەرچارە — انا دیلی

جوتيارنيك دوو داسى كړې بڼه دوهى درويان پښ بکات...داسنيکيان هر
 يه کم پوځ له کارى دروکردن ماندوو بوو خوى له کوژنيکى تاريخدا
 شارهوه بڼه دوهى جوتياره که بڼه دروى نه بات... لپتر لهو کوژينه دا مايدوه
 ژونگ دايگرت ، بهلام داسه کهى تريان همسو پوځى له گه ل جوتياره که دا بڼه
 درو درويشتو لهو سرهوه که ده گه پايهوه بريسلو هورى دهاتو
 ددرهوشايهوه ، داسه ته مه له ژونگ گرتوه که به هاورپيکهى وت بڼه تڼو
 ددرهوشايتهوه منيش هميشه پوځ له دواى پوځ ژونگارى تر دهم! داسه
 نيشکه ره که له وهلامدا وتى: چونکه من ليشده کم له بهر نهوه له خوشيدا
 دهم به خه ندم و ددرهوشايتهوه.. بهلام تڼو چونکه ته مه لږ نه وه زلى و خوت
 له تيشو کاره کان دهشاريتهوه له بهر نهوه پوځ له دواى پوځ ژونگ ده تخوات..
 مرؤفيس وايه له گه ته مه لږ و ليش نه کهر بڼه هميشه نه خوشو ناساغ و
 پهنگ زرده... بهلام مرؤفى نيشکه ره هميشه له شساغ و توکمه يه و
 ته تدروستى زور باشه

بيزکى نه م چېرکه م له چېرکنيکى نازره يسه وه هه لښجاره که به نازره
 خو تڼدومه ته وه

که زستان دى
 توره ده بڼه
 زهوى بهر هوره گرمه ده دات
 لښمه ي باران داده کات
 * * *
 که به هار دى
 پتده گه نى
 زهوى پير له گول ده دات
 خوشى به دلان ده دات
 * * *
 که پايه دى
 قزى دره خت له زير ده گرى
 ميوه به دارستان ده دات
 دارستانيش پيشکه شى نيمه دى ده دات
 * * *
 که وه زى هاوينيش دى
 سه به ته ي پير هه رمى و تری
 دهينيتته وه بڼه سالمان
 سهرو کولاره ي جوانيش
 دروست ده کات بڼه سالان
 * * *

پښکهن

پښکهن قوتاپښکان
بږ جوانترین بووکی جیهان

پښکهن مناله کان
بږ گه شترین خندهی ناسمان

پښکهن نهی هاورپکان
بږ هاورپکهی هه مووسان

برژینن خندهی گولاور
نه زانن بږکی؟ بږ هه تاو

پښکهن نهی هاورپکان
بږ هه تاروی گه شی ناسمان

***

دهریا

من دهریایه فراوانم
پیر له ناوی رهوانم

هاوین دهم به هه لم
بدهو ناسمان ده فرم

لهوی دهم به هه ور
به باران و به به فر

گول به زهوی ده به خشم
لوتکه به گول دهنه خشم

دهم به کانی و روویار
بږ مرژو مهل و دار

بارانو پهپووله

شعری - بیوک ملکی

له فارسییوه کردرومه به کوردی. سهرازه: (از هوای صبیح

شته با هاتو لهدهروبهری مالمان باری

دلۆپ دلۆپ.. دلۆپ دلۆپ باران باری

بهلام کاتن پرووی گول شكونه ی کرد

پهپووله له کهشکهشانی ناسمان باری

***

منالانی باخچه

نیمه منالی باخچه بین

ویندی نیشتمانه کهمان

دروست ده که بین

له سه ر په ری دهفته ری وینه کیشان

***

نیمه منالی باخچه بین

داده کاتمان

فیرمان ده که ن هونراوه ی جوان

له بهر که بین

***

نیمه منالی باخچه بین

حه ز له یاری ده کین

به یارمه تی داده کان

بز نیشتمان پیده گه بین

***

مشتومری شتهگان

ناو گوتی: من خوشترین
خؤراکم له سەر زەمین

نانش وتی: بەبێن من
مرۆڤ تەواو دەکا مردن

با هاته قسه و گوتی
ئەو ئیوه ئەئین چی؟

من نەم ئەدنیادا
مرۆڤ هەناسە نادا

هەتاو قاتا پینکەنی
وتی بەسە گەوجیتی

بەبێ رووناکایی من
ژیان تاریکەو چلکەن

مرۆڤ لیبیان هاته زمان
سوودی نیه مشتومرتان

بەبێن بوونی یەکیکتان

بەردەوام نابن ژیان

کە مرۆڤ ئەو قسه یەکی کرد
بەخیرایی و دەست و برد

ناو و نان و هەتاو و با
بارەشیان کرد بە یەکتەدا

هەموو تینکرا بپاریاڵد
بژین رەکو خوشک و برا

ئێستا بەخەندەو پینکەن
هەموو پینکەو دەژین

***

بەرگری

داربەرپوو.. دارتوو

عەرعدرو سەرو

***

بالئندەو هەتار

گولەگەنم و نار

***

تاویر و چیا

م و رەشەبا

***

هەروو گژو گیا

ماسی بن دەریا

***

قۇزاخەى پەمور

هەمور هەر هەمور

***

تەنەت ساوا و کۆریەى بەر مەمکان

بەرگری دەکن لە نیشتمانیان

***

کۆتر

کۆتر... کۆتر

تالپرتالیو

لەدوای ئەوەى دان دەخۆن

بەرەو قوتابخانە دەژۆن

نە سەرماو سۆلەى زستان

نە بەفرو رەشەباو بازاران

نە هیچ تەگەرەو کۆسپین

رینگایان لى ناگرى

سال بەسال... ناسرەون

لەم پۆل بۆ ئەو پۆل پیتش دەکەون

کۆتر... کۆتر

جووت جووت.. بر بر

قاقا پیندەکەنن

بەرەو قوتابخانە دەچن

***

بنەرەتى ئەم شیعەرە لە پارچە شیعەریكى عەرەبیبیەو وەرگیراوه

گول

ندى باران
 گولتى جوان
 بيهخسه بهخاكي نيشتمان
 * * *
 ندى باران
 ودره خوارهده له ناسمان
 گهمه و يارى
 بکه له گهله منالو کوتر و پاسارى
 * * *
 ندى باران
 ندى باران
 گولتى جوان
 بيهخسه بهخاكي نيشتمان
 گولتى سور.. وەك خۆزى بهره به بيان
 گولتى گهش وەك خەندەى منالان
 * * *
 گولتى جوان بيهخسه گولتى جوان
 بهگلکۆى شههيدان
 ندى باران ندى باران
 * * *

مانگ

بهمانگم گوت ه ماورئى دئيرين
 ودره خوارئ له ناسوى شين
 ودره هاورئ جوانه كهم
 تۆيه بهچكولانه كهم

 ودره خوارئ بهبين دهنگ
 تۆيه جوان و رهنگا و رهنگ

 مه چۆ كۆشى هه ورى چلكن
 ودره خواره و بۆلاى من

 ودره بهتيشكه كاله كان
 به پيشنگه ناله كان

 روونكه ره وه ماله كان
 چاره ديتن منداله كان
 مانگ بين دهنگ بوو نه وه چى يه؟
 مانگ حدزى له يارى نيه!

گوله گهنم

ههز ده کهم له سه ربالی باندیهک
بفرم بژ سه گشت لوتکه یهک

ههز ده کهم زۆر ههز ده کهم
له شه پۆلی نهرمی بادا مه له بکه م
ههز ده کهم له سه ر پشته تاوتریکدا
تیر تیر بنوم له ژیر په تووی هه ریکدا

ههز ده کهم پتکه تم
وهک تار و گوله گهنم

ههز ده کهم هاوری گیان
من رۆژێ له رۆژان
بیم به خه ندهی جوان
بژ لئوی نیشتمان
***

جوانترین نیشتمان

شالا وینهی ناآیه کی دروست کرد
وتی له سه ر لوتکه کاندایا
ببه هینمای به رزی کورد
***

یارسان وینهی باخچه یه کی گهره ی نه خشتیا
وتی وهرن بۆنی گولان بکه نو
شانو بخۆن چوله که کان
***

نهزار وینهی کۆتریکی دروست کرد
کۆتره که دوو شابالی ئی رواو
به رهو ئاسمان که وته فرین به ده ست وبرد
***

ئه ژین وینهی کوردستانی نه خشان
وتی بۆ خوت پینیکه نه
ئه ی جوانترین نیشتمان!
***

يارى مندالانى سەدەي بېستو يەك

- كەرويشك كۆترىكى خوارد
+ كەرويشك كۆتر ناخوات
- چۆلە كەيكە مارتىكى خوارد
+ چۆلە كە مارت ناخوات
- كۆلارەيكە شارىكى بۆردوسمان كرد
+ كۆلارە بۆردوسمان ناكات
- پەرسىلىكە باخچە يەكى ويران كرد
+ پەرسىلىكە باخچە ويران ناكات
پەپولەيكە لوتكەي چىيايەكى خوارد
+ پەپولە چىيا ناخوات
سەربازىكى زايونى مندالنىكى بە گۈللە كوشت
بەمردو تېشى خوتىن لە زامەكەي دەپۇزى
+ سەربازى زايونى ھەر فېرە پىشتاۋ پىشت
مندالنى كوشتوۋو ھەمىشەش دەيكوزى

تۆ

تۆ مندالنى
كەراتە تۆ
خارونى نەندىشەو خەيالى
***
تۆ ساراي
كەراتە تۆ
خارونى خەون و ھىبواي
***
تۆ زارۇلەي
كە واتا تۆ
شەيداي ئەم خاك و خۇلەي
***
تۆ خونچەي
كەراتا تۆ
ھاۋرىي گولزار و باخچەي
مندال... سارا
زارۇلە... خونچە
زەوى دەكەن بە باخچە
***

ياربیهکی تر

- شه داهات

خۆر ههلهات

+ خۆر به شه هه لئایه

- رۆژ دهر كهوت

مانگ بز سه شاخ سه كهوت

+ مانگ به رۆژ له لانه دهر نایه

- هاوین هات

واباران داده كات

+ به هاوین له خاکی تینه دا ناباری

- بهار هات.. ئەوا گۆل دوهری

+ به هاران گشت داری

گۆل ده گری

پایز گۆل دوهری

- دور رۆژی تر قوتابخانه ده کرىته وه

+ گالتهر یاری كوتایی دئ

كات دهمی خویندن و نووسین دیته وه

سه دجار به خیر بیسته وه

سه دجار به خیر بیسته وه

به فر

به فریگی زۆر باری بوو

كهوړيشك زۆری برسی بوو

له پر له لانه دهر چوو

له پر شه كهت و مانه دوو

پالتوی له بهردا نه بوو

ته پلهی له سهردا نه بوو

زۆر سه رمای ببو.. تومسز

كهوته هه لبه زو دا به ز

له پر له سه رمنا- ئیشتی

سی جار له سه ر یه ك پژیسی

به هاوار و ناله نال

گه رایه وه به ره و مالن

له و رۆژه وانن ئیتر

كهوړيشك رۆژانی به فر

له كون نایه ته دهری

ئه گهر له برسا به ری

شيعرو چيروك بو منال

پرسیار له منال

له تیف هه لمهت

هاورپیتی کۆلاره

جاری له جارانی
له خهوما بووم به کۆلارهیه جوان

فریم بۆ ئاسمان
له گهڵ بایه کدا
چووم و هه لفریم به گشت لایه کدا
ویستم چهند تاوینک پشوویهک بدم
سهیری بالندهو لووتکهی بهرز بکهم

دارستانیکه دور بانگی کردم
که بولای بچم

بیابانیکه پیتی گوتم: مهوژ
من لیره ته نیام بایتم له گهڵ تۆ
لام نه دا له لای هیچ مهل و یالینک
نیشتمهوهو بووم به هاورپیتی مندالینک

ئینستا له گهڵ لهو منداله جوانه
گشت رۆژێ ئه رۆژم بۆ قوتابخانه

***

بالدارو هیلانه

دهسهو ئیواره بالدارێ
چینهی ده کرد له گولزارێ

له پر دنیا لێخن بوو
ریتی گهرا نهوهی لی ون بوو

بالداره که خوێ خوێ گریا
وتی کێ بۆ لانه م بیا

گولینک پیتی وت: نه مشه و لای من
به سهو بهره ناخۆر کهوتن

بالدار گوتی: لیره چ بکه م
ده چهوه لای به چه که که م
بایه ک گوتی: نهی هاورپیکه م
وهه بۆ لانه ت ده تبه م

با که به رهو لانه که ی برد
بالداره که سوپاسی کرد

که گه یشته نار لانه که ی
ماچی کرد به چه که جوانه که ی

نیشتمان

نیشتمان

باخچه به که فراوان
دهسانداتن گول و نان

نیشتمان

ناسمانیکه پر له باران
دهسانداتن خندهی جوان

نیشتمان

مالیکه بز همصومان

مالیکی فراوان

فراوان

فراوان

پراو پیره

پراو پیره

له خندهو نان

بز همصومان

نیشتمان

به چکه که شی جوو کانی

چووه ژیر باله کانی

تیتر به به کوره خهوتن

هه تاره کو خور کهوتن

***

تابلوچهک

له پزله که مدا تابلوچهک
هه لواسراوه
سووره وه کو پشکزیهک
سوور سووره
خویناره....
دوکه لئیکی ره شو چلکن
به ده وریدا ورووژاوه
به هه زاران منالو و ژن
له ناره ندی تابلوچهک دا کوژراوه
لهی منالاتی جیهان
ئیه کیتان
ناری ئەم تابلوچهک ده زانن
گویم لیبیگی
ئەم تابلوچهک که نوتمی خویناره
هه له بجدی شه هیدی ناره
* * *

کلک

پشیله گوتی کلکی من
جوانته له کلکی بزن
بزن لیبی هاته زمان
که وتنه شه پو لیکتهدان
دارتوویه کی میهره بان
رایکرد بژ ناو بزیبان
وتی شه رتان له سه رچییه
چییه هوی ئەم ناکۆکییه
کاتن باسه که ی زانی
پشی وتن به میهره بان
کلکی هه رده و کتان جوانه
تو وکن و تهرم و نیانه
لیتر هه رده و دست و برد
سویاسی دارتوویان کرد
نیستا پشیله و بزن
هه رده و هاویتی به کتن
له یهک فیرگه ده خوینن
پلهی باش به دست دینن
* * *

پیشانگا

من هم‌میشه جهزم له شیعەر نووسینه
شالای خوشکم جهزی له وینهی رنگینه

کله فیرگه دینهوه مال ههردو کمان
دوای ته‌وار کردنی ئه‌رکه‌کان

من به‌قه‌له‌میکی دارین
ده‌که‌ومه شیعەر نووسین

خوشکه‌که‌شم ده‌فته‌ری وینه‌ کیشان
پر پر ده‌کات له وینه‌ی جوان

من دهمه‌وئ ماره‌ی پشوی سه‌ری سال
نامیله‌که‌یه‌ک له چاپ بدهم بۆ مندال

خوشکه‌که‌شم هه‌ر بیر له‌وه ده‌کاته‌وه
پیشانگا بۆ تابلو‌کانی بکاته‌وه.....

***

سمۆره و دارگوێز

سمۆریه‌ک برسی بوو
له‌سه‌رماندا رچی بوو

نه‌یده‌زانی چی بخوا
هاواری کردو گریا

له دوور دار گوێزی بانگی کرد
ئه‌ی سمۆره‌ی وردو گرد

بۆچی وا به‌ کول ده‌گریت
پیتم بلی نه‌گه‌ر برسیت

من دارتکم میه‌ره‌بان
پریم له گوێزی چه‌ورو جوان

هه‌رکه‌سن نازارم نه‌دات
ده‌توانی گوێزه‌که‌م بخوات

سمۆره‌ خوشی تینکه‌وت
به‌دار گوێزه‌که‌دا سه‌رکه‌وت

هه‌ر گوێزی خوارد هه‌تا تیر بوو
دوای تیر خواردن بۆ پیاسه‌ چوو

***

ئیشو کار

ورچینکی خەواتو هەبوو
چونکە بێ ئیش و کاربوو

دانیشتوانی دارستان
ئینی بێزار بوون هەموویان

کە هەلی دەستکەوتایە
هەرچەندیکە بتوانیایە

بەروبوومی دەدەزی
دەبویست بەدزی بژی

رۆژێ ئازەتێ دارستان
خۆیان ئی مەڵاس دا جوان

هەموو پەلاماریان دا
بەرکوتهک و داریان دا

لەو پۆژۆوه... ورجە ی نەزان
کەوتە ئیش لەناو دارستان

ئێستا کە ورج پاسەوانە
پاسەوانی دارستانە

دەنگ

سەگینکی بچکۆلە هەبوو
حەزی لە دەنگی خۆی نەبوو

کە پشیلە دەگوت میاوا
شەیدای دەنگی دەبوو تەواو

کە چۆلە کە دەیان جووکان
نەمیش دەجووکان وەک ئەوان

کە کە ئە شیری بەیانی
دەنگی هەلبیری و قووقانی

کەوتە قووقە قووق وەک نەر
مەتالی بێزار کرد لە خەر

سەگی بچکۆلە ی پەشوکار
وهرینی ئەبیرچوو تەواو

چونکە وهرینی ئەبیرچوو
ئیتەر پەست و خەمبار بوو

گەلێ هەولێ دا گەلێ
وێکو جارێ بووهرێ

چەندى كەرد سەگى بەستەزمان

نەيتوانى بووڧى وەك جاران

لەپىر سەگىكى گەورەى دى

بەرامبەرى ھاتو وەپى

ئىتەر نەمىش كەوتە وەپىن

خەمە كەى بوو بە پىنگەنن

ئىستە دەنگى خۇى خۇشەوئ

دەوڧى گىشت رۇژو شەوئ

✽ ئەم بابەتە لەبەتەرەتدا چەزەكەو من لەعەرەبىيەو

بەدەسكارىيەكى زۇرەو كەدووسە بە شىعەر

خۇشترىن جى

ئاوارەبەكى كوردستان

گەرايەو لە ھەندەران

بۇ گوندەكەى جارانى چوو

خەلكى دى دەوربان ئىندا زوو

پەرەژنو كچى بىست سال

شوان و ماموستار منال

لېئان پەرسى كاكى مېوان

چۇنت بەسەر برە لە شاران

ووتى نېوئى جېھان گەرام

بەفرەكەو تومبىل پىنوام

لەھىچ ولات و ھىچ

دەلخۇش تەبووم وەك ئەم ھى

چەندى كەرد سەگى بەستەزمان

نەيتوانى بووڧى وەك جاران

لەپىر سەگىكى گەورەى دى

بەرامبەرى ھاتو وەپى

ئىتەر نەمىش كەوتە وەپىن

خەمە كەى بوو بە پىنگەنن

ئىستە دەنگى خۇى خۇشەوئ

دەوڧى گىشت رۇزۇ شەوئ

✽ ئەم بابەتە لەبەتەرەتدا چىرۆكەو من لەعەرەبىيەو

بەدەسكارىيەكى زۇرەو كەردوومە بە شىعەر

خۇشترىن جى

ئاوارەبەكى كوردستان

گەرايەو لە ھەندەران

بۇ گوندەكەى جارانى چوو

خەلكى دى دەوربان ئىندا زوو

پىرەژنو كچى بىست سال

شوان و ماموستار منال

ئىيمان پىرسى كاكى مىوان

چۇنت بەسەر برە لە شاران

ووتى نىوئى جىھان گەرام

بەفرۆكەو تومبىل پىنوام

لەھىچ ولات و ھىچ

دەلخۇش تەبووم وەك ئەم ھى

چۆلەكەو خۆر

پەنجەرەي مائەكە خەمبارە
دەپرسى لەو دار چنارە

كوا چۆلەكە باڵ جوانەكە
كەدە پخویند لەناو لانەكە

پەنجەرەي مائەكە بە گریان
دەپرسى لە شینایی ناسمان

دەپرسى ھەر دەپرسى

فرھیسك لەچاوي دەرزۆی

كەس نییە پێ بلی

چۆلەكەكە چووە بۆ كوئ

ھەتا ئینستاش پەنجەرەكە

نازانى نا چۆلەكەكە

لەترسى مندال دوو شەو

ھینلانەكەي گواستۆتەو

شالا و بووكە شووشەكەي

شالا لەگەڵ داىكيدا چو بۆ بازار... داىكى بە بۆنەي جەژنى تەورزۆو بووكە
شووشەيەكي جوانى بۆ شالا كړي

شالاخان بووكە شووشەكەي لەسەر رەفەيەكي كتيبخانە بچووكەكەي
ژوورەكەي خۆي دان.

ھەر شەوي شالا ماندوو بوايەو زوو بختايە... بووكە شووشەكە بەئەسپايى
لەرەفەي كتيبخانەكە دەھانە خوارەو و كتيب و دەفتەرەكانى شالاي
ريكدەخست و جلەكانى قوتابخانەي ئوتو دەكردو ئەگەر بيشيبيينايا بەرگي
كتيبيكي دراو، خيرا بە كەتيرەو لەزگە بۆي چاكەكردەو

شالا خان سەري سورمايوو نەيدەزانى كى يە ئەم كارانەي بۆ جيبەجى
دەكات... سەرەتا وايزانى بەھاري خوشكيتى لەبەر ئەو رۆژيك ووتى:
بەھارگيان سوياست دەكەم كە تۆ زۆرجار ئەو ھەموو چاكەيە لەگەڵ مندای
دەنوئىي و بەشەوان كەمن ماندو دەم و دەخەوم تۆ دەفتەرو كتيبەكەم
ريكدەخەيت و بەرگە دراوەكانى كتيبەكەم بەكەتيرەو لەزگە چاكەكەيتەو
جلەكەم لە ئوتو دەدەي

بەھارخان سەري لەوقسانەي شالاي خوشكى سورماو گوتى: شالا گيان
گالتەم پێ مەكە بەخوا كاتم نيه و منيش لەركى قوتابخانەم زۆرو
نامپەرۆيتە سەر يارمەتيدانى تۆ ئەگيتا ھەموو ئەو نيشانەي كە تۆ دەلتىي
بۆم دەكردى... شالا گوتى: بەھار گيان گالتەت لە گەلدا ناكەم.. من ھەندى
شەو كە ماندووم زوو دەنووم... كە بەيانى لەخەو ھەلدەستم دەبينم كتيب و

ددهتهره کاتم جوان ریکخراوهو بهرگی درای کتیبه کاتم به که تیرهو لهزگه چاککراوه تهوهو جله کانی قوتاخانه م نوتو کراوه... نهی نه گهر تونیت نیت کئی یه نه م کارانه م بز دهکات...؟ به هار گوتی: رهنگه دایکه گیان بیت با بچین سویاسی بکهو پیتی بلن دایکه گیان نیت خوت ماندور مه که بریارم داوه له مهور دوا همهور شهوئ بهر لهوهی بنوم خوم کتیبو ددهتهره کاتم ریک بخدمو بهرگی درای کتیبه کاتم به که تیرهو لهزگه چاکبکه م جله کاتم نوتو بکه م

که چوون بز لای دایکیانو نه م قسانه یان پین گوت دایکیان به سهرسامیهوه گوتی روله شیرینه کاتم کاتی گالتهو گپ نیه... بزون لهرکه کانی قوتاخانه تان لهجام دن... من هه رگیز هیچ شهوئ کتیبو ددهتهره کانی شالام ریک نه خستوهو بهرگی درای کتیبه کاتم به که تیرهو لهزگه چاک نه کردوهو جله که چلاوه کانی قوتاخانه سیم نوتو نه کردوهو دوی نه م گفتوگویی نیتوانیان شالو به هارو دایکیان سهرسام بونو ههر بیریان ده کردهوه دهین کئی بین نه م یارمه تیبیهی شالا بدات... نهجا دایکی گوتی: دهین باوکت بین نه م کارانه ت بز نهجام بدات... کاتی شهو لهو یاره یهوه قسهی له گهل باوکیدا کرد... باوکی لهو قسانه سهری سورهارو گوتی: شالا گیان من هه رگیز هیچ شهوئ نه کتیبو ددهتهره کاتم ریکخستوهو نه بهرگی درای کتیبه کاتم به که تیرهو لهزگه چاک کردوهو نه جله کانی قوتاخانه تم له نوتو داوه... له بورت نیه توخوت نه م کارانه نهجام ددههیت... کچی شیرینم به مجوره خدیالوه خوت سهرقال مه که روزه هاتوچوو نه م کارانه دووباره ده بونهوهو که سیش نهیده زانی کئی یهو شالاش له بیری خوی بردهوهو گوتی نه ددهایه کئی یهو کئی نیه نه م کارانه

نهجام ددهات... شهویکیان شالا نه خوش بوو... نیوه شهو له پر له تاو نازارو ژانی نه خوشیه کهی له خهرو راپه ری... روانی وا بووکه شووشه کهی له سهر ره فهی کتیبخانه کهی هاتوته خوارهوهو خهریکه کتیبو ددهتهره کانی بز ریک دهخاتو بهرگی درای کتیبه کانی به که تیرهو لهزگه چاک دهکاتو جله کانی قوتاخانهی بز نوتو دهکات. شالا سه ره تا حد په ساو وایزانی خهرو دههین هه ندی چاوی خوی هه لگلوخت به لام سه بریکرد خهرو نیوه راستی یه... نیت شالا خان به خدیالو سهر سورمانهوه خهروی لیکه و تهوه، سبهین به دهنگی بهرز نه م رووداوهی بز به هاری خوشکی و دایکی و باوکی گنرپهوه باوه ریان پین نه کردو گوتیان له بهر تهوهی نه خوشی خهروی ناجه ل و باجه لت دیوه یاخود چاوت ریشکهو پیتشکهی کردوهو

به لام شالا سویندی خوارد که نهرو رووداوهی به چاوی خوی دیوه... له بهر تهوه بریاریان دا بز شهوی داهاتوو هه تا به یانی به نوره نیشک بگرن بز تهوهی رووداوه که به چاوی خویان ببینن... به لام بووکه شووشه که لیتز نه لهو شهوهو نه هیچ شهویکی دی نهرو کارانهی بز شالا نهجام نه دا... وهه تا کو نیتاش که باسی نهرو رووداوه ده کئی کهس باوهو به شالا ناکار ده لنین تهوه خهرو بووه دیوته... یاخود چاوت ریشکهو پیتشکهی کردوهو... و بووکه شووشه کهش له سهر ره فهی کتیبخانه بچوکه کهی ژوره کهی شالا خان خوی مت کردوهو فزهی لینه نایدت

نهی متداله خوشه ویسته کان متیش سهرم سورهاره نایا به راستی بووکه شووشه که جاران به شهو کتیبو ددهتهره کانی شالای ریکخسوهو کتیبه دراوه کانی بز چاک کردوهو جله قهرو دهق شکاوه کانی بز نوتو کردوهو

وهكو دايك و باركي ده لټين شالاخان له بهر نه خوښي خوري ناچه لږ باجه لټي
بيشپوره له خويدا بوړكه شوره كه نه و كارانه ي بڼ ته جامداوه ياخود
له تاو ژان و سويي نه خوښييه كه ي چاري ريشكه پيشكه ي كړدوه
شالا خزي لهره دنيايه كه راستي بوړه خوري نه ديوه چايشي ريشكه و
پيشكه ي نه كړدوه... بهلام خدمي نه و نه ويه كه س باوړي پڼ ناكات

يارمته

به چكه چوله كه يه ك له داري
قاچي خزار كه رته خواري
نه بالي بوو نه پدري جوان
تاكو بفرې بڼ ناسمان
دهوريان ليدا هندنئ منال
كرديان به هراو گاله گال
شالا گوتي من ديبه م
بڼ خوم ياري پڼ ده كم
رژه گوتي ديبه م بڼ خوم
گوره بوو گوشته كه ي ده خوم
نازدار گوتي با من بيبه م
وهكو دايكي به خيوي كه م
نه وين گوتي نا نا نه بيبه ي
نه ي خه پندوه ناو لانه كه ي
مناله كان هدمو و گوتيان
قسه كه ت جوانه نه وين گيان

كۆلارەي جوان

كۆلارەي جوان

فېرى بۇ ئاسمان

كۆلارەي رەنگاۋ رەنگ

ھەر دەڧرېئى بەيىن دەنگ

كۆلارەي جوان

ھەر دەڧرېئى بەرەۋ ئاسمان

لەسەرخۇ.. بە چىپە دەدەيى

بە فېرۇكەي خويىن رېئى دەلى

زۈۈكە رۇچۇ بەرەۋ خوار

ئاسمان ھى مەنە ھى ئالدار

كۆلارەي جوان

دەڧرېئى بۇ ئاسمان

ئىكا دەكات لە باران

گول بىئېرى بۇ مەئالان

بالتىدە

بالتىدە يەكەم ھەبوو

لە جوانىدا وىتەي نەبوو

لە جىيەكى زۇر بەرزدا

دامتاپوۋ لەقەفەزدا

چەن دائىم بۇ رۇدە كەرد

شىتى جواتم بۇ دەبرد

دەمدايى تۇپى زۇر جوان

بوۈكە شوۋشەۋ مىزلىدان

بەلام ئەۋ خەمبار بوو

لە گىشت شىتى بىزار بوو

پۇزى لىنى كەۋتە پىرسىيار

ووتم بالتىدەي نازدار

ھەزت لە چىپە بلىن

ئە چ مىۋەۋ چ گولن

پرسیار له مثال

- چیتان دهوئ مناله کان
نان و ناشتی بز گشت جیهان
- چیتان دهوئ زارۆله کان
پاریزگاری بالنده کان
- چیتان دهوئ وردیله کان
قوتابخانه بز گونده کان
- چیتان دهوئ مناله کان
پیشوکار بز دایلو باوکان
- زارۆله کان چیتان دهوئ
ناشتی و سه ره سستیمان دهوئ

ووتی ههزم له ناسمانه
قهفهز بز من زیندانه
دهرگای قهفهزم شکان
هه لفری بالندهی جوان
له دوور دهنگی هاته گویم
دهیگوت به گشتتان ده لیم
گهر ریژی بالدار ده گرن
رئی فرینی لیمه گه
مائی بالدار ناسمانه
ناسمان بئ بالدار کهی جوانه....!

شيعرو چيروك بو منان

چولهكهي سهر دارهكه

لهتيف ههلمهت

كۆلاره

شېرىن وىنەي باخچەيەكى لە دوقتەردەكەيدا نەخشان

وتى: نەمەيە نىشتامان

شالا وىنەي بېنەسەيە ناگرى سوورى دروستكرد

وتى: نەمەيە تالاي كوردوستان

تەژىن وىنەي كەرويشكىكى لەسەر دەرگاگەيان دروستكرد

كەرويشكەكە خنج خنج رايكرد

نزار وىنەي كۆلارهيەكى نەخشان

كۆلارهكە بەرز بوو وە بەرەو ناسمان

***

نىشتامان

وەك چۆن باندار

لانەي ھەيە لە سەر دار

وەك چۆن پەيوولەي جوان جوان

لانە دەكەن لەناو گولان

وەكو چۆن مانگى تابان

مالي ھەيە لە ناسمان

وەكو چۆن ماسى و ھەزىا

ماليان ھەيە لە ناو دەريا

منيش نىشتامان ھەيە نىشتامان

نىشتامان كوردوستانە كوردوستان

***

مانگ

مانگ له سهر لوتکهی به فرین

پژاندهی خهندهی زین

وتم نهی مانگی جوانو نوی

وهه ببین به هاوړی

په نجهه ده که موه

وهه ژوره که موه

به دریزایی نم شهوه

یاری ده که بین پینکهوه

مانگ که گوئی له قسهی من بوو

لهو دیو لوتکه که ون بوو

تو نهی مانگه جوانه که م

وههوه من بیوت ده که م

☪ ☪ ☪

پرسیار

شالا له ههوهی پرسنی

ههوهه که بز کوئی دهچی؟

وتی: بههوه نهو دونه

نار دهه م بز نهو گونده

شالا گووتی: هاوړیکه م

منیش تکات لینده که م

به م خاکه شدا بیاری

نار بده هه سوو داری

ههر لهو پوژوهه باران

بوو به هاوړی مسالان

☪ ☪ ☪

نه زانی من چیم و کیم
له ددریا به دورده دیم
نه ختن نار بووم.. بووم به هه تم
با وتی وده له گه تم
بهرزبوومه له گه ل با
با هه برده می به هه ادا
کاتن به رهو بهرز تر ده چووم
تووشی بایه کی سارد سارد بووم
بای سارد له چوار یه ملی نهوی
تورمی دایه وه سه زوی
لیستا نه زانن کیم؟ به فرم
ته زیوم ناتواتم هه لقم
* * *

به چاو سهیری ژیان ده کهین
سه پیری زوی و ناسان ده کهین
سه پیری نارو رهوان ده کهین
سه پیری دهریای فراوان ده کهین
دهروائینه نارو کانی
به کهم پرشنگی به یانی
سه پیری باخ و بیستان ده کهین
سه پیری گشت شتیکی جوان ده کهین
دهروائینه گولی لاو لاو
خونچه ی گه شو گولی ژاکار
دهروائینه مانگ و هه تاو
ده زانن به چی؟ به چاو
گه ئی هاورپی نابینا هه
به دل سه پیری ژیان ده کهین
سه پیری ره شو سپی ده کهین
به دل راستی به دیده کهین
* * *

جۆرهكانى گول

پر گولنى جوانه سالمانه
گولنى نازدارو نبيان
گولنى سوورو سهوزو زهره
گولنى شارى و گولنى ههره
گشت گوليكم خوشدهوى
گول بۆ ههمومان دهروى
زۆر رقم له تفهنگه
تفهنگ ههزى له جهنگه
گول ههر گولاو دهپژينى
تفهنگ خويناو دهپژينى
بژى گولنى رهنگاو رهنگ
بهرى... باهرى تفهنگ
***

پۆستى كوردستان

ئەى پۆستهچى
ئەى پۆستهچى
له كۆيوه دىنى بۆ كۆئ دهچى
بۆچى نامەى براكەمم
بۆ ناهينى له قاميشلى
ئەى پۆسته چى ئەى پۆستهچى
تكايه بۆكۆئ دهچى
هاوار.... فرياد
بۆچى نامەكەم نابەى
بۆ خوشكەكەم له مهاباد
ئەى پۆستهچى... ئەى پۆستهچى
هاواره بۆ كۆئ دهچى
چەند سالى تر
نامەكەى من دهگەيەنى
به مامم له ديار بەكۆ
هاواره ئەى پۆستهچى
بۆ ئەوهنده دلرەقى
نامەى مندالپىكى بچووك
نابەى بۆ باروكى له كەركووك
***

بووکه شووشه‌که‌م

باران ده‌باری که‌م که‌م
دای له بووکه شووشه‌که‌م

باران وادایکرد به‌تاو
وهخته بییکا به لافاو

له‌به‌ر باران و تهری
بووکه شووشه‌که‌م ده‌گه

نه‌وه‌ک نه‌خوش بکه‌وی
سه‌ری ژان بکا شه‌وی

ده‌بین ده‌ست و برد بکه‌م
جلی تازه‌ی له‌به‌ر که‌م

مه‌گری بووکه‌شووشه‌گیان
وابوت دینم جلی جوان

❖ ❖ ❖

بوکی به‌فر

له پشت هه‌وره‌وه جوون جوون
نه‌ستیره‌ی چاو‌شین نوستوون

با مندالینکه به‌ته‌نیا
که‌س یاری ناکا له گه‌لپا

هه‌ور له‌هه‌ر چوار لاره
گه‌مارۆی مانگی داوه

ناسمان تا چاو برکات هه‌وره
زه‌ویش یه‌ک پارچه به‌فره

به‌فر.. به‌فر.. چه‌ندی جوانه
به‌فر بوکی کوردستانه

ولایتی جوان

چھڑکی: لیلی صایا

لہ زمانی زودا رہنگہ کان لہ سہر پارچہ زہویہ ک یہ کیان گرت و ٹیتر خیرا
ناکوکی کہوتہ نیوانیان... ہر رہنگہ و لہ ہر دم رہنگہ کانی دیدا شانازی
بہر شتہ جوانانہ وہ دہ کرد کہ دہیتوانی دوستیان بکات

رہنگی سپی گوتی: بہین من زستان بہ راستہ قینہ ناژمیردرئ، بہر لہ من
دروست دہ کرائ، بہین من بہ ہار گوتی سپی و ستیوی نابین، ہاوینیش گولہ
پاسہ مبینی نابین... من پاکیتی دلئی منالان و خوشہ ویستام... من ناشتی و
کہ فی شہ پزلو ہوری سپی بہ ہارم، وہک دہ بیٹن من بنہ روتی ہہ موو
جوانیہ کم

رہنگی شین گوتی تہ وہی من دروستی دہ کم جوانتہ، من ناسمان بہ رہنگی
شیننی توخ بویاخ دہ کم و خون و شادی منالان لہ من دروست دہ کرائ
رہنگی سوور ہاوار ی رک: من باشرم .. من زیان و نوییونہ وہ بہریا دہ کم،
نالائی شڑشہ کان و خوننی شہ ہیدان و گولالہ سوورہ دہنگہ گیللاس و
تورہیی ستہ مدیدہ کان.. لہ من دروستدہ کرائن

رہنگی سوز تسہ کہی پین بری و گوتنی

من گرنگم..... من دروستکہری سہ وزہ گیاو باخ و دارستانم و سہ وزیہ کی
شکوہ مند بہ دہریا قولہ کان دہ بہ خشم

رہنگی زہرہ بیدہنگ بو... رہنگہ کانی تر پینیان گوت: تو چیت لہ دہ دست دئ
بیکہیت؟ رہنگی زہرہ گوتی: من جوانی بہ پایز دہ بہ خشم و ناسوی بہ رہ بہ بیان

و زہرہ پدہ رہنگ دہ کم و دلئی جوتیار بہ خہرمان و وہرزی گہنمی قہ لہو شاد
دہ کم

رہنگہ کان بیدہنگ بوون.. ٹیتر تہ وندہی تہ برد مشتمو سرو دہنگیان ہہ لہری و
ہہریہ کہ بیان لافی تہ وہی لیدہدا کہ لہری تریان زور جوانتہ... لہ تہ نجامدا
رہنگی سپی گوتی: ٹیستا بیدہنگ بن یا ہہریہ کہو باشرتین شتی خوی بختہ
روو بزائین چی دہین.. تہ مجا مشتی لہ خوی پر کردہ ہہ لیدہدا تاکو با پرش و
بلاوییکانہ وہ... بو بہ بہ فرو گول و کہف و پاکیتی منالان. رہنگی شینیش
وہک تہوی کرد و ناسمان و دہریا شین بوون و منالان خویان بہ شادیہ وہ دی...
رہنگی سووریش تہ قیہ وہو پرش و بلاویوہو ستہ مدیدہ کان توورہ بوون و
خہ لک خوتنی خویان کرد بہ قوربانی بڑ زہویہ کہیان و گولالہ سوورہ روؤ
چہند مشتن سہ وزیش بلابوزہ... میترگ و دارستان و بیستاننی سہوز ہاتنہ
کایہ

تہ لہا زہرہ چوڑاو ناسوی خورناوا جوان و شہنگ خوی نواندو کینلگہ کان
پر بوون لہ وہرزی دہرہ. رہنگہ کان بہ سہ رسامیہ وہ تہ ماشای تہ وہ بیان کردہ بہ
سہ رسورمانہ وہ ہاواریان کرد لہ سہر تہم پارچہ زہویہ جوانترین شتمان
دروستکہ

تہر پارچہ زہویہ ولاتہ جوانہ کہ مان بوو

سہرچا وہ: البلاد الجمیلہ. دمشق: ۱۹۷۸

نووسين

بنوسه ئەى ھاوړى گيان
به پيى - كاف- دەست پيډهكا كوردستان

بنوسه ئەى ھاوړى من
به پيى - سين- دەست پيډهكا سركهوتن

بنوسه ئەى ھاوړى دلسوز
به پيى - نون- دەست پيډهكا وشهى نهوروز

بنوسه ئەى ھاوړى كيم

خوشترين دى به ديكيم

***

چۆلەكەى سەردارەكە

- بۆچى پيىم نالينى دايكه

كوا چۆلەكەى سەردارەكە؟

جاران دەسەر ئينوارة

دەنووست لەسەر ئەم دەر

بەرە بەيانيش زوو زوو

دەيچريكاند چەندى خوش بوو؟

+ چونكه بەردت ھاويشت بوى

دلى لىت زوویر بوو پڙى

چۆلەكە لە جيبهك نانوى

منال بەردى تيبگرى

- بەلین بىن تاكو دەسرم

بەرد لە چۆلەكە نەگرم

قوتابخانه

بدچكە چۆلە كە يەك گوتى
دايە دەچم بۆ يارى

دايىكى گوتى تۆگەورەي
هەتا كەي يارى دەكەي

بدچكە كە گوتى چىبىكەم
چۆن كاتم بەسەر بىبەم
دايىكى گوتى رۆلە كەم
رۆلە نەرم و نۆلە كەم

دەتەبەم بۆ قوتابخانە
لەنار نەر دارستانە

لەرى فېرى زانين بە
فېرى شىعەر و فېرىن بە
* * *

رۆژانى ھەفتە

رۆژانى ھەفتە..... ھەوتە
ھەينى پشوو... و سرەوتە

رۆژانى ھەفتە ھەوتە
دروژن باری چەوتە

رۆژانى ھەفتە ھەوتە
كوردستان كانگای نەوتە

رۆژانى ھەفتە ھەردەم
ھەوت رۆژە بىن زیادە كەم

شەمە يەك شەمە دووشەم
سەن شەم و چوارشەم و پىنجشەم

دوا رۆژى ھەفتە ھەينى بە
رۆژى پشوو.. و يەلپو

بال

نه گهر دوو بالښ ددبوو
هه صوو به يانبييهك زوو
ده فريم بڼ لوړستان
له وڼ تا بانگي شيوان
ياريم ده كره ... ياري جوان
له گهډ هه صوو منلان
نيواره بهر له خه وټن
به خه نده پيم ده گوتن
نيوهش وډرن بڼ سلټمانى
گه مه بكه ين تا به يانى
كه هه لټهات خورى سامال
بگه پټه وه بڼ مال
* * *

گوښه

گوښه بلندو بهرزه
دوژمن ده خاته له رزه
گوښه سهخت و سهركه شه
به خوښى شه هيدان گه شه
گوښه زيندوو نه صره
له رووى دوژمندا ناگره
گوښه هاوړنى گشتمان
قه لای پشټاو پشتمان
گوښه بهرزو بلنده
ناترسن له درنده
گوښه بلندو بهرزه
دوژمن ده خاته له رزه

چۆن مندالەکان قوتابخانەییەکیان لە گوندەکەیاندا دروستکرد

گوندیکی جوان لە پشت چیاپەکەرە بوو... مندالاتی گوندەکە ھەموو کاتیکی خۆیان بە یاری و گەمەکردن بەسەر دەبرد - دەزانی یو؟

+ چونکە لە گوندەکەدا قوتابخانە دانەمەزرابوو تاکو مندالان بچن تیایدا بچوین و لەلای مامۆستای بەرێز و نازیز فیری خویندەنەو نووسین و زانستی جۆر بە جۆر بن وەکو مندالاتی گوندەکانی تری دەرووبەری گوندەکەیان ھەندیکیان ناچار بوون بڕۆن لە قوتابخانەیی گوندەکانی دی بچوین... بەلام ئەم ھاتوچۆکردنەیی نینوان ریگای مالاو قوتابخانەیی گوندەکانی دەرووبەر کاریکی سەخت بوو بەتایبەتی لەکاتی زریان و بەقرو بەستەلەکدا و مەترسی ئەو ھەبوو ڕووبەرۆی نەخۆشی و مەندوبیتی بێتەرە یا تازەلی درێندە زیانیان پێ بەگەین

لەبەر ئەو ڕۆژێک ھەموو مندالاتی گوندەکە کۆبونەووەو برباریاندا بچن بۆ شارو پیشیاری کردنەو قوتابخانەیک لە گوندەکەیان ئاراستەیی وەزارەتی پەرورەدە بکەن

دوای پیشکەشکردنی پیشنیارەکە وەزارەتی پەرورەدە پیشنیارەکیانی پەسەند کردو برباردرا قوتابخانەیکە گەرە لە گوندەکەدا بکرتێتەو بە ئەو مەبەستەش پارەیکە باش لە لایەن وەزارەتی پەرورەدە تەرخانکراو لەندازیارو بەلێندەری بۆ دیاریکرا.

ئێتر دەسبەجێ لەندازیارو بەلێندەر ئۆتۆمبیلێکی گەرەیان پراویر کرد لە چیمەنتۆو بلوک و چەو و ئۆ ئاسنو ھەموو کەرەستەیکە دی بیناسازی و وەستاو کرێکار بۆ ئەوێ بە زووترین کات قوتابخانەیک لە گوندەکەدا دروست بکەن

ئۆتۆمبیلەکە بە گورجی بەرەو گوندەکە کەرتەرێ بەلام کە گەیشتە ئاستی چیاکە ڕاوەستاو نەیتوانی بە چیاکەدا سەرکەوێ

لەندازیارو بەلێندەرەکە بە مندالەکانیان گوت تاوێکو چیاکە ریگامان نەدات ئێمە ناتوانین وەستاو کرێکارو ئەم ھەموو کەرەستانە بەگەینینە گوندەکەر قوتابخانەتان بۆ دروست بکەین

مندالاتی گوندەکە چوون بۆلای چیاکەو سلاویان لێکردو پێیان گوت ریگای ئۆتۆمبیلەکە بەدات... بەلام چیاکە وەلامی تەدانەرەو لە جیگای خۆی نەجولا.

لەندازیارو بەلێندەرەکە گوتیان واباشە بچن بۆلای شۆفل و تکای لێبکەن بێت بۆ ئێرەو چیاکە کون کاتو ریگای ھاتوچۆی ئۆتۆمبیلەکە سازکات... منالەکان داوایان لە شۆفل کرد کێشەکەیان چارەسەرکات. شۆفل گوتی : بەسەرچاو بەلام تەگەر شۆفیر تەبەت و ئێم نەخوێن من ناتوانم ئەم جیگایەیی خۆم جوولە بکەم.. ئەجا منالەکان چوون بۆ لای شۆفیرو سلاویان لێکردو داخواری خۆیان پێ راگەیاندا... شۆفیر گوتی: خواستی ئێوێ مندال بۆ کاریکی پێوژو من بەسەر سەر ئەنجامی ئەدەم بەلام تاوێکو سەرۆکی شارەوانی مۆلەتم نەداتن من بۆم نییە لە خۆمەرە شۆفلەکە لێبخوێم و چیاکە کون بکەم

ئەلغا مىنالەكان پىشنىباريان ئاراستەى سەرزكى شارەوانى كىردو مەبەستى
خۇيان تىبا خستە روو... نىتر سەرزكى شارەوانى مۆلەتى بەشۆفترەكەداو
شۆفترەكە گورج شۆفلەكەى بە چىاكەدا لىنخورى و شۆفلەكەش بە ددانو
چىنگە ناستەكانى چىاكەى كون كىردو رىنگاى ھاتوچۆى يۇ ئوتۇمبىلەكە
كىردەو ئوتۇمبىلەكەش ئەندازىاروبەلېندەرو رەستاي بىناسازى و
كۆيكارەكانو ھەموو كەرەستەكانى گەياندە نار گوندىگەو بەھەرەوئەزى
ھەمويان قوتابخانەىكى گەرەيان لەناوہراستى گوندىگەدا دروستكىرد
لەورۆزۋە ھەر چىايەك رىنگاى ئوتۇمبىل ئەدات كەرەستەى قوتابخانە
دروستكىردن بىبات يۇ ھەردىيەك... شۆفل دىتو چىاكە كون دەكات و رىنگا يۇ
دروستكىردنى قوتابخانە دەكاتەوہ

راپەرىن

خۆرى راپەرىن ھەلات
روونى كىردەو ھەلات
ھەلات خۆرى راپەرىن
سەربەخۆبى پىن بەخشىن
خۆرى راپەرىن دەرگەوت
گولر نازادىمان دەسكەوت
راپەرىن.. راپەرىن
راپەرىن.. راپەرىن
ئىنستا بە نازادى دەژىن

شانازىبە بۇ گىشتمان
بۇ ھەموو چەوسارەى جىھان
ئە راپەرىندا مىنالان
مىنالانى كوردستان
لە رووى دوژمندا ھەستان
تانگو زىبوشىيان شكان
بۇ مىنالانى كوردستان
لەشكرى دوژمىنيان توقان
* * *

دهنگو ناوازی کۆتر

جاریکی دیش به دهنگی نهرم باران
هه ندین تسهی به گوئی دارستاندا چپان
له پر درختو دهه ن... گه لاور گولیان ئی رووا
چوله که هات هیلاندهی کرد له سه ر لقی دارتووا
گولنی نیرگه زه موو زوی به زه رده خه نه داگیر کرد
ئاو خرۆشا یاخی بوو له گایه ر دوو پر
ئاسوی مالایش هه ر له پر
سیخناخ بوو له دهنگی کۆتر
***

بیژکهی نهم شیعره له شیعرێک وەرگیراوه که - بیوک ملکتی
بۆ منالاتی نووسیه

یارمهتی

له سوچینکی شه قامینکدا
دایکینکی نه خوش و گه دا
شیر به کۆرپه کهی ددها
له پال تهودا
منالینکی شمش ههوت سالان
دهستی درێژ کردووه
داوای یارمهتی دهکا
له ریبواران
له ناو هه موو ریبواراندا
ته نهها درهختینکی پر پر
یارمهتی مندا له که ددهات
ته ها نه و درهخته پیره
هه ر دوو چنگی مندا له که
پر او پر دهکات له لیره
لیره نییه .. لیره له کوئی
گه لا زه رده کانیه تی
به دهم باوه هه لده و ده ئی
***

نهم شیعره شیعره - بیوک ملکتی - یه و به داسکاریه ره کردووه به کوردی

ئاسمان

ئىزە ئاسماننىڭ ھەيە
ھەمىشە پىر ئەستىرەيە
ئاسماننىڭ ھەيە دوور دوور
پىرە لە ئەستىرەيى سوور سوور
ئاسماننىڭ ھەيە بەرز بەرز
پىرە لە ئەستىرەيى سەوز
ئاسماننىڭ ھەيە بەرىن
پىرە لە ئەستىرەيى برىن
ئاسماننىڭ ھەيە فراوان
پىرە لە ئەستىرەيى جوان جوان
ئەو ئاسمانە فراوانە
گۆرستانى شەھىدانە

(رۆژەكانى ھەفە)

شەممە بۆ قوتابجانە چووم
يەكشەم ئەلف و بىن فېربووم
دوشەم بەنوگى پىتنوسم
توانىم نام بىنوسم
سەن شەم بەخەتتىكى جوان
نوسىم ناوى نىشتمان
ھەردەھا رۆژى چوارشەم
فېرى كردم مامۆستاكەم
مامۆستاي دۆسۆزۇ خۆشەويست
يەك بىنوسم ھەتا بىست
پىنچ شەم لەسەر تەختە رەشە
نوسىم كوردستان چوار بەشە
رۆژى بە ئاشتى يا چەك
ھەر چوارەكەي دەكەين بەيەك
لە پۇلدا گىشت قوتابىكان
كردىان بە چەپلە رىزان
ھەينى رۆژى پشود بوو
ماندوتىم لە ئەش دەرچوور

دەنوسم لەسەر ئاویڤنه
 نیشتمانه ئەم شوینە
 دەنوسم لەسەر گوئی جوان
 خۆشم دەوێ نیشتمان
 دەنوسم لەسەر دیوار
 چەند جوانه خۆری پرشنگدار
 دەنوسم لەسەر بیابان
 چەند خۆشه ئاوی سیروان
 لەسەر داری دارستان
 دەنوسم ئاوی شههیدان
 دەنوسم لەسەر بەراران
 جوانترین ولاته کوردستان

***

بەچکە پەرەسیلکه بەک لە گەل دایکیدا ئە قەراغ ئاویکدا خەریکی خواردنی
 مینشووئە و کرمی ورد بوون. ئە پر حاجی لەقلهقینک لە ناوێراستی ئاوه کەدا
 نیشتمانه و بەچکە پەرەسیلکه کە بە بینینی حاجی لەقلهقە کە شەژاو
 لەدایکی پرسی دایه گیان ئەم بەلندەیه چ بەلندەیه کە دایکی لەوێلامدا
 گوئی ئەم بەلندەیه پیتی دەئین حاجی لەقلهق... بەچکە کە گوئی دایکە گیان
 بۆچی هەردوو لاقی وا درێژان

دایکی وەلامی دایهوه و گوئی: بۆ ئەوهی بتوانن لەناو رۆببارو زێ و چەمی
 جۆرەجۆردا بنیشتمانهوه نەخکن. ئینجا لەدایکی پرسی: ئەی دایکە گیان
 بۆچی دەنوکی ئەوهنده درێژه؟ دایکی پیتی گوئ: بۆئەوهی بتوانن لەناو ئاودا
 بە ئاسانی بۆق و قرژال و ماسی و مارو مار ماسی و کرمی گهوره گهوره
 بھوات

کە گەرئەوه بۆ مائەوه بەچکە پەرەسیلکه کە هەر بیری ئەلای حاجی
 لەقلهقە کە بوو حەزی دەکرد دەنووک و قاچی وەکو دەنووک و لاقی حاجی
 لەقلهق درێژ ببندە تاکو بتوانن لەناو ئاوی چەم و رۆببارەکاندا ماسی و
 قورپاقە و قرژال و کرمی گهوره بەچکە مار رابووکات و بیخوات. لە دلی
 خۆیدا دەبووت حاجی لەقلهق چەند بەختەرەهه چەند شتی بەتام و خۆش
 دەخوات! نیتەر بغه یاللی خۆی دەنوکی و هەردوو قاچی وەکو دەنووک و لاقی
 حاجی لەق لەق درێژ درێژ ببون و ویستی بدات لە شەقە یال و بۆناو
 رۆببارەکان بفری بۆ ئەوهی وەکو حاجی لەق ئەقە کە ماسی و بۆق و مار و
 شتی خۆش بھوات... بەلام دەنووک و لاقەکانی ئەوهنده قورس ببون نەیتوانی

مندال و زستان

چېزکی دلال حاتم

له جنگای خوی بهرز بیتتهوه.. دووباره گوژمی دایهوه خوی و توانای خوی
تاقی کردهوه بز نهوهی بز ناو رووبارهکه بفری . دیسانهوه له بهر قورساییی
دهنووک و لاقه دریژکائی نهیتوانی تۆسقالئی بهرز بیتتهوه و بفری ... ئیتر زۆر
ترسار دایه پرهمی گریان و له خهه راپهیری و به جریوه جریوو جوکه جوکو
گریانهوه خوی خزانه نار بارهشی دایکی و ئیتر لهو ساتهوه بپرای بپ نهتهو
بهچکه پهرهستیلکهپهوه نه هیچ بهچکه پهرهستیلکهپهکی دی بیریان له دهنوکی
دریژ و لاقی دریژی وهک دهنووک و لاقی حاجی لهق لهق نه کردهوه

***

رۆژنیک مندالینک به زستانی گوت

تۆ دهمیکه له گوندهکهماندا ماویتهتهوه ، من نهوهندی وهرزهکائی دی تۆم

خۆش ناوی تۆ کهی شتوومه کهکائی خۆت کۆده کهیتتهوه به جینمان دیلیت ؟

زستان که گویی له قسهی منداله که بوو خهه دایگرت و فرمیسکهکائی

چۆرانه سهه ریشهسپیهه کهی و به منداله کهی گوت

بهلام ههه سوو گونده که خوشیان دهویم ، تۆ بوچی رهقت لینهه ؟ نایا هیچ

رۆژی خراپهه بۆت بووه ؟

منداله که به تورهپیهه وهلامی دایهوه

چۆن دهتهوی خۆشم بوئی ؟ دۆنننن چۆله که بهچکۆله کهم به هوی تۆوه

مرداریبۆه ، نه مرۆش که له قوتابخانه دهگه رامهوه پیم خلیسکار تهختی

زهوی بووم ، جله کاتم قورای بوون . ههروهه هانانواتم له گه ره کدا له گه ل

هاریکاتمدا یاری بهکم .. ئینه له دهست تۆ راده کهین و له ژوره

داخراه کاندا له گویی ناگردانه کان داده نیشین . زستان که گویی لهم قسه په

بوو زیاتر خهه دایگرت ، هه لسا چو بو لای شته کائی و هه لیان بگری .

ههه که نیوه شهه داهات زستان به پین دزکی له گونده که چووه دهوی و له چاو

ونبوو

بۆ دووهه رۆژ منداله که له خهه هه لسا سهه سامیه کی گه ره گرتی کاتن

بینی هه تار له ناسمان دهه رهوشیتتهوه .. و نهه به فره ده تاریتتهوه که له سهه رووی

خانۆکان که له که بووهه کینلکه کائی داپۆشیهوه .. منداله که به رۆیشتنی

زستان شادمان بو، گورج چور بولای هاوریکانی و ههتاوه کو خورناوا بوون و زهده پهر گورانیاں گوت و هه لپه رین. به لام دانیشترانی دیکه و کو منداله کان بۆ کوچی زستان دلشاد نه بوون. بهرده وام هه موو بۆزئی دهریشتن بۆ کینگه کان و سؤراخی نو توواته یان ده کرد که چاند بوویان و سهیری ناسمانیاں ده کردو ده یان پرسى: کوا نو هه وره خۆله میشیانهی که بارانی بۆ دههینان؟ کوا نو سه رمایه ی که کرم و جروجانه ور له ناو ده بات، زستان بۆچی نه مسال زوو کوچی کر؟

گونده بچولانه که خه م دایگرت و ژهنگ له سه ر داسه کاند که له که بوو، منداله کان گریان، چونکه بارکیان نه یانترانی جلی نو یان بۆ بکرن منداله که هه ستن به هه لئى خوی کردو په شیمان بۆوه له وه ی که داوا ی له

زستان کردبوو لیبان دوور بکه ویتنه وه، منداله که تیر گریا

زستان له و کاته دا له ولاتینکی تر دا بوو ته و ژمی با گریان و پارانه وه ی منداله که ی پیگه یاند، که وته دواندنی خوی: نه ده بوو به جیبان بهیلم... نو مندالینکی بچوو که نازان چی ده لئى... چه ند په لئ ته موو مژیکى بۆر به ناسمانه وه به جیا جیا ده خولانه وه، زستان هه موویانی به تۆره نه فسوناویکه ی کو کرده وه و هه وره ی گه وره ی لیچنی و له جا به ره لای کردو گوتی: بۆر دئ تینوه که و بیبان بلئ من به م زوانه ده گه ریمه وه

که هه ره که گه یشته ناسمانی گونده که رووناکیه کی گه وره ی هه لکردو له جا به توندی گرماندی و نو بارانه ی که زستان دا بووی پینی به سه ر گونده که دا دایکرد، هه موو خه لکی گونده که که چوون بۆناو کینگه کان، ده ستیان دایه بهر دۆپه ی بارانه که... گورانیاں ده گوت، به خیره اتنی زستانیاں ده کرد که سه ر له نو ی بۆ دیده نیان دیتنه وه

دلیم

دایکم شووشه ی په خه ره کانی شووشت
به ره و راخه ری ژیر پیمانی شووشت

دایکم هه موو ژووره کانی شووشت
هه موو چینی و بلوره کانی شووشت

هه موو شته چلکنه کانی شووشت دایکم
هه موو سووچ و توژینه کانی شووشت دایکم

به خه نده وه دایکم پینی گوتین هاوینه
ده بن هه موو شتن بشۆم صنایه

دوایی هات و به ده سته نه ره مه کانی
جلر پۆشاکى گشتمانی شووشت دایکم

دواى جل شتن... هات به سۆزو میهره بانى
خه می دئى هه موومانى شووشت دایکم

بیژکه ی ئەم شیعره له شیعریکی فارسییه وه وەرگیراوه

بیئین

- بدم چوانندی خۇ بیئیم
رای کرد بۇنار نەو گولزاره
نەها جین هەنگاوه کانی
بە رینگاکهوه دیاره
+ رەنگی چۆن بو؟
« دەنگی چۆن بو؟ »

- رەنگی لە رەنگی گول دەچوو
دەنگی لە دەنگی گول دەچوو
+ نیگای چۆن بو؟
بالای چۆن بو؟

- نیگای لە رووبار دەچوو
بالای لە چنار دەچوو؟

+ نەوه بەختەوهری بوو
کوا بۆ کوی چوو

شيعرو چيروك بو منال

منال و بووکه شووشه

لهتيف ههلمهت

⊛ پيشكشه به:

⊛ دايكم كه هدميشه چارگه شيعرمر باوهزناكهم مردوو.

⊛ شوكريبه خوشكم كه به جوانه مهرگي سهري ناپهوه به مندالي زور نازي
دامن.

⊛ بزگاري برام كه به جوانه مهرگي ژيار به جوانه مهرگي مائناوايي له خوري
ژيان كرد.

پیره میردی

چووه قوتابخانهی گوندی

له هه‌رشه‌که‌دا راوه‌ستا

ده‌روه‌یان لێ‌دا ماموستا

ها خاله‌گیان

چیت گه‌ره‌که‌ها خاله‌گیان

پیره‌می‌ردی به‌سته‌زمان

که‌لا‌راز بویه‌وه‌ک‌گۆ‌چان

وتی توخوا ماموستا گیان

فێ‌رم ناکه‌ی چۆن بنووسم: کوردستان

***

شالا چۆله‌که‌یه‌کی گرت و ویستی بیخاته رکتکه‌وه⁽¹⁾...

چۆله‌که‌که‌ گوتی: شالاخان ته‌گه‌ر به‌ره‌لام بکه‌ی په‌رینه‌کی بن بالی خۆمت
ده‌ده‌من هه‌رچه‌ند پێ‌ویستت به‌ شتی‌ک بوو فوویه‌ک له‌ په‌ره‌که‌ بکه‌و من

گورج ناماده‌ ده‌مێ‌ر داواکاریه‌کت جن به‌جن ده‌که‌م

شالا که‌چینه‌کی میه‌ره‌بان و به‌به‌زه‌یی بوو له‌ خێزانه‌یه‌کی هه‌ژاره‌ له‌ گه‌ره‌کینه‌کی
هه‌ژاردا ده‌ژیا... په‌ری بن بالی چۆله‌که‌که‌ی خسته‌ گه‌رفانی و چۆله‌که‌که‌ی

به‌ره‌لاکرد...

ئێ‌تر خۆر ناوابوو دوا‌ی نانی شتیوان شالا نه‌رکه‌کانی قوتابخانه‌ی به‌جن هیتا‌و
دره‌نگانی نووست و که‌ رۆژ بۆ‌وه‌ قاره‌تی کردو چوو بۆ قوتابخانه... کاتی له‌

قوتابخانه‌ گه‌رایه‌وه‌ وه‌ختی ناخواردنی نیوه‌رۆ بوو.

شالا گوتی: دایکه‌ گیان برسیمه... دایکی گوتی شالاگیان نه‌م‌رۆ باوکت

نه‌خۆشبوو نه‌چوو بۆ ئیش هه‌ر نان و چای رووتمان هه‌یه‌ بیخۆی... شالا هه‌زی

له‌ خواردنی خۆشبوو په‌ره‌که‌ی بیرکه‌وته‌وه‌و خێرا له‌ گه‌رفانی ده‌ری هانی و

فوویه‌کی لێ‌کردو چۆله‌که‌که‌ ده‌سته‌به‌جن ناماده‌بوو گوتی شالا خان چیت

ده‌وی بۆت بکه‌م من هه‌موو داواکاریه‌کت جن به‌جن ده‌که‌م... شالا گوتی:

ده‌مه‌رێ‌ ماله‌که‌ی ئێ‌مه‌و هه‌موو ماله‌یه‌کی ئه‌م گه‌ره‌که‌ هه‌ژاره‌ بکه‌ی به‌

نالتوون و دارو دره‌ختی باخچه‌کانیان زێ‌رو مراروی و یاقووت و نه‌لماس و

زهرپوت و نان و میوه‌ی خۆش و خواردنه‌مه‌نی ناماده‌کراوی به‌تام و چێ‌ژ

بگه‌ڕێ‌.. چۆله‌که‌که‌ گورج داواکاریه‌که‌ی شالا خانی جن به‌جن کردو خه‌لکی

گه‌ره‌که‌که‌ش که‌به‌م رووده‌وه‌یان زانی ده‌سته‌ ده‌سته‌ هاتن بۆ سویاسکردنی

شالاخان و ناوی گهړه که شیبان نا گهړه کی شالا... چونکه شالاخان کچینکی
خوپه رست نه یوو ته نیا په خته وری و ناسوده گی هر بڼ خوی نه ده ویست
بدلکو نه ونده میهره بان بوو ناسوده یی و خوشگوزهرانی بڼ خه لکی
هاوچه شنی خوی و هموو جیهان ده ویست

گیان

رووبار
ناو ددها به کینلگی دین و شار

گولزار
شاگول ددها به دلدار

دار
لانه ددها به بالدار

رووبار و گولزار و دار
به سته ده لین بڼ به هار

نیشتان
دهمانداتی خوشی و نان
دهمانداتی زنج و خانوو
له ناویاندا ده دین پشوو

دهمانداتی هه تاوی جوان
نه ستیره ی گه ش و ناسمان

نیمه ش گیانمان
ده به خشینه کوردستانمان

(۱) اول: قه قه

شینایی ناسمان

لینوارانی قه‌له ره‌شی
وتی ده‌بین بشین و نه‌شی
به شابلم
هم‌موو شینایی ناسمان
وه‌ک ته‌مومژی به‌ر به‌یان
را‌مالتم
* * *
قه‌له ره‌شی لیسک تال
هینده باله‌کانی لیکدا
لینی برا‌تین
پتوه نه‌ما
په‌رو بال
له‌سهر پشت دای له‌سهر زه‌مین
که دوا نیگای هه‌له‌یننا
رووانی ناسمان
وه‌کو جاران
هه‌ر شیشه‌و شین
وه‌کو جاران
وه‌کو جاران
* * *

پاداشتی ماندوو بوون

له‌دوای ماندو بوونی ریگه
زارژله‌یه‌ک گه‌رایه‌وه له‌خیرگه
دوای تان خواردن
باه‌وشی پی‌ادا‌کرد نووستن
باران گۆزانی بز چری
چۆله‌که په‌نجه‌ره‌ی بز سری
خه‌و خه‌ونی جوانی پین به‌خشی
په‌په‌وله نوینه‌که‌ی نه‌خشی
په‌ره‌سیلکه‌یه‌کی مائی
به‌بال ژوره‌که‌ی مائی
گوتیبیان نه‌م منداله‌ جوانه
دوای نه‌م نه‌خته‌ پشودانه
هه‌رکه ماندویتی دهره‌چین
به‌وانه‌کانی دا‌ده‌چین

مافی منال

نه دارستانیکدا ورد ورد
باران دایکرد

میتروونه پیدک له لایه ک
خوی خسته ژیر گه لایه ک

بالداریک
خوی دایه پهنای داریک

که رویشکیکی بچکولانه
رای کرده ده به رهو لانه

گورگینک رایده کرد بن سرهوت
به رهو کوندرو نه شکهوت

کرمینک به زگه خشکی
خوی گه یانده ژیر به ردی

گشت گیاندارانی دارستان
خویان پاراست له باران

کاتی به فیرز ناروات
نهرکه کاتی نه انجام ددهات

وینده هارنای زور که مه
همه سو سالیکن په که مه

***

دارتووهکهو هاوړیکانی

هه ېوو نه ېوو... سهردهمی زوو
دارتوویهک ېوو

دارتووی دلسوزو میهره بان
که په لاماری دا زستان

به چرنووکو به ددان
گه لاکانی هه تهران

لغو چله کانی رووت کرد
تیشکی خندهی سهر لیتوی مرد

چوله کهو مه لی بین نه مهک
دار توویان به جیهنشت یهک یهک

به دریزایی زستان
دار تووی دلسوزو میهره بان

به تنهایی راه دستا
له بهر بارانی خهستا

تنهها منالینکی ناراره
باران لیتی دا تا نیتواره

ړیتواران تاك و ته را
دراوړیکیان بز تووړ ده دا

نهمه به مافی منال
نوستاننی بهر باران و سوال

***

لەبەر رەشەباو ژێر زریان
یەك دۆپ ئەشكى نەزوان

كاتن بەهار گەرایەو
پەلۆپۆی دار بوژایەو

لێو چلی دار توو ورد ورد
بە گەلای سەوز خویان جوانکرد

با خەندەى بۆ لێوی هاورد
هەتاویش ئاسودەیی بۆ برد

چۆلەكەو مەل پۆل پۆل... دوو دوو
گەرانبەرە بۆلای دارتوو

دارتووی مێهرەبانو دۆسۆز
وێكو دایكىكى بەسۆز

باوەشى بۆ والاکردن
بۆیان كەوتە شنه شن

وتى رۆلەكاتم لە كوئ بوون
ياخوا بەخیریتن بۆكوئ چوون

ئیتەر جیسمەهیلن مەزۆن
تووه خوشەكاتم بۆون

بە زستانیش هەمووتان
لە ژێر لقما بێكەن لان

دەتانیپاریزم لە باران
لە گەردەلوول و زریان

من بە ئێهوه دارتووم
بەبێ ئێهه وێك نەبووم

❖ ❖ ❖

شالو تووتی یهکهی

شالا تووتیهکی ههبرو
تووتیکه زور خوش دوو بوو
گشت به یانبیهک تووتی جوان
دهیگوت رۆزباش شالاگیان
نهجا دواي ههوال پرسین
ههردوو ده کهوتنه په یقین
دهریاری دوا رۆژ و ژیان
ههردوو به وردی ددهوان
رۆژی تووتیه که گریا
بهشالای گووت سه د بریا
دهتبردم بز قوتانجانه
فیردهبووم بیست و وانه
شالا گوئی: پینم نالیی
بز ههز له فیرگه دهکدی

۳۶۳

تووتی گوئی: شالاگیان
هیچت لیتاکه م په نهان
منیش ههزده کهم وهک تنز
به وشدی گهشی وهک پشکو
له سهر نهخشهی گشت جیهان
بکیشم نهخشهی کوردستان
☞ ☞ ☞

۳۶۴

-با- ش گورانی دهچری
 -با- ش به شابل دهچری
 کاتنیک بایک هه‌ئده‌کات
 له ده‌رگای دارستان ددهات
 که به‌ناو داره‌کاندا ده‌روات
 گورانی خوش پۆ ده‌کات
 کاتنیک بایک ده‌چری
 چلی ده‌یان دار ده‌شکی
 کاتنیک بایک دئو ده‌چین
 پهری مه‌ل هه‌ئده‌وه‌ری
 -با- بارانی خوش‌ده‌وی
 له ژیر هه‌روا ده‌خوی
 -با- شوانه گورانی ده‌لی
 که با هات کپی هه‌لین

رئوییه‌کی چارچنوک
 قه‌ئه‌ویکی ترسنوک
 پۆژی به فیڤو پیلان
 بوو به گه‌وره‌ی دارستان
 بالته‌دی جه‌نگه‌لی بانگکرد
 کۆبوونه‌وه ده‌ستو برد
 گوتی ده‌بین هه‌مووتان
 بکه‌نه زوی کینلان
 گه‌ئمی زۆر به‌چینن
 هه‌مووی بۆمن به‌چینن
 له‌نجا هاواری کرد کین
 لێره پاسه‌وان ده‌بین
 داهولیککی ناوشان پان
 به‌نه‌رمی گوتی ئوربان

تهی سەرگه‌وردی دارستان
من دەم بە پاسه‌وان
سوتندم بە چاوانی تو
بە تووکی نیانی تو
ناهیتم چۆله‌که‌یه‌ک
یاخود هیچ می‌ترووله‌یه‌ک
یه‌ک دهنکه گه‌نمیک بخواست
یا به گزی و فزی بییات
رتوی ووتی ناهه‌رین
داهۆلی به‌هینرو تین
***
کینلرا زه‌دی دارستان
هه‌سوویان به‌ گه‌تم چان
داهۆل له‌وین راه‌ستا
دارلاستیک له‌ناو ده‌ستا
کاتین گه‌تم گوئی کرد
داهۆل نووستن سری کرد

رەشە‌بایه‌ک په‌یدا بوو
داهۆلی برد وه‌ک سووتوو
چۆله‌که‌و بالدار هاتن
هه‌موو که‌وتنه‌ دان خواردن
هه‌تا رتوی پیتی زانی
نه‌مابوو ده‌غل و دانی
رتوی تاسار هه‌په‌سا
له‌داخدا ورگی تاسا
له‌ساره‌ رتوی فیلکار
بوو به‌ دوژمنی بالدار
***

دارگويزه‌كه‌ی مالى شالا

دارگويزيک له حه‌وشه‌كه‌ی مالى شالادا بوو... دار گويزه‌كه گويزی نه‌ده‌گرت... به‌لام هارينان سيبه‌ريکی خوشی له حه‌وشه‌كه‌دا ده‌کردو چوله‌كه‌و گوگوختی له‌ناو لقو چله‌کانيدا هيلانه‌يان ده‌کردو به‌ره به‌يان به‌ نارازی خوش شالايان له‌خه‌و هه‌لده‌ستان بۆ له‌وه‌ی خوی ناماده بکات و بۆ فینرگه به‌چیت.

پۆژئ باوکی شالا گوتی واباشه‌ نهم دارگويزه به‌رينه‌وه چونکه گويز ناگرتی شالا گوتی باوکه گيان تکات لينده‌که‌م مه‌په‌روه چونکه سيبه‌ريکی خوشی هه‌يه‌و بالنده‌کان له‌ناو لقو چله‌کانيدا هيلانه‌يان کردووه‌و من و نه‌و بالنده‌نه بووین به‌ هاورنی يه‌کدی و ته‌وان به‌يانيان گۆرانيم بۆ ده‌لین و منیش دانه‌ويله‌يان بۆ رۆده‌که‌م و به‌ده‌نووک ده‌بخۆن.

باوکی گوتی شالا گيان دارگويزه‌كه يينه‌روبوومه هه‌ر ده‌بن بيه‌مه‌وه... شالا گوتی باوکه گيان نه‌گه‌ر نهم دارگويزه به‌په‌روه نیت چوله‌كه‌و گوگوختيه‌کانی سه‌ر داره‌كه ته‌روه‌نه ده‌بن و گۆرانيمان بۆ نالین... جگه له‌وه‌ش نیت سيبه‌ر له حه‌وشه‌كه‌ماندا نامین و ناتوانین هارينان له‌حه‌رشه‌دا پشویه‌ک به‌دين و ناوو هه‌رای خاوين هه‌مژین... باوکی گوتی راست ده‌که‌ی شالا گيان دارگويزه‌كه نابمه‌وه‌و بالنده‌کانی سه‌ر داره‌كه په‌ره‌وازه ناکه‌م و بالنده‌کانی سه‌رده‌اره‌كه بوون به‌ هاوريمان و هه‌میشه گۆرانى خوشمان بۆ ده‌لین.

جگه له‌وه‌ش دارگويزه‌كه نه‌گه‌ر چی به‌ری نيه به‌لام ديمه‌نی حه‌وش و ماله‌که‌مانی جوانکردووه... له‌به‌ر نه‌وه به‌قسه‌ت ده‌که‌م و نابمه‌وه... نیت شالا له خوشيدا سوپاسی باوکی کردو ده‌ستی ماح کرد.

منداڤ و بووکه شووشه

شالا بووکه شووشه يه کي جواني هه بوو که له فترگه ده گه رايه وه هه ميشه له گه ل بووکه شووشه که يدا ياري ده کرد

وژئ شالا که له فترگه گه رايه وه بيښي بووکه شووشه که ي ليني زويره و نايه وي وه کو جارن ياري له گه ل بکات و بزي پينا که نن و چېرکي خوشي بز ناگيتر پته و د

شالا ليني پرسی بووکه شووشه خان بچي له مري ليم زويري و گه موه وازيم له گه لدا ناکه يت و ديريکي خوشم بز ناگيتر پته و؟ بووکه شووشه که گووتی شالا خان من لیت زويرم

شالا ليني پرسی: بچي ليم زويري؟

بووکه شووشه که گووتی: نه مه شه ش مانگه من و تز هاورين و تز له ماره ي نه م شه ش مانگه دا به لای که موه شه ش دهسته جل و بهرگي جوړيه جوړي جوانت بز خوت کرپوه... که چي هه چنه من جل و بهرگه که م شروهور بووه چلکن و دراره تز ير له وه ناکه يته وه دهستين جل و بهرگي نو ي بومن بکري شالا باوه شي به بووکه شووشه که يدا کرد و نه ملار له ولای ماچکردو گووتی نه ي بووکه شووشه جوانه که م... نه ي هاورين راستگو که م بريار بين هه چنه من جل و بهرگي نو يم بز خوم کري يوتوشي بکرم... ليمر بووکه شووشه که له گه ل شالادا ناشتبووه وه دهستين کرده ملي شالا و هه دوه گونای شالای ماچ کردو بونه وه به دوه هاورين دلسوزه که ي جاري جارن

بز نيواره شالا خان دهستين بووکه شووشه که ي گرت و هه دوه وکيان به پياسه چوون بز بازارو شالا دهستين جل و بهرگي تازه ي بز خوي کري و به بووکه شووکه ي گوت به ناره زوي دلي خوت دهستين جل و بهرگي تازه هه لبيژيري بز خوي

شالا خان پاره ي هه دوه و دهسته جل و بهرگه که ي خوي و بووکه شووشه که ي داو هه دوه وکيان ديسانه وه به پياسه و خوشي و گه شيبه وه بز مانه وه گه رانه وه

پشووې چەتر

که هاوین دئ چەتره کهم
له سووچینکدا لوول ده کهم

هه تاره کو زستان دئ
پشوو دهادت و دنوی

که ترپه ی پشی زستان هات
چەتره کهم بانگم ده کات

هاوار ده کا نهی هاوړئ
بین من نه چی بز هیچ کوی

من دوستی میهره بانتم
هاوړی ودرزی زستانتم

ده تپاریزم له باران
له تهرزهو بار له زریان

کانتیکیش که هاوین دئ
نیتر چەتره کهم دنوی

دیروکی شهړی دوو بزڼ

دوو بزڼ بوون هاوړئ بوون
ههردوو خه لکی یهک دئ بوون

ده مارگیر و که لله رهق بوون
فیبری ههراو شهړه شق بوون

روژئ ههردوو کیان برسی بوون
به رهو دهره وهی دئ دهچوون

تاکو له باخی دهوړی دئ
تیر بخون له ترئ و ههرمن

پردیک هاته ریگایان
له سهر چه میکی فراوان
کردیان به ههرا ههرا
کامیان له پیشدا پروا

نهم وتی من... نهو وتی من
که وتنه ویزدی یهک... وهک دوژمن

هیننده قوچیان له یه کتردا
کهوتن به سهر دارو بهردا

شالا و كهرويشكهكه

شالا له سهه پهره په كې سپى و جوان
به قه له مېتك و تنه كې كهرويشكهكه نه خشان

كهرويشكهكه بچكولانه و نه رم و نېان
كهرويشكهكه ختېرا ده سته كړه به گريان

شالا لېنى پرسى هاورې گيان
بوچې ده گريت و ده كو باران

كهرويشكهكه هاته زمان
وتې برسېمه شالاخان

شالا ختېرا به ده سته و برد
پاكه تن نه سته له ي بو برد

نه بجا هندنې پاقلاوه شى بو هاورد
كهرويشكهكه تامى هېچيانى نه كړد

شالا گوتى تو كهرويشكهكه سهره روى
پېم نالېنى بو نه سته له و پاقلاوه ناخوى

پرده كه ... كه م كه م و ... و رده ... و رده
له ژير پېنياندا درزى برد

پرده كه رووخا هه له پېر
قوتى دان چه مى توول و چه

چېرېك خوان ده لى خه رېك بو
له چه مدا بڅنكېن هه رده و

هه تا ده رېاز بوون له ناو نار
نارابو تېشكى هه تا و

له و شه وه هه رده و بزن
هېنده برسى بوون نه نووستن

له ناكوكى په شېمان بوون
هه رده و كيان ده ست له ملان بوون

بريارياندا بېرې بېر
ناكوك نه بن له گه ل په كتر

لېستا و ده كو برا له ژين
به ناسوده ي و پېنكه بن

کهرویشکه که... زور به نهرم و نیانی

به دهم کوئی گریانه وه چریانی

وتی هاوریم... نهی سهرجاهی میهره بانی

دلسوزه کهم... نهی شالا گیان نازانی

ماموستا له قوتابخانه بوت باس ناکات

کهوا کهرویشک نهسته لهو پاقلاره ناخوات

شالا گوئی کهرویشکه میهره بانه کهم

داوای لیبور دنت لینده کهم

من نه مزانی نهسته لهو پاقلاره ناخوی بهو خواجه

کهرویشکه که گوئی حهزم له گیزهرو سهوزه گیایه

شالا رژیشت سهوزه گیاو گیزه ری هاورد

له بهرده می کهرویشکه کهی خویدا رژی کرد

کهرویشکه که... کهوته خه ندهو هه ئه پهرین

نیستا شالار کهرویشکه که دوو هاوریی گیانی به گیانین

به بیان زوو هه ردهو له خه هه لدهستن

به یه کهوه به رهو قوتابخانه ده چن

کهرویشکه که نیستا ده توانی بنووسن

یه که دوو کوبکه یته وه ده کات سن

ماموستا کان سویاسی ده کهن هه ردهم

خویشی ده ئی نه مسال ده رده چم به یه کهم

چیرۆک بو منال

گویدریژو پاشا

(بیان السفهدي)

به دهسكار بيهوه كوردوو په تي به عه ره بي

له تيف هه لمهت

كردوو په به كوردی

پيشكه شه :

به و پيهژنو كچه نه يرانه ي كه شهواني زستان چهژكي گوي ناگرهاني
كورد بيان بو ده گتيرامه وه به تايه تي بو گياني پاكي ژنه كوردی به ريز
پوره - ره عنا - ي سه يزاده و ميمكه نامينه .

گویدریژو پاشا

-۴۴-

(پاشا له گهډل یاریده ددرانی خوی کوزده بیته واد
پاشا فرماني به یاریده ددره کانی خوی دا له کوزبونه و په کی گشتی گرتگدا
ناماده بن... یاریده ددره کانی به گورجی و به تاسه و به روه لای گوتنه و
په کینکیان وتی: دهین پاشا نیازی واین خه رج و اجی نویمان به سرده
به پینتی؟

په کینکی دی وتی: دهشن پاشا لیکولینه و په دیک له گهډل په کینکماندا بکات
په کینکی تر وه لاسی دایه و: بز له م جزه قسانه ده کم
ترسم لپینیشته... نه فرتهی خوا له و ساته کی گه تیایدا له سر زه میننی نه م
پاشایه دا... له دایکیوین

قسه کانیان دریزه ی نه کیشا... نه ونددیان زانی چونته کوشکی پاشا و...
کانیکیش چونته ژوره کدی پاشا و به جوانترین شیوه سلویان لیکرید.

پاشا خه مبار دیار بو... وه لاسی سلوه کانی نه دایه و... تنها سوری
جولنده و نامازه ی بز کردن دانیشن. به ترسه و دانیشن و له دوا پیدا پاشا
گوتی: گوی بگرن... نیازی کارتی گهره م هه یه و دمه و تیایدا
یارمه تیم بدن.. چونکه نه گهر نه مکاره نه انجام درا ده بیته سرکه و نینکی
گه و ره بزمان

هه مویان له وه لاسی گوتیان: نیمه هه مویان ملکه چی فرماني پاشا این
پاشای پیر دوی نه و ی چهنه جارنک کوزکی گوتی: دهین بز په کینک بگه رین
بتوانی نه م نه رکه نه انجام بدات په کن له یارمه تیده ران وتی: چ نه رکنک نه ی
گه و ره م؟

پاشا کوزکی و گوتی: هه مویان ده زانن من کهریکم هه یه ناری - زه ووان
هه مویان به بایه خه و وه لاسیان دایه و: به لئ... به لئ... کن هه یه
گویدریژه کدی پاشا نه ناسی

پاشا دریزه ی به قسه کدی داو گوتی: دمه و ی په کینک فیری خوتندن و
نوسیننی بکات. خه لاتیکی گهره ش به و کسه دده م نه گهر له نه رکه کدی
سهرکه و ی... نه م کهره ش ده کم به جوانترین یادگار له دوی خوم

یاریده ددره کانی که گوتیان له م قسه یه بو... هیه کسینکیان نه یانویرا به
پاشا بلین گویدریژ ناتوانی فیری خوتندن و نوسین بن.. له گهډل نه و شدا
ته ماح له دهرونی په کینکیاندا جوولای رایه وری و گوتی: گه و ره م نه گهر په کینک
بتوانی گویدریژه که فیر بکات پاداشته کدی چیه؟

پاشا گوتی: شتیکی باشه.. به لام تا یا ده زانی سزای نه و کسه چیه که له
نه رکه کدی سهرنه کوی؟

یاریده ددره که گوتی: نا گه و ره م

پاشا له سر قسه کدی رویشتر گوتی: ده سبه جن سوری ده بوم

لیزه دا یاریده ددره که ده سستی له ملی خویداو گوتی

- نا گه و ره م... نه م نه رکنکی زور گرانه و پیویستی به به هره و زانین هه یه..

که و اتا بز په کینک ده گهرین بتوانی نه م نه رکه نه انجام بدات

- په کینکی دی له یاریده ددره کانی گوتی: ده ی نیستاکه چی بکه یین؟

- پاشا به تو و ره یه و به دده م کوزکوه گوتی

- هه ر نیستا به خیرایی دهره دچنه دهره و

بانگه‌واز بۆ خەلگی شار

-۴۴-

جارچیبەك لەشاردا جاریدا پاشا پیاویکی دەوی - زەهران-ی گویدریژی
 پاشا فیری خویندەنەو نووسین بکات... هەرکەس دەتوانن ئەو کارە بکات
 باچی بۆلای پاشا ... ئەگەر هاتوو گویدریژەکی فیرکرد خەلاتینی گەورە
 دەداتن... ئەگەر سەریش نەکەوت پاشا سەری دەبرن
 خەلک ئەم کارە سەریان سورما... دەیانزانن پاشا زۆر گەوجە... بەلام هەرگیز
 وایان دانەنابوو گەوجیتی پاشا تاکو ئەم رادەیهین
 چەند رۆژنیک رابوردو هەموو رۆژنیک هەر جارچی جاری دەدا تارەکو دەنگی
 نووسا دەمارەکانی ملی هەلاوسان. لە هەمانکاتدا خەلک بەهینمییهو
 گالتهیان بەشیتیتی پاشا دەکرد

هەژارنیک و کەرەکی پاشا

-۴۴-

رۆژنیک پیاویکی هەژار بەشارەکەدا تێپەری و گوینی لە دەنگی جارچی یەکە
 بوو... ئە سەرەتادا سەرسام بوو چون پاشا دەیهی کەرەکی فیری
 خویندەنەو نووسین بکات هەروەها هەژارەکە ئەدلی خۆیدا گوتی
 - ئە یوچی خەلک فیری خویندەنەو نووسین ناکات بەر لە کەرەکی؟
 ئەجا بە نیازی کاریکی گرتگەو بەرەو کوشکی پاشا رۆشیت

هەژارەکە دەچیتە کۆشکی پاشا

-۴۴-

یەکی لە پەسەوانەکان هاواری کرد: هیتی گەمژ؛
 چون دەویزی لە کوشکی پاشا نزیکییتەو؟
 کابرای هەژار کە نارێ (سەعید) بوو وەلامی داپەو: یەکەم من ناوم
 (سەعید)سەر ناوم گەمژە نییه... دووم کاریکم لە گەل پاشادا هەیه.
 پەسەوانەکە بەگالته جارپەره گوتی: ئایا پاشای شکۆمەند دەیهوی بتکات
 بە یاریدەدەری خۆی!
 دەی دورکەو بەرلەوێ بەم شمشیرە سەرت دوولەت کەم
 سەعید بیینی کارەکە گالته هەلناگرن.. لە پەسەوانەکە نزیک بۆو گوتی:
 من دەهەوی گویدریژەکی پاشا فیری خویندەنەو نووسین بکەم... ئایا
 دەکرێ بمبە یۆلای پاشای شکۆمەند
 پەسەوانەکە دووبارە گالتهی پێکەرەو: گەرە زانایانی شار ئەجامدانی ئەم
 نەرکەیان بەخۆیان رانەبیینی کەچی ئەوتانی تۆ زۆر بە ناسانی ئەتەوی
 ئەجامی بەی، ئەرێ تۆ شیتتی؟
 مشتومبێ نێوان پەسەوانەکەر سەعید درێژی کینشا تارەکو لە کوتاییدا
 پەسەوانەکە قایل بوو سەعیدی گەیانده لای پاشا ئەم گفتوگۆیه روویدا
 پاشا: کەرانا تۆ دەتەوی کەرەکی فیریکی؟
 سەعید: مە شانازییه بۆ من گەرەم
 پاشا: ئایا دەزانن ئەگەر ئەکارەکەتدا سەرنه‌گەوتنی چی دەکەم؟
 سەعید: بەلێن گەرەم... دەدە ی لەسەرم
 پاشا: ئە ی چی واتلیندەکات سەری خۆت بەیتە مەترسییهو؟

سعدید: من سەری خۆم ناخەمە مەترسییەوه گەورەم... من پیشتەر
گویدریژیکی خۆم بەچەند زمانیک فیری گۆرانی گوتن کردوو
لێرەدا پاشا بە سەر سورمانەوه چاری زەق کردووو سەعیدیش دریزی بە
قەسە کەیداو گوتی: هەرودەها کۆمەلنی کەرو هیستەم بەختوو کردو لە
گەلێاندا دەوام وەکو چۆن لە گەل تۆدا دەوینم ئەو گەورەم
پاشا زیاتر سەرسام.. بوو سەعید گوتی: بەلام گەورەم ئەم کارە سەخت و
زیانبەخشە... من هەموو سامانی خۆم لە پیناوی ئەم کارەدا خەرج کردووو
پاشا توورەبوو هاواری کرد
- مەبەستت چییە؟ نایا تۆ دەتوانی بۆ پرۆژەیکە لەم جۆرە لەمن زۆرتر
خەرج بکە؟ گۆن مەدەرێن لەرکی تۆ تەنھا فیرکردنی کەرەکییە.. بەلام ئەو
خەرجییانەو کە پیوستن لەسەر منە.. دوایی کەر چی دەوی؟
قەلەم
سەعید: زیاتر
پاشا: دەفتەر
سەعید: زیاتر
پاشا: کتیی
سەعید: زیاتر
پاشا: تەویڵ
سەعید: زیاتر
پاشا: زیاتر.. زیاتر... مەبەستت چیە ئەم زیاتر زیاتر
سەعید: گەورەم گویدریژ وەک مەژۆ نییە
پاشا: ئەمە وایە راستە

سەعید: لەبەر ئەوە پیوستی بە کاروباری گرانبەها هەیه تاکو فیری
پاشا: چۆن..؟ بۆم روونیکەرەوه
سەعید: بە روون و روانی گەورەم - زەهران سی گویدریژی بەرزی ئینو هەموو
رۆژی پیوستی بە پینج لیری زێر هەیه بیخوات
پاشا: باشە هەموو رۆژیک پینج لیری زێر دەدەین
سەعید: تکا کاریشم مامۆستای گویدریژە کەشت لەبەر ئەچن... منیش
پیوستم بەخەرجی رۆژانە هەیه... چونکە کاتی خۆم بۆ گویدریژە کە
تەرخان کردووو
پاشا: باشە ئەو ئیتر؟
سەعید: نابن گویدریژە کەش لە تەویڵەدا بۆی، بەلکو دەبن خانوویەکی
جوانی بۆ بکەم بۆ ئەوەی ناستی بەرزیتەوهو جیهانی کەرانی لەبەر بچیتەوهو
لەجیهانی مەژۆ نزیك بیتەوه
پاشا: ئەم قەسەیش هەر بەچەنە... بەلام کەو - زەهران سی کەرم فیری
خویندەوهو نووسین دەین
سەعید: پشت بەخوا دواو دانزە سالی دی
پاشا: دەمی داچەقاندو بەتوورەییەوه گوتی
گوایە چۆن؟ تۆ دەتەوی ئەوهەموو شتەت بۆ چەن بکەم و دواییش ئەم
هەموو سائە چاوەروان بکەم؟
سەعید: تکا دەکەم گەورەم لێمگەرێن با من بابەتە کەت بۆ روونیکەرەوه...
ریگام بەدەئیت بپرسم: مەژۆ بە چەند سال فیری خویندەوهو نووسین دەین؟
پاشا: شەش سال

سەعید: باشە... خۆ گۆیدریژ زۆر لە مرۆڤ بێ تواناترە... گۆیدریژەکانی من بە بیست ساڵ ئەنجا فێربوون بەلام من لە توانای کەرە بەریژەکتان - زەهران - دلنایم ئەم گەورم : نایاغل! بەجێیە پۆلە بەجێیە من ئەوێم لە بێر نەبوو باشە... کەواتا دواى دوانزەسالی من دەچمە خاوەنى کەرتیک دەخوینتتەو دەنووسى؟ سەعید : ئینشالله

سەعیدو قسەو باسی خەلک

- ٥٥ -

سەعید زۆر بەهێمنی یەو دەرچوو دەری و هەواڵەکە ئەهەموو شاردا پلازبۆرەو خەلک هەموو ئەو بارەبەرە کەرتنە قسەکردن و هەبوون بارەریان دەکرد هەشیوون بارەریان نەدەکرد هەندیکیان دەیانگوت: تەماحکاری چاوی سەعیدی کوێر کردوو لە ئەنجامدا پاشا لە سەری دەدات... چونکە کەرەکەى پین فێرناکری... هەندیکى دى گوتیان: سەعید شیتتەو پاشاش لەو شیتتەرە. هەندیکیش گوتیان: دەین سەعید جادوویازین ئەگینا چون خۆی لە کاری وادەدات

ئیت سەعید هەموو ئیوارەیک سەری لە کوشکی پاشا دەداو پینج ئیری زیری بۆ کەرەکە وەر دەگرت و پینج ئیری زیری بۆ خۆی و دەریشت سەعید خانووەیکى جوانی لە دەروویەری شار دروستکرد و خۆی و خیزانەکەى تیایدا نیشتەجێ بوون و جوانترین جل و بەرگ و خۆشترین خۇراکی دەگری و کەرەکەشى خستە ناو تەویلەیکەو ئەتە نیشت خانووەیکە یەو

- ٦ -

پاشا فرماتی دا بە یاریدەدەرەکەى کەبۆمالی سەعید بروت... بۆ ئەوێ پزانی کەرەکەى - زەهران - تاکو چ رادەیک فیر بوو... یاریدەدەرەکەى رۆیشت و چو بۆ مالی سەعیدو ئینی پرسى: کوا کەرەکە؟ سەعید گوتى: لەتەویلەیکەدایە گۆیدریژەکەى پاشای خاوەن شکۆ لە خانووەکەدا لە گەلمانددا دەزى.. بەلام ئەمرۆ وانەکانى باش رەوان نەبوو... لەبەر ئەو باریارمدا سزای بەدەم چەند کانترمێرتیک بیخەمە تەویلەیکەو. یاریدەدەرەکەى پاشا بەم وەلامە پوخته قایل بوو رۆیشت

پاشا سەر لە کەرەکەى دەدات

- ٧٧ -

چەند سالتیکی دى تێپەری و کەرەکەى پاشا جیتی باسو خواسی خەلک بوو.. خەلک هەمووی بەکارە سەرسام بوون و سەعیدیش سوور بوو لەسەر کارەکەى

رۆژێ لە پێر کۆمەلى پاشا یاریدەدەرەکانى لە دورووە دەرکەوت سەعید بە پەلەپەل رۆشت و کەرەکەى لە تەویلەیکە دەهینا... کەرە پیر بپوو نەیدەتوانی بپوا بەرپۆه کەرەکەى خستە گەرەترین ژوروی خانووەکەو بە یارمەتى منداڵەکانى و ژنەکەى ئەسەر پشت دایان نیشانداو سەعید بەداریکەرە هات و کەرەتە لێدانى سەکانى پاشا دچمەنەکەى دى و هارارى کرە - ئەو بۆچى لە کەرەکە دەدەیت؟

- گهرهه گويديزه بهريزه كه تان له بيري چووه وانه كاني دويني له بهر بكات...
 له بهر نهوه پيويست بوو سزاي بدهم
 بهلام پاشا به خه مناكيهه گوتي: له گه ليدا توندو تيز مه به.. نم له ژيانيدا
 لينداني نه خواردووه
 سعيد گوتي: له بهر دلي تو لهي گهرهه له مجاره وازي ليندینم ... بهلام نهی
 گهرهه له بيرت نه چي ليندان قازانجي هه به بوي... من ده ترسم وانه كاني پشت
 گوي بخات

پاشا داراي له سعيد كرد نه ختي گويي له دهنگي كه ره كه ي بين چونكه زور
 تاسه ي بستني دهنگي كه ره كه ي دهكات... بهلام سعيد گووتی: نابین گهرهه
 من نم كاره ده كه م و دوايي دهك شتيكي سه سه رهينتهر ده بجه مه روو بو
 نيوه هه موو خه لك نه ویش كاتن كتبيكي دهه من به بهر چاري هه موو
 كه سپكه ره به ره واني بيخوينتيتهه... پاشا پينكني و كوكي و به قسه كه ي
 سعيد قايل بوو رزيشت

ژنه كه ي سعيد به سعيد گوت: لهي هه سه ره خوزه ويسته كه م... تو
 چوژ نم كاره نه كرده يه ت كرد..؟ تايا كه ريك ده تواني فيري خويندنه وهو
 نووسين ببی

سعيد وهلامی دايره: بينگومان نه،
 ژنه كه ي هه واري كرد: قور به سه رم وا زور به هيمنيهه ده ليني نه. بهلكو
 ههروهه پيشده كه ني... تايا له بيرت چوته ره پاشا له سه رت ده دات؟
 سعيد گوتي: لهي دا يكي مناله كام گوي بگه... هيج مه ترسيه كم له سه ر
 ني، بهلكو من بهم پاشا گه و جه به پينده كه نم

ماده ي فير كردني كه ره كه دوانزه سال ده خايه نين و بهر له كو تايي هاتني نم
 ماره به پاشاي پير ده صري يا كه ره كه ي ده توين... يا من ده سرم... نه وه نا تيمه
 لينستا له با شترين بارود خدابين و ته گه ره هه ر روو دارنيك له م روو دارانه
 روو بدات... نه وه من گالته جاريم به پاشا كردووه
 ژنه كه وهلامی نه دايره چونكه هه ميشه وهلامه كاني سعيد ژيرانه بوو..
 بواري نه ده هيشته وه بو به رامبه ره كه ي ته ناندت ته گه ره پاشايش بين مشتمر
 بكات

- ۸ -

چهند ساليكي تر تيه پيري
 كه ره كه هه ر پير ده بوو.. پاشايش پير تر ده بوو نه خوش ده كه وت... ته ناندت
 جارتكيان خه ريك بوو بمري
 ههروهه سعيدش پير ده بوو.. بهلام حال و بالي زورباش بوو

- ۹ -

(كه ره كه ي پاشا توپي و فيري خويندن و نووسين نه بوو)

روژنيكيان سعيد له خه رايه ري بيني كه ره كه ي پاشا له گيانه لادايه...
 پاشاي له وه ناگادار كرده وه پاشا به قه ره بالغيهه كي به سامه وه هات و خوي و
 ياريد ده ركاني چونه ماني سعيد وهو بينيان كه ره كه له سه ره سه رگدايه
 سعيد و خيزانه كه ي به بين دهنگي راهه ستان و ايان پيشاندا كه له وه پيري
 بارود خي خه مباري دان

نهورندهی نه‌خایان کهره‌کمی بوو به لاشه‌یه‌کی ساردو سږ... له ههمان کاتدا ده‌نگی گریانی پاشاو یاریده‌ده‌ره‌کانی و ده‌ست و پیونه‌کمی و هه‌روه‌ها ده‌نگی گریانی سه‌عید به‌رزبۆوه که‌باسی جوانه‌ده‌ی قوتاییه و جاخزاده‌کمی ده‌کرد ناماده‌بووان کهره‌کمی پاشایان به دوا مه‌نزلگای خوی گه‌یاندو سه‌عید له پاشا نزیك بۆوه‌و گوتی

له‌ی گه‌وره‌م نه‌وه بزانه که نیمه یه‌کیك له عاجباتیه‌کانی جیهانمان له‌ده‌سچوو

زه‌هران له‌دوا رۆژه‌کانی ژیا‌نیدا سه‌ماندی که توانایه‌کی گه‌وره‌ی له‌فی‌ربووندا هه‌یه‌و وانه‌کانی هه‌ر یه‌که‌مجار له‌به‌ر ده‌کردو من له ژیری و زیره‌کی نه‌و سه‌رم سو‌رم‌ابوو... من زۆر کهری دیم فی‌نرکردبوو به‌لام کهره‌کمی ئیوه له هه‌موویان باشتر بوو

پاشا ورته‌ی ئیوه‌نه‌هات... به‌لکو هه‌ر ده‌گریاو ده‌کوکی هه‌ر ده‌کوکی و ده‌گریا.

بۆ رۆژی دوا‌یی سه‌عید چه‌ند ده‌فته‌ریکی بۆپاشا بر‌دو گوتی: نه‌مانه ده‌فته‌ری یاداشتی گو‌یدریژه‌کمن

پاشا فه‌رمانی دا ده‌فته‌ره‌کان بخرینه‌ موزه‌خانه‌ی شاره‌وه

دوا‌یی سه‌عید گه‌رایه‌وه‌و سه‌دان لیره‌ی زیری بۆ پاشا هیناو گوتی: گه‌وره‌م دوا‌ی نه‌وه‌ی قوتاییه خۆشه‌ویسته‌که‌م - زه‌هران- م له ده‌ستچوو ره‌وا نیه من نه‌م لیره‌ی زیرانه بۆخۆم بیه‌م. به‌لام پاشا تو‌وره‌ بوو... نه‌مه‌ی به‌ نه‌تک کردنیك زانی ده‌رباره‌ی خۆی... نا به‌لکو له‌ رووی سه‌عیددا به‌جۆریك شریخاندی وای لیک‌کرد له ژووره‌کمی ده‌ریچینه‌ ده‌روه

نه‌مه‌ دوا چوونه ژووره‌وه‌و دوا ده‌رچوونی سه‌عید بوو له ژووری پاشا.

دوا‌یی پاشاش مردو وه‌ستی‌تیکی سه‌یری کرد.

وه‌ستیته‌کمی نه‌وه‌یو. له‌ پال - زه‌هران- ی گه‌ریدا به‌خاکی بسپترن، لیره‌دا هه‌قاپه‌ته‌که‌ کوتایی دئ....

ووتیان: یاریده‌ده‌ره‌کانی پاشا سه‌عیدیان کوشت و هه‌موو سامانه‌که‌یان بر‌د.

وتیشیان: خه‌لك هت‌رشیان کرده سه‌ر کۆشکی پاشاو یاریده‌ده‌ره‌کانیان کوشت

هه‌روه‌ها وتیان: سه‌عید بووه به‌ پاشای نه‌و شاره، چونکه وه‌کو ده‌رده‌کوئ ته‌نیا سه‌عید له‌و شاره‌دا ژیری‌بووه

زۆر قسه‌ی دی گو‌تراره... به‌لام راست‌ترینیان نه‌وه‌یه که هه‌موویان پینش سه‌رده‌هینیکی زۆر نه‌م جیهانه‌یان جیهن‌شتره‌وه‌و مردوون

شيعر و چيروك بۇ منداڭ

پيشكەشە بە

گيانى باوكم كە لە كىتەبخانە كەيدا
فەيرى خويندەنەوئى كىتەب بووم

پشیلەیهک پاسکیل لیدەخوئى

لەتيف هەلمەت

سليمانى ۲۰۱۰

سن ٺهسڀ له دارستانپنڪدا دهڙيان... و زور زور به خوشي و بهختهوڊري
کاتيان بهسڀر دهبرد... رڙڙيڪ پلنگيڪي برسي ريگاي كهوته ناو
دارستانهڪو بيبي وا سن ٺهسڀي قهلهو و جوان له دارستانهڪدا پتڪهوه
دهلهوڙين و ياري دهڪن به ناو قهرسيلو سهوزه گيائي دارستانهڪدا
رادهڪن و لوي چوپو رهواني ناو دارستانهڪه دهخونهوه... پلنگهڪه برياري دا
ڦٽيلڪ بدوڙيتهوه ٺهسڀهڪان يهڪ يهڪ بھوات

رڙڙيڪ پلنگهڪه سهيري ڪرد ٺهسڀه سڀي يهڪ لههڀڀڙي دارستانهڪدا
دهلهوڙي و سهوزه گيائي دهخوات و هڙدو ٺهسڀه سهوزو زردهڪهش له
ناوهڙاسٽي دارستانهڪدا گالتهو گهمه دهڪن... يهڪسهڀر به خشڪهبي چو
بڙ لاي ٺهسڀه زردهڪهوه ٺهسڀه سهوزهڪهوه رڙڙيڪ باشي ليٽڪردن و پڻ ي گوتن
من پاشاي ٺهڻ دارستانهڻ و زور شاههڙم بهڙي كه هڙدوڪتان بڪم به
هاڙيبي خڙم له ناو ٺهڻ دارستانهڻ پتڪهوه بڙين بهلام زور رقم لهو ٺهسڀه
سڀي يه يه كه لهو دوروه دهلهوڙي چونڪه مارويهڪه چاڙديري دهڪهڻ و
دهبينم هڙ هڙهڙي خواردن دهڪات و دهترسم هممو قهرسيلو سهوزه گيائي
ناو دارستانهڪه بھوات و ٽيتر ٽيٽوه له برساندا بهڙن... لهبهڙ ٺهوه بريارم داوه
ٺهسڀهوه ٺهوه ٺهسڀه سڀييه چلنسه بڙم... ٽيٽوه دهڙين چي؟

ٺهسڀه سهوزو زردهڪه پتڪهوه گوتيان: ٺهڻ پاشاي شڪوهمندي دارستان
بيخو نوشي گيانت بهڻ... دواي پينچ شهش رڙڙيڪي دي پلنگهڪه چو بڙ
لاي ٺهسڀه سهوزهڪه پڻي گوت: ٺهسڀه زردهڪه زور هارو هاج و شيتگهڙو
همميشه به ناو دارستانهڪدا غار دهڙات و دهچلڪيٽي و دهترسم به هڙي

لاساري و دهنگه دهنگي ٺهسڀهوه مرڙڙ دارستانهڪه دهوڙيتهوه و من دهڪوڙي و
كهڙم دهڪات و پينستهڪم دهڙوشن و توش دهگري و زنجيرو لغاوو قهستهرت
دهڪات و هڙا دهڙي ڪوتهڙه داري ٺهڻ دارستانهڪه لي بار دهڪات و بواڙي
ٺهڙت نادات چرڪهيهڪ پشو بڙي جامن بريارم داوه به مهبهستي رڙگار
بوني من و تو له فرت و ڦيٽي مرڙڙ... ٺهسڀهوه ٺهسڀه سهوزه چهلهنگ و نازاڪه
تو دهڙي چي ٺهڻ هارڙي گيان... ٺهڻ ٺهسڀه سهوزه چهلهنگ و نازاڪه

ٺهسڀه سهوزهڪه گوت: ٺهڻ پاشاي پايهڙي دارستان گوتشي ٺهسڀه زرده
هڙ شاياني تڙيه بيخو نوشي گيانت بهڻ

پلنگهڪهوه ٺهسڀه سهوزهڪه پتڪهوه له دارستانهڪدا مانهوهو شهونڪ
پلنگهڪه برسي بو به ٺهسڀه سهوزهڪه گوت هارڙي گيان وا زستان
بهڙيوهيهو مرڙڙ بڙ ڪوتهڙه دار دهگهڙي و ٺهڻ دارستانهڪه پڙ له دارو دهونه
دهوڙيتهوه تو ديڙ دهڪات و دهڪات به دارڪيشي خڙي و منيش دهين
راگهڻ و دارستانهڪه چوڙ بڪهڻ و بڙم بڙ جيتگايهڪي دور... جا بريارم داوه بڙ
ٺهڙي نه بڪهويته دهسٽي مرڙڙو نه سهڙماو سڙهڙي زستان به فهتارهنت
بڙات... ٺهسڀهوه دهخڙم جا نازاڪه ٺهڻ ٺهسڀه سهوزه گيان هارڙي دلسوڙهڪم
تو چي ديڙي؟

ٺهسڀه سهوزهڪه گوت ٺهڻ پلنگه ٺهڻ پاشاي ٺهڻ دارستانه... من هڙ ٺهڻ
روڙه زانيم منيش دهخڙي كه ٺهسڀه سڀي يهڪهت خواردو دواييش ٺهسڀه
زردهڪه... دوو دل نيم لهڙي كه دهخڙي زووهڪه لهتو پهڙم كهو بهخڙ... تو پاشا
نيٽ درنڊهي

بهو جوڙه پلنگهڪه هڙ سن ٺهسڀهڪه خوارد... بهلام ٺهگهڙ هڙ سن
ٺهسڀهڪه ليٽڪي جيا نهبرونايهتهوه هڙسيٽڪيان به تنگي يهڪدي يهوه

یونانیو پینکوه به سمه به هیزه کانیان پلنگه یی له مهك و درنده که بیان بهر
پینله قه بدابایه دهیانتوانی به تاسانی که لبه و ددانی پلنگه که به زهبری
پینله قه بشکینن و ورگی هه لدرین

ددان و چرنووکی ناسنین

هه موممان ده زانین کوتر بالنده یه کی ناشتی خوازو له نار گهلانی جیهاندا
بووه به دروشمی ناشته وای... به لام سهیر نه وه یه رژژیک له بازاری رهشدا
کوترینک بو ددان و چرنووکی ناسنین ده گه را تاوه کو بیان کری
پیتیان گوت تۆ پهیکی ناشتیت و له هه موو سه دردهم و چاخه کانی میژوودا تۆ
هه هه لگری پهیامی ناشتی بووی ئیتر ددان و چرنووکی ناسنینت بو چیه؟
کوتره که گوتی: بزۆن له پشیله بپرسن... راسته من ناشتی په روره م به لام
پشیله ریزی ناشتینامه که م ناگری و هه میسه به چکه کاتم ده خوات... منیش
ناچارم بو به ریه رچدانه وه به رهنگار بوونه وه ی پشیله ددان و چرنووکی ناسنین
بکیرم

***

اییزکه ی نهم چیرکه م و درگرتوووه به گوزانگار یه کی نۆروه دوریاره دامرشته نه بو.

پشیله‌یهک پاسکیل لیده‌خوڤ

له بیوم دئ که مندال بوم پشیله‌یهکی سبی چا شینم هه‌بوو... پشیله‌که‌م له‌لۆکه‌ر په‌رۆو چیلکه‌ دروستکرا‌بوو... به‌لام برسی بوا‌یه میا‌و میا‌وی ده‌کردو چ‌رونوکی له‌ مندال ده‌گرت و چۆله‌که‌ی ناسنینه‌ی ده‌خوارد

پشیله‌که‌م هه‌موو به‌بانی یه‌ک کاتژمیر هه‌شت به‌ سواری پاسکیل ده‌چوو بۆ قوتابخانه‌و ئیوارانیش تراکسودی له‌به‌ر ده‌کردو له‌گه‌ل له‌ندامانی نیی‌ی وهرزی قوتابخانه‌که‌یدا یاری تۆپی سه‌به‌ته‌ی ده‌کردو هه‌ندئ جاریش خۆی له‌گه‌ل مندالاندا به‌ یاری شه‌تره‌نج و دروستکردنی کۆلاره‌وه‌ خه‌ریک ده‌کرد. ئیوارانیک هه‌موومان دانیشته‌بووین و ته‌ماشای به‌رنامه‌کانی ته‌له‌فزیۆمان ده‌کرد... پشیله‌که‌شم له‌سه‌ر ته‌خته‌ تاییه‌تیکه‌ی خۆی دانیشته‌بوو و ه‌کو ئیمه‌ سه‌رغی ته‌له‌فزیۆنه‌که‌ی ده‌داو له‌ پر بیژه‌ری ته‌له‌فزیۆنه‌که‌ له‌ گوشه‌ی ریکلامدا رایگه‌پاند که‌ نیستیۆدیۆی فلیمسازی مندالان پتویستی به‌ پشیله‌یه‌که‌ بۆ به‌شی فلیمی کارتۆنی مندالان و ده‌بن پشیله‌یه‌کی خوینده‌وار ب‌ن و شاره‌زایی ته‌واوی له‌ لیخۆرینی پاسکی‌لدا هه‌بن چونکه‌ ده‌مانه‌وئ ب‌بن به‌ پۆسته‌چی و به‌ خیرایی نامه‌ی مندالان بگه‌یه‌نینه‌ ته‌له‌فزیۆنه‌که‌مان و ته‌و خه‌لات و پادا‌شانه‌شیان بۆ به‌رئ که‌ له‌ به‌رنامه‌کانی ته‌له‌فزیۆنه‌که‌مانه‌وه‌ بۆیان دا‌بن ده‌کړئ

ته‌و شه‌ره‌ دره‌نگ نوستین و به‌یانی نه‌ختی دره‌نگ له‌ خه‌ر هه‌ستاین و روانیمان پشیله‌که‌مان دیار نیه‌ر نامه‌یه‌کی له‌سه‌ر ته‌خته‌ تاییه‌تیکه‌ی خۆی بۆ به‌جیه‌نشته‌بووین و له‌ نامه‌که‌دا نوسویه‌تی: هه‌زم نه‌کرد له‌ خه‌وتان هه‌ل‌سینم... وامن ده‌رۆم ده‌م به‌ پۆسته‌چی نیستیۆدیۆی فلیمسازی مندالان...

دا‌وی لیبوردن له‌ هه‌مووتان ده‌که‌م و گله‌بیم ئی مه‌که‌ن... ئیمه‌ هه‌موو سه‌رمان له‌ نامه‌که‌ی سو‌رما... به‌لام که‌ ئی‌واره‌ ته‌له‌فزیۆمان کرده‌وه‌ و سه‌یری به‌رنامه‌ی مندالانمان کرد پشیله‌که‌ی خۆم بی‌نی جانتایه‌کی ره‌نگار ره‌نگی پ‌ر له‌ نامه‌ی مندالانی له‌سه‌ر پشتی پاسکی‌لک و بۆ ته‌له‌فزیۆن ده‌برد... تا‌کو ئیستاش پشیله‌که‌م ما‌وه‌ جار جار له‌ بۆنه‌ نیشتمانی و جه‌ژنه‌کاندا کارت‌ی پی‌رزیابیم بۆ ده‌نیرئ و هه‌ر وه‌کو له‌ نامه‌یه‌کی دا بۆی روونکرده‌وه‌مه‌ته‌وه‌ شاع‌یریشه‌و سالی دا‌هاتوو دیوانه‌ شیعریک بۆ مندالان چاپ ده‌کات به‌ نا‌ویشانی - من ها‌وړئ ی مندالانم - لیره‌دا سه‌رگوزشته‌ی پشیله‌که‌م کوتایی هات و له‌ چیرۆکیکی دیدا با‌سی که‌له‌شیره‌ ناسنینه‌که‌متان بۆ ده‌که‌م

ناسىنى گۈلەكان

كۆرسىن

ئەي مىندالان... ئەي ھاۋرىيىكان
ئەمسال فېستىقالە كەتان

بە ناۋى گۈل دەكە يىنە
پەرەي گۈل ھەلدەدە يىنەۋە

فەرمسون با بچىنە ژورەۋە
بە چەپكىن گۈلى سۈرەۋە

ۋا لە ژورەۋە ناھەنگە
شايى گۈلى رەنگاۋ رەنگە

رۇژ باش لە گۈلەكان دەكە يىن
خۇشەۋىستىيان بۇ دەبە يىن

سەرتا دەستىيان دەگۈشىن
ئەنجا گۈلىيان ئى دەگۈرىن

بە دىسۈزىۋە خۇشەۋىستى
دەيىن بە ھاۋرىيى يە كدى

بە بىن گۈلمان ئەم ژيانە

بە ھاۋرىيىتى بەرە جوانە

‡ ‡ ‡

دەسا ھاۋرىيىيان... مىندالان
با گۈى بگۈرىن لە گۈلەكان

با گۈى بگۈرىن لە دەنگىيان
لە گۈرانىۋە ناھەنگىيان

ئىتمە لىترە مىۋانين
مىۋاننى گۈلى جوانين

تەكايە لەدۋاي دەستگۈشىن
چالەر چۈنى ۋە يەكتەر ناسىن

با بە بىن دەنگ دابنىشىن
گۈى لە دەنگى گۈل بگۈزىن

گولی نیرگرز

ناوم گولی نیرگرز من
بههاران دیمه شنه شن
گونام سپی یه بن سپیاو
خه ندم گه شه وه کو هه تار
سهوزیکی کاله بالام
له دهشتو له چیا دام
جوانترین گولی سالم
هاورئ ی گه ورو منم
بز هه مووتان دلسوزم
دیاری جهژنی نه وروزم
گهرچی کورته... ته مه نم
هینده جوانه دیمه نم
گشت که سن خوشی دهوی
به بونه کم دهرهوی
گولی ته بایی و ناشتیم
دروشی خوشهویستیم
له گشت شوینی ده مناسن
ناوم گوله نیرگرز من

گوله باخ

مناسن من گوله باخم
لابدیری خه م و داخم
رهنگ په مهیی یا نالم
خوشهویستی مندالم
له باخ و مالددا دهرویم
وه کو قه له م دهچینریم
دهم پرشیله ی خوشه
مینشهنگ زور بوم په رو شه
به سه ره وه ده نیشی
په ره کاتم ده مزئی
شیله م ده کات به هه نگوین
بز زستان و بز هاوین
بز ئیوهی مندالی جوان
بز خه لکی گشت کوردستان
له منداله جوانه کان
من دهم به هاویرتتان
ئیهوش ریزی من بگرن
گوله کاتم مه رن

گولی لاور لاور

بمناسن گولی لاور لاور
له درختی بهرز نالاورم
تامه زوی تیشکی هه تارم
هه رروی له هه تاره چارم
که و ترا گولی لاور لاور
راده چندن منالاور لاور
همیشه بهرز هه لده چم
شا گولی کوپو کچم
له هه مالنیکدا پرویم
وهک شووشه عه تر ده پرویم
بوزن بهرامه خوشم
توقره ی ساغ و نه خوشم
منالان ریزم بگرن
لق و چلم مه برن
منیش گشت کات و ده من
گولی جوانتان دده من
بمناسن گولی لاور لاور
له درختی بهرز نالاورم

گوله وهه وشه

بمناسن من وهه وشه م
گولی دهشت و نار حه وشه م
رهنگم سه رنج راکیشه
لابه ری خدم و نیشه
گولنیکم نازدارو جوان
خوشیان دهویم شاعیران
زور زور زور ناوم ده بهن
بمیین بزم ده کن
نه منالاتی هاو ریم
به نیوی دلسوزم دهویم
نه بالای من بشکینن
نه گولیک بوهرینن
گول بزغوش و میهره بانه
جوانی دهات بهم ژیانه
رق و کینه لا ده بات
دلمان ناسوده ده کات
بمناسن من وهه وشه م
گولی دهشت و نار حه وشه م

* * *

ههزار سوپاس بۆ گۆله كان
كه خويان به نيمه ناسان

بپيار دهدين ههمومان
به وشو كردارى جوان

سه رانسهرى ههموو جيهان
بگهين به گۆل و گۆلستان

هاوار ده كهين چوار وهرزى سال
بۆى گۆل و بۆى مندال

ههلووژهى هاوريم چيزكى: لهيلا صايا

پشيله يه كى بچكوله مان هه يه نارى هه لووژه يه ... كلكيكى دريژى هه يه ... و
دوو چارى رهشيش كه به شهو دهريسكينه وه

به ره به بيان كه زه ي كاتژميره كه دئ و هه لمد: هه ستين چارم ده كه مه وه
هه لووژه باز ده داته سه ر جينگا كه م و ده ئين مياو وو هه لووژه سه لاره و چارديرى
چۆله كه كان ده كات به سه ر دره خته كانه وه و سه رنجى ماسى يه كه شم ده دات

به لام هيج كاميان نازار نادات

پشيله كه م جهزى له شير و ماست

دراى نان خواردين خۆى به زمانى پاك ده كاته وه

هه لووژه له سه گ سل ده كات و كاتين ده بيستين توركى خۆى فش ده كاته وه
چرئوكه كانى ده ره ده پرين و به دهنگى به رز مياوه مياو ده كات ... به لام
هاورينگانى خوش ده وئ و چرئوك له و كه سه ناگرئ كه يارى له گه لدا
ده كات و به ميه ره باني يه وه هه لوكه وتى له گه لدا ده كات

هه لووژه پشيله يه كى قوشه يه ... له گه ل منداه سه يرى فليمى كارتون ده كات و
به هه ر چوار په لى گه مه به گۆله به نه كه ي دايره م ده كات

له باخچه كه ده له گه لدا سوارى جۆلانتيكه ده بئ و له سه ر خزخۆكه كه يارى
خليسكانى ده كات

من هه لووژهى هاوريم خوش ده وئ

وايل دهبي به كهشتيوان

چيزكي: لهيلا صايا

سامرو وايل دوو هاورين... رږانه يكدی دهينن ههردوكيان له پوليكددا
قوتايين

كاتي سامر نهخوش كهوتو نهيتواني بچن بږ قوتاخانه... وايل له مالهوه
ديدهني كړدو چهپكن گولي بږ بږد

ههردوكيان له جهښي له دايبكجوني يكدی دا ديارى پيشكش به يه
دهكن

جاريكيان ديارى وايل بږ سامري هاورى ي پاپوريكي چارزكه دار بوو.

ههردوكيان له ورشه ي نيش و كاردا وهكو تيمينيكي بچوك سهرقالن
جاريكيان له كاغزو مقهبار كه تيره كينلگه يه كيان دروستكرد.

كاتي په كيكيان سهفه دهكات كارتيك بږ هاوريكه ي دهنيرو
دياريه كيشي بږ يادگار پيشكش دهكات

ههردوكيان له گهشت و گوزاري قوتاخانه دا به شداری دهكن

سامر هزي له وينه گرتني شوننه كانه به كاميرا بهلام وايل تينيبي يه كاني
خزي له دفته ريكی بچو كدا تومار دهكات

سامر خه به وهوه دهينن فليمي كارتون دروستبكات... تاكو مندالن سهيري
بكن... بهلام وايل هز دهكات بين به كهشتيوان و كهشتي لنيخوپي

خهوني ههردوكيان لنيكدی جيايه.

بهلام ههردوكيان هاورين

داهول هه ره بانه كه

چيزكي: لهيلا صايا

رږي ههيني سهماو سامر لگه ل خانواده كانياندا چون بږ سهيرانو له
بينستانيكدا له ږير دره ختيكي گه ورده دانيشتن

له بينستانه كدا گه ران و وينه ي كوره ههنگيكيان گرت... ههروه ها وينه ي
كيسه لنيكي بچكوله... دواي سواي چهرخ و فلهك بوون

سهما نيشت و سامر بهرز بږوه بهلام چهرخ و فلهك كه ههلبهزو دابهزي
نه كړد

پشيله كهي سامر كه ناوي به رسيله بوو بازي دايه باوهشي سامروه نيت
چهرخ و فلهك كه ههلبهزو دابهزي كړدو سهماو سامر بينكهنين... داهولنيكي

ميهربانيان بيني كه بواي چوله كهي ددها دنكه شاتور بږوات
كاتي نان خواردن هات... خواردن كنيكه به تام و چيڙه كاني دايكه و زهلاته

خوشه كاني باركه

چوله كه گانيش هاوبهشي خوارده كديان كړدن... سامرو سهما قاپه
كارتونييه كانيان له كيسه يه كدا كوكرده وه سهما كيسه كهي توو دايه

به رميلي پاشه روك و خاشاكه وه

له ريگاي گه رانده دا خور ناو بوونيان بيني... له رږه رږي شادي و چلاكي
بوو.

په لکه زېرینه چوڼ له دايک بويا

چېزکی: له يلا صايا

ښه رهنګه کانين... مندالان خوشيان دوتين زياتریش هزيان له فله م
بويه ناری به

جاريګيان سامر په لکه زيرينه په کی له ناسماندا به دی کرد

رهنگه ناری په کانی و فلچه ناری په کانی ناساده کرد بؤ نه دی وينه په لکه

زيرينه بکيشن:

به لام سه بری کرد تنها هر سن رهنګی هه به... سوورو شين و زرد

سدمای خوشکی ناموزگاری کرد

- رهنګه کان تينکه ل بکه

نختن بويه زردی تينکه لی سوور کردو شله قاندي

شاګه شکه بوو کانتی بيشی رهنګينکی پرته قالی هاتوته کايه.

له نما رهنګی شينی تينکه لی سوور کرد

به دلخوشی يره هاراری کرد نؤخه له مته رهنګی و نه وشه يی به

سدماش رهنګی شين و زردی تينکه لاور کرد سامر گوتی نه مته بووه به رهنګی

سهوز.

تینستا هوت جوړه رهنګم هه به

سامر وينه په لکه زيرينه کيشاو ميترګينکی له ژيردا نه خشان

ههروها باخچه په لکه و خانويه کی ته يمان کراری دروستکرد.

سه رنجی تابلوکهی دار به چپه ره گوتی

- سوپاس نهی رهنګه کاتم

ښه هاوکاری په کديتان کردو

تابلويه کی جواتان دروستکرد

خوړ چوڼ هه له هاتا

چېزکی: له يلا صايا

تانيا دوو جوغزی بچکولهی دروست کرد.. دؤش دامما چيبان ل بکات

به بويه زرد چند هيلينکی به دوری دا کيشاو به بويه ره شيش دوو

چارو ده ميکی بؤ دروستکرد.

تانيا هه ناسه په کی هه لکيشاو گوتی نؤخه ی خورنکی گه شم دروستکرد.

خوره که چيا گه لیکو مالګه لیکي روونکرده... خه لکر چوله که له خه و

هه ستان و شه قامه کان قهره بالغ بوون

له و لاره رهنګی قاره يی جوغزی دووه می بويه کرد... بوو به توينکی قاره يی و

به ته په ته پ به رزو نزم ده بووه

تانيا گوتی من تويم ناری

رهنگی سوور به دوری دا هه ندي گه لای دروستکرد.

سهوز لقينکی بؤ نه خشان

جوغزی دووم بوو به گولینکی سووری جوان

گوله که سه ری دانه و اندو گوتی: تينووم.

رهنگه کان وينه مندالينکيان کيشا مه سينه په ناری هه لکر تيبوو گوله کی

ناو ده!

تانيا بوو به خاوهنی دوو تابلوی جوان

ههردو تابلوکهی به ديواری ژوره که يدا هه لواسی و به قايلمه ندي يه وه

سه رنجی ل دان

شەوێك لە شەوان نۆالە بە قەلەمینی رەنگا و رەنگ وینەى دار توویەكى
 كینشار بە بزێی قوایى هیلانە چۆلەكە یەكى لەسەر دروستكردو ئەنجا
 چۆلەكە یەكى دایكانەو چۆلەكە یەكى باركانەى لە گەل دوو زەرەنە قووتەدا لە
 ناو هیلانەكەدا بە قەلەمبزیخ نەخشاند.
 نۆالە دواى تەواو بوونی وینەكە هەستی بە شەكەت بوون كردو ویستی
 قەلەم و دەفتەرەكەى لەسەر مێزەكەى تەنیشت خۆیەو دابن و بنوێ
 ئە پەر چۆلەكە دایكانەكە بانگی لە نۆالە كردو پێى گوت
 كچۆلەى جوان بەر ئەو یە بنوى تەنگن بە لقی درەختەكەو هەلۆاسە.....
 نۆالە بەسەر سورھانیكى زۆرەو بە چۆلەكەى گوت
 ئەى چۆلەكە مێھرەبانەكە... تەنگت بۆچى یە؟
 چۆلەكە بە زەرەخەنە یەكەو گوتى
 ئەى خانە بەچۆلەكە زووكە... زوو... زوو تەنگت بە لقی نزیكى
 هیلانەكەمدا هەلۆاسە... ئەگەر تەنگم نەبێ بە چى هیلانەكەم و
 درەختەكەو بەچكەكەم خۆم لە تەورى داربەر تاپرى راوچى یە دلرەقەكان
 بپارێزم

پشووێ هابىن تەواو بوو منداڵە قوتابى یەكان بە خوشى و زەرەخەنەو
 چون بۆ قوتابخانەو بەسەر پۆلەكاندا دابەش بوون
 ئەو رۆژە كە یەكەم رۆژى كردنەو قوتابخانە بوو مامۆستا خێلان كۆتیبو
 دەفتەرى بەسەر منداڵە قوتابىەكانى پۆلى یەكى سەرەتایى دا دابەشكردو
 بە مێھرەبانى یەو روى تێكردن و پێیانى گوت
 ئەى قوتابى یە خۆشەویستەكان قوتابخانە مائى دووھى تێویدەو كۆتیبو
 دەفتەرەكانتان تۆشە بەرەى ژيانى قۇناخى قوتابىتى ئێوەن و پارێزگارییان
 بكەن و بە باركتان بلین بە قەلەمىكى جوان ناوتان لەسەر هەموو كۆتیبو
 دەفتەرەكانتان بنوسن بۆ ئەو ئەگەر بەهەر هۆیەكەو بوو كۆتیبو یا
 دەفتەریكتان ون بوو بە ناوێكانتاندا بزاترێ هى كامتانە.
 نامرێ بە زەرەخەنەو روى كردە مامۆستا خێلان و مۆلەتى قسە كردنى
 لى وەرگرتو گوتى
 مامۆستا گیان من باركم قەلەمى تێه... تەنگى هەبە.
 مامۆستا خێلان گوتى: تەنگیش پێویستە ناو و وانەو سروود بە قەلەم
 دەنوسن و بە تەنگیش بەرگری لە گۆل و هەتاو نیشتمان دەكەین

نواله نازلی دوو کچه قوتایی جوان و ژیکه له بورن و خوشهویستی لای ماموستا قوتاییهکانی بورن و رژۆی له رژۆان نواله درهنگ له خه و ههستار ئیتر به پهله خوی گۆری و به بن نهوی نانی بهیانی بخرات بهرو قوتابخانه کهوتهرئ

له قوتابخانه سه لای له هاوریکانی کردو که زهنگی قوتابخانه لییدا ههستی به برسیتی کرد... له دلی خوی دا گوتی له کاتی پشودا دهچم له کافتریای قوتابخانه شتیک دهخۆم

که زهنگی پشوو لی دا نواله چوو بۆ کافتریاکه روانی درهنگای داخراوه لئی نوسراوه چارذیری تهندرستی قوتابخانه ئەم کافتریایه له بهر دابین نه کردنی ههلو مهرجی پاک و خاوتینی داخستوه... ئیتر نواله به برسیتی مایهوه لهوانه چارهههدا ماموستا خینلان شیریکانی گۆران و شیریکانی بیخودی پین له بهر کردن و پین ی گوتن دهین له مالهه بیورای خوتان دهبارهی ههردو شیرکه بنوسن و نامازه بۆ نهوه بکهن کام شیریان له لاتام لهوی دییان خوشتره بۆچی و له بهرچی خوشتره ئیتر زهنگی کوتایی لیدراو قوتایی یهکان جانتاگانیان کرد به شانداو به ریز له درهنگای قوتابخانه کهوه دههچوونه دههرو ماله کهوتنه رۆی نازلی و نواله له بهر نهوی دراوسن بورن پینکهوه ریگای ماتیان گرت بهرو له ریگا نازلی له نواله ی پرسی نواله گیان بهرای تۆ شیرکهکی ماموستا گۆران خوشتره یا شیرکهکی ماموستا بیخود.

قامیشهلاتیک له نارهراستی دینهکی جواندا جی ی خوی کردبۆوه دیمهنی سهوزایی قامیشهکان و شنه شنی گهلا ناسکولهکان و جریک و جووکی چۆله کهی ناو قامیشهلانه که گونده کهیان جوانتر و سههراکیشتر کردبوو.

قامیشهکان هوگری خه لکی گونده کهوه دهنگی چۆله که بیورن رژۆی شای چۆله کهکان بوو... چۆله که چین چین ههله به پین و گۆرانیان دهچری و قامیشهلانه که له خوشییاندا هه موو قامیشهکانی خوی کرد به شمشال و با هات و فووی به شمشاله کاندای کرد و شای و رهشبه له که گهرمتر بوو تهنانهت کچۆله کانی دئ له ده لاقه و په نجه ره کانهوه سهریان درهانی و به گوی شه پۆلی موسیقاییان نوشرده... له پر دهنگه شقارته یهک هات و گری گرت و قامیشهلانه کهی کرد به دور که ل و خۆله مینش و چۆله کهکان کوتاییان به زه ماره نه که هینا و نهجا بر بر پۆل پۆل قامیشهلاتی سوتاوو گونده کهیان به جیهتیه

هه ره رژۆه کچانی گونده که بۆ ده برینی خه می خزیان درهبارهی سوتانی قامیشهلانه کهوه کوچی چۆله کهکان... هه ره هه موویان جل و بهرگی رهشیان له بهر کرد

نواله لهو کاته دا زوری برسی بوو رووی کرده نازلی هاوړئ ی و گوتی: نازلی
گیان من نیستا زورم برسی یه... له بهر نهوه به لای منوره لم کاته دا له تن
نان و پارچدیک په نیر له شعری هردو کیان خوشته

گور انکار یی هکانی نواله

سائیک له سالان بن بارانی بوو... کینلگو دارستان و باخ و بیستان وشک
هدلگه پان و نواله به کول گریاو هاواری کرد من چهز ده کم بیم به باران.....

و زوی بپوړیتمه وه

چوله که پیک که له سر دارتوره تینووه که ی حدوشه که بیان هیلانه ی کرد بوو...
پنی گوت نواله گیان له بهر نهوه تئ کچینکی راستنگوو ژیری په پریکی بن
بالی خومت بو هلدده دم و بیخه ره ناو په رداختی ناوه وه ناوه که برژینه به سر

دهستی چه پندا دهین به باران

نواله په ری بن بالی چوله که که ی وهر گرت و خستی یه ناو په رداختی ناوه وه
ناوه که ی کرد به دهستی چه پی خوی داو گورج بوو به هلم و بهرز بوزه بو
ناسمان و بوو به هورو داباری به سر زوی داو تینویتی باخ و رهزو کینلگو
چدنگه ل و قامیشه لاتی شکاند... زوی و گول و دارو درخت و ناوه ل و بالنده
هموو سویاسی نواله یان کرد.

نواله که بپو به هور له بلندایی ناسمانه وه یادی زوی کردو گریاو گوتی
یری دایکم ده کم و چهز ده کم برزمه وه بو مائی خومان... نه ستیره پیک لی ی
نزیک بوزه پنی ی گوت نواله گیان مه گری... چونکه تئ کچینکی که سانی
دیت خوشده وئ له بهر نهوه من تائیک تیشکی خومت دده من دهستی پتوه
بگره شورت ده کاته وه بو زوی... نواله دهستی به ناله تیشکی نه ستیره
میهره بانه که وه گرت و گه رایه وه بو سر زوی و چوره بو مائی خویان سه پیری
کرد دارتوره تینووه که ی ناو حدوشه که بیان به ته واری گه شاره نه وه.. و دارو

درختی باخچه و پارکی گه‌ره‌که‌که‌ی‌ان سه‌وز هه‌لگه‌پاره... دلی زۆر خوش بوو
رایکرد بۆ لای دایکی و دایکیشی ماچی کردو گوتی زۆر شانازیت بیتوه
ده‌که‌م چونکه کچینکی نازو خنیرخوازی

سنووقی جادوویی

بۆ پیاسه‌کردن چوومه‌ده‌ری و پینم هه‌لکه‌وت له سنووقیک و سنووقه‌که‌م
کرده‌وه له ناز سنووقه‌که‌دا په‌یژه‌یه‌که‌م به‌دی کردو به‌ په‌یژه‌که‌دا چوومه
خواره‌وه گه‌یشتمه‌ته‌شکه‌وتینکی نالۆزو له‌وی درنده‌یه‌که‌ هه‌بوو به‌ره‌و رووم
هاتو به‌ خنیرایی به‌ په‌یژه‌که‌دا سه‌ر که‌وتمه‌ سه‌ره‌وه هه‌ر ته‌وه‌نده‌ کاتم به
ده‌سته‌وه‌ ما‌بوو که‌ سه‌رقایی سنووقه‌که‌ داده‌سه‌وه‌ قفلی به‌دم... جادوو بین
سووه‌ باشتر وایه‌ بزانی چی ده‌که‌ی

***

چهره‌کی: جادوین

منداڵینکی به‌ریتانی

سه‌رچاره: گۆفاری / ثقافة الاطفال

ژماره - ۱۱۱ -

جووتہ گوارہ کھی دایکم

روژیکیان پشیلہ یه که ناری - فلیز مؤندؤ - بوو له گیتارنکی دوازده
ژئی نزیك بؤوه که پهنجی خسته سهر دواژئ گیتاره که ناوازی لی بهرز
بؤوه... گیتاره که نامیرنکی جادوویی بوو.
پشیلہ که له یه که مین کونسیرتی ناواز ژهنیندا پارهی کی وای دستکهرت
که ژماره یه کی زور ماسی قوتووی گهره بکړئ و کاتی یو مالی خویان
ده که پاره یه که کچوله یه کی بیس ده گری... کچوله که ناری کریستینا بوو به
پشیلہ کی گوت جووتی گوارهی ون کرده که دایکی به دیاری بوی
کریبوو... فلیز مؤند سونیدی خوارده ههر ده یان دوزیتته وه نه گهر هه سوو
ولاتی دونیا بؤ چهن دین سال به دوا یاندا گه پاره ههر ده یان دوزیتته وه
کریستینا پشیلہ که پیکه وه چون بؤ فرۆکه خانه و له ناوکول و باری
فرۆکه که دا خویان شارده وه و کاتی فرۆکه که بهرز بؤوه به ریکه وت کلکی
پشیلہ که بهر ده سکی ناسویی فرۆکه که کهوت که له زهمینه ی فرۆکه که دا
بوو... دهرگا که کرایه وه ههر دوکیان که وتنه خواره وه... بهلام بهختیان یار بوو
کریستینا زوو بیری که رته وه په پره شوته که ی کرده وه ههر دوکیان له
ناوه راستی ولاتی چین دابه زینه سهر زهوی... پشیلہ که ژئی ی گیتاره که ی توند
کرده وه گیتاره جادوویی یه که کهوته ژهنندی ناوازی چینی و خه لک لیره
له وی کویونه وه گوئیان لی گرتوو زوریان له لا خوشبوو... زور یارمه تی
کچوله که پشیلہ که یان دا بؤ دوزینه وه ی جووته گواره که... بهلام به داخه وه
نه یان دوزینه وه.

پشیلہ که کچوله که له ویوه چون بؤ ولاتی غریلانندو بؤ نه و کارهش کلکه
نه ستیره ی مار یارمه تی دان و له وی گیتاره که ناوازی نه سکیمویی ژهنند...
بهلام جووته گواره که ههر نه دوزرایه وه
کریستینا فلیز مؤندؤ گه لی جینگای دیش گه ران بهلام گه ران بن هووه
بوو.
بهلام کاتی کریستینا گه پاره یه بؤ مالی خویان و لینه وه چوه سهر جینگا که ی
خوی له پر جووته گواره که ی خوی له سهر جینگا که ی بیس
لهم جوره شتانه وه کو دهنان... روو ده دن... زور جار بؤ شتیکی ونه وو
هه سوو جینگا یه که ده گه پری... که چی ده بیس نه و له ماله وه چاره پیت
ده کات....

***

چیزکی: ماریا سولیداد جانیفار

کچوله یه کی ولاتی کولومبیا

سهر چاره: گوزاری / ثقافة الاطفال ژماره - ۱۱۱ -

کاتیک - نه‌لینا - و - مانولز - ی برای به‌رهو مائی خویان ده‌گه‌رانه‌وه
نه‌ونده سه‌رقالی قسه کردن بوون خوشیان نه‌یانزائی چون گه‌یشنه نار
دارستانیکی عاجیاتی... لینا ترسار دهستی کرد به گریان و له پر رووناکایی
دارستانه‌کدی گرت‌ه‌وه کچینکی هه‌ور له ناسمان هاته خواره‌وه... به‌رگینکی
هاردامانی له‌به‌ردا بوو... تاجینکیسی له‌سه‌ر دابوو دوو پرچ له ژیر تاجه‌ک‌وه
شۆر ببۆوه... کچه‌که گوئی

- من پادشای هه‌وره‌کامو لیم مه‌ترسنو پینکه‌وه له شه‌قه‌ی بال دده‌بینو
ده‌گه‌رینه‌وه بۆ سالو ده‌توانن له ناسمانه‌وه شتگه‌لینکی زۆر ببینن

کچه‌که دهستی هه‌ردو منداله‌کدی گرت به ناسماندا فرین
کاتن لینا بیسی هه‌ندئ درنده‌ی دزیو دیانه‌وئ مانولزی برای به‌ر چرنوک
بدن هاواری کرد ناخ

لیتر گوئی ی له دهنگی دایکی بوو پین ی گوت
- چی رووی داوه؟

نه‌نجا لینا له توئی ی جینگاکدی هه‌ستار گوئی
- نه‌وه خه‌ون بوو دیم... دایکه مانولز له کوئی په کانی نه‌وه‌هاتوه بۆ
قوتاخانه بچین؟

***

چەژکی: جۆدیش کۆسبێرا رۆک

مندالینکی هه‌لکی - گوربا -

سه‌رچاره / ثقافة الاطفال / ژماره ۱۱۱ -

جارنک له جارن کچینکی بچکوله‌خه‌ری بیس و له خه‌وی دا پاش گه‌شتینکی
دووو دریز له‌گه‌ل برا بچکوله‌ک‌یدا له ژیر دره‌ختیکدا خه‌ویان ئی
که‌وتوه... و کاتن له خه‌و هه‌ستان بینیان مشکه کویره‌یه‌کی نه‌ونده‌ی
سه‌گینکی پاسه‌وانی گه‌وره‌وه‌ستاره‌وه پاسه‌وانییان ده‌کات

کوړه بچکوله‌که دهستی دایه چلن دارو درکینکی تیژی ئی کرده‌وهو ناراسته‌ی
مشکه کویره‌ک‌دی کردو هه‌ره‌شه‌ی ئی کردو راوی نا... نه‌و داره‌ش که نهم
رووداوه‌ی له ژیردا رووی دا بوو به دره‌ختینکی زه‌به‌لاح ناوی ده‌رکردبوو
گوئینکی زۆر گه‌وره‌ی ده‌گرت

نه‌نجا هه‌ردوکیان گوئیان له دهنگی فرۆکه‌یه‌کی جه‌نگی بوو به ناسمانه‌وه
فرۆکه‌که نه‌ختن نزم بۆوه سه‌یریان کرد فرۆکه‌ نیه به‌لکو میشه‌نگینکی زۆر
زه‌به‌لاحه.. تیت خویان دایه پال دره‌خته‌ک‌وو کاتن میشه‌نگه‌که روشتو
شوینه‌که ناسوده بوو... هه‌ردوکیان له ژیر داره‌که ده‌رچوونو کوړه‌که
سینوکی گه‌وره‌ی بۆ خوشکه‌ک‌دی هیتاو سینوکه نه‌ونده گه‌وره بوو به
هه‌ردوکیان ته‌واو نه‌کرا... نه‌نجا ناسمان که‌وته بارینو کوړه‌که به خوشکه‌ک‌دی
گوت

- بڕوانه ته‌و کچه زه‌به‌لاحه گوئی باخچه‌ک‌دی ئار ده‌دات تیتسه له باخچه‌ی
که‌سینکی زه‌به‌لاح دابین

نهم قسه‌یه... قسه‌یه‌کی راسته

***

چەژکی: نوێل نه‌نتۆنیو کاراته‌ه مندالینکی نیکاراگوایی

قەلەرەشى ناو دارستان ھەمىشە درەنگ لە خەو ھەلدەستان و بەيانيان درەنگ دەگەيشتنە شارو زۇرجار بە برىستى دەگەرەنەوە چونكە ئەوانەى كە زوو لە خەو ھەلدەستان ھەموو خوارەنيكيان لوش دەكرد.

چارىك لە جاران پيرە قەلەرەشيتك لە شەقامەكانى شاردا بۆ شتيتك دەگەرا پىخوات... چارى بە پارەيك كەوت دەەرەوشايدەو... ئەو پارە نەبوو... كاتزميرىكى بچكۆلەى دەستى بوو.

قەلەرەشكە كاتزميرەكەى لە گوئى نزيك كردهو چركەى نەبوو... بەلام پيرە قەلەرەش بە ئاسانى كۆل نادات و نالوميد نابن و داى لە شەقەى بازو پاش چەند چركەيك لە بەردەم دوكانى سەعاتچى يەكدا وەستار كاتى بۆ نار دارستانەكە گەرايدەو كاتزميرىكى لە دەستدا بوو بەرىتك و پىكى ئيشى دەكرد.

ئيت بەر ھۆيدە ھەمو قەلەرەشەكان لە كاتى ديارى كرادا لە خەو ھەلدەستان و بىنگومان خاوەن سەعاتەكە لە ھەموويان زووتر لە خەو ھەلدەستار دەنگە بلندەكەى لە دارستانەكەدا دەنگى دەدايدەو ئيت بالندەكانى ديش بە دەنگ و چرىكە ھاوبەشى ئەويان دەكرد ھەرا ھەراى نار دارستانەكە لە دەنگى زەنگى كارگەيك بلندتر بوو.

ئيت قەلەرەشەكان ھەموو رۆژى زوو دەگەيشتنە شارو لەو رۆژەو ھەرگىز لە خوارەنى بەيانيان بى بەش نەبون

***

چەركەى، سامر ديانا ، مەندالنىكى ھىندستانى
ئىببىشى: نارلېشانى ئەم چەركەم گزەيو.

مىوھەكان

پىنشەكنى

ئىمە مىوھى جۆر بە جۆرىن

پەرورەدى ئاوو خۆرىن

سەد سوپاس بۆ باخەوان

كەوا ئىمەى پىنگەيان

نەبھىشت تىنوو برسى بىن

يا تووشى مەترسى بىن

باخەوان ھەر شادومان بىن

خاوەنى رەزو بىستان بىن

ئىمە مىوانى ئىوھىن

مىوھى ئەو دەشت و كىوھىن

ھاتووبىن يەك بناسىن

ئەى مەنالاتى گەشپىن

سیو

سیو که جوانه رنگو بزی
رامده کیشی بز لای خوی

سیوی سهوزو سوور زهرد
سیوی باخو دهشت و هرد

سیوی مزرو ترش و شیرین
خوشه زستان و هاوین

میوی سیو جزر به جزره
خواردنی سوودی زوره

با هدموومان دهشت و کز
بکهین به کیتلگه و باخی سیو

ههنا

من میویه کی نازدارم
ته گهر نامناسن ههنا

میوی زستان و هاوینم
هم ترشم... هم شیرینم

زور به تامو دهنگ نالم
خوراکی گهوره و مندالم

یاری ده کم به دارهوه
گهوره بووم دیمه خوارهوه

دهم به میوانی مالتان
همخون هاوین و زستان

پرتہ قال

من پرتہ قالم ناوہ
رہنگم... رہنگی ہتارہ

کہ بہ لقی درختہ وہم
ہاویں ی ہنگو پہ پوولہم

کہ لہ درخت دیمہ خوار
باخہ وان دہمیا بڑ بازار

بہ کیلزو کڑ دہمفرژشن
خہ لک بڑ خواردم پہرژشن

تہی مندالی ژیر بمخو
پتوستیم بڑ لہشی تو

موز

منالانی دلسوزم
بمناسن منیش موزم

من میوہی ہندہ راتم
لہ کوردستان میوانم

بہ دانہو بہ شہ بہنگم
میوہی شایی و ناہدنگم

تو تہی مندالی راستگو
لہ دواہ پاک کردن بمخو

سد تافدرینت لی بین
تو تیکہ کدم مدخہ بہر بین

كۆتايى

ئىنمەش ھەنجىرو تىرىن
شوتى و كالىك ھەرمىتىن
خەپارو لىمۇ لالەنگىن
ھەلوۋە نارىچ قەيسىن
گەلى بە تامو خوشىن
بۆ مىندال زۇر بە كەلكىن
فەرمون مىندالان ھامغون
تەنجا بۆ ئىترگە بۆن

پۆلىك بالندە

ئە رۇزىكى تەم و مژاوى و ھەلم و ھەلاردا پۆلى چۆلەكە رىگاي دارستانەكەى
خۇيانىيان لى ونبوو خەم داىگرتن و شلەژان و ترسىيان لىنىشت
پەككىك ئە چۆلەكەكان گوتى: رەشپىن و ئومىد لىپراو مەبن مىن ئەم لووتكە
شاخە دەپرىسم رەنگە رىگاي دارستانەكە بزانى و پىنمان بلىن
لووتكە شاخەكە... گوتى داواى لىپوردن دەكەم مىن رىگاكە نازام و شارەزاي
نىم
ھەر ھەممو چۆلەكەكان بە پەكەو ھارايان كرد دەپى چارەسەرىك ھەر
بىزىنەو
ئە پەر چۆلەكەپەك سەرىغى دا وا ھەتار خەرىكە وردە وردە تەم و مژەكە
رادەمالتى و بەرچاوان روون دەپىتتەو
بە چىدو خوشى پەو گوتى: ئەى ھارپىيان نا ئەو رىگاي دارستانەكەمانە

***

نەم چۆكەم ئە شىعەرىكى (حسن عبد الحميد) ۋە رەگىاۋە
كە بە ھەرىپى نووسىۋەتتى
سەرچاۋە: ۵۰۰ قەسیدە لالطال

کامهیه مافی مندالان
نوستنی بهر باران و سوالان

یا جگه ره فرۆشتن
یا له سه ره جاده خهوتن

یا بیههش بوون له خویندن
لیندان و سه رکوت کردن

ژینی ناخوشت ره مردن
یا وه کو - له ری - کوشتن

له سهیه مافی مندالان
روژی تارو شهوی تالان

هاواره هاوار دادگه
به فریای مندالان بگه

مافی رهوایان دابین که
ژینیان پر له پینکه نین که

ئهی مانگی نازنین و جوان
وه ره خواره وه له ناسمان

وه ره بز سه ریانه که مان
روونکه ره وه ماله که مان
* * *

ئهی مانگی نازدار و شه رمن
تاقه هاوپی ی شهوانی من

له هه ورا خوت مه شاره وه
مه چه ناور لقی داره وه

وه که تز ته نیام بهم شه وه
وه ره یاری که بن پینکه وه

تکایه ئه ی هاو پینکه ی من
مه چه ره ژیر هه وری چلکن

وه ره بز سه ریانه که مان
روونکه ره وه ماله که مان

په پړه سیلکه

من په پړه سیلکه نار مالم
وړه زووخال ره شه بالم
به هاران دیم بڼ کوردستان
بڼ گهرمیان و بڼ کویستان
به کام گل پاکر جوانه
دروسته ده کم هیلانه
تیا داده نیم دور هیلکه
تا کو دین به به چکه
ده میتمه ره له لایا
تا هله ده کا بای زستان
هر که ورزی زستان دین
نیر دین دستبه جن
برزم هه لیکرم سرم
بڼ ولایتیکی گهرم
نیستا میوانی نیوم
شه یدای هم که ژو کینوم

کوټر

من کوټری خوشه ویستیم
یه که م په یامبه ری ناشتیم
سوورم... ره شم... شینم... سپیم
موزم... خالخالتم... چنچلیم
له گوندو شارو شاخ ده ژیم
من کوټری خوشه ویستیم
من چله زه یتوتم هارود
پینشکه شی که شتی نووحم کرد
یه که م پوسته چی میژوم
پر شکویه رابوره دوم
خواردتم جویه و گهنم
په یامبه ری ناشتی منم

چۆلەكە

مەن چۆلەكەنى سەردارم
نېشىتەجىنى لادىن و شارم

ئە ھەر كۆن دىن و شار ھەبىن
يا كانى و رووبار ھەبىن

لەوئى ھىلاتە دەكەم
دەژىم خۇم و بەچكەكەم

تۆ مندال بە دار لاستىك
ژىنم ئى مەكە تارىك

ھىلەكەم ئە لان دەرمەكە
بەچكەم دەر بەدەر مەكە

تۆ ئەي مندال بزانە
دەرەخت بە مەنەرە جوانە

مال

حاجى لەقلەق ئە لانەكەيدا نېشىتەرە
لانەكەنى پەر ئە پووش و چل و چىتەرە

وتقان مالى حاجى لەقلەق ئە مە
ماسسىمان دى ئە ئاودا دەكا گەمە

وتقان مالى ماسى ئە رووباردا بە
مالى گولش ئەسەر لىقى داردا بە

مالى بەلەمە گۆن رووبار
ئە مېوۋەدا بە تۆزى دار

مىنىش كاتىن مەزۇشنىك بەدى دەكەم
ھاوار دەكەم ئە باخچەكەدا پەر بەم

نېشىتمان مالى مەنە
نېشىتمان مالى مەنە

شېئىرى : فاروق يىسەف
سەرچاھە: (۵۰ قىسىمدا لائىق)

بۇ قوتابخانەكەم

نەي پۇلى كۆتۈر زوۋ كەن
بۇ قوتابخانەكەم ھەل قەرن
سەلارو خۇشەويستىيى مەن
بۇ دارو بەردى بەرن
پەن يى بىلەن لەۋەتتى پىۋە
دەلمان لىنكەر دورر بوۋە
بەلام تەنيا ساتىنك چىيە
مەن نەرم لە بىر نەچۋە
بىرى پۇلەكانى دەكەم
بىرى گولەكانى دەكەم
ھەر كە پشور تەۋار بوۋ
دەچمەدە لاي زوۋ بە زوۋ
سەلار لە كىتەب دەكەم
لە دەقتەرۋ لە قەلەم

شېئىرى: جىلىل خۇزەل
بە دەستكار پىدەرە گەردورمە بە كوردى
سەرچارە (۵۰ قەسىدە لالافال)

جۋالانى

جۋالانىكەم ھەلخستورە لە نىوان
دورر درەختى سىنۆبەرى باخچەكەمان

بەرزەم دەكەتەرە يۇ ناسمان
دەبىنم تىرۋىكى دارەكان

روويار دەبىنم
باخو گولزار دەبىنم

جوانتەين بالدار دەبىنم
پەپىۋولەي نازدار دەبىنم

كە تىزمىش دەكەتەرە نەرم نەرم
بۇ سەر زەۋى باخچەكەمان دادەبەزەم

براكەم دەلەن خوشكە گىيان
ۋەرە پىنكەرە ھەردوگمان

گۋرانى بىلەن بۇ ژيان
بۇ جوانى گولۋ دارستان

جولانينگه م چارگه‌ی خۇشى و پينگه‌نينه
رهنگه‌کانى جوانه وهك په‌لکه زيرينه

ميوانى سپى

ئا ئه‌مه زستانه
له‌گه‌ژ بادا هات
له‌گه‌ژ باراندا هات
به‌تاوله‌په سپينگه‌ى
له‌ده‌رگه‌ى گشت مائىك ده‌دات
عه‌باى به‌فر
ده‌دورى بۆ ميترگو كه‌فر
بالداره‌كان پييان گوت
ئه‌گه‌ر زۆر پينينته‌وه
له‌نار كينلگه‌كاناندا
دره‌خته‌كان خه‌مبار ده‌بن
ميه‌وه به‌رو بووم ده‌دورن
زستان پينگه‌نى بين ئه‌وه‌ى
ورته‌ بكا به‌ دوو ليه‌وه‌ى
هه‌نگاوى نا بۆ كوچستان
ئا ئه‌مه بو... ئه‌مه ... زستان

***

شيعرى: حسن عه‌د الحميد
سه‌رچاوه: / 50 قصيده لاطفال

***

شيعر: تركى كازم
به‌ده‌ستكارى يه‌وه كرده‌ومه به‌ كورده‌ى
سه‌رچاوه: (50 قصيده لاطفال)

منم كەرى نار دەشتو شاخ

يا لە لووتكەم يا لە باخ

خواردتم گەتمو سەوزەيە

رقم لە داوو ساچمەيە

بالدارىكى دەنگخوشم

ناوى سازگار دەنۇشم

جوانو دلگىرە رەنگم

هەتا بلنى قەشەنگم

ناويزم دەنگ هەنرەم

راوچى گورج دېتە سەرم

دەورم بە داو دەتەنى

چەقۇ لە مەلم دەنى

ئاميرەكانى مۇسقىقا

كۆرسن

ئىنمە چوار ئامىترىن

چوار ئامىترى دىزىن

دەفو سەنتورىن

شەمشالو سازىن

پىر لە چرىكەو

سەداو ئاوازين

بىچىن بۇ ھەر كوى

پىرى دەكەين

لە رەزمى نوى

لە ھەر كوى بىن

پىرى دەكەين

لە راجەنەين

من دهفي پر له سهدام
جور به جورده دهنگو نهوام

له گهل سوزي ته كيندام
هاوربي ي حالي خانه قام

ناميزيكي روزههلاتيم
پر له بهستهو گورائيم

بين پلپلهم

پلپله دارم

من هه موو دم

پر له هاوارم

له چهرو دار دروستده كوريم
گشت كاتن پر له نهوای نويم

شمشالم... من شمشالم
هاوربي ي گهورهو مندالم

له كانزا دروستده كوريم
جار جار له دار دهتاشريم

گهرچي كون كونه دلتم
پر له ناوازي به كولتم

كه شوانينيكي سهر چياو كينو
جار جار دهخاتنه توئي ي لينو

لنيم دهبارن ناوازي خوش
ساريزه ده كه م زامسي نه خوش

شمشالم... من شمشالم
هاوربي ي گهورهو مندالم

ساز

ئەي ھاوپېتيان منبىش سازم
نامبىرىكى پىر ئە نازم

پىر ئە رىتمو ئاوازم
پىر ئە نەينى و رازم

ئە رۆژ ھەلاتدا ناسراوم
سازم بە ئاۋ بانگە ئاوم

كە دەنگو ئاوازی من بىت
گشت كەسى گويم ئى دەگريت

سازم... سازم... من سازم
پىر ئە گۇرانی و ئاوازم

سەنتوور

منبىش سەنتوورە ئاوم
پىر ئە نەغمەيە ھەئاوم

پىر ئە چرىكە دەنگم
ھەر دەم ئە ئاۋ ئاھەنگم

شایی بە بىن من ئاكرى
كەس بىن من سەرچىبى ئاگرى

ئە ھەر شوئىن دەنگم ھات
كۆرۈ كالى رۆژ ھەلات

ھەموو بەرەو پىرىم دىن
ئە گەئما گۇرانی دەئىن

كۆرس

ئىمەين دەفۇ سەنتوورو سازو شىمال
خۇشحالين... خۇشحال

ئەسرۇ ئەم ئاھەنگەدا
ئەم ھۆلە جوان و شەنگەدا

بووين بە ھاوړى ئىوې مىندال
خۇشحالين... خۇشحال

دەخووزين سال لە دوای سال
ھاوړىتىمان بە ھىزتر بن
لە گەل مىندال
دەخووزين... دەخووزين
ئىمە دەفۇ سەنتوورو
شىمال و سازين

مانگ

له نیوانی ههزار و یهک

ئهستیره دا دهنی

ههلبژارده یهک لهو شیعرانهی
که مندالۆۆ مندالانیان نووسیوه

له تیف ههلمهت
لهه عهره بی پهوه کردوو پهتی بهه کوردی

سلیمانی ۲۰۱۰

(شاعر هميشه پوراویز گهلیکی گوره و سپی
هیه... هروهها پوراویز گهلیکی هیه له
بیدهنگی)

پول نیلوارد

پیشکده بهاورئ و برام کاک تهیب جهبار
که بهدلیکی پر له پاکیتی مندالیتییهوه سهرنجی
ژیان دهات و دهنووسی

له باتی پېښه کی

خوښه ښه هیڅا تم بهرهمه می که له بهردهستدایه زاده ی بیو خامه ی
کوښه ئی له مندالاتی جیهانه و بهرهمه ندی و ژیری و وریایی و هارو حاجی و
گوښاپه لئو یاخی بوون و هیوریتی و خوشه ریستی و توورپه یی مندالیتی
تیاپه و هزم کرد له عه رپه یی یوه بیکه م به کوردی و مندالاتی کورد تام و
چیژی ئی و دربگرن و هیوادارشم بتوانم له داهاتوویه کی نزدیکدا سه د
بهرهمه مندالاتی کورد - شیعوو چیژک - بکه م به عه رپه یی به و هیواپه ی
مندالاتی عه رب بیخوښنه ووه بزانه مندالاتی کورد له یواړه کانی ژیاندا
بهرهمه نندو داهینه رن

له تیف هه لمت

نابینا

به شا گه شکه وه دهروانین
به سوزوه دهروانین
سه ر ته نجام هه همیشه به چاو دهروانین
ته ی به خته وهره کان نینه پاتان چیه؟
بینگومان تیره باوه رتان وایه
که ده بی سرۆډ دوو چاری هه بی
دوو چار
به لام له گه ل ته وه شدا
نابینا گه لیک هه ن زور به خته وهرن

ماری فرانسواز
ته من: ۱۱ سال

ئەو كەسانەى شىعر دەنوسن

نېمە بالئەدىن
كاشەز خۇراكى بالئەدىە
مامۇستا خۇي
خۇراكيان پېشكەش دەكات
تەو مىندالانەى كە شىعر دەنوسن
بالئەدىن

فۇرساى ھايىز دو
تەمەن ۱۲ سال

ويئە

گورۇزە يەك تېشك
ژورۇرە كەت رۇشئەدە كاتەرە
دەلت رۇشئەدە كاتەرە
لە كۇتايىدا تىنگە يىشتى
تەو ژيانەى كە واتدەزانى خۇشە
تەنھا ويئە يەكى گولېنە
لە تەلە فۇزىۇندا دەيىيىنى

شىعەرى: رۇچەر
تەمەن: ۱۴ سال

مردنو ژيان

پيارنيك
ژنيك
منالنيك
مندالنه كه له گوشه يه كدايه
دايكو باركه كه له گوشه يه كى دى دان
چى ده كهن؟
مندالنه كه به ترسره گرموله بووه
نهمه جهنگه له نيوانى دايكو باركدا
نهم برينهش بهشى مندالنه كه يه
مندالنه كه گريار مرد

شيعرى: دنيز
تەمەن ۱۴ سال

دايكم

روژنيك دايكم هات
بو قوتاجانه كه مان
كاتى گه يشتنى
من دەسامكم دروستده كريد.
سهرسام بوومو
شا گه شكه بوومو
فرميسك زايه ههردو چاروم
له گدل دايكمدا پينكهوه
نانى نيوه رژمان خواره

سيوزى نينز ميا
تەمەن ۱۰ سال

چیا

چیا خوشه‌ویسته
چونکه بالنده نه غمه خوانه که
خوشه‌ویسته که ی خوی
له چیا دا ده‌زرتته‌وهر
به شادمانیه‌وه ده‌فری
چیا خوشه‌ویسته

شیکز توشی نه‌نیز
ته‌مه‌ن ۱۴ سال

مانگ

له ناسمانی به نه‌ستیره چیتراودا
مانگ
گالته به‌م خانوره به‌ردینانه ده‌کات
که ده‌به‌وی شان له شانی بدات
ته‌م کومه‌له به‌ردانه‌ی که وه‌ک بازنه‌گه‌لینکی دوزه‌خی
پیتجیان خواردوره
به‌ند کراوه‌کان دیل ده‌کات
مانگ به‌ هم‌وور نازادیه‌کیبوره
له ناسوی بن کوتایی دا پیاسه ده‌کات
چهند خوشه مانگ هاوبه‌شیی ژیان بکات؟

شیرعی: جویل
ته‌مه‌ن: ۱۳ سال

کار کردن له کیلگه‌ی برنجدا

له گهر بتوانم و نه توانم
له کیلگه‌ی برنجدا کار بکهم
باشتر رایه هه‌ول بدهم و بیبیم
نه کیلگه‌ی برنجه که ده‌فرۆشم
نه دارستانه که و
هه‌ر وه‌کو باوکمان گوتی
میراته‌که‌ی بۆ هه‌رسیتکمان جیندیلین
برا بچوو که که‌م
برا گه‌وره‌که‌م و من
ئیمه هه‌رسیتکمان له کیلگه‌ی برنجه که‌دا
کار ده‌که‌بین و
شتی زۆر ده‌چیتین

بۆشیاکی میۆشی

۱۵ سال

دلّم و خهون

دلّم زۆر بچوو که
به‌لام شتگه‌لینکی زۆری تیاپه
بیره‌وه‌ریگه‌لینکی رۆژانی به‌خته‌وه‌ری
له دلّمداپه
هه‌روه‌ها رۆژانی کویره‌وه‌ری و
خه‌رنیتکی خوش
هه‌موو رۆژی شوین و هه‌ته‌ری
یاده‌وه‌رییدک هه‌یه که هه‌ر ده‌مینین
رۆژیک
له دلّمدا جین ی هیچ شتیک نامینین

ئیقڵین

ته‌مه‌ن: هه‌شت سال

مالیک دہسوتی

مالیک دہسوتی
هدتار دہگری
درہختہ کہ خدہ مبارہ
منیش تہ نیام

شعری: فلورینا
تہ من: ۵ سال

۴۶۶

پژمہ

ماموستا کہ مان
پژمہ یہ کی گہورد... پژمی
من دہ پرسم
بژچی
توروشی ہلامہ ت بود

ہیسا توروشی تاکیموتز
۱۷ سال

۴۶۵

دهفتەری شیعر

(تیجان) دهفتەری شیعرەکانی

هینا

تەمە ئەو کاتە ی که

چووین بۆ (ئەوا جیلا

لە رینگای گەڕانەوهماندا لە ناو پاسە که دا

شیعری دەنووسی

کەس بەمە ی نە دەزان ی

منیش که سەیرم کرد

سەرسام بووم

هەرز کازو مینزۆ

تەمەن: ١٥ سال

من بەختەوهرم

من بەختەوهرم

دوین ی لە مەلەوانگە که

هەنگاوێک چیه نە چوو مە پیتشەوه

تەمەرز

بەسەر ناودا دۆج

باشتر لە رۆشتنی بەلەم

بەسەر ناودا

شیعری: فلزور

تەمەن ٤ سال

کاریکی باش

کاتن که من و ماموستا که م
(نکانه)
دهسانوسی
لووتی ناوی کرد
دهسریکی کاغهم دههینا
له گیرفام و
کاریکی جوانم نه نجام دا

شیکی توشی ئینو
۱۵ / سال

شادی

دههوی شایم
دههوی بزیم و
مه‌رگ نه‌سرفینین
به‌خته‌وه‌ری خۆسم له‌ سروشته‌وه
وه‌رگرتوه
نامه‌وی بزم
چونکه هیشتا بچکولانه‌م....

شیه‌ری: دانی
ته‌سه‌ن ۷٪ سال

مهلی نه غمه خوان

له سهر گرده که
له پشت قوتایخانه که سانه وه
مه له نه غمه خوانه که
له سهر دره خته کان ده خوینین
کاتیکیش له کیلگه دا کار ده که بین
هه ده خوینین
هه روه ها نه کانه ش ده خوینین
که بلوکی چیمه نتو دروستده که بین
نه کاتانه ی که مه له نه غمه خوانه که ده خوینین
هه ست ده که م سهر گه رمانه تر هه زم له کار کرده

توشی کیکیچی

۱۶ سال

خهون

که خهون ده بینین
خهونیککی خوش
جینی داخه له خه وه هستی
نه وهی خه ونه که ی له ده ست بدات
هه رگیز ناتوانین
خه ونه که ی بدوززیتته وه

شيعری: نه لیژاییت

ته مه ن: ههوت سال

له نه خوشخانه

له نه خوشخانه
خۆم چارهسەر کرد
پزیشکه که
داناپه
نهختن دهرمانی
خسته مه کینه که مهوه
وامزانی که من
مرۆڤتیکی رۆبۆتم

شیکر توشی لینز
۱۶ سال

نهمه دلت دهشکینتی

سه گیک بهرله ده کری
نهمه دلت دهشکینتی
پیاویک له برسا دهری
نهمه دلت دهشکینتی
گونديک زينگه پیسی ویرانی دهکات
نهمه دلت دهشکینتی
پیاوگه لیک شه ره جوین دهکهن
نهمه دلت دهتوینیتتهوه
بهلام بۆ خوشبهختی
دلی مرۆڤ سهخته

شيعری: فنسنت
۹ سالان

کوومی ده‌روات

کاتین که کوومی له شازدهی مانگدا
نهم قوتابخانه‌یه به‌جیندیلین
تیتیر من بوارم نابین
بییبیم
له‌بدر نه‌وه
هه‌تا‌کو لیره‌یه ... چه‌ندی بتوام
سه‌یری رووه جوانه‌که‌ی
ده‌که‌م

ماساتز نیشیکارا

۱۴ سال

ناشتی

ده‌رۆم
بۆ نه‌وه‌ی کوتیری ناشتی بگرم
سه‌ربازیک
کووتره‌که‌ی بیینی و
ده‌ستریژی لی کردو کوشتی
هه‌رگیز ناشتی سه‌قامگیر نابین
که‌س بوار نادات
ناشتی هه‌رگیز
سه‌قامگیر بیت

شیعری: فنسنت

۹ سالان

گوله زه مبهق

سهرنا
گوله زه مبهق له زهوی دا دهری
تاوه کو بهار دی
کاتن گهرم ده پشته وه
چرز دهردهات
نهمه شتیکه ههر ده لئی جادووو
وا ههست ده کم
کاریکی سهیرو سه مه ریه

نیچی کایندا

۱۵ سال

چوله کهی ناگر

له شهوی گهر دوندنا
دوو چوله که پیاسه ده کهن
یه کیکیان رهنگیکی شینگاری هه یه
لهوی دییان رهنگی ناگر
چوله که شینگاره که ناری نه فراندووو
ههروهها دهریار ناسمانی شین
چوله کهی ناگر هه تاوو
نه ستیره و ژیانی نه فراندووو
بهلام نا نه وهتا چوله که یه کی زور رهش دهرده کهوی
نهم چوله که یه
نیواری دروست کردووو
ههر نه مپیش
مه رگی نه فراندووو

قییان

۹ سالان

گول

سامۆستا تۆ بۆ پیاسه
نه چووینته ته درئ
وا نیه
قهرموو نه مانه بۆ تۆ
گولگه لینیکی سپی و کراوی
زۆر هه ن
له پیناوی تۆدا
چنیومن

کیشین ماتسۆ موتۆ
۱۷ سان

۴۷۹

گولی بالا بهرز

کاتن له کینگه که دا
پیاسه م ده کرد
گولینیکی به چکۆله م بیسی
ناوم دا
بۆ رۆژی دوایی
بالای له من بهرزتر بوو
رۆژی باخه وانه که بیسی
ته ماشای کرد
گولینیکی زۆر گهوره به
نیتر قرتاندی

شیعری: ماریزیا
۸ سان

۴۸۰

فلیم

همستم به خه مکرد
دهربارهی مندالنه دهر به دهره که
سهیری فلیمه که مکرد
له ناخی دلنهوه
به هارارهوه گریام

سایزری نینوما
۱۵ سال

۴۸۱

جەنگ

به هزاران هزار کهس
به رهو جهنگ رۆیشتن
زۆریان بریندار بوون
زۆریان کوژران
همه مووان هه ته ته ده کهن
ته ته له کهن ده کهن؟
له پینتاری چی دا؟
بۆچی؟
همه مووان درندهن
دوای هه موو نه مانهش
چهند کهسیان لێ ده گهرینهوه
چهند؟ کهسیان
کهسیان رژگار نابن

شیهیری: باسکال
ته مهن ۱۰ سال

۴۸۲

دهمه قالی

(فوجان) كهوتوته ههولدانى زهسكردتم

له لای ماموستا كه مان

كهوتمه دهمه قالی و

گریام و

ههستم به شتیکی سامناک کرد

نیتر له بدر دەرگای قوتابخانه کهدا

خۆم دایه بدر خۆرهتاره که

بدریز - نکاتۆ - بهلامدا تیپهیری و

لی ی پرسیم: چی ده کهی؟

بهلام من بینهنگ بووم

شیکی تۆشی نینۆ

۱۳ سال

فهرمانروا

فهرمان به کوشتن ددهم

فهرمان به دهنگدان ددهم

فهرمان دهرده کهم و

جین به جین ده کری

بهلام کهس

منی خوشناری

چونکه من فهرمانروام

شیهری: یواکیم

تهمهن: ۱۰ سال

ره شهبأ

دهتوانم بهین کلیل له ده رگا کهره
بیمه ژورده
دهتوانم گه لای دار به رووه گهره که راوه شینم
دهتوانم هه وره کان لبتخوړم و که لووه به وره کان بهه ژینم
یان پیندزکن بکه مه نار باخچه کهره
بهین نه وهی گوله کان بیدار بکه مه وه
دهتوانم ده ریاکان بله رینمه وه
پایوه کان نوqm بکه م
دهتوانم ساپسته ی ماله کان هه لیکم
یاخود بونی قهره نفول له گه ل خرمدا هه لیکم
کاتیکیش توړه دهم
ده وروژیم و ناژاره به ریاده کم
به لام کاتن کپ دهم
وه کو کپی بهین جوړله راده کشیم

شیرعی: جیمز ریفلز

ههور

خوړ تووشی مانگ بوو
مانگ تووشی ههور بوو
ههور تووشی کس نه بوو
له بهر نه وه بریاری دا
له بو شایی دا پینیتته وه
بژ نه وهی په کینک
بیگی

جوسلین
۷ سالان

کاتی گهراڻهوه بۆ مال

کاتی ئەوه هاتووه بۆ مال بگهڕێمهوه
کاتژمێره گهوره کهی سهر که لوه که گوتی
کاتی ئەوه هاتووه بۆ مال بگهڕێمهوه
که له شتیری زێڕینی - با - گوتی
ههتاو له دۆله کهدا قووتی خوارد بۆ ئەوهی بنوئ و
بێستانه کان نوتمی تاریکایی به شینه تۆخه که بوون و
شهومی ناسک به سهر سهوزه گیاو کینلگه کاندا باری
بای ئیواره به نێوانی درهخته تاریکه کاندا تێپهری....
کاتی ئەوه هاتووه بۆ مال بگهڕێمهوه
هه موویان ورته ورتیان کردو وایان گوت
بالنده کان به رهو لانه کانیاں
دایان له شقهی بال
شتیک نه مایهوه بریسک و هوری بێ
جگه له که له شتیری زێڕینی - با -
کاتی ئەوه هاتووه بۆ مالهوه بگهڕێمهوه
کاتژمێره گهوره کهی که لوه که گوتی

شعیری: جیمز ریفز

تیکشکانی کات

ههندن جار کات له قوولایی دله کاندا
زینده به چال ده کری
کاتیکیش یه کینک ده سرن
کاته کهی له دهست راده کات
گاری موسیقا ده بیستری
گاری نووسهر ده خویندریشهوه
ههشن کاتیان هه نیه
نهمهش هه لهی خویان نیه
چونکه به درێزایی ژیا نیان کار ده کهن
له کارگه کاندا کار ده کهن
له تەك نامبیره کاندا کار ده کهن
به بێن خهون
به بێن بێرکردنهوه
له کۆمه لگایه کدا که کاتیک
بۆ مرۆڤ ناهیلێتتهوه
تیادا سه رفراز بێن
تیادا داهینان بکات
کارده کهن

لانیٹ ۱۱ سان

خۆر ھەزى لە گالتەنييه

خۆر پير بووه
تېشكە گەي رەنگە زەر دە گەي خۆي
لە دەست داوه
لە بەر ئەوێ ھەزى ئەو نيه
گالتەي پين بگري
لە جۆش توورەيى دا
سوور ھە لگەراوه

شيعرى: سيبيل
٦ سان

مندال

مندال بوو
خۆتنيھە لئور ئين بوو
دەيوست
ئەستيران ببينن
شەوان لە خەر ھە لئەسلۆ
ئەستيرە كان
تە ماشايان دە کرد

تانيا
٦ سالان

تاوان

پیاوه به فرینه که
ههتاوه سووره که
کوشتی

شیرعی: یاسه مین
تههمن ۶ سال

دلّم

تایا باسی دلّی خۆمم بژ نه کردوون
دلّم وه کو نه ستیره ی نار دهریاو ئاسمان
دهه وه وشیتته وه
به رزه وه کو دره ختیکی سنۆ بهر
دلّم که بیر ده کاته وه من لهوین نام
سیخناخی ترس و بیم دهین
دلّم که له گه ئی دا دهیم
لینرانیلوی شادی دهین
دلّم خوشی دهویم
من هه رگیز جین ی ناهیلّم

شیرعی: جانیت
تههمن ۶۶ سالان

بیدهنگی

بیدهنگی کشاره بهسهر جیهانی شارد
بهسهر دهریای به چریهدا
که بهین ههرا ههرا دهخلیسکن
بیدهنگی به شالینکی ته
گونهکه دهمالن
بیدهنگی له تاریکی دا
جزلانن دهکات
بیدهنگی له گهل رویاره کهدا دهروات
بیدهنگی ژیان دهرده کهوئ
بیدهنگی بن دهنگ دهبن و
له جیهاندا سهما دهکار سهما دهکا....

شیهری: تیریک

۱۲ سال

ئهسپی ژیلیم

ئهسپینک هه لمده گری بژ ناسمان
بژ تهوی شاره زای ناسۆم
بژ تهوی نه و دوندانه بهینم
که کس پیادا سهر نه که وتوووه
بژ تهوی ناشنای جیهانینکی
بین خهوش بم
بژ تهوی برۆم بژ نار
ئهستیره نه ناسراوه کان
ئهسپه کهم بلتدم ده کاته وه
وهک کلپه
بژ بهرزاییهک مرۆژ نه توانن
بارته قای بین

شیهری: فردریک

ته من ۸ سال

بۆ شاعىرىك

تۆ لىسەر كەفۇلكەي ئاۋ دەنۋوسى
تۆ كە بارەپت بە ژيان ھەيە
شيعىرىكەم لەسەر ئەم كاغەزە سېيى يە
پىر لە نھىئىيانە بۆ بنۋوسە
ئەو شيعىرەم بۆ بنۋوسە
كە لە سەرمدا دەنگدەداتەوەر
وہ كو دەنگى حۇرى يەكى دەريايى
لە دەلمەوہ دەردەپەئىو
گۇرانى بۆ دەرياو شەپۇل دەلى

شيعىرى: جۇيل

تەمەن: ۱۱ سان

ھاۋرىتى

راكەن گۇرانى بلىن... ھەلپەپن
لە دەۋرى ناگرى ھاۋرىتى
ئەگەر ئىنۋە رەنگستان
زەردە يا رەشە... يا سېيى
دەستبىخەنە ئاۋ دەستى يەكدىۋ ھەلپەپن
بە جىھاندا پگەپن
سەرچلى بكن
پىرۇن بۆ دۋورگەي رۇبىنس كوزۇ
يا بۆ ۋلاتانى خەياڭ
ھەرزەكارو كچۈلە
دەست لە ئاۋ دەست پىرۇن
دلتان گۇرانى بلىن
بەلام دەستبەردارى كشتەكى ھاۋرىتى نەبن
بوار مەدەن
بلىسەي ئاشتى بكوژىتەوہ

شيعىرى: جان لوك

تەمەن ۱۲ سان

رووباره ونبوکان

(نای نیمه ساریلکه بووین

تازه کات دیرهو

سبه یین خراپتر دهیی)

ههتاو شاره مردوره چۆلکراوه که

رووناک ده کاتهوه

خه لک درهخته کانیاں

له تو پهدتو

گۆشه گپو مآندو کردورهو

له بتیاں هه لکیشاره

خه لک

رووباره کانیاں له وتاندورهو

پیسو بۆگه نیاں کردورهو

خه لک

ره شه گیاکانیاں فه وتاندورهو

پیسو بۆگه نیاں کردورهو

خه لک

ره شه گیاکانیاں په ژمورده کردورهو

سوتاندوویانه

نای نیمه ساریلکه بووینو

تازه کات دیرهو

سبه یینیش خراپتر دهیی

شیعری: جیمم

۱۱ سال

ئاره زوو

زۆر حدز ده كه م
له هه ور ئىكدا بژيم
مائه كان و
كىنگه كان و
ده رىاكان
ده بىنم
خه لك زۆر به بچكو له يى دىنه به رچاوم
فرۆكه كان
زۆر له نزيكه ده ده بىنم
هه روه ها هه تاو
به لام نه گه ر بىت و باران ببارى
ده سرم

شيعرى: ئه لكسه ندهر
تەمەن: ٧٤ ساڵ

بروانه

بروانه نه وهى له شيعره كه م ساوته وه
خه لك گۆر بويده تى
بروانه من دلى خۆم نووسى بوو
به لام نه وان و نه ر و نه ريان كرد
تۆ ته نيا هاو رىسى... بروانه
بروانه بزانه چىيان كردوه
تقىان له وشه كاتم كردو
بىرو هزريان پىشئىل كردم
بروانه....
گرىان و خۆيه رىلته
له مندا چاندروه....

شيعرى: جهلام
تەمەن: ١١ ساڵ

ژيان

گولټيک به زهردهځمنهږه لهدايک بوو
نانهمه په ژيان
درهځتنيک به خوځي يهوه لهدايک بوو
نانهمه په ژيان
ميوه يهک به تزيه لئ لهدايک بوو
نانهمه په ژيان
مندا لنيک به هاتو هاراره لهدايک بوو
نانهمه په ژيان
بايه تنيک به دروستکراوي لهدايک بوو
نانهمه په ژيان
تابلويهک لهدايک بوو
نانهمه په ژيان
جدهنگنيک به توندو تيژي يهوه بهريابوو
نانهمه په ژيان
جيهان نهيتي يه
نانهمه په ژيان

شيعري: دنيس تمهمن: ۱۱ سال

وروژانندن

گوچانيکي سبي
به قهراغي ريگاکه دا دهځشي
دهستنيک داواي بهځشي
له ريبواران دهکات
لا کرده نه ويه کي شتوار
گريانيکي خه ماوي
که دپته گويم
هه سووي له بهار زياتر
هه ستر سوزم دهوروژني

شيعري: فرانک
تمهمن: ۱۳ سال

مندالەكان دەروڤ

هەموو مندالەكان گۆرانی دەلێن
لە رینگاو بانە خەماری یەکانداو
بە گەمەر هاتو هاورە کانیان
شادی یلاو دەکەنەو
دەروڤو
مندالیتی خۆیان
لەسەر شەقامە شیدارەکاندا
بە جێدێلن و
رۆو و گەورەبوون مەل دەنێن و
هەرگیز ناگەڕێنەو
مندالیتیسیان ببستن

شێعری: کریستین
تەمەن: ۱۲ ساڵ

گەرانەوێ بنەرەتی

هەموو باکانی جیهان
دار چنارەکان دەهەژێنن
بە هێوریه کی بن کۆتاییه
خۆر هەلێو
مانگ دەنوێ
مانگ لە نێوانی
هەزارو یەك نەستێرەدا دەنوێ

شێعری: جنیفاف
۱۰ ساڵ

له ناو چوون

له نهغامی ملهپوری سرژندا
سروشستیکی بیتاران
خدریکه دهرئ
هدورگه لینیکی رهشی گهره
له پوره ناسمانیکدا
هدمیشه کوچ دهکنه
ناویکی کفاروی
پیس
به نار رووباره ونبؤکاندا دهروات
ناسؤ هیج نیه
دوکنه لئ کارگه کان نه بین
دهگمهنه... زؤر دهگمهنه
گؤرانی پاساری
سهمای سموره
سروشستیکی بیتاران
مرد
له نهغامی ملهپوری
سرژندا

۵۰۷

به لام کاتئ
سرژئی تاوانبار
له کاری نزم بهولاره
هیج نهغام نادات
بیتاران دهرئ
هدورگه لئ رهشی گهره
جیهانی داپوشبوره
رووباره ونبؤکان
چکی کروو
ناسؤ هیج نیه
جگه له تهپو تۆز
گؤرانی پاساری
سهمای سموره
هدرگیز نیه
سروشستیکی بیتاران
له نهغامی ملهپوری سرژندا
مرد

شیرعی : نامۆری
۱۱ سال

۵۰۸

بۆ منالى دوا رۆژ

چۆلەكە كان نارازىكى زۆر جوانيان
دەردەدا
رووبارە كان كە بە گەردۆلكە كەدا
دەھاتنە خوارى
گۆرانىيان دەچرى
ناسمان سامال بوو
دەريا شېن بوو
زۆر شېن بوو....
بە جۆرىك دەتتوانى ناخى ببىشى
دەختە كان سەوز بوون
بە جۆرىك سەوزى رات بە خەيالدا نەپە
ھەروھە لە سەردەمى خۇتدا
شتى وا نايىشى
نازەلە كان جوان بوون
بە ھېئورى دەژيان
تىنمە جوان بووين
بە باشى دەژياين
تىنمە باى بۆرىنى دەختە كانمان
ھەلگەمىزى

دەخورى
فەرمانىيان دەھاتىن
كە بن دەنگ بن
چونكە نەو خۇى
قسە دەكا

شيعرى: نىكۆل
۱۳ سان

به شادبیره قهله مېازمان دده
نیمه کولیتو چدردامان دروست دوک
نیمه به درخته کانداهلده گزاین
نای نیمه چند چهلنگ بووین

شیرى: گریستوف

۱۳ سان

پیانو

کاتن که پیاسه م ده کرد
بووم به هاورئ ی
کولله یه ک
که به سدر پدنجه کانداه
تتیه ری
پین ی گوتم
له وه پیانو ده ژنن

شیرى: سیریل

۵ سان

تاریکستان

له دهمه دهمی ئیوارده
بهر لهوهی بنووم
روو بهروو لهم گردولکه یه
وهرده چه رخنیم
دهریایه که له پشت گردولکه که دایه
دهمه دهمی زهرده بهر
تیشکیکی زهرده سوور
به سهر ئاره شینه که دا ده کشن
دوای کاترمیتریک
تهنها مهودای ئاره زیویته که
له تاریکستانی شهردا
دهمینیتتهوه

شعری: کولیت ۱۲ سال

(شاعر ده ماغاته بهردهم جیهانیککی دی.... وینهی شته کان دوو باره
ده کیشیتتهوه.... ده مانگیریتتهوه بۆ سهردهمی باو ئارو ناگر...
سهردهمی ژبانی پیتشور)

انطوائت القس

جەنگ

دویننی تغم له روخساری جەنگ کرد
تیر جوینم دایی... بەلام نەوستانار
بە هەزار گولە تۆپ
وڵامی دامەو
پەنام بۆ نەرم و نیانی برد
لەسەر هەردو ئەژنۆم
نوشتامەردو بە ناری هەمو ئەوانەو
کە بە هۆیەو نازار دەچیتۆن
لە جەنگ پارامەو
بۆ ئەوێ رابوستان
لە کاتیگدا کە بێم لەو خوینانە
دەکردەو
کە لە ژێر تەقینەوێ بۆمباکاندا
بە فیتۆ چوون
گریامو ئەرووی دا
هاوارم کرد
زوی ئەو خوینە بە خێرای
هەلدەسێ
بەلام تینەپوونی هەزاران سال

بەس نیە بۆ ئەوێ
شۆینەوارەکەێ رابمان
جەنگ خۆی نەلەخشاندا
تەر دەمە سەر لەنوێ
روخساریم بە تغم سواغ دار
هاوارم کرد
کە من لەسەر هەموو دیوارەکان
دەنووسم
(بۆئ ناشتی
پروخن جەنگ
ئەنجا ئەو کاتە بە خۆراگری یەو
سەرئیی دامو
شەرمی نەکرد
بەلام من لە پیناوی ئەودا
شەرمم کردو
نیت تغم ئی کردو تغم ئی کردو
تغم ئی کرد
تاوێ کو دەم و شک بوو
دوایی بە پین لەقە تیر تیر کوتام
بەلام لاقەکانی بە هیتۆ بوونو
بە تەنھا پین لەقە یەک
کوتامی بە زوی دار

تینگ، یستم جەنگ
قەلغانیکی سەختی هەبەر
مەن لە بارەبەرە هیچ دەستەلاتیکم نیە
لەسەر زەوی راکشامو
بەرامبەر ئەم دیوارە لالە
گریام

(کاتێک پەریوەندی لە نێوانی خەلکدا نامێنێ... شاعیر دەسکە گۆل
دەهۆنیتتەو... بۆ ئەوەی خەلک دواتر بە کاری بێتێن بۆ شادی
بەخشین بە خەمی ژبانی تایبەتییان)

بیر رفردی

شعیری: جاکلین
١٤ ساڵ

باران

ئەو باران دەبارىد
ھەموو
ئور چلەكان
رووت رووتن

شيعرى: ئەيا نوويل
تەمەن ۶۶ سال

لە پىئاۋى ژياندا

بۇ ئەوئى بە باشى
دەست بە ژيان بىكەى
دەين شانست ھەين
بۇ ئەوئى ئە داىك بى
پىئويستە ھەز بىكەى
بۇ ئەوئى گەورە بى
دەين بىخۇى
بۇ ئەوئى ژن بىشى
پىئويستە كچىنكىت خۇشبوئى
بۇ ئەوئى بىبى بە خارەنى مندال
دەين ئاراتى بۇ بىخۇى
بۇ ئەوئى پىر بىبى
دەين لىنگەرىئى
سالەكان تىپەرن
بۇ ئەوئى بىرى پىئويستە
فىئىرى جوداىى بىبى

شيعرى: توردا
۱۲ سال

چۆلەكە

هەتاو سەیری چۆلەكەى كردو

گوتتى

مايەى پىكەنىنە

ئەو چۆلەكەيەى كە

ئەسەر پشت دەغرىئ...

شيعرى: سەرىل

تەمەن ۶ ساڭ

(جيارازىيەكى گەورە ئە نىوانى شيعرى مندالۆر بونى ئەو
شاعىرەدا ھەيە كە خودى خۆى بە شيعر دەبەخشىئ... بەلام ئە
ھەمان كاتدا دەبىن دان بەودا بنىيىن كە ھەمو ئەو وئىنە مەزنانەى
مىرۆۋ وئىناى دەكات وئىنە گەلىنكى سەردەسى مندالۆتتەين)

بىر تىمانويل

جهنگی شین

له جیهانیکدا شین دهردهدار
له سروشتی دهپژینی
نهره جهنگه
جهنگی شین
سهربازگه لیک پهلاماری سروشت ددهن
لهسهر زهوی دا
ژیله یه کی شین به هینوری
خاموش ددین
نهمه جهنگه
جهنگی شین
بومبیا له ناساندا ددهنه قینتهوه
سهربازگان خویان ددهنه په نار
دوایی دووباره دهکه ونهوه
دهمرن و دریز ددین و
شین دایان دپوشن
نهمه جهنگه
جهنگی شین

شیمیری: لویک

۱۲ ساز

۵۲۵

ماموستا

گشت بهیانی یهک
له بهردم قوتابی یه نوستوکاندا
له بهردم نهر قوتابیانه دا
که خهون دهپینو
دالغه لینهدهن
یا هیچ شتینک ناکهن
له بهردم نهر قوتابیانه دا
که پهنا بز بیدهنگی ددهن
بز نهره ی قه لسی نه کهن
کشت بهیانی یهک
ماموستا که وانه که دهخوینتتهوه
له رابوردودا
بایهخی به وانه که ددهار
نماده ی ددکرد
به خوشی خوشی یهوه
دهچوو
چونکه شتگه لیک
پیشککش به قوتابیان

۵۲۶

هەلدیری شهو

به کچی دەپرۆم
ماله کهم به جیندیلم
دوور ناکه و سه ره
هه مان شهو ده گهر تیه وه
بینا له کهم کون کون بووه
یادگه شم بووه به با
ئهو گولانه له بهر ده کهم
که له به خته وه ری ده بیان رفینم
دوای ئه وهی که خۆشه و یستی
له گه ل رۆژگاری پاشه پۆژدا
دروست ده کهم
به خه ندهی رتیواره کان
به هار دینمه گول گرتن
ئهو گوله زه مبه تانه ش
کۆده که سه ره
که په ره کان بیان له ریگادا
ده چینم
به کچی ده پرۆم

ئه ی هه تاو
هه تاوی خۆشه و یستی یهک
که له دایکبوونمان رووناک ده کاته وهو
سه ختی و ته نگه ژه ش
راده مالتی

شیعری: کاترین

ته مهن: ۱۴ سال

لاويٽي

تو لاي
کهواتا تو پر ههرا ههراي
تو لاي
کهواتا تو توندو تيڙي
تو لاي
کهواتا تو وامداري
تو لاي
کهواتا تو حوڪم دراوي
تو لاي
کهواتا تو گوناھڪاري
پير به
نهو سانه
تا کوتايي ژيان
به هينوري دهڙيت

شيعري: کريستيان
۱۳ سال

ساله ڪم به جيئديلم
ناريزاني ماچه ڪانم دهم
بواي شهو ددهم
له گهل: داڪردي باراندا
پرواٽ
پينلاوه ڪم گون دهبين و
جينده ميتنن و لهير ده ڪري و
يادگه شم تينکو پينڪ دهشڪن
به خه مباري يهوه دهڙم

شيعري: جويل
۱۲ سال

سەرچاوه كانى ئەم ھەلبژاردەيه

- ١- الوردة الحمراء - ماري انطونيت القس - دار ابن رشد ١٩٧٩
- ٢- الانهار الضائعة - ماري انطونيت القس منشورات وزارة الثقافة
دمشق ٢٠٠٤

٣- گۆڤارى / ثقافه الاطفال / ژماره ٦ -

٤- گۆڤارى / ثقافه الاطفال / ژماره ٤ -

زنجیره بلازوکراوه‌گانی کۆمهله‌ی روناکبیری و کۆمه‌لابه‌تی گه‌رکوک

ز	ناوی کتێبه	بابه‌ت	نوسه‌ر	ده‌نگه‌ر	ساڵ
١	ئه‌مه‌قال و خۆره‌یی	شعر و بیرموری	مه‌لا شاهی		١٩٨٨
٢	سرووی سه‌لان	سرووی نه‌ته‌ریه‌تی	کۆمه‌لته‌ شاهی		٢٠٠٢
٣	دیوانی تالیاسین	شعیری و ده‌رگه‌راره‌	مه‌مه‌د حه‌سین تالیاسین	توان هه‌من	٢٠٠٥
٤	ئه‌مه‌زی گه‌رمیان	بیرموری	مه‌مه‌د شه‌ه‌که‌لی		٢٠٠٥
٥	کۆمه‌راسی ماده‌ی (٩)	وتار و ده‌یکۆمه‌ته			٢٠٠٥
٦	رنگه‌باشن به‌رجه‌سه‌نگه‌ری شه‌سی تانیژۆزی	ئیکۆلیته‌وه	شه‌رکه‌ر جه‌بار		٢٠٠٦
٧	خۆمه‌تووه‌ له‌ پانگه‌وی ره‌گه‌زیا	ئیکۆلیته‌وه	هه‌سه‌ن باره‌م		٢٠٠٦
٨	هه‌ره‌نگه‌ر (ماچۆی کاکه‌یی	هه‌ره‌هه‌نگه‌زانی	هه‌شم کاکه‌یی		٢٠٠٦
٩	له‌ نه‌زان ئه‌سه‌ و رابهربوونا	ئیکۆلیته‌وه	مه‌مه‌د سه‌م سه‌له‌یی		٢٠٠٦
١٠	مێژووی ئه‌و کۆمه‌له‌ و زینکراوه‌	مێژووی	سه‌نگه‌ر به‌هۆزه‌		٢٠٠٦
١١	عه‌لی به‌سه‌ن	گه‌رته‌ زمه‌ن	هه‌سه‌ن جاله‌		٢٠٠٦
١٢	زاننامه‌ و به‌ره‌مه‌گانی بۆزه‌مه‌ن د. زمه‌ن پیره‌دی	ئیکۆلیته‌وه	د. زمه‌ن مه‌مه‌د		٢٠٠٦
١٣	نه‌خۆشه‌یه‌گانی ئاره‌ژ که‌ ئوه‌شی ئاده‌مه‌زه‌ ده‌یه‌ن	ئیکۆلیته‌وه	د. عه‌ده‌ه‌کریم حه‌می مه‌مه‌د		٢٠٠٦
١٤	گه‌رگه‌ له‌ نه‌زان پهلان	کۆمه‌له‌ گه‌رته‌	هه‌یه‌ن مه‌ه‌وله‌		٢٠٠٦

١٥	کۆمه‌له‌ وتار	وتار	ته‌ها سه‌لیمان		٢٠٠٦
١٦	شه‌کستی بیه‌مه‌نی	کۆمه‌له‌ وتار	عه‌ده‌وه‌لا مه‌مه‌د		٢٠٠٦
١٧	گه‌رگه‌ له‌ نه‌زان هه‌زی هه‌هه‌نگه‌کی و	ئیکۆلیته‌وه	عه‌لی مه‌مه‌د		٢٠٠٦
١٨	ده‌روونه‌تاسی گه‌شتی	ده‌روونه‌تاسی	د. عه‌ده‌سه‌تار ته‌هه‌ر		٢٠٠٦
١٩	گه‌نج و تاز-گه‌ری	وتار	هه‌رمان هه‌دیته‌	هه‌زانی کۆمه‌له‌	٢٠٠٦
٢٠	ئه‌مه‌قال مه‌ز مه‌نی بێگه‌وه‌هه‌گه‌ن	شعر	هه‌رمان هه‌دیته‌	هه‌زانی کۆمه‌له‌	٢٠٠٦
٢١	به‌شه‌که‌ له‌ ئه‌مه‌قال گه‌رمیان	مێژوو	هه‌سه‌ن باره‌م		٢٠٠٦
٢٢	"ئه‌ل-جه‌ران" قه‌سه‌ کورمه‌ی	چیرۆکی و ده‌رگه‌راره‌	مه‌مه‌د صه‌یر مه‌مه‌د		٢٠٠٧
٢٣	خۆشه‌گه‌نی شه‌ره‌یه‌ هه‌نی ده‌ه‌و	مێژوو	مه‌سه‌له‌ نه‌رمه‌ن		٢٠٠٧
٢٤	گه‌شه‌ی و په‌له‌تی ده‌وه‌سه‌	ئیکۆلیته‌وه	د. شه‌خ مه‌مه‌د شه‌ه‌که‌لی		٢٠٠٧
٢٥	به‌شه‌که‌ له‌ هه‌یکه‌یه‌تی (ئه‌مه‌له‌)	مێژوو	هه‌زانی هه‌سه‌ن	هه‌زانی کۆمه‌له‌	٢٠٠٧
٢٦	شووشه‌	شعر	هه‌یه‌ن خۆشه‌یه‌	هه‌زانی کۆمه‌له‌	٢٠٠٨
٢٧	شه‌شه‌وه‌	شعر	هه‌مه‌ر مه‌مه‌د		٢٠٠٨
٢٨	مه‌دینه‌ العه‌رقه‌ه‌ انطلام	هه‌ر ووتله‌کی	شه‌رفه‌ه‌یه‌ن جه‌باری		٢٠٠٨
٢٩	سه‌وه‌تانه‌ به‌یه‌زی به‌رانی ئامۆجه‌	ده‌ق	ته‌ها سه‌لیمان		٢٠٠٨
٣٠	گه‌رگه‌زێکه‌ شه‌وه‌ شاره‌یه‌نی گه‌رمیان	کۆمه‌له‌ و ئاماده‌کۆمه‌ن	سه‌اله‌ هه‌لاه		٢٠٠٨

٢٠١٠		له تیف فاتیح فارح	لیتکولیندو	کەزکۆک تاپم	٧٩
٢٠١٠		هتین سەلۆو	لیتکولیندو	له عاقی سەگە رەشەکو بیاوان	٨٠
٢٠١٠		هاشم عاصی کاکایی	لیتکولیندو	شەیتان	٨١
٢٠١٠		سامان کەریم مەحمود	لیتکولیندو	پەکتیی فوئادبانی کوردستان ١٩٧٥ - ١٩٨٢	٨٢
٢٠١٠		کەریم بەرزنجی	شێمر	نیوان شێخ کەریم بەرزنجی	٨٣
٢٠١٠		حوسێن ئیسماعیل خان دەرۆ	لیتکولیندو	نارنجی کفری لەنتوان سەلانی (١٩١٤-١٩٤٥)	٨٤
٢٠١٠		سەنگۆ بەهێرز	لیتکولیندو	کەزکۆک لەنتوان مێژوو ئیروان	٨٥
٢٠١٠		خاک سەلیمان	کفری	سێزە مە دەبێ جەلال	٨٦
٢٠١٠		ستار عەبدالله	وتار	زۆراتاری ئەگەل سەدەقا	٨٧
٢٠١٠		مەزێن کۆتە	شێمر	شەوی سەفەر	٨٨
٢٠١٠		ستار ئەحمەد عەبدولمەن	شێمر	سۆزی شاعیر	٨٩
٢٠١١		بەرمان ئیبرهیم	دراسة تاریخیة	مۆزۆمێنتۆ آتاریخ وشرکتە المعقوبیة	٩٠
٢٠١١		مۆختەسەم سەلانی	لیتکولیندو	ئەدەب و هونەر	٩١
٢٠١١		ئەنەر حسیین (بازگی)	لیتکولیندو	عێراقی مۆزیک و ناغۆمۆجین	٩٢
٢٠١١		ساج مومسی	تاریخ الصحافة الکوردیة	الصحافة الکوردیة العدیات	٩٣

٢٠٠٩		نەزک شێمانی	چێزۆکی سەلانی	مێژوو	٦٣
٢٠٠٩		نەزک شێمانی	چێزۆکی سەلانی	گۆلی تاسو هەنگ	٦٤
٢٠٠٩		مەمەد عەبدولڕەحمان زەنگە		نەزۆز ناسە	٦٥
٢٠٠٩		د. بیل مەحمود عەبد	دراسة تاریخیة	دور نواب کزکۆکی العبد العسکری	٦٦
٢٠٠٩		ئەسەد کەریم کۆتە	نەزکۆکی چاک	پرسی ئەعاقو چێزۆساید	٦٧
٢٠١٠		و. مەزێن کۆتە		نەزکۆکی چاک	٦٨
٢٠١٠		زەخۆن پێرمانی	مێژوو	چەمە سەنگۆ چێزۆکی سەلانی	٦٩
٢٠١٠		حەمە کەریم عارف	چەمە بەهێرز	شێمر کۆری	٧٠
٢٠١٠		عێزێن کۆتە	کۆمەڵێک رۆتاکۆکی کەریمان	گێزەن	٧١
٢٠١٠		عێزێن کۆتە	عەدنان ئیبرهیم	وتە و پەندی بەنێخ	٧٢
٢٠١٠		شادمان مەلا حەسەن	لیتکولیندو	مەزێن دیمۆکراسی ئەسۆ بەهێرز ئەعقوبی	٧٣
٢٠١٠		شەبە کۆتە	دراسة تاریخیة	مەمەد تارخ ئەعقوبی العراقی وکوردستان	٧٤
٢٠١٠		حەسەن بەرام	دراسة تاریخیة	أمداد کوردستانیة قضاء خۆبەنەر	٧٥
٢٠١٠		ئە. سەلح هەلاج	لیتکولیندو	پێرمان گۆلۆ ئەسۆ دەبەتو	٧٦
٢٠١٠		فاتح مەمەد سەلیمان	دراسة تاریخیة	عەبداد الأناطلی کوردستان العراق	٧٧
٢٠١٠		کەریمان شوکر	لیتکولیندو	چە یانێ شوکر خەبەر	٧٨

۲۰۲۲		فصلنامه علمی	فولکلور	گروه آموزشی و پژوهشی فولکلور و زبانهای بومی	۱۶۸
۲۰۲۲		کتابنامه	ادبیات	فصلنامه علمی و پژوهشی	۱۶۹
۲۰۲۲		مقاله علمی پژوهشی	شعر و ادبیات	فولکلور و زبانهای بومی	۱۷۰
۲۰۲۲		کتابنامه	ادبیات و پژوهش مقاله	فولکلور و زبانهای بومی	۱۷۱

*